

SCHAAP ELEKTRO-AKOESTIEK
Rotterdam 010-36 6532
AFDELING CONGRESREGISTRATIE

57ste ALGEMENE VERGADERING

JAARLIJKSE ALGEMENE VERGADERING 10 en 11 maart 1978 Jaarbeurs-
congrescentrum Utrecht.

De vergadering is geopend.

Dames en heren ik heet u allen van harte welkom. Wij zijn verheugd dat ook op deze vrijdagmiddag al weer een groot aantal afgevaardigden van de afdeling van hun belangstelling voor het gebeuren van de VVD blijk geven. Wij heten ook van harte welkom de vertegenwoordigers van de pers. Een verdere openingstoespraak hoeft u op dit ogenblik van mij niet te verwachten. U weet dat wij daar de vrijdagavond aan plegen te wijden. Voornamelijk dus een aantal technische mededelingen voorafgaande aan punt 2 van de agenda. Wij zullen zodra dat aan de orde komt een stembureau benoemen, waarvan u al ziet dat het op het podium zal plaats nemen. Voor uw voorlichting deel ik u vast mede dat wij voorzover er met opsteken van stemkaarten zal worden gestemd de gele stemkaarten 1 stem vertegenwoordigen, de blauwe 5 stemmen en de rode kaarten 10. Als er schriftelijk wordt gestemd zijn de gele briefjes 1 stem waard en de rose 10. Een tweede mededeling is deze, u hebt bij de balie toen u zich aanmeldde behalve die stembriefjes ook ontvangen een prachtig blauw boekwerk. Dat is afkomstig van het documentatiecentrum politieke partijen van de rijks universiteit in Groningen onder directoraat van prof. Lipsschits. Het is zo dat door een europees instituut opiniepeilingen worden gehouden onder de afgevaardigden van europese politieke partijen naar hun algemene vergaderingen i.v.m. de europese verkiezingen waarvan wij nu mogen verwachten dat die in het voorjaar van 1979 zullen worden gehouden. Voor wat Nederland betreft is door dat europese instituut de uitvoering van de enquête opgedragen aan het documentatiecentrum nederlandse politieke partijen in Groningen, dat heeft aan ons gevraagd of wij daaraan medewerking wilden verlenen. Het dagelijks bestuur en ook het hoofdbestuur hebben gemeend dat het van belang was om aan deze enquête mee te werken. Vandaar dat de afgevaardigden die er vanmiddag waren dat boekwerk hebben uitgedeeld gekregen. Het is een enquête die uitsluitend bestemd is voor diegene uwer die afgevaardigden zijn van hun afdeling. Andere mogen dat wel invullen, maar dat doet voor het eindresultaat van de enquête er niets toe of af. Maar de bedoeling is dus ook dat al die afgevaardigden die pas in de loop van de middag, de avond of morgen verschijnen dat die ook zich alsnog in het bezit stellen van zo'n boekwerk en hun best doen om dat in te vullen.

Mijn vraag aan u is of u als u afgevaardigden ziet komen uit uw regio die later komen of u ze dan alsnog ervan op de hoogte wilt stellen dat zij zich aanmelden voor zo'n boekwerk en dat ze dat gaan invullen. U hoeft het niet tijdens de vergadering te doen, het mag wel. U kunt het insturen er is een antwoordenvelop bij. Er zijn bovendien twee medewerkers van het universitaire instituut uit Groningen aanwezig die wanneer u vragen mocht hebben bereid zijn u daarop te antwoorden. De vragen zijn dus niet door ons opgesteld, ze zijn wel enigszins op de VVD toegesneden. De vragen worden in het algemeen in gelijke zin aan alle politieke partijen gesteld, maar de terminologie is door het instituut geheel aangepast aan de VVD. Wij doen dus graag een beroep aan u om hieraan mede te werken. Dan stel ik aan de orde punt 2 van de agenda. Dat is het jaarverslag van het hoofdbestuur. Dat is u toegezonden, het is u tot onze spijt laat toegezonden, dat komt omdat deze vergadering zo vroeg in het seizoen wordt gehouden. Wie mag ik het woord geven n.a.v. het jaarverslag van het hoofdbestuur. Mijnheer van Bemmelen.

Mijnheer de voorzitter, ik moet u zeggen dat de afdeling den Haag voor het verslag van de secretaris en het hoofdbestuur in het algemeen wel lof heeft, maar dat wij t.a.v. een bepaalde bijlage denk ik dat het is, dat is namelijk we hebben een overzichtje gekregen van de bestaande partijcommissies. Dat overzichtje draagt dan de wijidse titel van verslag van de werkzaamheden van de partijcommissies over het jaar 1977 en ik moet u zeggen dat wij weinig geïnformeerd zijn door deze wijze van verslaggeving. En wij vinden dat heel erg jammer, wij betreuren dat omdat wij door het jaar heen al weinig of niets van deze partijcommissies mogen vernemen. We hebben erg veel belangstelling voor de werkzaamheden die daar of worden of dienen te worden verricht. Ik wilde vragen, het is namelijk zo, de reden die in dat overzichtje wordt aangegeven waarom die werkzaamheden thans zo moeilijk te verslaan zijn vindt o.a. zijn oorzaak omdat de partijcommissies ontbonden zijn, ik dacht 31 mei 1977 i.v.m. de verkiezingen der Staten Generaal. Ik weet dat destijds, ik meen in 1972, 1973 hebben wij van haagsche zijde er op aangedrongen met zeer goede bedoelingen en heel goede redenen om die partijcommissies eens in de vier jaar bij de verkiezingen te ontbinden. Er pleegden nog weleens wat mensen daar in slaap te vallen en die commissies die verrichten weinig en toen hebben we gezegd en afgesproken het is hier in deze algemene vergadering behandeld, akkoord de commissies worden opgeheven.

Wij hebben toen niet de bedoeling gehad dat het misschien zes maanden of langer zou duren voor die commissies weer tot leven kwamen of zouden komen. Wij dachten dat als zo'n commissie inderdaad of enige leden daarvan weinig voldoen of door andere omstandigheden niet meer in staat zijn om die werkzaamheden te vervolgen dat ze die tijdig kunnen pinpointen en kunnen verzoeken terug te treden op dat moment en dat men dan andere misschien meer capabele en mensen die over meer tijd beschikken reeds kunnen insleutelen. Maar we hebben nu een situatie gekregen en dat geeft u ook aan in de laatste alinea van dit overzichtje van nou in de verslagperiode hebben we een aantal commissies dusdanig weinig vergaderd dat eigenlijk in feite niet wel-doenlijk is om hier een verslag over af te geven. Wij betreuren dat zeer en zouden op dit punt wel graag enige korrekties zien toegepast in de toekomst. Dank U wel.

Het hoofdbestuur heeft volledig begrip voor uw vraag. De uiteenzetting die u heeft gegeven over de aanleiding tot de ontbinding op 25 mei, ik maak meteen gelegenheid van, gebruik van de gelegenheid om de datum bij deze te rectificeren die hier in het verslag staat, die ontbinding op 25 mei heeft tot gevolg gehad deze keer, dat wij in het hoofdbestuur ook gezegd hebben we gaan de structuur van de commissies eens herzien. Wij zijn wel enige maanden voor de 25e mei al begonnen met te kijken hoe de nieuwe samenstelling van de commissies moest zijn. Daar was ook het streven zoals u heeft aangegeven dat het had moeten zijn, daar was het streven om alleen maar de noodzakelijkste vervangingen aan te brengen, maar na verloop van tijd bleek dat het ook nuttig was om een aantal commissies min of meer te laten samenwerken in een wat breder verband omdat ze terreinen bestrijken die aan elkaar grenzen of die elkaar zelfs ten dele overlappen. Dat besluit was gauw genomen, maat de uitvoering daarvan heeft erg veel voeten in de aarde gehad. En ook wij betreuren het in hoge mate dat het daarom veel te lang heeft geduurd voordat die commissies hun werkzaamheden konden beginnen. Dat heeft vertraging gegeven waarvan wij hopen dat er een volgende keer wanneer we met deze structuur verder gaan die vertraging niet meer nodig is. Een aantal commissies was al op deze nieuwe leest geschoeid o.a. de onderwijscommissie. Die konden dus wel verder gaan. Wij zouden de toezegging willen doen dat nu de commissies gevormd zijn en aan de gang gaan dat wij aan het eind van de zomer, zegt u maar in de maand september een tussentijds verslag zenden aan de afdelingen en kamercentrales over de activiteiten van de commissie en dat dan volgend jaar aan het jaarverslag op de juiste wijze en dus

beter dan dat nu kon gebeuren zal worden gerapporteerd over de activiteiten in het dan verstreken jaar. Ik hoop dat de toezegging dat wij dus een tussentijdse informatie zullen geven de terechte kritiek die er nu geoeft is op de activiteiten enigszins kan verzachten.

Ik dank u voor de toezegging.

Nog iemand n.a.v. het jaarverslag. Zo niet dan stel ik voor dat het jaarverslag is goedgekeurd onder dankzegging aan de redakteuren. Punt 3 van de agenda rekening en verantwoording en jaarverslag. Het woord is aan de penningmeester, de heer de Koster.

Dames en heren, zoals u uit het jaarverslag hebt kunnen zien heeft het jaar 1977 een ongekend activiteiten getoond. Dat geldt niet alleen voor het hoofdbestuur, waar het algemeen sekretariaat dus gezeteld is in den Haag. Dat geldt ook voor de kamercentrales, dat geldt ook voor de afdelingen. Het heeft betekend een heel zware last op allen die verantwoordelijkheid hebben gedragen en daarbij denk ik in de eerste plaats natuurlijk aan de Koninginnegracht, waar verschrikkelijk hard gewerkt is, maar ook tegelijkertijd denk ik daarbij aan de collega penningmeesters van de afdelingen die het veelal moeilijk hebben en ook en zeker niet in de laatste plaats aan de penningmeesters van de kamercentrales. Omdat wij met elkaar die contributie moeten verdelen. Nu is het zo dat de laatste drie jaren de post salarissen op de Koninginnegracht en dat is eigenlijk de allerbelangrijkste post dat die natuurlijk om tweerelei redenen met sprongen omhoog is gegaan. Ten eerste de algemene trend, maar daarnaast de weerspiegeling van ongeveer een verdubbeling van het ledenaantal in de activiteiten. Het is wel zo dat een verdubbeling van het ledental ook grote inkomsten brengt, maar die ijlen na en die zijn meestal niet in verhouding tot de gestegen activiteiten. Wij hebben zoals altijd gebruikelijk is aan de besturen van kamercentrales en afdelingen, hebben wij de cijfers gegeven. Ik kan alleen in grote lijnen dit zeggen dat het misschien verstandig is in de toekomst de trend van de stijging van de uitgaven wat sneller te doen weerspiegelen in een aanpassing van de contributie. Ik loop hierbij ietwat vooruit voorzitter, ik hoop met uw instemming op een volgend punt, maar het is nu eenmaal een integraal onderdeel van het financiële beleid dat wij proberen de inkomsten en de uitgaven met elkaar in evenwicht te brengen.

Dat is op het ogenblik niet het geval en u kunt zich dat goed voorstellen nadat drie jaar lang de contributie onveranderd is gebleven. Hoe hebben wij het dan toch kunnen redden. Dat is dankzij U, dat is dankzij de leden, want het onstuimig enthousiasme waarmee de verschillende tientjesakties in de lande zijn begroet hebben ons in staat gesteld het hoofd boven water te houden en zelfs iets meer dan dat om ook de verkiezingscampagne van het vorige jaar om die te financieren en de aanloop te nemen naar hetgeen er op 25 mei is gebeurd. En met succes is gebeurd. Ondertussen is het zo dat wij dus structureel meer uitgeven dan er in komt, dat wij dankzij de goedgevendheid en we gaan wederom een beroep op de leden doen i.v.m. de verkiezingen van de Provinciale Staten en ik hoef U niet te vertellen hoe belangrijk die zijn voor zowel het zittende kabinet als voor onze partij gaan we weer opnieuw een dringend beroep op de leden doen.

Die contributie namelijk van ons is anders in elkaar gezet dan die van de andere twee grote stromingen, waarbij men ervan uitgaat dat de hogere inkomens hetzij gedwongen, hetzij vrijwillig een veel groter bedrag betalen dan hetgeen het gemiddelde lid bij ons betaalt.

Ik geloof dus dat het verstandig is eerder met de inflatie rekening te houden, eerder de noodzaak onder ogen te zien dat de uitgaven inderdaad stijgen en ik wil sluiten mijnheer de voorzitter met te zeggen dat de heer Parkinson die ons allen goed bekend is vanwege de interessante boeken die hij schrijft over het enorme bureaucratisme wat er ingrote ondernemingen en overheid op tal van plaatsen heerst, dat de heer Parkinson aan de Koninginnegracht geen droog brood zal kunnen verdienen. Ik dank U.

Wie mag ik het woord verlenen n.a.v. het jaarverslag van de penningmeester. Niemand, dan stel ik voor dat het jaarverslag en de rekening en verantwoording worden goedgekeurd en dientengevolge het bestuur wordt gedechargeerd. Dank U zeer. Dan is dat aanvaard. Dan kom ik aan, ik probeer u te verleiden tot een goedkeuring terwijl u recht hebt om eerst het verslag te horen van de commissie van voorlichting over de rekening en verantwoording van de penningmeester. Die commissie heeft bestaan uit de heer mr. H.P. Jager uit Ede, ir. A. Stikker uit laren en mr. J.G.A. baron Sirtema van Grovestins uit Bloemendaal en die hebben vorige week, ongeveer tien dagen geleden hun onderzoek ingesteld en een schriftelijk verslag uitgebracht dat de penningmeester te uwer kennis zal brengen.

Voorzitter dat is wat ongebruikelijk, het is de gewoonte ik heb hier zelf ook een keer in die functie mogen staan, jaren geleden, dat een van de leden van de kascommissie zelf verslag uitbrengt. De heer Sirtema van Grovestins ik kom daar dadelijk nog op terug bevindt zich op het ogenblik in een ander werelddeel. De heer Stikker had beloofd aanwezig te zullen zijn, we hopen dat we hem misschien aan het eind van de middag nog in ons midden zien, maar u kunt begrijpen dat zijn activiteiten op het ogenblik plotseling zijn aanwezigheid hebben vereist op het hoofdkantoor van zijn onderneming. Ik lees u de verklaring voor. Ondergetekenden mr. H.P. Jager te Ede en ir. A. Stikker te Laren, Gelderland door de algemene vergadering van de volkspartij voor vrijheid en democratie van 20 mei 1977 benoemd tot leden van de commissie van voorlichting van de algemene vergadering bij de behandeling van de rekening en verantwoording van de penningmeester verklaren hierbij kennis genomen te hebben van het rapport van 24 februari 1978 van het accountantsbureau Detombe-Melzen en Co. te Leiden betreffende de balans per 31 december 1977 en de rekening van baten en lasten over 1977 van de vereniging volkspartij voor vrijheid en democratie waarin begrepen de stichting vrijheid en democratie te 's-Gravenhage. Aan de hand van dit rapport hebben ondergetekenden de overtuiging gekregen dat het beleid van de heer H.J. de Koster in 1977 penningmeester der partij en tevens penningmeester van de stichting vrijheid en democratie welke het partijorgaan uitgeeft op een juiste wijze is gevoerd. Derhalve adviseren zij u overeenkomstig artikel 30.2 van de statuten van de partijalsmede overeenkomstig artikel 9 van de statuten van de stichting vrijheid en democratie goedkeuring te verlenen aan de rekening en verantwoording van het financieel beleid van de penningmeester over het jaar 1977 en hen decharge te verlenen onder dankzegging voor het beheer van financiën van partij en stichting. Mr. J.G.A. Sirtema van Grovestins te Bloemendaal heeft zich mondeling bij deze verklaring aangesloten en zijn handtekening ontbreekt wegens verblijf in het buitenland. Is getekend door de heren Jager en Stikker. Het is natuurlijk ietwat ongebruikelijk dat de penningmeester deze verklaring zelf voorleest, hij ligt ter inzage achter de tafel voor eenieder die dat wenst. Het spijt mij ook zeer, Ik had bijzonder mij verheugd op kennismaking van de leden van de commissie voorzover nodig met u in de zaal. Ik wil nog speciaal vermelden dat de heer Grovestins die zich op het ogenblik elders bevindt dat ik die alle stukken heb gezonden, met hem heb doorgesproken en dat hij daarvan heeft kennis

genomen en zich daarom bij de heren Jager en Stikker aan heeft kunnen sluiten. Ik dank U.

Ik dank U zeer. Mag ik dan nu opnieuw aan de orde stellen de goedkeuring. Dan dank ik de penningmeester voor het gevoerde financieel beheer. Dan komen we aan punt 5 van de agenda, dat is de benoeming van de commissie die volgend jaar de boeken zal controleren en wij stellen voor om zoals dat gebruikelijk is twee van de zittende leden her te verkiezen en een lid nieuw te benoemen. Wij zouden willen laten aftreden de heer mr. H.P. Jager te Ede. Willen continueren ir. Stikker en de heer Sirtema van Grovestins en als nieuw lid willen benoemen voorstellen aan de vergadering ir. A.H. Nooiman te Wassenaar. Kunt u zich daarmee verenigen. Dan zijn deze drie leden benoemd. Wij wilden de plaatsvervangende leden continueren. Dat zijn de heer Wurfbain uit Laren en de heer Kimmel uit Bloemendaal. Kunt u zich met de herbenoeming van deze plaatsvervangende leden ook verenigen. Dank U zeer. Dan is aldus besloten. Dan komen we aan punt 6 van de agenda. Daar heb ik in de eerste plaats namens het hoofdbestuur dat daarover maandag vergaderd heeft een voorstel van orde te doen, maar het blijkt dat er t.a.v. hetzelfde onderwerp ook een motie ligt van de afdeling Utrecht. De situatie is deze. Wij hebben op 12 december een vergadering gehad van het hoofdbestuur waarin in het hoofdbestuur aan de orde kwam de beschrijvingsbrief voor deze vergadering en wij hadden als dagelijks bestuur voorbereid om in dat hoofdbestuur te bespreken een voorstel tot verhoging van de contributie. Wij hadden ook voorbereid om in die vergadering van het hoofdbestuur op 12 december te bespreken een voorstel tot de verdeling van die contributie. Iedere keer als de contributie wordt verhoogd is het ook juist om te kijken of men de verdeelsleutel wil handhaven. Het dagelijks bestuur was toen tot de conclusie gekomen dat het de verdeelsleutel wilde handhaven. Op 9 en 10 december was er een buitengewone algemene vergadering van de partij die de statuten en het huis-houdelijk reglement heeft vastgesteld en in die vergadering is een bepaling aangenomen dat in het vervolg ook de ondercentrales aanspraak kregen op een afdracht. Dat betekende dat het voorstel dat wij twee dagen later in het hoofdbestuur wilde brengen tot handhaving van de verdeelsleutel dat dat voorstel niet gehandhaafd kon worden want er moet ruimte worden gevonden voor een afdracht aan de ondercentrales. We hebben daar toen op 12 december in het hoofdbestuur over gesproken. Wij hebben toen niet tot een besluit kunnen komen in het hoofdbestuur-

Wij waren on ervan bewust dat als er die avond geen besluit genomen werd dat we dan te laat zouden zijn met het publiceren van het desbetreffende voorstel. Het hoofdbestuur gaf er evenwel de voorkeur aan om toch eens iets langer na te denken over die verdeelsleutel, waar die ruimte voor de ondercentrales moest worden gevonden en we hebben toen afwegende tussen de twee kwade hetzij te laat komen met je voorstel, hetzij overhaast een voorstel doen heeft het hoofdbestuur gezegd wij komen liever later dan dat we nu al een beslissing moeten nemen. De beslissing van het hoofdbestuur is toen genomen m.b.t. het voorstel aan deze vergadering in januari en dat is dus pas op 19 januari als ik mij niet vergis aan de afdeling en de centrales toegezonden. Een aantal afdelingen en centrales heeft toen daarop amendementen ingediend, maar omdat de termijn van indiening, wij hadden het zelf op uiterlijk 31 december moeten publiceren, was overschreden. Er was nog wel 6 weken na die bewuste 19e januari om met tegenvoorstellen te komen, die termijn is twee dagen geleden gesloten. Daarover is op een zeker ogenblik ook op het algemeen secretariaat een misverstand ontstaan. Er is op een zeker ogenblik door penningmeesters van kamercentrales gevraagd kunnen wij nog met voorstellen komen, toen is het antwoord geweest nee, terwijl het ja had moeten zijn. We hebben daarover met een aantal penningmeesters van kamercentrales gesproken en daarover verslag gedaan in het hoofdbestuur van j.l. maandag. Dat heeft het hoofdbestuur ertoe gebracht om het volgende voorstel van orde aan u voor te leggen. Wij behandelen vandaag wel het voorstel tot verhoging dat tijdig was ingediend. Wij zouden willen uitstellen de behandeling van de kwestie van de verdeelsleutel opdat er meer gelegenheid is om daarover na te denken, ook meer gelegenheid is voor het hoofdbestuur om daarover wellicht nog overleg te plegen met de penningmeesters van kamercentrales en eventueel ook afdelingen. Wij meenden ook dat het nodig was om tot dat uitstel een voorstel te doen aan deze vergadering, omdat ten onrechte op een zeker ogenblik door het secretariaat is gezegd dat er geen voorstellen meer konden worden ingediend terwijl het wel kon. Dat zou dus betekenen in het voorstel van het hoofdbestuur dat wij de verdeelsleutel op de agenda op de beschrijvingsbrief plaatsen voor de volgende jaarvergadering. Wij zouden dan normaal aan het begin van het jaar zoals het altijd gebeurt de laatste jaren een voorschot kunnen uitbetalen aan afdelingen en kamercentrales, dan wordt enige maanden later de definitieve verdeelsleutel vastgesteld en dan kan aan de hand van die definitieve verdeelsleutel zoals het ook gebruikelijk is aan het begin van het daaropvolgende jaar de definitieve afrekening plaats vinden.

Het voorstel van het hoofdbestuur is derhalve om van punt 4 wel te behandelen het voorstel tot de verhoging, want de nieuwe contributies moeten dan in december worden geheven overeenkomstig het besluit wat de algemene vergadering straks zal nemen. De verdeling kan naar de mening van het hoofdbestuur worden uitgesteld tot de volgende jaarlijkse algemene vergadering. Nu ligt er een motie van Utrecht. Utrecht stelt voor om daaraan een buitengewone algemene vergadering te wijden. Het lijkt mij juist dat Utrecht voor wij daarop ingaan eerst zelf de motie toelicht wanneer Utrecht die motie handhaaft. Is er een vertegenwoordiger van de afdeling Utrecht om hierover iets te zeggen.

Nu het hoofdbestuur te kennen heeft gegeven de motie van de afdeling Utrecht te willen ondersteunen lijkt het mij dat wij de motie nu niet zouden willen vasthouden aan het, de najaarsvergadering van '78 kunnen intrekken.

Dank U zeer, mag ik dan voorstellen dat het voorstel van orde van het hoofdbestuur is aanvaard. Een punt wij willen bepaald wel omdat het ook voor de voorbereiding van de verdeelsleutel van belang is de motie Voorburg aan de orde stellen. Concrete voorstellen die gedaan zijn door de afdeling Marum en Groningen om een afdracht aan de Teldersstichting te geven behoort dus tot de verdeelsleutelkwestie. Een deel van het voorstel Kampen - IJsselmuiden, een deel van dat voorstel behoort ook tot de verdeelsleutelkwestie. En dan zijn er nog twee amendementen van Haren en Uithoorn die dan ook worden uitgesteld tot volgend jaar. Die worden juist wel behandeld, maar er was een voorstel over de verdeling van de afdeling Epe dat wordt dus uitgesteld tot volgend jaar. De amendementen die betrekking hebben op de hoogte van de contributie komen wel aan de orden. Daar kunt u zich mee verenigen. Dank u zeer, mag ik dan vragen of de penningmeester het nodig vindt om een toelichting te geven op het voorstel van het hoofdbestuur.

De penningmeester vindt dat inderdaad noodzakelijk voorzitter. Wij hebben natuurlijk ons gerealiseerd dat het voor sommige categoriën inderdaad in procenten uitgedrukt wat fors lijkt. Bij elkaar geloof ik dat ik u heb kunnen overtuigen en als dat niet het geval is dan spijt mij dat dat wij die contributieverhoging heel hard nodig hebben en ook uit het amendement van de afdeling Utrecht blijkt dat. Wij hebben natuurlijk lang gesproken over de percentages waarmee de verschillende groeperingen verhoogd zouden dienen te worden.

En we hebben daarbij natuurlijk speciaal het accent gelegd op hen die volgens ons dat het beste zouden kunnen dragen. Hoewel wij dat per individu dat natuurlijk nooit kunnen nagaan. Het is niet maar zo dat wij met de natte vinger een aantal bedragen daarnaast hebben geschreven. We hebben daar lang over vergaderd, we hebben er veel over gefilosofeerd en uiteindelijk meenden wij dat het voorstel wat wij aan u hebben gedaan dat dat zo'n beetje goed in het midden ligt. Ik geloof dat dat ook blijkt uit de voorstellen die we gekregen hebben. Enerzijds heb ik natuurlijk begrip voor hen die zeggen we hebben een nieuwe jonge afdeling en wij vinden het moeilijk en u moet maar de tering naar de nering zetten, maar dat zou betekenen een afbraak van het apparaat dat noodzakelijk is om de partij in stand te houden, de frakties te voeden en het nodige werk te verrichten. Dus daar wil ik beslist niet toe over gaan en daar zou ik ook geen verantwoordelijkheid voor willen dragen. Anderzijds zijn er ook voorstellen die bijvoorbeeld de contributie van bepaalde groeperingen veel meer willen verhogen. Wanneer ik kijk naar hetgeen dus de PvdA en CDA geschied dan vallen wat dat betreft ook beslist met de nieuwe contributieregeling niet uit de toon en vandaar dat ik u warm zou willen aanbevelen deze voorstellen ongeamendeerd te willen aanvaarden.

Dank U zeer. Wij hebben bij de publicatie van de amendementen zoveel mogelijk getracht de juiste volgorde te kiezen en de juiste volgorde is dat het amendement van de verste strekking voorgaat. Maar het is niet helemaal mogelijk om uit te maken welk amendement de verste strekking heeft. Als er een amendement is dat zegt de contributie wel verhogen, maar die van de groep van leden van 18 tot 27 niet en een ander zegt wel verhogen maar die van de groep van leden van 65 jaar en ouder niet. Hier en daar zou het dus best kunnen zijn dat uw inzicht m.b.t, een amendement dat de verste strekking heeft afwijkt van het onze. Als u er geen overwegende bezwaren tegen heeft zou ik u toch willen voorstellen om de amendement in de gepubliceerde volgorde te behandelen. Ze ook in de gepubliceerde volgorde te laten toelichten, waarbij als procedurevoorstel aan u voorleg dat wij eerst alle amendementen in die volgorde laten toelichten voorzover daaraan behoefte mocht bestaan. Daarna als de penningmeester daaraan behoefte heeft onzerzijds wordt geantwoord en dat vervolgens tenzij er nog re- en dupliek zou moeten zijn de amendementen in de voorgesteld volgorde in stemming worden gebracht.

Dus niet per amendement behandelen en stemmen. Eerst alle amendementen bespreken en daarna over alle amendementen in volgorde stemmen. Kunt u zich daarmee verenigen. Zo ja dan geef ik het woord aan. Dan wou ik nog dit zeggen pas als er over de hoogte is beslist menen wij dat de motie van Voorburg die dan de verdeling betrekking heeft aan de orde zou moeten komen. Dus dan zouden we moeten beginnen met het amendement van de afdeling Deurne. Wil de afdeling Deurne dat toelichten. En willen degene die het willen toelichten zich vast opstellen bij de microfoons.

Ja voorzitter het is niet zo dat wij in ons amendement getracht hebben om u van een verhoging tegen te houden. Wij vinden dat het een groei in de contributie inderdaad redelijk moet zijn of redelijk is, maar wij hebben toch wel bezwaar tegen de schoksgewijze verhogingen. Wij verwachten zelfs een terugval en dat is gewoon uit ervaring van het ledenbestand. U weet dat 20% van onze leden bestaan uit handarbeiders, 20% bestaan uit lagere employees. Allemaal mensen met een geen hoog inkomen. 50% van onze leden schrijft u zelf hebben een gemiddeld inkomen van 30.000 gulden. Dat zijn toch allemaal prijsbewuste mensen die voor iedere verhoging wel danig nadenken voordat ze dat willen betalen. Argumenten als stijging van het prijs indexcijfer en het loonindexcijfer dat spreekt de mensen heel weinig aan over het algemeen. De mensen willen duidelijke argumenten en wij hebben ze in ons bestuur niet kunnen brengen- we hebben ze ook niet van u ontvangen. Wij dachten dat een duidelijke toelichting op zijn plaats zou zijn. Ik ben blij dat mijnheer de Koster met mij ook problemen heeft als penningmeester, dat doet me toch wel een beetje deugd. Wij blijven toch pleiten voor een vrijwillige bijdrage, een vrijwillige verhoging. Het is ook gebleken zegt mijnheer de Koster dat het goed werkt die vrijwillige bijdrage en wij zouden dat voorstel dan ook willen handhaven. Dank U wel.

Dank U zeer, afdeling Groningen. Wil die het amendement toelichten. Dan komen daarna de afdeling Marum. Voor Groningen meldt zich niemand aan dan komt het amendement van Marum. Wordt niet toegelicht. Dan het voorstel van de afdeling Uithoorn. Wordt toegelicht.

Ik kan mij in grote lijnen stellen achter het, achter de toelichting van de afdeling Deurne.

En dat heeft u gezien wat er in vrijheid en democratie staat eigenlijk ook gedaan dus daar wou ik het eigenlijk bij laten.

Dank U. Dan Kampen/IJsselmuiden behoudens voorzover het de verdeelsleutel aangaat.

Mijnheer de voorzitter voorstellen tot contributieverhoging plegen doorgaans met weinig enthousiasme te worden onvangen en zo liberalen alleen gemeenschappelijk kenmerk zouden hebben dan is het wel de afkeer van een aanslag op hun beurs. Die kenmerkende eigenschap geldt ook voor de leden van de afdeling Kampen/IJsselmuiden en toch hebben wij het verst gaande contributievoorstel ingediend. De leden van de afdeling Kampen/IJsselmuiden zijn namelijk ook behept met nog een aantal andere liberale kenmerken namelijk verantwoordelijkheidsgevoel, gevoel voor fair play en gevoel voor efficiency. We zijn van mening dat vooral afdelingen of vooral de afdelingen over volstrekt onvoldoende middelen beschikken om hun taken naar behoren uit te voeren. De afdeling Kampen/IJsselmuiden kan met 180 leden gerekend worden tot een modale afdeling. Onze uitgaven worden door ongeveer de helft gedekt door contributieafdrachten, voor de andere helft zijn wij afhankelijk van incidentele inkomsten van giftenakties en niet ingediende declaraties. Het zal duidelijk zijn dat die incidentele inkomsten bijna altijd worden opgebracht door het actieve deel van het ledenbestand en dat achten wij onjuist. Immers behalve een beroep op hun tijd wordt nu ook nog een beduidende aanslag op hun portemonnaie gedaan. De financiële positie zoals geschetst wordt voor Kampen/IJsselmuiden is voor de actieve kleinere afdelingen nog beroerder. En dat alleen al zou reden tot een contributieverhoging ook een structurele moeten zijn. De door ons voorgestelde verhoging mogen wat fors schijnen. Dat komt omdat het hoofdbestuur in de afgelopen jaren de contributie niet op peil gehouden heeft. Het nu voorliggende voorstel van het hoofdbestuur brengt de contributies weer op het peil van 1976. Van een feitelijke verhoging is dus geen sprake, maar sindsdien zijn wel de activiteiten van de afdelingen enorm toegenomen. Waren de kleine afdelingen vroeger feitelijk niet meer dan kiesverenigingen, steeds meer worden zij nu exponent van een politieke partij en dagelijks of wekelijks bezig met politiek en dat kost geld en dat kost veel geld. Er zullen afgevaardigden zijn die van oordeel zijn dat door ons voorgestelde contributies hoog, misschien te hoog zijn. Ik denk dat er onder die afgevaardigden niet velen zijn die of lid van de vakbeweging en of lid van een kerkgenootschap zijn, want die afgevaardigden weten welke lasten die maatschappelijke organisaties vragen.

VVDers die lid zijn van een kerkgenootschap betalen daarvoor een veelvoud van de door ons voorgestelde contributies. Zij die tot de zogenaamde middengroep behoren betalen het contributiebedrag voor de VVD per jaar aan hun kerkgenootschap ongeveer per maand. Vergelijking met de contributies van bijvoorbeeld de PvdA leert dat van de modale Nederlander daar jaarlijks 129 gulden wordt gevraagd, terwijl de zogenaamde middengroep 184 gulden per jaar bijdraagt. Al met al naar mijn mening dus geen reden voor deze vergadering om zich op onredelijke wijze in de beurs gepakt te voelen.

Dank U zeer. De afdeling Geldermalsen. Nogmaals het verzoek om u op te stellen.

Mijnheer de voorzitter, enkele weken geleden heeft de afdeling Geldermalsen jaarvergadering gehouden en een van de punten was de beschrijvingsbrief voor deze jaarvergadering. Toen bleek ons, het bestuur had dat eigenlijk niet gedacht dat er een bijzonder grote tegenstand was tegen de contributieverhoging zoals die door het hoofdbestuur was voorgesteld. En u moet daarbij wel in overweging nemen dat op zo'n jaarvergadering van zo'n afdeling de leden komen die het meeste voor de partij voelen, die het meest bereid zijn als de partij geld nodig heeft om dat ook te geven en als die leden in zo'n groot aantal die contributieverhoging afwijzen dan is het wel zeker voor ons dat de leden die er niet zijn er nog veel minder voor voelen. Wij hebben als bestuur uiteraard die negatieve reacties in goede banen trachten te leiden. We zijn met een tussenvoorstel gekomen om niet iedere contributieverhoging af te wijzen op dit moment maar toch redelijkerwijs met een , met het voorstel van het hoofdbestuur mee te gaan en aan de hand daarvan is ons amendement op uw voorstel dus ingediend. Wij hebben geen enkel bezwaar tegen wat wijzigingen in de getallen die wij genoemd hebben, maar de algemene tendens die wij voorstaan, die de afdeling Geldermalsen voorstaat is dus om u dus zeer drastisch te matigen in uw voorstel. Dank U wel.

Dank U zeer, afdeling Renkum en daarna afdeling Haren en vervolgens Amsterdam.

Mijnheer de voorzitter ook bij onze afdeling is de contributieverhoging ter sprake gekomen en er zijn in de vergadering nogal wat bezwaren gerezen vandaar onze komst hier achter dit spreekgestoelte.

Wij vinden namelijk dat de VVD duidelijk een volkspartij is, dat heeft net onze penningmeester hier op deze plaats ook gezegd en als volkspartij moeten wij ons zo min mogelijk drempels inbouwen en wij vinden de verhoging zoals door u voorgesteld een enorme schoksgewijze toestand. Vandaar ons voorstel om de contributie wel te verhogen maar niet zo drastisch te verhogen. Wij zijn van mening dat deze enorme schoksgewijze verhoging mede een gevolg is niet alleen dat er de laatste drie jaren geen contributieverhoging geweest is, maar dat er toch ook door het aannemen van het amendement Wisch in de vergadering van december dat dit een enorme financiële inbreuk doet op het financiële bestand van onze vereniging. Wij zijn dan ook van mening en u wijst op dit moment, tenminste dat hebt u in het laatste VVDblaadje gedaan zegt u van nou dan moet Renkum maar het volgend jaar een voorstel indienen om het amendement Wisch dan weer te herzien. Maar wij zijn van mening dat we het amendement Wisch waarvan de Stemming bijzonder onduidelijk is geweest. De gegevens hebben wij u toegestuurd en die zullen hier ook wel bij u bekend zijn dat we zeggen van en toch willen wij het amendement Wisch waar toen zo'n onduidelijke stemming over geweest is niet uitstellen tot het volgend jaar maar nu op deze vergadering weer ter sprake brengen, want dit heeft toch de contributieverhoging enorm beïnvloed.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, Selleraat afdeling Oss. Wij steunen het amendement van de afdeling Haren. In het amendement van onze afdeling vorig jaar op de statuten behandelt op de laatste algemene vergadering in Breda stelden wij voor de instelling der ondercentrales facultatief te maken door het toevoegen van slechts een woordje kunnen. Hierbij was onze argumentatie dat de ondercentrales soms slecht functioneren, soms overbodig zijn, in feite een extra bestuurslaagvormen welke alleen door haar bestaan geld kost. In dergelijke gevallen is een gewone samenwerking tussen afdelingen op een of meer terreinen veel efficiënter. Helaas vond ons amendement onvoldoende steun en zitten we nu zonder dat ene woordje met de verplichtte dure en soms overbodige ondercentrales. Op de tweede dag in Breda werd als konsekwentie het amendement Wisch behandeld zoals zojuist vermeld met een twijfelachtige stemmingsuitslag. Wij willen dan ook hierin de afdeling Renkum steunen in haar bezwaren die zij noemt. De afdeling Oss is dan ook tegen de door het bestuur gedane voorstellen tot contributieverhoging vanwege de argumentatie der ondercentralekosten en zal dan ook de afdeling Haren tot een gematigder verhoging steunen-

Dank U zeer. Misschien mag ik even tussendoor omdat hier een kwestie bij wordt gehaald die er wel mee te maken heeft maar die niet rechtstreeks op het voorstel slaat. Ons huishoudelijk reglement bepaalde al en bepaalt sinds 10 december opnieuw, dat wanneer een stemming bij hand opsteken onvoldoende duidelijk is dat er dan met stembriefjes wordt gestemd waarbij men er dus blijkbaar van is uitgegaan dat als er met stembriefjes wordt gestemd dat er dan geen twijfel meer mogelijk is. Nu was het in dit geval zo dat het stembureau er wel van overtuigd was aan de hand van het opsteken van de stemkaarten dat het voorstel Wisch was verworpen, maar wij kennen in ons reglement nu eenmaal het recht toe en ik geloof dat we dat terecht gedaan hebben dat als de voorstellers zelf niet overtuigd zijn dat zij dan mogen vragen om een beslissende stemming d.m.v. stembriefjes. Die stemming is toen gehouden en een feit is dat anders dan een stembureau verwacht die stemming toen anders uitkwam. Een feit is ook dat er heel veel ongeldige stemmen waren, maar dat kwam omdat een aantal aanwezigen hun hele stemboekje in het mandje hadden gemikt en wij kunnen als hoofdbestuur afgezien van wat we nou van het voorstel vonden eenvoudigweg niet anders handelen dan zeggen nu er met stembriefjes is gestemd is dat de beslissende uitspraak. Dat kunnen we dus niet opnieuw in stemming brengen. Maar het staat iedere afdeling vrij om weer voor 16 november van het nu lopende jaar voorstellen op de beschrijvingsbrief te plaatsen en dat laten wij dan aan de afdelingen over. Het hoofdbestuur is van mening dat van het hoofdbestuur geen initiatief zou mogen komen nadat de algemene vergadering zo recentelijk een uitspraak heeft gedaan om die uitspraak weer anders te laten luiden. Dat is niet de taak van het hoofdbestuur om discussies die beslist zijn iedere keer weer te heropenen. We willen de afdelingen ook niet aanmoedigen om dat te doen maar het is wel hun bevoegdheid en vandaar dat u die opmerking van ons ook als een neutrale opmerking moet zien maar dat u niet van ons mag verwachten ook al zou een groot deel van de vergadering dat nu misschien steunen dat wij een stemming die gehouden is opnieuw aan de orde stellen want op die manier is de besluitvorming niet geregeld en dat zouden wij niet mogen doen.

De heer Groothof Amsterdam.
Mevrouw uit Renkum.

Is het mogelijk dat en dat is het verzoek van Renkum aan de vergadering om het amendement Wisch wat er toen geweest is waar in tweede instantie bij schriftelijke stemming een erg onduidelijke uitslag is.

Als je dus de getallen nagaat dan blijkt dat meer dan de helft ongeldig is om op dit moment als vergadering te besluiten en nu stemmen we opnieuw over het amendement Wisch.

Ik zou dat dringend willen ontraden en als uitleg van al die ongeldige stemmen nog eens een keer willen zeggen dat dat kwam omdat een groot aantal mensen de complete stemboekjes in de mandjes heeft gemikt. En aangezien alleen stembriefje 1 geldig was betekende dat van al die stemboekjes de nummer 2 t/m 10 negen per boekje ongeldig waren en dan mag u uitrekenen hoeveel mensen hun boekje er in gestopt hebben. Daardoor kwamen al die ongeldige stemmen, dat is een heel simpele verklaring daarvoor.

Dus een beetje dubieuze uitslag van de stemming.

Nee, dat vind ik helemaal niet dubieus. Al zouden maar twee mensen hun geldige stem hebben uitgebracht dan was er nog een beslissing gevallen. Maar nogmaals als er een afdeling is die vindt dat er opnieuw over gesproken moet worden dan kan daartoe een voorstel worden gedaan voor een volgende vergadering.

Maar niet nu.

Nou dat lijkt mij in deze middagvergadering niet helemaal verantwoord omdat er een aantal afgevaardigden wellicht nog niet is. Ik heb nog goede hoop voor vanavond dat het voller wordt. Het staat niet op de agenda en we besluiten bij voorkeur alleen over onderwerpen die wel op de agenda staan ik zou dus het voorstel willen ontraden.

Mijnheer de voorzitter, u hebt natuurlijk wel gelijk, maar de hele stemming over die contributieverhoging hangt ergens op dat amendement Wisch. Dus het heeft er toch wel degelijk mee te maken.

Ik heb in de inleiding uiteen gezet dat het hoofdbestuur die verhoging met 30% behalve dan voor de groep van 65 jaar en ouder die is iets lager dat die het al in de zin had, althans het dagelijks bestuur had het al in de zin voordat wij ons bewust waren van het aanvaarden van Wisch. Het is mogelijk dat het hoofdbestuur als Wisch niet aanvaard was tot een ander voorstel was gekomen, maar het is niet zo dat de verhoging uitsluitend is gebaseerd op het aanvaarden van Wisch. Want met die snode plannen om met 30% verhoging te komen lipe het db reeds rond.

Maar het is wel voor een deel heeft het ertoe bijgedragen dat de verhoging zo drastisch is.

Nee, want hij is niet drastischer geworden dan we van plan waren. We waren van plan als dagelijks bestuur, hoofdbestuur misschien niet, dat weet ik niet, 30% en die 30% is 30% gebleven.

Dan is dat de beroemde duimwaarde in het begin geweest. De latere calculatie geeft duidelijk aan het argument Wisch om contributie te verhogen voor een deel.

Ik meen dat wij heel duidelijk hebben gezegd het is de geldontwaarding en er zit ook een stuks structurele verhoging in waarom Kampen heeft bepleit.

Plus een stukje Wisch.

Als dat ergens in enige motivering heeft gestaan trekken we die nu in want het is eenvoudigweg niet waar. Mag ik nu het woord geven aan de heer Groothof-Amsterdam.

Mevrouw.

Ik ben de afdeling Haren, ik dacht dat ik voor de afdeling Amsterdam kwam. Ik heb eigenlijk weinig toe te voegen aan hetgeen hier in vrijheid en democratie staat. Ik wou alleen nog even eigenlijk mij aansluiten bij de woorden van mijn voorgangers, want wij vinden het in de afdeling Haren evenzeer belangrijk dat de contributie niet zo vreselijk drastisch omhoog gaat. Ook met het oog op de grote middengroepen zoals in onze toelichting staat die op het ogenblik lid geworden zijn en nog lid worden. En ik geloof dat wij dus ook zeer zeker de vergadering moeten vragen ons amendement te steunen als het zover mocht komen. Dank U zeer.

Dank U. Het woord is nu aan de heer Groothof van Amsterdam.

Voorzitter waarom heeft Amsterdam zijn voorstel gedaan. Amsterdam heeft zijn voorstel gedaan omdat in Amsterdam ook leeft wat ik hier beluister en wat wij zelfs ondersteund vinden door de penningmeester namelijk dat het wellicht verstandiger is de contributie wat regelmatig in korter durende tussenpozen aan te passen aan het tempo van de geldontwaarding dan na drie jaar met een toch niet onaanzienlijk percentage.

Dat daar een klein deel structurele bijtrekking inziet willen wij wel aannemen daar hebben wij ook wel sympathie voor en wat dat betreft is er een zeker sympathie voor delen van het amendement Kampen/IJsselmuiden. Maar het is in ieder geval zo dat wij grote sympathie hebben voor de indexeringsgedachte die uit het amendement Uithoorn spreekt. Alleen het punt is dat dat nu niet onmiddellijk van kracht kan zijn. Daarom heeft Amsterdam gezegd, dan moeten wij de bezwaren voor de groep die toch daarmee in zijn inkomenspositie het zwaarst wordt getroffen naar onze visie enigszins matigen ook al is het zo dat dat in het verleden al vaker is gebeurd. Dat betekent dat ondanks de naar ons idee wat onterechte ontrading op het amendement dat Amsterdam zelf 35 gulden vraagt wat een structurele zaak is die al sinds mensenheugenis in deze partij het geval is ongeveer is het zo dat dat argument van de ondervanging van de meest schadelijke gevolgen voor degenen die dat het minst kunnen dragen voor ons reden is geweest om dit amendement in te dienen. Wij zouden dus wellicht kunnen overwegen daaraan nog iets te veranderen in de zin van variering van bedrag tot intrekking indien het bestuur betere, hardere toezeggingen zou doen op basis van het amendement Uithoorn over het al of niet indexeren. Want ik denk dat dat toch in deze hele discussie het fundamentele punt is waarom het gaat. Dank U zeer.

Dank U, de afdeling Uithoorn en daarna Bergen. Dan krijgen we de afdeling Buren en Renkum is ook geweest. Heeft nog iemand een toelichting te geven op een amendement of kan ik het woord geven aan de penningmeester. Dan geef ik het woord aan de penningmeester.

Het spijt mij dat u nu een gevallen man bent, beter dan een gevallen vrouw misschien of omgekeerd. Nu wat betreft de verschillende amendementen. Ik wil nogeens onderstrepen datgene dat ook door een aantal indieners van amendementen is gezegd dat het beter ware geweest om meer te indexeren, om verhogingen sneller achter elkaar te doen initiëren en ook ervoor te zorgen dat die verhogingen dan procentueel minder bedragen. Maar dames en heren wat dat betreft stonden we min of meer voor een fait accompli. Het vorig jaar waren we te laat met onze jaarvergadering om dat nog tijdig voor te stellen. We hebben het dus niet gedaan. We erkennen misschien dat we daardoor een fout hebben gemaakt, maar we staan wel voor de positie dat we de verhoging nu voor instandhouding van onze meest noodzakelijke activiteiten hard, heel hard nodig hebben.

Het is niet zonder emotie dat ik geluisterd heb naar de spreker namens Deurne omdat ik meende aan de wieg van de oprichting van die afdeling als eerste spreker heb mogen staan en dat ik daar de allerbeste herinneringen aan heb. Desalniettemin moet ik de spreker van Deurne er op wijzen dat percentages die hij heeft gegeven dat dat een enquête is betreffende het stemgedrag. En ik dacht niet dat het een enquête was t.a.v. de leden. Daarnaast wil ik opmerken dat we dit jaar dus iets vroeger zijn begonnen dan het vorig jaar met het innen van de contributie en dat begin februari reeds meer dan 80% en dat is een unieke prestatie van de contributies is binnen gekomen. Wat betreft de verschillende groeperingen ik heb u al gezegd we hebben dat niet met de natte vinger gedaan, we hebben daar heel lang over gefilosofeerd. En ik wil met name toch nog even ingaan op de geringe verhoging die wij voor de 65plussers hebben ingekalkuleerd. Die hebben wij bij vorige gelegenheden geheel buiten de verhoging gelaten en wanneer wij natuurlijk kijken naar het kostenelement dan ontvangen zij evenzeer vrijheid en democratie. Nu kunt u voorstellen dat het blad in de nieuwe vorm, morgen komt het nog aan de orde, dat dit blad toch een zeer goede positieve bijdrage heeft geleverd en zal blijven leveren naar wij allen hopen voor het groeien en bloeien van onze partij. En dat deze 65plussers dat blad vanzelfsprekend ook ontvangen. Ik wil een andere opmerking over deze groep maken en dat is dat wij de gelegenheid hebben opengesteld dat zij hun contributie niet ineens maar over het jaar verspreid zullen gaan betalen. Ik geloof dus voorzitter dat hoezeer we ook begrip hebben voor tal van argumenten die ertoe hebben geleid dat men amendementen heeft ingediend, daar moet ik toch bij aantekenen dit. Wanneer wij en ik praat dus niet over Kampen/IJsselmuiden die ons een bijzonder goed hart heeft toegedacht en die een verhoging willen van 50 naar 90 gulden voor de 27 tot 65jarigen. Ik heb daar wel bij gewatertand, maar ik geloof dat aan de andere kant daar natuurlijk toch een zo forse verhoging in zit dat dit inderdaad zou negatief werken op het ledenbestand en de werving. Hiernaast wil ik toch heel duidelijk zeggen dat zij die bepaalde verlagingen voorstellen ook niet voor de penningmeester en ook niet voor de penningmeester van de kamercentrale waartoe ze behoren of de afdeling waartoe ze behoren ook mede daardoor een probleem hebben geschapen omdat het niet zo is dat zij hebben aangegeven op welke wijze dan uit andere groeperingen die middelen zouden moeten komen.

Er valt dus bij ieder amendement dat er zou worden aangenomen, behalve dat van Kampen en ik geloof nog een enkel ander zou er dus een gat vallen. Het gat dat de penningmeester op geen andere wijze zou kunnen opvullen dan de hakken in het bestand van wat betreft het hoofdbestuur voor hen die aan de Koninginnegracht in onze dienst zijn, daar ik kan het nog eens herhalen verschrikkelijk hard werken.

De voornaamste post is de post salarissen. Het zit hem niet in de huisvesting, het zit hem niet in de andere zaken, het zit hem ook niet in frivoliteiten die kennen wij in onze partij niet, het zit hem hier op hard werkende mensen. Ik doe dus een dringend beroep op U om het voorstel wat wij u hebben gedaan om dat ongeamendeerd aan te nemen.

Dank U zeer. Wie van de afgevaardigden wil nog repliceren n.a.v. de ingediende amendementen.

Wij hebben als afdeling Renkum alle betogen beluisterd en wij stellen voor op dit moment om het amendement Renkum in te trekken en wij steunen het amendement Haren.

Mag ik even vragen er zijn namelijk twee amendementen Renkum. Een is dat luidt voorstel tot verhoging van de contributie per 1 januari 79 en dan staat er adsprant-leden 15 gulden etc. en er was een amendement Renkum en dat luidde verhoging contributie ingevolge het aanvaarden op de buitengewone algemene vergadering etc. Trekt u beide amendementen in of een van die twee.

Wisch laten we staan, maar dat zegt u dat u niet in stemming wil brengen.

Dat wil ik wel in stemming brengen, maar wij ontraden om opnieuw te gaan stemmen. Wij ontraden dat amendement dat u hebt ingediend om de stemming te heropenen. Maar ik wil dat apart nog wel even ter tafel brengen want als u een voorstel doet zullen wij het ter stemming brengen dat is duidelijk tenzij u het intrekt.

Dan stel ik voor dat we Wisch in stemming brengen temeer omdat de contributieverhoging voor een gedeelte verwerkt is door ondercentrales.

Maar het amendement waarin u dus die bedragen voorstelt en waarvan dus de belangrijkste punt is dat de groep van 27 tot 65 jaar van 50 naar 57½ zou moeten gaan i.p.v. 165 dat trekt u in.

Ja en wij ondersteunen Haren met de verhoging van 27 naar 65 tot...

Dat zullen we bij de stemming zien. Nog meer afgevaardigden die een repliek willen.

Ik had nog even willen wijzen, afdeling Deurne.

In ons amendement hebben we gewezen op de vrijwilligheid en ik zou me kunnen voorstellen dat u een adviescontributie vraagt zodat ieder daartoe toch kan overgaan als hij dat wenst. Als hij inderdaad een gemotiveerd lid is zal hij het ook doen. Kan hij het absoluut niet betalen of opbrengen kan hij altijd of zij kan altijd volstaan met die minimum contributie.

Dat is duidelijk.

Van Beek afdeling Eindhoven. Mijnheer de voorzitter er is me in de toelichting van de heer de Koster iets niet duidelijk geweest maar dat kan aan mij gelegen hebben. Bij de overwegingen binnen de afdeling Eindhoven is het niet de absolute hoogte van het bedrag die de meeste stof heeft doen opwaaien, maar vooral het feit dat die bedragen steeds in een keer betaald moesten worden. En nou meende ik juist beluisterd te hebben dat mijnheer de Koster toegezegd heeft dat bij de betaling in de toekomst mogelijk is voor gespreide betaling.

Voor de groep 65+ en dat is ook gepubliceerd in de voorstellen zal die mogelijkheid worden geopend. Niet voor de anderen. Ik zal u ook zeggen wat daarvan de beweegreden is. Het is zo dat, wij hebben dus open contributiekaarten. Dat betekent dat de bedragen die daarin staan die moet men zelf invullen. Dat geeft dus de mogelijkheid dat ook m.b.t. wat Deurne voorstelt om een hoger bedrag te betalen dan een minimum contributie die op de bijsluiter is vermeld. Tot nog toe kennen wij het systeem dat dat hogere bedrag dat een groot aantal leden betaalt komt in zijn geheel aan de afdeling ten goede. Dat systeem en dus ook het computerprogramma zou je helemaal moeten gaan wijzigen wanneer het voorstel Deurne wordt aangenomen want de bedoeling van Deurne is dan natuurlijk dat een evenredig deel op zijn minst aan hoofdbestuur en kamercentrale ten goede komt wanneer het een vrijwillig karakter heeft.

Maar op het ogenblik is het zo dat wie meer invult dan de minimum contributie die steunt daarmee de afdeling. Wanneer je automatisch gaat laten betalen en dat zou dan gaan d.m.v. een incasso-machtiging dan ben je als hoofdbestuur verplicht om als je aan het incasseren slaat om dan de minimum contributie te heffen, want je hebt natuurlijk niet de vrijheid om daar maar eens een beetje extra ten gunste van de afdelingen bovenop te zetten. Vandaar dat wij dat per incasso-machtiging incasseren tot nog toe niet hebben gedaan want dat doorkruist het systeem van vrijwillige verhoging. Omdat wij nu de indruk hadden en die indruk is door de amendementen bevestigd dat men van de groep van 65 jaar en ouder verwacht dat een verhoging toch problemen geeft. We hebben gezegd als het problemen geeft dan staat in ieder geval vast dat van deze mensen niet verwacht kan worden dat ze meer betalen. Want anders gaf het geen problemen. Dus wie om gespreide betaling vraagt die kan dan per incasso-machtiging in 2 of in 4 termijnen betalen dan zijn we uiteraard gebonden aan de minimum contributie. Als nu mocht blijken dat daar op grote schaal gebruik van wordt gemaakt en dat we dus kennelijk in een behoefte aan het voorzien zijn dan kunnen we overwegen om het systeem ook uit te breiden tot andere contributiegroepen. Mocht daarentegen blijken dat de belangstelling betrekkelijk gering is dan zouden wij als hoofdbestuur daaruit de conclusie willen trekken dat die belangstelling ook bij de andere contributiegroepen betrekkelijk gering is. Het is nu al zo dat gespreide betaling mogelijk is. Gespreide betaling kan plaats vinden in overleg met de afdelings penningmeester. Maar het aantal gespreide betalingen dat door tussenkomst van de afdelingen plaats vindt is naar onze indruk zeer gering.

Dank U wel.

Mijnheer Groothof.

De afdeling Amsterdam is toch wat teleurgesteld in het commentaar van de penningmeester omdat wij daarin niet of althans onvoldoende zijn stellingname omtrent eventuele indexering althans een glijdender schaal voor de contributie nader hebben aangetroffen. Wat dat betreft zou ik hem de concrete vraag willen stellen zou hij bereid casu quo het hoofdbestuur bereid zijn om bijvoorbeeld het amendement Uithoorn dienaangaande over te nemen. Dat is voor ons van veel wezenlijker belang in de standpuntbepaling dan bijna alle andere dingen.

Nou ik wil dan misschien nog eens herhalen mijnheer wat ik in mijn inleiding heb gezegd dat is dat wij natuurlijk tot kleinere verhogingen in kortere tijdstippen dienen over te gaan. Nu weet ik niet of het verstandig is om dat jaarlijks te doen. Het kan namelijk weleens zijn dat we het dan en ik hoop dat dat een keer het geval is minder nodig hebben en dat het dus de automatiek dan ons iets teveel zou verschaffen anderzijds ben ik volmaakt in principe met u eens dat dat de beste oplossing zou zijn. Het enige onderscheid wat ik dus wil maken is dat er hetzij moet komen een jaarlijkse, hetzij een twee jaarlijkse verhoging en daarbij dan die index moet worden toegepast. Maar wat we nu hebben gedaan, drie jaar gewacht dat kan gewoon niet. Dus ik sta in principe volmaakt aan uw zijde.

Dank u zeer. Dan nog even n.a.v. Uithoorn. Uithoorn stelt niet voor indexering. Uithoorn stelt in wezen hetzelfde voor als Amsterdam. En die zeggen namelijk je moet die groep van 65+ niet zozeer verhogen. Het antwoord daarop is dat wij dat inderdaad in '76 al achterwege hebben gelaten en dat er in feite dus nu niet meer. Die toezegging hebt u in die zin gekregen. Niet ieder jaar automatisch, maar jaarlijks eventueel om de twee jaar. We zullen dat keurig in de gaten blijven houden. Dan gaan we nu over tot de installering van het stembureau.

Mijn Naam is Nuver van de ondercentrale Nijmegen.
Mijnheer de voorzitter ik zou graag nog een paar korte opmerkingen willen maken. Ik zou duidelijk willen vaststellen zoals u zelf ook hebt gedaan vanmiddag dat de motie Wisch gewoon door een geldige stemming eenvoudig is aanvaard en dat het niet acceptabel is om daar weer een herstemming hedenmiddag over te accepteren, daarmee ben ik het dus volledig met uw standpunt eens. In de tweede plaats het voorstel van het hoofdbestuur om na drie jaar eindelijk een redelijke contributieverhoging voor te stellen achten wij in de eerste plaats een acceptabele zaak en tussen twee haakjes uw verhoging helemaal niet exeptioneel hoog, we vinden hem eerder aan de lage kant mag ik wel zeggen als je nagaat wat je met die bedragen in de burgermaatschappij kunt doen. Dan kun je van die 60 gulden met je vrouw een keer net behoorlijk gaan eten, maar dan dan moet je voor de inwonenden, voor de junioren kun je dan voor die 15 gulden net frites appelmoes en een kroket krijgen en niet veel meer. Daarnaast de mededeling dat de PvdA betaalt ongeveer 129 - 184 gulden contributie per jaar. Dat vind ik een mededeling die voor zichzelf spreekt t.o.v. de geringe verhoging die u hebt voorgesteld.

Ik zou dus de vergadering uitdrukkelijk willen voorstellen om de amendementen in te willen trekken en het voorstel van het hoofdbestuur zoals u het brengt aan te nemen. En het uitstel van de verdeelsleutel daar zou ik een kanttekening bij willen maken dat u daarbij zou willen notuleren dat de motie Wisch dus uitdrukkelijk gehandhaafd blijft en dat de ondercentrales dus wel degelijk in aanmerking blijven komen voor een redelijker toelage. Ik dank U wel.

Mijnheer Nuver, wij hebben gezegd dat wij o verleg zullen plegen en dat wij volgend jaar het punt van de verdeling opnieuw op de agenda zetten. Als je overleg pleegt houdt dat natuurlijk in dat de mogelijkheid bestaat dat we met een ander voorstel zullen komen. Maar het is natuurlijk uitgesloten dat wij bij de andere voorstellen de ondercentrales niet aan een bedrag zouden helpen, omdat wij ons ook op het standpunt stellen dat dat is aanvaard. Dus dat zal in de verandering zeker niet betrokken zijn zelfs als er grote aandrang op ons zou worden uitgeoefend om dat te doen geloof ik dat het hoofdbestuur daartoe niet gerechtigd is. We moeten uitvoeren wat deze vergadering op dat punt heeft beslist. Mog ik dan overgaan tot de installering van het stembureau. Ik zou willen uitnodigen daarin zitting te nemen mevrouw Kolenbrander uit Ruinerwold, mevrouw de Groot uit Kedichem en de heren Bussemaker uit den Helder, Rokhorst uit Ermelo en Willems uit Maastricht. Zijn beide dames en de drie heren bereid zitting te nemen in het stembureau. Wat de procedure betreft, stel ik voor dat wij de algemeen gestelde amendementen als zodanig aan de orde stellen. Dat we die amendementen die specifieke bedragen aan de orde stellen dat die worden behandeld op het ogenblik dat wij over de specifieke bedragen stemmen. Dus dat wij dan in stemming brengen de groepen 27 tot 65 etc. Ik herhaal nog even mede met het oog op het stembureau dat de stemkaarten als volgt gewaardeerd moeten worden : rood 10 stemmen - blauw 5 stemmen - geel 1 stem. Dan stel ik aan de orde het amendement van de afdeling Deurne, dus de vrijwillige verhoging met eventueel een adviesprijs. Wie is voor Deurne, wie is tegen. Dat is verworpen. Dan kom ik aan , Buren vraagt dus om een geleidelijke aanpassing . Voor wat betreft de toekomst is die toezegging gedaan, maar voor wat vandaag betreft zouden wij aan het voorstel willen handhaven. Vraagt Buren stemming. Wie is voor Buren, wie is tegen. Verworpen. Dan zou ik nu Renkum aan de orde willen stellen.

Voorzitter ik kom tot de ontdekking dat er een aantal afdelingen zitten die niet beschikken over de kaarten. De gele kaarten die in de envelop hadden moeten zitten, heb ik begrepen-

Dan stel ik voor om te gaan stemmen over de bedragen. Dan kom ik eerst met de groep van aspirant leden. Daar is voorgesteld door het hoofdbestuur om te verhogen van 12½ naar 15 gulden dat is gelijkluidend bij IJsselmuiden. Maar de afdeling Geldermalsen zegt 13 gulden 50. En de afdeling Bergen zegt handhaven op 12 gulden 50. Ik stel eerst Bergen dat naar de laagste verhoging gaat, want dat is een gelijk blijven, in stemming. Wie steunt Bergen, wie is tegen. Bergen verworpen. Dan kom ik op Geldermalsen 13 gulden 50. Wie is voor, tegen. Dat is ook verworpen. Dan stel ik dit onderdeel van het hoofdbestuursvoorstel aan de orde. Dat is dus een verhoging naar 15 gulden. Wie is daar tegen. Dat is dan met ov ergrote meerderheid aanvaard. Dank U. De volgende leeftijdsgroep is de gewone leden van 18 tot 27 jaar. Daar stelt Kampen/IJsselmuiden voor om die te gaan splitsen. Namelijk in een groep van 18 tot 23 en van 23 tot 27. Eerst over de splitsing. Wie is voor, wie is tegen. Dat is verworpen die splitsing. Dan kom ik op de bedragen. Het hoofdbestuur heeft voorgesteld te gaan naar 32 gulden 50. Nu de splitsing van Kampen/IJsselmuiden is verworpen vraag ik me af of wij over die 30 en 60 gulden nog kunnen stemmen. Hoe denkt de afdeling daar zelf over. Niet over stemmen. Dan is het zo dat Geldermalsen stelt voor 27 gulden 50 en anderen amendementen zijn er niet. Ik breng eerst Geldermalsen in stemming 27 gulden 50. Wie is daar voor, wie is tegen. Dan is dat van Geldermalsen verworpen. Dan krijgen we de 30 gulden van Uithoorn. Wie is daar voor, wie is tegen. Dan is Uithoorn ook verworpen. Dan komt het hoofdbestuursvoorstel. Wie is daartegen, wie is daarvoor. Dat is aanvaard. Dan krijgen we de hoofdmoot van 27 tot 65 jaar. Daarvan zegt Kampen/IJsselmuiden 90 gulden. Het hoofdbestuur stelt voor 67,50 - Geldermalsen 55, het hoofdbestuur zegt 65 en Uithoorn zegt niks. Renkum is ingetrokken en Haren zegt 50 gulden naar 65 die wil daar 60 van maken. Dan stel ik eerst het amendement tot 55 gulden Geldermalsen aan de orde. Wie is daar voor, wie is daar tegen. Dat is verworpen. Dan komen we aan Haren 60 gulden. Wie is daar voor, wie is daar tegen. Dat is ook verworpen. Dan gaat Kampen het hoofdbestuur voorbij naar 90 gulden. Wie is daar voor. Wie is daar tegen. Dan is dat ook verworpen. En dan ligt misschien de wijsheid in het midden maar dat gaat de vergadering nu beslissen. Het hoofdbestuursvoorstel was 65 gulden. Wie is daar tegen. Wie is daar voor. Dat is aanvaard. Dan de groep van 65 jaar en ouder daar zijn verschillende voorstellen. Kampen/IJsselmuiden zegt 30 gulden, het hoofdbestuur zegt 35 gulden, Geldermalsen zegt 32,50, Amsterdam en Uithoorn zeggen 30 gulden handhaven en Haren zegt niets.

30 gulden dus handhaven, niet verhogen. Wie is daar voor, wie is tegen. Dat is verworpen, de handhaving. Dan blijft dus geloof ik alleen de 35 gulden van het hoofdbestuur, nee 32 gulden 50 van Geldermalsen. Wie is daar voor, wie is daar tegen. Dat is verworpen. Dan komt het hoofdbestuur voorstel 35 gulden. Wie is daar tegen. Wie is daar voor. Dan is dat aanvaard. En de gezinsleden was geen amendement op. Het voorstel van het hoofdbestuur was 15 gulden. Wie is daar tegen. Wie is daar voor. Dan is dat aanvaard. Ik meen dat hiermee de verhoging van de contributie een feit is. Ik wens de penningmeester en al diegenen die van hem afhankelijk zijn daarmee geluk. En ik meen dat het ook voor de financiën van afdelingen en centrales een welkome versterking zal zijn. En laten we hopen dat we daarmee de partij nog sterker laten groeien zodat we de toekomstige indexering uit de ledenwinst kunnen halen. Dan ligt hier, nee Renkum. Renkum wil nu een uitspraak of er nu nog over Wisch hergestemd zal worden. Het hoofdbestuur ontraadt dat. Wie is daar voor, wie is tegen. Dan is dat ook verworpen. Dan kom ik aan de motie Voorburg om een afdracht ook te bestemmen voor de Teldersstichting. Wil de afdeling Voorburg of de afdelingen Groningen en Marum dit toelichten.

Voorzitter ik vind het erg plezierig dat u deze motie nog in behandeling wilt geven. Er zit een element in wat op de verdeling betrekking heeft, maar ik dacht dat het dan over de hoofdstrekking van deze motie zou moeten gaan. U hebt terecht gezegd en dat heeft de penningmeester ook onder woorden gebracht dat de partij heeft de laatste tijd een aanzienlijke ledengroei kunnen behalen. Daaruit vloeit uit de kosten verbonden aan het opvangen van de leden, de organisatie daarop aanpassen etc. etc. dat die bijzonder groot zijn. Het is dan ook verheugend dat uw voorstellen terzake van de contributieverhoging zijn aangenomen. Ik constateer echter, en nogmaals dat is zeer begrijpelijk dat een gedeelte of een grootste gedeelte van de contributie in organisatorische kosten teloor gaat. Ten tweede ik dacht dat als u zit op een gegeven moment met een ledenbestand van 100.000 mensen die bijzonder snel is gegroeid dat we hoe we dat ook wenden of keren ook aan de politieke onderbouw een en ander zouden moeten doen. Ik zou u dan ook en de vergadering in overweging willen geven wanneer u straks gaat praten over de verdeling van de contributie om ook in deze zin een bepaalde toewijzing te maken. Ik denk daar alhoewel dat niet exclusief is denkt de afdeling Voorburg hierbij met name aan de Teldersstichting.

U weet en dat zal de vergadering ook weten het voortreffelijke werk wat de Teldersstichting de laatste tijd heeft gedaan. Het probleem is dat naar mijn overtuiging en naar de overtuiging van de afdeling Voorburg dit werk nog een krachtige uitbreiding behoeft met namen om de politieke component van de partij en haar leden om die meer te kunnen onderbouwen.

Dank U zeer.

Mijnheer de voorzitter, de afdeling Groningen ondersteunt het voorstel van de afdeling Voorburg om dezelfde redenen, uitbouw van de partij-filosofie en zodoende een bredere basis te krijgen voor de toekomst.

Dank U zeer. Mijnheer de Vries.

Ja mijnheer de voorzitter ook de afdeling Leiden zou zich graag voor dit voorstel willen uitspreken en met name willen wijzen op de situatie die in de andere landen in de Europese Gemeenschap bestaat, waar instituten bestaan, wetenschappelijke instituten van partijen die over het algemeen zeker in mankracht over veel meer kunnen beschikken dan wij hier in Nederland. Met de hele Europese integratie in het achterhoofd zou het misschien goed zijn als wij als Nederlandse liberalen op dit punt wat meer accent zouden leggen. Dus graag steun van Leiden voor het voorstel van de afdeling Voorburg.

Dank U zeer.

Mevrouw de Leve, afdeling Rijswijk. Hoe sympathiek ook het voorstel van de afdeling Voorburg is, wij vinden eigenlijk dat hieromtrent eigenlijk eerst de Teldersstichting gehoord zou dienen te worden. Met name de vraag of zij behoefte hebben aan deze middelen of niet zou daar toch wel doorslaggevend voor moeten zijn dacht ik.

Dank U zeer, mijnheer Ronteltap.

Amsterdam. Daar sluiten wij ons graag bij aan. Om zo een motie te kunnen aannemen dan zou je ook eerst uitvoerig geïnformeerd moeten zijn over hoeveel geld de Teldersstichting nu heeft en hoe een bijdrage vanuit de contributiebedrag wat geïnd wordt daar welk effect zou kunnen veroorzaken omdat gekoppeld is met subsidies.

Dus het is gewoon uiterst onverstandig om nu over die motie te gaan stemmen zonder dat financieel inzicht te hebben, want veronderstel dat het afgewezen zou worden vanwege gebrek aan inzicht op dit moment. Dan hebben we een partijuitspraak dat het niet meer mag. Dat is dus vreselijk onverstandig om daar nu over te gaan beslissen.

De heer Ronteltap heeft in zoverre natuurlijk volkomen gelijk dat het erg moeilijk is om een gefundeerde uitspraak te doen als je de financiële situatie van de Teldersstichting en ook van partij en afdelingen en kamercentrales niet nauwkeurig kent. Nu is het zo we hebben dat in de toelichting ook al gezegd, de Teldersstichting krijgt een overheidssubsidie. Die overheidssubsidie is gekoppeld aan het aantal kamerzetels, dus juist in dit jaat bevindt de Teldersstichting zich in een uiterst plezierige positie dat die overheidssubsidie niet onaanzienlijk toeneemt omdat het aantal zetels in de 2e kamer van de VVD is toegenomen. Daarnaast moet de Teldersstichting zelf aan middelen komen want de subsidieregeling is van dien aard dat de overheid tot een bepaald maximum subsidieert, maar onder de voorwaarde dat tenminste een even groot bedrag uit middelen is verkregen. En nu is het in het verleden voorgekomen dat de Teldersstichting onvoldoende middelen had tweeerlei. In de eerste plaats had men in dat bewuste jaar niet het bedrag zelf bijeen gekregen dat nodig was om de maximale rijks-subsidie te verkrijgen en in de tweede plaats was er nog een verdere kostenpost ook die gedekt diende te worden. Daarin heeft toen het hoofdbestuur van de VVD die heeft daarin voorzien omdat men op dat ogenblik afgaande op de financiële situatie van de Teldersstichting toen het absoluut noodzakelijk vond om omdat het feit dat ook de middelen van de VVD begrensd zijn dit Teldersstichtingwerk voorrang te geven. En wij hebben toen een bedrag aan de Teldersstichting gegeven. Ten dele aan a fond perdu omdat dat nodig was om die subsidie te verkrijgen, ten dele in de vorm van een lening. En hoewel wij over de financiële toestand al hebben gesproken een deel van die lening is dit jaar afgeboekt. Dat betekent dat in het nauwe overleg dat er bestaat tussen de penningmeester van de Teldersstichting en de penningmeester van de VVD wel degelijk naar behoefte zoals die bij de Teldersstichting ontstaat en naar de mogelijkheden die er bij de VVD zijn, maar in dit geval heeft de behoefte de doorslag gegeven wel degelijk sprake is van steun. Op dit moment de afgelopen 2 jaren neem ik daarbij in aanmerking was het zo dat de Teldersstichting ruim voldoende middelen zelf kon verkrijgen. Dat de Teldersstichting ook op geen enkele wijze er meer bij ons ook niet in het regelmatige overleg dat er is tussen de penningmeesters erop heeft aangedrongen

dat er een bedrag zou komen. En wij menen dat het daarom juist is om in dat overleg dat er geregeld is, u weet er zijn ook curatoren in het curatorium van de Teldersstichting die door het hoofdbestuur worden aangewezen. De heer Talsma en ik maken beide als hoofdbestuurslid van het curatorium deel uit, maar op het ogenblik is die behoefte er niet. Dat sluit helemaal niet uit dat die er volgend jaar wel is. En dan zullen wij er ongetwijfeld als hoofdbestuur er voor zorgen dat aan die behoefte tegemoet wordt gekomen. En moscht blijken dat het een structurele zaak is en dat wij bijvoorbeeld verstandig doen met een bedrag van 50 cent en 1 gulden per lid die Teldersstichting bij te blijven springen dan zullen wij zondermeer een voorstel daartoe aan de ledenvergadering doen. Maar nu gebleken is dat er een claim ligt van de ondercentrales, dat het voor de kamercentrales erg moeilijk is zoals wij hadden voorgesteld dat die claim helemaal ten laste van de kamercentrales wordt gebracht terwijl er ook argumenten zijn om de afdelingen daar niet mee te belasten zijn wij van mening dat het niet verstandig zou zijn om op dit ogenblik als een soort dwingende regel voor te schrijven dat er een afdracht aan de Teldersstichting moet zijn. Als het een structurele noodzaak wordt van de kant van de Teldersstichting dan zullen we daar zeker voorstellen over doen maar op dit ogenblik is naar onze overtuiging juist om naar behoefte te betalen. Komt de Teldersstichting met plannen tot een uitbouw die een financiering als door Voorburg voorgesteld nodig maken dan zullen we ook in overleg met de Teldersstichting daarvoor een voorstel doen. Maar die voorstellen van de Teldersstichting liggen er op het ogenblik niet.

Voorzitter ik begrijp dat u op dit moment een toezegging doet dat als er en ik herhaal het voor de goede orde even opdat ik dan misschien de motie zou kunnen intrekken, u doet op dit moment de toezegging dat als er een plan komt van de zijde van de Teldersstichting om een structurele bijdrage aan de Teldersstichting dat u dat op zijn minst positief wilt bekijken.

Ja wij hebben altijd zoals ik al zei met de Teldersstichting een uitstekend overleg en er is geen sprake van dat als de penningmeester van de Teldersstichting met het curatorium en met het dagelijks bestuur zou gaan praten en het hoofdbestuur zou gaan praten dat wij dat niet positief zouden beoordelen. Die toezegging wil ik u zeker doen.

Inclusief het woord structureel.

Ja wij zullen daar zeker ook een eigen oordeel over hebben, maar als de Teldersstichting daarmee komt dan zullen wij dat gezamenlijk positief bekijken want van het nut van het werk van de Teldersstichting daar zijn wij volstrekt van overtuigd, daar zijn wij het ook helemaal met Voorburg over eens.

Voorzitter, ik heb voldoende aan deze toezegging. Ik trek de motie in.

Dank U zeer.

Dan is daarmee punt 6 van de agenda voorzoverwe het vandaag in behandeling zouden brengen afgehandeld, maar ik zie dat er nog een nagekomen niet gepubliceerd amendement Venlo was over de verhoging. En alleen om moeilijkheden te voorkomen lees ik u voor wat er stond.

a. De voorgestelde verhoging van de contributie niet toe te passen. In zoverre dus hetzelfde als Deurne en in die vorm dus wel in stemming gebracht. b. Eventuele verhogingen te maximeren tot de gebruikelijke indexering. Ook daarover hebben wij een toezegging gedaan. Ik meen dat de afdeling Venlo dus toch aan haar trekken is gekomen. Dan kom ik op het punt bespreking van het beleid van het hoofdbestuur. Er zijn 4 aanmeldingen, maar dat neemt niet weg dat ik nog wel meer aanmeldingen verwacht. Ik zou dus zometeen eerst willen inventariseren. Ik noem wat er staat aan voorstellen die vantevoren zijn ingediend. Amsterdam heeft 2 onderwerpen gemeld, Haarlem heeft een onderwerp gemeld en Zaanstad heeft een onderwerp gemeld. Behalve deze vier zou ik willen vragen welke afgevaardigden willen bij de bespreking van het beleid van het hoofdbestuur nog meer het woord voeren. Als ik het goed zie blijft het dus beperkt bij deze 4. Dan geef ik het woord aan de afdeling Amsterdam.

Mijnheer de voorzitter, het beleid van het hoofdbestuur daar is niet veel op aan te merken. Dat is in overwegende mate goed. Dat is duidelijk uit de hechte eenheid die de partij vormt, dat is duidelijk uit het grote aantal leden dat we hebben en de constante ledengroei die er in blijft en dat is allemaal zeer toe te juichen dat doen we ook. Toch hebben we bij het punt van beleid hoofdbestuur gezegd ook het woord te willen voeren omdat het toch ook een kritisch punt is.

Wat we met het applaus wat u verder verdient en ongetwijfeld aan het eind van dit agendapunt zult krijgen toch ook opgemerkt wilden hebben. En dat is dat we in de afgelopen jaren vanuit Amsterdam ook voortdurend er voor gepleit hebben dat we in de partij veel zouden doen aan de politieke meningsvorming. Daar is door de partij ook de nodige organisatorische maatregelen voor getroffen. We hebben veranderingen gekregen met de landelijke commissies, maar in het bijzonder hebben we anderhalf jaar geleden, het afgelopen jaar daarvoor eigenlijk de deelcongressen gehad, de regionale congressen gehad. Dat hebben we zeer toegelicht en toen zijn ook de afspraken gemaakt dat een hele goede vorm is van meningsvorming binnen de partij met die regionale congressen en dat dat zou worden voortgezet. Nou is er ongeveer een jaar voorbij zonder dat er een regionaal congres is geweest en daar zijn een aantal begrijpelijke redenen voor aan te voeren, maar bovendien is van geen enkel regionaal congres in de toekomst bij ons in Amsterdam iets bekend. En dat vinden we dan toch iets meer bedenkelijk. Nou is het wel zo dat u tijdens de vergadering in december de aanwezigen toen opgeroepen hebt om daar zelf aktiviteit te ontwikkelen en met name heeft u de mensen gevraagd organiseer eens een congres over het rapport van de Teldersstichting over arbeid. Dat is een oproep die ook bij ons wel aanleiding heeft gegeven tot aktiviteit om te kijken of dat te organiseren viel. U had daar de voorkeur bij op korte termijn, dat was voor ons niet mogelijk. Ik heb het nog steeds op stapel staan om te proberen een congres over arbeid onderwerpen met name de scholingsaspecten erbij in het najaar in Amsterdam op een congres te krijgen. Maar toch lijkt mijnheer de voorzitter dat als u het tot stand komen van deelcongressen verder wil overlaten aan het zo opkomende initiatief dat dat niet helemaal terecht is. Dat u daar toch meer leiding en sturing bij kan geven en met name dat u daar de landelijke partijcommissies echt voor kunt inzetten om die regionale congressen tot stand te doen komen. En dat is dan ook graag wat we van u willen horen of u daartoe nu al bezig bent nu die commissies, ik heb begrepen bij het jaarverslag van de secretaris dat er al een opmerking over gemaakt is dat dat even wat moeilijk gelopen heeft met het opnieuw instellen na het talhammeren van de commissies. Maar nu zijn ze er weer en dat u nu die commissies ijverig aan het werk zet om tot een programmering te komen van deelcongressen zodat de politieke meningsvorming in de partij verdere uitbouw mag beleven.

Het onderwerp over het mediabeleid, ik hou het nog even als de heer Groothof weer terug komt in de zaal die zal het hebben over het mediabeleid.

Dank U zeer. Dan heeft mevrouw Vrijland van de kamercentrale Haarlem ook het woord gevraagd.

Mijnheer de voorzitter, ik wil toch graag weer een financieel punt aan de orde stellen en dat is namelijk de een gulden afdracht van de kamercentrales. Ik denk dat ik aan de algemene ledenvergadering even uit moet leggen waar het om gaat. Het is een zaak die totnutoe alleen besproken is binnen de kamercentrales dus ik weet niet in hoeverre de afdelingen daarvan op de hoogte zijn.

Ik denk van niets.

Nee, daarom zou ik het graag even willen toelichten. Het hangt er maar van af in hoeverre de besturen van de kamercentrales de zaken doorspreken met de afgevaardigden van de afdelingen en in zoverre zouden ze natuurlijk wel op de hoogte kunnen zijn. Het gaat om het volgende. De op 2 november 1977 heeft de penningmeester van de partij een brief gestuurd aan de kamercentrales met de mededeling dat het dagelijks bestuur besloten had een extra bijdrage te vragen van de kamercentrale en die inhouding zou dan plaats vinden per 1 januari 1979. De kamercentrale Haarlem heeft daar bezwaar tegen aangetekend en wel op principiele gronden. Wij zijn vanmiddag bezig geweest om de verhoging van de contributies vast te stellen. Doordat het voorstel van de afdeling Wisch is aangenomen hebben wij niet over de verdeling van die contributiegelden kunnen spreken, maar als uitgangspunt geldt toch dat de algemene ledenvergadering die verdeling van de contributiegelden vaststelt. Wij zouden dat principe willen handhaven en wij vinden dan ook dat het hoofdbestuur dan niet de bevoegdheid heeft om later op die verdeling terug te komen en aan de kamercentrales te vragen om een extra bijdrage te leveren bij de verkiezingen. Want wij vinden dat dan goed beheer van de kamercentrales die dus rekening houden en goede planning hebben voor wat betreft de verdeling van hun eigen gelden voor de verschillende verkiezingscampagnes dat die dan op die manier worden gestraft omdat ze bij de kamercentrales nog over wat geld zouden beschikken.

In de derde plaats ondanks de gesprekken die de besturen van de kamercentrales hebben gehad met het dagelijks bestuur van de partij is de noodzaak van de afdracht van die een gulden nog steeds niet voldoende mate aangetoond. En in de vierde plaats zouden wij er voor willen pleiten dat op deze manier niet de zelfstandigheid van de kamercentrales wordt aangetast. Conclusie dus vanuit de kamercentrale Haarlem wordt gevraagd op basis van de statuten van de partij heeft het HB de bevoegdheid om de kamercentrales te verplichten tot extra afdrachten en ik zou daar graag eerst een toelichting van het hoofdbestuur willen hebben en daarna een uitspraak van de ledenvergadering.

Die toelichting hebt u gehad. Wij hebben namelijk geschreven dat wij die bevoegdheid niet hebben. Dus die brief die hebt u en ik zal dus zo vrij zijn, maar we zullen straks alle vragen in een rit beantwoorden, maar ik wou toch zo vrij zijn om toch op een enkel punt wat aanvulling te geven op de beschrijving zoals u die hebt gegeven over de feitelijke toedracht. Maar ik vind het jammer dat u de indruk hebt gewekt alsof wij eenzijdig een heffing hebben opgelegd terwijl u uit de correspondentie terzake volstrekt duidelijk is dat het een verzoek was van het hoofdbestuur en dat wij ook schriftelijk hebben vastgelegd dat wij geen enkele bevoegdheid hadden om dat eenzijdig op te leggen. Maar ik kom er straks op terug. Is de heer Groothof inmiddels gearriveerd. Zoniet, dan is het woord aan de heer Markuze uit Zaanstad.

We zullen het agendapunt dan nu onderbreken doordat ik antwoord geef op de totnogtoe gestelde vragen in de hoop dat de andere sprekers zich nog melden. Het hoofdbestuur deelt de zorgen over het uitblijven van regionaal georganiseerde congressen zoals die zijn uitgesproken door de afdeling Amsterdam volledig. U hebt terecht gememoreerd dat wij in december een algemeen gestelde en niet erg gerichte oproep hebben gedaan aan de kamercentrales om bijvoorbeeld over het rapport arbeid een regionaal congres te organiseren. We hebben toen een toezegging ontvangen van een van de kamercentrales dat die kamercentrale dat op korte termijn zou doen. En jammer genoeg is toen de betrokken kamercentrale na verloop van tijd tot de conclusie kwam dat die kamercentrale dat niet op korte termijn kon doen ons niet meegedeeld dat dat het geval was. Wij leefden dus helaas als dagelijks bestuur in de veronderstelling dat regionale congres wordt georganiseerd, dat komt er aan. Toen zijn er inmiddels nog andere aanvragen gedaan waarop toen ook is geantwoord nee we hebben al een kamercentrale die dat doet.

Er zijn met name twee onderwerpen die wij heel graag op korte termijn en daarbij dachten wij een congres voor de statenverkiezingen en dat kunnen we dus vandaag zien dat lukt niet meer en een congres voor de raadsverkiezingen. Er waren twee onderwerpen voor die we graag aan de orde hadden willen stellen. Het ene onderwerp was het rapport arbeid, het andere was een rapport dat door de onderwijscommissie vorig jaar is opgesteld en ter discussie aan de partij is aangeboden over het onderwijs en dat heette aan de basis. We hebben over dit onderwerp afgelopen maandag in het hoofdbestuur voor de zoveelste keer weer eens gesproken en de toezegging gekregen dat er met man en macht wordt gewerkt dat er in mei in ieder geval een van deze regionale congressen plaats vindt. Initiatieven van de commissies zijn mede door de reorganisatie totnogtoe uitgebleven, maar wij hadden dus van onze kant en met name met medewerking van de onderwijscommissie dus wel degelijk stof en we moeten constateren dat we er misschien van onze kant wat aktiever achter hadden heen moeten zitten om te horen dat een aangekondigd initiatief niet doorging, maar dat hebben we niet gedaan en we zullen nu in het vervolg wat beter de vinger bij de pols houden om ons ervan te vergewissen dat een aangekondigd initiatief ook nog steeds een initiatief is en niet blijkt te zijn uitgesteld tot het najaar. Want dat geeft dan inderdaad de teleurstellingen die bij ons niet minder zijn dan voor de afdeling Amsterdam, maar die dan toch een beetje buiten de schuld en dat wil ik dan wel zeggen van het hoofdbestuur liggen. Wij zullen omdat die regionale congressen totnogtoe door een groot aantal kamercentrales en Amsterdam heeft er altijd een grote rol bij gespeeld op uitstekende wijze zijn georganiseerd de voorkeur er aan blijven geven dat de kamercentrales de materiele organisatie doen en dat de commissies voor de intellectuele inbreng zorgen. En met name doe ik dus op de bestuursleden van kamercentrales die hier aanwezig zijn toch een beroep om er zelf aan te denken dat bijvoorbeeld elke kamercentrale zo eens in de twee a drie jaar een regionaal congres houdt. Dat zou dus betekenen dat je door de jaren heen als iedere kamercentrale, het zijn er 17 dat zo om de drie jaar doet dat je dan kunt rekenen op een vier- of vijftal van dat soort congressen per jaar. Dat zou het streven van het hoofdbestuur zijn om het in die richting als een continue stroom te hebben waarbij je dan bij voorbereiding bij voorbereiding van verkiezingsprogramma's dat helemaal richt op het toekomstige verkiezingsprogram, maar ook in de jaren daar tussendoor dus de onderwerpen die door Teldersstichting en partijcommissies aan de orde zijn gesteld in een bredere kring door de partij bespreekt.

Wij zullen daar dus zeker naar streven. Dan de kwestie van het verzoek van het hoofdbestuur om een afdracht van de kamercentrales. Dat is een beetje een lang verhaal, maar de propagandacommissie de LPC waarin alle kamercentrales vertegenwoordigd zijn die heeft in augustus 1976 een voorstel gedaan om een bepaald projekt voor de verkiezingscampagne van 1977 dus de verkiezingscampagne van mei vorig jaar om een bepaald projekt gezamenlijk aante pakken. Dat zou dan door het hoofdbestuur worden georgani-seerd, dat was een pooling en er zou een bijdrage worden gegeven die was gesteld, voorgesteld dus door de LPC op een gulden per lid van iedere kamercentrale. De bedoeling was dus dat daardoor een goedkopere besteding kon plaats vinden, een goedkopere werkwijze kon plaats vinden en dat het dus niet meer was dan een pooling van de eigen financien, van een deel van de eigen financien van de kamercentrales. Dat voorstel is besproken op 1 december 1976 door de toenmalige penningmeester en mij met de penningmeesters van de kamercentrales. We hebben toe gezegd dat voorstel van de LPC ligt daar een gulden per lid. Wij vonden dat als dagelijkse bestuur een beetje rigoreus omdat er kamercentrales waren voor welke dat een erg hoge last zou zijn. We hebben toen voorgesteld om dat te matigen dat niemand meer behoefde bij te dragen dan eenderde van het vermogen zoals dat per kamercentrale luidde op 31 december 1975. Wat is er toen gebeurd. Het projekt stond een aantal kamercentrales niet aan en dat was hun goed recht en toen zeiden zij wij wensen daar niet aan bij te dragen. Dat projekt is inmiddels wel door het hoofdbestuur uitgevoerd en dat betekent dat er een gat zat in het budget van het hoofdbestuur. Toen is er opnieuw in de LPC over gesproken. Toen heeft men gezegd wij willen aan een ander projekt namelijk een gezamenlijke advertentiecampagne wel allemaal meewerken. Dat is toen door de LPC voorgesteld en het hoofdbestuur heeft toen een brief geschreven aan de penningmeesters van de kamercentrales waarin is gezegd zou u zich nu met dat nieuwe voorstel van de penningmeesters kunnen verenigen en alsnog een gulden per lid bijdragen ten behoeve van een gezamenlijke besteding. En als je de advertentie centraal plaatst dan weet je zeker dat je een maximale dekking krijgt in de kranten en je weet ook zeker dat je een maximale korting krijgt. Het was dus de bedoeling om uit de middelen van de kamercentrales ten behoeve van de statenverkiezing een gezamenlijk projekt te bundelen. De inning zou pas plaats vinden volgend jaar en met name om de kamercentrales die nu voor de verkiezingsuitgaven zitten daar niet nogeens mee te belasten. Dat is in o.a. de kamercentrale Haarlem verkeerd gevallen en die hebben gezegd jullie hebben helemaal het recht niet om er om te vragen.

Nu is het gelukkig nog zo we hebben altijd wel het recht om het te vragen, maar de kamercentrales en dat hebben wij ook geantwoord hebben het recht om nee te zeggen. We hebben alleen een dringend beroep gedaan op de kamercentrales dat wanneer een meerderheid zich voor die gezamenlijke financiering zou uitspreken dat de minderheid zich daarbij zou neerleggen. Dat verzoek ligt nog steeds ter tafel. Daar is nu een dag of tien geleden met een aantal penningmeesters van kamercentrales over gesproken. Wij dachten dat er een zeker begrip voor dat voorstel was en wij zullen nu ook die gezamenlijke advertentiecampagne starten en achten het dan niet helemaal redelijk al is het wel hun goed recht wanneer een aantal kamercentrales zeggen wij doen daar niet aan mee. Want de meeste doen wel mee en alle kamercentrales profiteren in gelijke mate van die advertentiecampagne voor de verkiezingen en het is ook een vaststaand feit dat als je dat landelijk plaatst dat je dan de maximale korting krijgt. En het is dus volstrekt niet zo dat het hoofdbestuur heeft geprobeerd om de afdrachtregeling zoals die door de algemene vergadering is vastgesteld te doorkruisen. Het hoofdbestuur heeft op voorstel van de LPC waar de kamercentralebesturen zelf allemaal inzitten voorgesteld om een gezamenlijk project te financieren. Dat is de situatie en dat voorstel ligt nog steeds ter tafel. Dan krijgt het woord de heer Groothof.

Voorzitter het is over het mediabeleid, ik geloof dat u dat al gezegd heeft dat mijn vraag aan het hoofdbestuur zal gaan. Het is in de amsterdamse afdeling zo dat de punten van het mediabeleid naar ons inzicht steeds meer en steeds nadrukkelijker, niet alleen politiek, maar ook bestuurlijk in de aandacht komen en nou dacht ik dat het toch tijd werd dat op dat gebied ter begeleiding van standpuntbepalingen in en door de partij apart zou kunnen worden overlegd van de commissie ik meen dat dat de commissie voor de culturele zaken is waarin dat totnutoe heeft thuisgehoord. Nou is het met die commissies en de zelffunctivering na die ontbinding dat heeft u straks zelf al gezegd bij de meningsvorming betrekkelijk matig gesteld op dit moment. Maar misschien zou dat beter worden en onze suggestie is dat u zou toezeggen dat er m.b.t. het mediabeleid in de ruimste zin uiteraard een aparte partijcommissie zal zijn die deze punten die langzamerhand dat zien we in de kranten ook weer de kop gaan opsteken dat u die zou kunnen begeleiden.

Dank u zeer, mijnheer Groothof. Het is met dit punt alweer net als met de boekdrukkunst die werd op twee plaatsen tegelijk uitgevonden. Het hoofdbestuur heeft namelijk afgelopen maandag besloten die media-commissie in te stellen heeft ook een voorstel aanvaard over het voorzitterschap daarvan wie wij daarvoor zouden aanzoeken en de heer Talsma deelt mij mede dat de beoogde voorzitter ook heeft aanvaard. Zodat we in nader overleg met hem de commissie nu op korte termijn hopen samen te stellen. De commissie zal dan niet een onderdeel zijn van wat vroeger heette de culturele commissie, maar zal wel gebundeld worden in het welzijnsgeheel. Zoals u weet de commissies binnen die overkoepelingen hebben een zelfstandig bestaan en wij nemen dus ook aan dat van de mediacommissie in de komende jaren het een en ander zullen horen. De suggestie is dus ook naar de mening van het hoofdbestuur zeer constructief kan ik wel constateren. De heer Markuze uit Zaanstad.

Een paar korte vragen. Vrijheid en democratie en liberaal reveil het betreft niet het beleid van de redactie. Ik zou ervoor willen pleiten dat het hoofdbestuur eens overweegt om toezending aan bibliotheken, leeskamers voor raadsleden in stadhuizen e.d. ter lezing ook voor anderen. Ik vraag me ook af of het overweging verdient om eens te onderzoeken of beide bladen ter verkoop kunnen worden aangeboden bij kiosken e.d. V en D nog iets aantrekkelijker maken wellicht, het is al aanzienlijk verbeterd. Het komt me voor dat het nog iets ogender kan worden gemaakt zoals dat wordt genoemd. Ik denk misschien aan meer kleuren e.d. Wat betreft het financiële verslag, de wijze waarop dat hier in de vergadering gebeurt spreekt mij persoonlijk niet zo aan. Ik vraag me nog steeds af wat er tegen zou zijn wanneer in V en D althans een globaal overzicht van de financiën zou worden gepubliceerd. Tenslotte mijnheer de voorzitter, ik realiseer me dat het woordje niet roken geldt voor de zaal. Ik zou me kunnen voorstellen dat als het bestuur zich daar ook aan houdt, dat voorbeeldig zou werken op de hele zaal.

Van dat laatste was ik mij niet bewust, maar er zijn natuurlijk wel aanwezigen in de zaal die van tijd tot tijd naar de wandelgang kunnen gaan en dat is voor ons wat moeilijk. Vrijheid en democratie zal de ondervoorzitter iets over zeggen. Het financiële verslag, het is zo dat wij het financiële verslag zodra dat kon, want het accountantsrapport, ik heb al eerder gezegd we vergaderen dit jaat erg vroeg, het accountantsrapport is op 24 februari uitgebracht en we hebben in diezelfde week toen een financieel verslag aan de afdelingen toegezonden en de kamercentrales.

Publicatie in vrijheid en democratie was toen al eenvoudigweg niet meer mogelijk, maar we hebben dus wel aan de afdelingsbesturen en de kamercentralebesturen de desbetreffende bescheiden toegezonden. De heer Talsma over vrijheid en democratie.

Dames en heren er zijn twee punten genoemd als ik het goed heb genoteerd de verspreiding in bibliotheken en leeszaal. Ik kan de heer Markuze zeggen dat dat in bepaalde mate al heel lang gebeurt. Dat zal gaan om een 4-500 adressen waar het al naar toe wordt gestuurd. Daar is ook de pers ten delen bij. Er zijn leeszaal van militaire kantines bij. Wij proberen dat bij te houden. Wij natuurlijk wel door de financiën enigszins beperkt want dat kost allemaal wel geld en het blijkt namelijk ook nog weleens dat op zo'n adres het blad of niet gelezen wordt of niet voldoende op de betrokken tafel terecht komt. Ik wil graag de heer Markuze toezeggen dat we nog eens opnieuw met een fijne kam die adressen nalopen en eventueel uitbreiden e.d. meer. Maar hier is dus op dit moment al een vrij grote verzendlijst aanwezig. Iedereen die in de zaal een suggestie zou willen doen voor een adres waar een gratis abonnement zijn nut zou kunnen hebben zou mij bijzonder veel plezier doen, door dat liefst schriftelijk eventjes hetzij nu hetzij later aan het partijsecretariaat op te geven. De verspreiding via kiosken e.d. is als ik me goed herinner een of twee jaar geleden ook in discussie geweest. We hadden dat toen al bekeken en hebben dat nog eens gedaan, maar de organisatie van het kioskwezen en alles wat samenhangt met de tijdschriftenverspreiding is in deze eeuw van welvaart een zo ontzettend gecompliceerd dat men alleen maar die verkoop adressen bereid vindt om tijdschriften in de verkoop te nemen die massaal worden verkocht en die massaal de omzet goed maken en wij hebben enige malen al van de kioskondernemingen die dit in handen hebben zeer pertinent te horen gekregen dat zij niet de mogelijkheid zien om ons partijblad zo in kiosken te brengen. Het is ook voor geen enkele andere partijblad is dit gelukt. Ik zou het met de heer Markuze graag willen, maar er zit een enorme organisatie aan vast. Het is ons niet mogelijk het buiten de kioskorganisaties om te doen dat is financieel volstrekt onbetaalbaar afgezien van de mankracht die je daar voor nodig hebt. Je moet het dus via deze centrale zeg maar groothandel moet je het zien te organiseren en dat doet men alleen bij een vrij aanmerkelijke omzet in de vrije verkoop die naar ik vrees met ons partijblad niet zal kunnen worden behaald. Ik ben het dus met de strekking van wat de heer Markuze zegt volstrekt eens. Het is helaas in de praktijk niet mogelijk gebleken.

Dank U zeer. Er hadden zich niet meer sprekers aangemeld. Wie wil toch nog het woord. Mijnheer de Vries.

N.a.v. het punt van de afdeling Amsterdam over de deelcongressen het volgende. De afdeling Leiden had dat bij de rondvraag ter sprake willen brengen maar het sluit nu beter aan dus dan kunnen we het nu beter doen. Er is naar onze overtuiging een onderwerp wat zich wat minder goed leent voor de behandeling op kamercentralecongressen en dat is de door u vorig jaar toegezegde herziening van het beginselprogramma. Een zaak waar wij graag aan u over zouden willen vragen hoe het met die herziening staat, of er al een commissie ingesteld is die zich daar mee bezig houdt en op welke termijn de partij daar concrete zaken over mag verwachten, omdat per slot van rekening dit een vrij langdurige zaak is die vorig jaar al door u is toegezegd.

Het is zo wij hebben de toezegging gedaan dat wij daar direkt na de 25e mei mee zouden beginnen en we hebben in het hoofdbestuur ook overleg gepleegd over de samenstelling van een commissie die daarover in eerste instantie met voorstellen zou komen. We hebben ook al gezegd in het hoofdbestuur wat de basisstukken zouden kunnen zijn waar op getond waarvan de commissie aan het werk kan gaan. Dat zijn uiteraard het beginselprogram zoals we het nu hebben. Het liberaal manifest en de toen op het moment dat we dat besloten de verwachte studie, die inmiddels verschenen is van het liberalisme in de jaren 80. Ik heb toen ook overleg gepleegd in de samenstelling van die commissie, dat was nog in de tijd dat Hans Wiegel voorzitter van de 2e kamerfractie was. Wij vonden het nu juister om de nieuwe politieke leider in dat overleg te betrekken omdat natuurlijk ook voor hem van groot belang is hoe die commissie is samengesteld. Het ongeluk is dat ook daardoor hierin vertraging is opgetreden. De studies die we dus ten grondslag wilden leggen zijn inmiddels allemaal verschenen en we hadden ook al een aantal in het hoofdbestuur. We hebben daar ook weer j.l. maandag opnieuw over gesproken en ik hoop dus dat wij zeer binnenkort daarmee echt aan het werk kunnen gaan. De vertraging is dus ook veroorzaakt door de commandowisseling als ik het zo mag noemen.

Mevrouw Vrijland.

Ik moet helaas toch nog 3 kanttekeningen maken bij uw versie van het verhaal. Namelijk in de eerste plaats zou ik erop willen wijzen dat natuurlijk de LPC met voorstellen kunnen komen, maar zodra die financiële konsekwenties hebben voor de kamercentrale dan is dat natuurlijk toch plezierig als de kamercentrale daar zelf over mogen beslissen.

Uiteraard.

In de 2e plaats vind ik dat de brief die de penningmeester heeft gezonden aan de kamercentrales eigenlijk niet qua formulering een verzoek inhouden en ik zou dan graag een gedeelte daaruit willen voorlezen. Het is namelijk zo : in de vergadering van het hoofdbestuur van 15 september j.l. heeft de voorzitter mede gedeeld dat het dagelijks bestuur heeft besloten dat de kamercentrales een gulden per lid zullen bijdragen in de dekking van de kosten van de landelijke advertentiecampagne.

En aan het eind staat dan naar ik aanneem zullen alle besturen van de kamercentrales doordrongen zijn van de betekenis van de komende verkiezingen voor de VVD, nederlaag of overwinning beslissen over de duur van het komende kabinet. U bij voorbat dankend voor uw medewerking verblijf ik. Ik vind toch de formulering die in deze brief gekozen is ietwat ongelukkig. Als u het wat anders gesteld zou hebben denk ik dat de besturen van de kamercentrales niet zo hoog op de kast waren gesprongen en ik zou u dus willen verzoeken om in et vervolg daar toch iets meer rekening mee te houdendat de kamercentrales zich zeer zelfstandig voelen en ook vinden dat ze het recht hebben om zelfstandige beslissingen in deze te kunnen nemen. En in de derde plaats wil ik u er toch nog even op wijzen dat de vergadering van de penningmeesters met het dagelijks bestuur op 2 maart eigenlijk niet tot overeenstemming heeft geleid. En dat dus het probleem er nog steeds is en dat de penningmeesters nog steeds niet overtuigd zijn van de noodzaak van de afdracht.

Wat deze kanttekening betreft het is inderdaad zo de LPC kan natuurlijk geen besluit nemen alleen voorstellen doen. Maar nog even terug naar de zomer van 1976 toen de LPC kwam met het voorstel van de gezamenlijke financiering van publexborden en het voorstel van een gulden per lid toen zijn de toenmalige penningmeester en ik ook op 1 december van dat jaar met de penningmeesters van de kamercentrales gaan praten en hebben daar toen dat verzoek voorgelegd als een voorstel van de LPC.

In die vergadering is ons niet gebleken maar dat kan aan ons liggen dat er ernstig bezwaar bestond tegen het feit dat men een gezamenlijk projekt ging financieren, maar er waren bezwaren tegen de aard van het projekt omdat men in de ene kamercentrale meer ziet in de publexborden dan in de andere. Zoals gezegd de zaak is toen nietdoorgegaan maar de publexborden zijn wel uit de hoofdbestuurfinancien als ik het zo mag noemen want het zijn partijfinancien betaald. Met als resultaat boven het budget dat we hadden uitgetrokken, een grap van om en nabij 80-90.000 gulden. Wij hebben toen gezegd, wij vinden toch dat we moeten proberen dat weer aan te vullen. De LPC is toen wederom met een voorstel gekomen en die hebben gezegd nou voor een gezamenlijke advertentiecampaagne voelen we allemaal wel. Toen is die zaak opnieuw in het hoofdbestuur gekomen. Nou kom ik met de 2e kanttekening die u maakt zowel de LPC, in de LPC zitten de propagandamensen van alle kamercentrales, in het hoofdbestuur zitten ook vertegenwoordigers van alle kamercentrales en de zaak die was toen al meer dan een jaar aan de gang. En nu vermoed ik, want ik kan het de penningmeester niet vragen, dat de penningmeester de indruk heeft gekregen toen het hoofdbestuur zei in overgrote meerderheid laten we dat zo doen dat het hoofdbestuurleden door hun centrale bestuur waren gemachtigd om het te doen. Ik vermoed dat daar die brief geluid heeft zoals die luidt, maar als blijkt en dat neem ik van u zondermeer aan en dat heb ik van de penningmeesters ook begrepen dat die zaken nog door de propagandamensen noch door de hoofdbestuurleden waren doorgeproken met de penningmeesters dat men op dit punt geen machtiging had dan kan ik mij levendig voorstellen dat de brief die u citeerde dat die slecht is gevallen. Vandaar en dat vind ik dan jammer dat dat niet gebeurt dat die brief van de penningmeester en ik ben toch niet van plan hoewel u dat min of meer vroeg om de brieven van de penningmeester in het vervolg te gaan controleren, ik vind dat de penningmeester dat zelf mag doen en dan mogen we er hier over uitspreken of we al dan niet gelukkig zijn met de redaktie, maar ik neem aan dat de penningmeester dus gedacht heeft dit is duidelijk in de centrale besturen besproken. Maar we hebben toen daarna en daar heb ik wel de hand in gehad een uitvoerige brief aan de kamercentrale Haarlem geschreven waarin in alle toonaarden is onderstreept dat het een verzoek was. We hebben ook die hele voorgeschiedenis opgerakeld en gezegd wij doen wel een dringend beroep op u maar we geven toe dat als er een kamercentrale is die niet wil dat het dan ook niet moet of niet mag worden opgedragen.

En daar hebben wij op 2 maart opnieuw over gesproken met een aantal penningmeesters waaronder de penningmeester van de kamercentrale Haarlem waarop de penningmeester van de kamercentrale Haarlem heeft gezegd ik wil die zaak opnieuw bespreken. Het was volstrekt duidelijk dat wij toen niet een oplossing bereikte in die zin dat alle penningmeesters zeiden nou hier is die gulden, maar er is wel de toezegging gedaan opnieuw bespreken. We hebben daar alle begrip voor. Als zo'n zaak in het bestuur besproken is dan kan de penningmeester ook van een kamercentrale waarschijnlijk niet in zijn dooie eentje beslissen ik doe het wel, dan moet hij dat in het bestuur bespreken. Maar wij doen dus wel een dringend beroep op de besturen van de kamercentrales om dat voorstel dat al zo lang eigenlijk sleept en waar wij op vooruit lopende op de desbetreffende kosten hebben gemaakt maar nu weer in de vorm van een aanvullende advertentiecampagne aan alle kamercentrales ten goede willen laten komen omdat welwillend tegemoet te treden. Het is een kwestie niet van het ingrijpen en het afnemen van een bepaald bedrag van de kamercentrales waarover zij de vrije beschikking hebben. Het was van de LPC een voorstel om een aantal activiteiten in dit geval advertentie-activiteiten te poolen voor gezamenlijke kosten. En wij vonden dat als hoofdbestuur geen onredelijk voorstel in meerderheid. Zo liggen de kaarten.

Dank U, dan hoop ik en dat is mijn slotopmerking dat u dan toch nog de noodzaak dat u de gelden nodig heeft aan de penningmeesters ietwat duidelijker willen doorgeven.

Ze zijn uitgegeven.

Mijnheer Ronteltap.

Mijnheer de voorzitter, uw benadering van de deelcongressen lijkt mij en ik heb begrepen ook de afdeling den Haag niet helemaal adequaat. U onderstreept in uw antwoord het belang van die deelcongressen, dat is prima. U zegt de kamercentrales die moeten de materiele organisatie voor die congressen op zich nemen, dat lijkt mij ook juist, dat moet goed kunnen. Maar dan geeft u toch teveel de indruk vervolgens dat u ook vindt dat de kamercentrales zelf de onderwerpen moeten bedenken en de voorafbespreking zouden moeten bedenken of dat ze dat kunnen doen in overleg met de landelijke commissies. U zit nee te schudden. Ik hoop dat dan ook volgt dat u het met me eens bent wat ik dan nu ga zeggen.

Dat is dat toch het hoofdbestuur de taak heeft om die landelijke commissies echt te porren, te pushen om onderwerpen, bepaalde onderwerpen tot regionaal congres te maken in welke kamercentrale dan ook. En dat u juist dan ook meehelpt om een redelijke geografische spreiding van die deelcongressen te krijgen. Maar het hoofdbestuur zelf pushen dat er door de landelijke commissie of misschien een andere groep die bijvoorbeeld staat achter een gemaakt rapport van de Teldersstichting, want die Teldersstichtingrapporten en de blauwe brochures die we weleens willen produceren die moeten zo snel mogelijk doorvertaald worden naar partijstandpunten. Ik vind eigenlijk het aardigste als er zo'n rapport uit is dat er dan tussen 3 en 6 maanden nadat er zo'n rapport uit is we kunnen zeggen nou die 3 of 4 resoluties nemen we in een algemene vergadering of alvast op een deelcongres aan zodat we dan ook weten hoe de partij zich opstelt t.o.v. de voorstellen, je gedachtengang die ontwikkelt is in zo'n rapport van de Teldersstichting of in zo'n brochure van een landelijke partijcommissie. Dus mijnheer de voorzitter als u dat en dat vraag ik ook mede namens den Haag toezegt dat het hoofdbestuur zelf zich daarvoor verantwoordelijk stelt heel graag, want uit uw opmerking dat u tevergeefs heeft zitten wachten op een deelcongres georganiseerd door Amsterdam dat maakt me natuurlijk destemeer verontrust omdat dat gewoon ging even een mondelinge toezegging van dit zal in de kamercentralebesturen aan de orde gesteld zijn, we zullen kijken of dat kan en dat dan onmiddellijk zo opgevat kan worden en nu komt er op een termijn van 3-4 maanden was dat dan een regionaal deelcongres in Amsterdam over het rapport van de Teldersstichting. Zo kan het niet want dat zou inderdaad teveel mogelijkheden voor teleurstellingen opleveren.

Nee maar ik ben misschien iets korter geweest en daardoor minder duidelijk dan u, maar ik dacht dat we onze gedachten zich overigens langs dezelfde lijnen bewogen. Wij hebben ook bepaalde onderwerpen aangegeven namens met zoveel woorden het rapport arbeid en het rapport aan de basis en het is zo dat de aanwezigheid van hoofdbestuursleden in de partijcommissies er o.a. voor borg moeten staan en we zullen het ook in het hoofdbestuur nog een van tijd tot tijd daarop de aandacht vestigen dat in die commissies ook de gedachten er naartoe gaan is er een onderwerp waarover wij en waarover de behoefte tot discussie bestaat zodat de initiatieven waar u om vraagt die zullen wij inderdaad aanmoedigen.

Ik zou het weer kort willen houden door te zeggen dat wij bereid zijn een beleid te voeren zoals door u is aangegeven.

Voorzitter, dames en heren, Sanders van de afdeling Brummen/Eerbeek, ik zou een vraag willen stellen over het handboek, het zogenaamde blauwe boekje. Daarin staat voorin allerlei adressen van funktionarissen en achterin de statuten en reglementen die wij hebben. Het aantal funktionarissen wisselt bijzonder vaak en ik zou graag zien dat er vaker wijzigingen uitgestuurd worden van die adressen en van die funktionarissen, met name ook van secretarissen van afdelingen en van raadsleden. Dat gebeurt veel te weinig. Ik zou minstens dat een keer per half jaar willen zien en ik zou daarbij toe willen voegen dat u daar niet alleen adressen bij zet in het boek maar ook de telefoonnummers die ontbreken note.

Wat die grotere frequentie betreft, we hebben over dan handboek onlangs in het hoofdbestuur ook weer gesproken. Het blijkt dat het niet goed mogelijk is met alle werkzaamheden die er op het algemeen secretariaat zijn om dat in dat tempo en met die frequentie bij te houden als destijds hadden gehoopt en verwacht toen we met de losbladige uitgave zijn gekomen. En we zagen ook niet dat we dat in de toekomst konden gaan halen. We hebben bovendien gemerkt dat er soms bij het wisselen van secretarissen van afdelingen de oude secretaris het handboek niet doorgeeft en dan krijgt zijn opvolger wel de aanvullingen maar die heeft dan het handboek niet. Dat heeft ertoe geleid dat wij een nieuwe kostenopgave hebben gevraagd van die losbladige beweging zoals we die nu hebben of van een jaarlijks uit te geven telkens geheel te vernieuwen boekje. Het blijkt dat dat laatste ook aanzienlijk goedkoper is. Het heeft het voordeel dat als een secretaris die aftreedt het handboek niet doorgeeft dat zijn opvolger niet een paar losse papiertjes krijgt maar na verloop van tijd een compleet nieuw boekje en het is dus zo dat wij helaas want wij hebben dat besluit nu genomen uw suggestie om dat eens per half jaar te doen niet zullen kunnen uitvoeren. Maar dat wij in ieder geval nu jaarlijks een compleet bijgesteld boek zullen verstrekken. De telefoonnummers is een eeuwig weerkerende zorg. Als u zelf bent geabonneerd op de telefoongidsen van de PTT dan kan het u overkomen dat u de nieuwste gids die u gisteren in de bus kreeg raadpleegt om iemand op te bellen een paar jaar geleden was dat het geval in den Bosch en dan krijg je te horen raadpleeg de gids, want zelfs de gids is al niet meer bij met het snel wisselende beleid van de PTT.

En wij geloven dat iemand die bepaalde gemeenteraadsleden wil opbellen dat die dan toch maar hetzij de gids hetzij 008 moet raadplegen, want als wij het uitgeven is het zeker alweer verouderd op het ogenblik dat het bij u thuiskomt. Het is bovendien een heksentoer voor het secretariaat om bij die 1500 adressen waar het nu om gaat de telefoonnummers op te sporen. De belangrijkste telefoonnummers kamerleden, bestuursleden etc. staan er in en ik vrees dat wij de service daartoe beperkt moeten houden. Die raadsleden zitten trouwens altijd in commissievergaderingen als u ze belt.

Wat betreft die telefoonnummers betreur ik het toch ten zeerste. Het is zo dat als je in de regio mensen belt dan heb je de regionale telefoongids heb je, 008 is bijzonder vervelend en bijzonder lastig om telefoonnummers te verstrekken. Als je wat verder in het land mensen wilt opbellen dan doe je dat tocht altijd 's avonds of om 6 uur. Dan heb je geen zakelijke telefoonboeken bij de hand en dan wil je funktionarissen hebben verder weg dan mis je heel node die telefoonnummers. Dat is mij enkele malen echt overkomen. Ik denk dat ik nog meer funktionarissen opbel dan u en ik zit dus met hetzelfde probleem. Ik voel het volledig met u mee, maar het is een afweging van welke werkzaamheden we op het algemeen secretariaat nog wel en niet aankunnen. Als de vereniging van staten- en raadsleden haar leden ertoe zou kunnen bewegen om die telefoonnummers op te geven wanneer ze hun adressen en verkiezing enz melden dan zou het voor ons wat makkelijker zijn. We zullen dat in ieder geval bekijken. Ik meen dat wij.

Bomhof van Kampen/IJsselmuiden. Mijnheer de voorzitter, de kamercentrale Haarlem inspireerde mij tot de volgende opmerking. Onze afdeling bestaat de indruk dat het propagandamateriaal aan de afdelingen niet tegen kostprijs wordt verkocht maar met daarop een marge. Mijn vraag is is dat juist en hoe groot is die marge. En vindt u als dat het geval zou zijn, vindt u dat dan ook niet een overheveling van middelen van afdelingen naar het hoofdbestuur.

Als het zo zou zijn is het zo, maar er is geen marge op anders dan voor de kostendekking van verzendkosten e.d. en er wordt dus niet op verdiend.

Dank U.

Mijnheer de voorzitter, mijn naam is Slijpe uit Schiedam.

Ik zou willen vragen aan u in hoeverre er mogelijkheden bestaan om voor de vrouwen in de VVD een aparte adressenafslag te regelen.

Vaak is de vereniging vrouwen in de VVD afhankelijk van het adressenbestand wat de secretaris heeft en zou een adressenafslag zoals we die geregeld krijgen van het HB ook zinnig zijn voor de vrouwen in de VVD.

Het is helaas zo dat in het adressenbestand van de computer geen sexcode zit zoals dat technisch heet. We hebben herhaaldelijk er over gesproken met het computerbureau of die sexcode die technisch ingevoerd kan worden of we die ook kunnen invoeren maar wij beschikken zelf niet over de gegevens. Nou kun je natuurlijk heel ruw aan de gang gaan en zeggen, maar alle gezinsleden zullen wel vrouwen zijn maar zo is het niet. En wij kunnen daar dus niet achter komen, maar de stichting vrouwen in de VVD heeft zelf aangeboden om in overleg met de afdelingssecretarissen er achter te komen hoe het dus wel zit met de vrouwenleden in de afdelingen en die zullen dus het materiaal wat nodig is om de computer te voeden aan ons verschaffen. Ik denk dat dat een hele operatie is, maar als die operatie achter de rug is dan is het vervolgens zo dat de computer de leden gesext heeft en dan kan aan uw verzoek worden voldaan. Er wordt dus aan gewerkt.

Het was niet een verzoek van mij, maar wellicht als vertegenwoordiger van Schiedam voor de vrouwen in de VVD.

Er wordt dus aan gewerkt, de vrouwen in de VVD doen het zelf.

Einde van punt 7 van de agenda. Punt 8 dat zijn de voorstellen die zijn ingediend door de kamercentrales en afdelingen. Als eerste voorstel van de afdeling Utrecht.

Mijnheer de voorzitter, mijn naam is den Dekker afdeling Utrecht.

In de afdeling Utrecht hebben we dacht ik met velen kunnen constateren dat de politiek in europees verband en juist ook het liberale aandeel daarin de laatste jaren enorm qua importantie en omvang is toegenomen. Anderzijds hebben wij gezien dat het besef daarvan bij de basis bij de leden met name vrij beperkt is gebleven en we hebben ons daarom bezonnen op een methode om ook aan de basis wat meer informatie, wat meer vorming op het gebied van buitenlandse politiek te begrijpen. We zijn dan op de gedachte gekomen om dit op de meest efficiënte wijze te doen namelijk door instelling van een internationaal secretaris althans het voorstel te doen dat het HB althans het DB een internationaal secretaris benoemt.

Met als belangrijkste taakomschrijving het bevorden van de belangstelling voor buitenlandse politiek aan de basis dus met name onder de leden. Het is niet de bedoeling dat dat een bepaalde kracht zou moeten worden zoals in de PvdA of iemand die een louter politieke functie moet krijgen. Nee een persoon die de basisinformatie verschaft en daar ook het besef, het grote belang van de Europese politiek in liberale zin bijbrengt. Dat wilde ik graag in eerste instantie.

Dank U zeer. Assen. Dan ligt er een voorstel van de afdeling Hilversum.

Mijnheer de voorzitter, ik heb begrepen bij punt 2 toen de commissies aan de orde zijn geweest dat u bezig bent met een herbezinning op de funktioneren van de commissies en ik heb ook begrepen dat u wilt proberen de verschillende commissies met secties te laten aanvullen en ik hoop dus dat u de commissie buitenland ook in deze wijze zou willen indelen en dat dan de commissie Europa een sectie zou kunnen vormen bij de commissie buitenland. Als u die toezegging zou kunnen geven dan zouden wij als afdeling zeer tevreden zijn.

Ik merk dat ik te snel naar Hilversum bent gegaan, maar dat hindert niet. Ik zal proberen eerst af te handelen de voorstellen Utrecht en Assen over de internationaal secretaris. Wij hebben daar ook al over gesproken op de buitengewone algemene vergadering op 9 en 10 december j.l. toen er voorstellen lagen van afdelingen in de vorm van amendementen op het huishoudelijk reglement waarin men wilde voorstellen dat in het huishoudelijk reglement werd voorzien in een internationaal secretaris. En het hoofdbestuur is toen met een wijziging gekomen waarin we zeer uitdrukkelijk hebben omschreven in het huishoudelijk reglement dat een of meer leden van het DB zijn belast met alle facetten die zijn verbonden aan de internationale politiek. Het is zo dat wij in de afgelopen jaren meer dan 1 lid van het DB mede hadden belast met de internationale en met name de Europese aangelegenheden. De hoofdrol werd gespeeld door de onder-voorzitter de heer Talsma die ook lid was van het bestuur van de federatie. Een belangrijke politieke rol werd gespeeld door de penningmeester de heer de Koster die ook vice-voorzitter is van de federatie en de heer de Korte was als derde lid van het DB belast met de internationale zaken.

Wij zouden en dat hebben we in december ook gezegd de voorkeur er aan geven dat een aantal leden van het DB belast blijft met deze kwesties omdat het verschillende terreinen aangaat. Het zijn a de contacten internationaal, het is b in de komende periode vooral voorbereiding van de Europese verkiezingen en i.v. daar weer mee het punt dat de spreker van de afdeling Utrecht ook heeft genoemd het doorspelen van en het aanzwengelen als ik het zo mag noemen van activiteiten in de partij. Wij hebben gemeend dat als morgen een nieuw dagelijks bestuur wordt gekozen om ook bij de voorstellen die we gedaan hebben voor de kandidaten rekening te houden met die internationale activiteiten en wij gaan ervan uit dat bij de vaststelling van de taakverdeling aan mevrouw Rempt een belangrijk deel van die internationale activiteiten zal worden toevertrouwd, ~~xxxxxx~~ vooral voor zover het betrekking heeft op de Europese verkiezingen. Daarnaast hebben we omdat een van de belangrijkste taken is dat de partij zoveel mogelijk ook op dit punt van de internationale en de Europese politiek wordt geactiveerd hebben wij besloten tot de instelling van een werkgroep die het hoofdbestuur en het dagelijks bestuur zal assisteren bij het ontwikkelen van al die activiteiten. We hebben gekozen voor een werkgroep omdat je dan met een regionale spreiding kunt werken. Een secretaris kan dat, want wij werken allemaal met vrijetijdsecretarissen toch niet allemaal bijbenen, maar die werkgroep zal ons daarin assisteren, die zal regionaal gespreid zijn. Die zal niet mogen bestaan uit potentiële kandidaten voor het Europese parlement. Het gaat dus echt om het voorbereiden van de activiteiten binnen de partij- En wij meenden dan dat we in de huidige samenstelling van het dagelijks bestuur met de toekenning aan een of meer leden van het dagelijks bestuur van een taak op dat gebied en de instelling van een werkgroep aan de behoefte zoals die door de afdeling Utrecht en vermoedelijk ook door de afdeling Assen werd gevoeld zo goed mogelijk tegemoet kwamen. Beter dan door de aanstelling van een extra DBlid. En onze vraag is nu wij nu hebben uiteen kunnen zetten dat er een werkgroep is ingesteld door het hoofdbestuur onlangs die ook aan de gang kan gaan of dat niet de beste oplossing is voor het gesignaleerde tekort aan belangstelling dat zou bestaan. Ik moet namelijk zeggen dat wij toch bij de voorbereiding van het Europese verkiezingsprogramma toch uit allerlei delen van de partij wel degelijk hebben gemerkt dat er belangstelling is. Maar voordat er Europese verkiezingen zijn zal die belangstelling ook naar onze mening wel moeten toenemen.

Mijnheer de voorzitter, Heukels namens de afdeling Utrecht.

Ik wil hier graag nog een keer op inhaken. Het is natuurlijk niet zo dat een internationaal secretaris niet geholpen zou kunnen worden zonder werkgroep. Dus wel degelijk kan er een werkgroep blijven bestaan. U zegt bovendien in uw woorden dat de aktiviteit van de internationaal secretaris nu wordt gedaan mede met andere aktiviteiten. En dit voorstel van Utrecht ligt expliciet om juist dat woord mede te vermijden dat we een man hebben die expliciet dat kan gaan doen. Dat is een hele essentiële zaak. En dat je ook wel degelijk de steun van de werkgroep of andere commissies kan krijgen dat is helemaal niet zo terzake doende. Maar het is juist specifiek dat we dat woordje mede gaan vermijden maar dat wij in het hoofdbestuur kunnen aanwijzen daar zit iemand specifiek voor die taak. Dat is heel anders dan dat u mede onder andere hoofdbestuursleden die verantwoordelijkheid legt.

Het is iets anders, het is ook in de decembervergadering uitdrukkelijk aan de orde geweest dat het hoofdbestuur bepaald bezwaar ertegen heeft om een funktionaris uitsluitend met die internationale politiek te belasten omdat dat ook het risico in zich bergt dat dan anders dan bij ons gebruikelijk is die betrokken secretaris zich misschien ook met allerlei andere aktuele politieke zaken gaat bezig houden en dat is bij ons gereserveerd voor de beide kamerfrakties. Dat willen we bepaald zo houden. Het systeem zoals we het hebben heeft in die zin uitstekend gefunkioneerd dat de heer Talsma aan mijn rechterhand die daar in eerste instantie mee begonnen is in de federatie juist omdat hij ook ondervoorzitter was van de partij een groot gezag genoot gaan wij naar die organen een secretaris sturen dan weten we niet of dat eenzelfde effect zou hebben als wat wij nu hebben gehad. De positie van de VVD in de federatie is mede door de gespreide aanpak waarbij 2 leden van het DB erbij nauw betrokken waren zo'n sterke en het is verder de taak van de secretaris om de organisatie die wij hebben en dat zijn er 3 stuks om in nauw overleg met die commissie te organiseren, met die werkgroep dus, te gaan organiseren dat de aktiviteiten binnen de partij meer op gang komen en aan een funktionaris die daar uitsluitend mee belast is heeft het hoofdbestuur dus geen behoefte.

Mijnheer Wijzenbeek.

Mijnheer de voorzitter, ik spreek namens de afdeling den Haag maar u begrijpt dat ik dat niet geheel los kan doen van een functie die ik juist in die federatie van liberale en democratische partijen in de Europese Gemeenschap bekleed. Het gaat namelijk wanneer je de zaak bekijkt vanuit federatiestandpunt toch wel in zoverre iets anders toe. U hebt juist zelf gezegd we zitten niet alleen met een internationaal secretaris maar uit het hoofdbestuur zijn dat althans het hoofdbestuur zoals dat nu samengesteld is de heren de Koster en Talsma. De heer Talsma zal dan binnekort uit het hoofdbestuur gaan maar blijft federatie doen. Het probleem is alleen wanneer je nu vanuit federatiestandpunt bekijkt en ik verkeer dan in de gelukkige omstandigheid dat ik de VVD betrekkelijk goed ken en dus altijd wel kan achterhalen wie wat doet, maar het zou ook weleens kunnen zijn dat er een algemeen secretaris van de federatie eens een keer komt en tot wie moet zo'n man zich dan wenden als er velen zijn die zich met internationale zaken bezig houden. Dat is onlangs is dat nog weer een keer gebleken toen er vanuit de federatie over bepaalde financiële zaken gesproken moest worden dat bepaald niet duidelijk was wie nu bij de VVD daarvoor verantwoordelijk was, dat gelukkig op het laatste moment ongelukken voorkomen konden worden door een betrekkelijk makkelijk te leggen contact den Haag-Brussel, maar zulke zaken zouden m.i. misschien vermeden kunnen worden wanneer voor een centraal secretariaat 12½ partij duidelijk is wie is in de nationale secretariaten de verantwoordelijke man voor de contacten met die federatie.

Dat is geen nekel probleem want bij iedere functie die door meer dan een DBlid wordt vervuld geven wij in onze taakomschrijving zoals die gepubliceerd is aan wie de eerst verantwoordelijke is en zodra er een wisseling vindt in het DB kan de secretaris van de federatie er op rekenen dat wij daar netjes kennis van geven met tevens de mededeling tot wie hij zich kan wenden. Dat is helemaal geen probleem en als het om de penningen gaat dan denk ik dat het uiteindelijk toch het verstandigst is om de penningmeester aan zijn jas te trekken vooral omdat hij internationaal toch ook geen onbekende is. En ik herinner mij ook dat wij hebben bewilligd in een voorstel dat dacht ik zeker een financiële verbetering voor de federatie betekent, wij hebben nooit gemerkt dat er op dit punt iets mis ging en we zullen er ook absoluut voor zorgen dat de federatie precies weet tot wie men zich heeft te wenden.

We hebben wel besloten in het hoofdbestuur om vooralsnog i.v.m. de voorbereiding van de europese verkiezingen te blijven profiteren in het federatiebestuur van de grote kennis van zaken van de heer Talsma, dus ondanks het feit dat hij als ondervoorzitter aftreedt zal hij wel nog zijn plaats in het federatiebestuur blijven vervullen maar wanneer de europese verkiezingen achter de rug zijn zal hij aftreden en worden opgevolgd tot het dagelijks bestuurslid dat in eerste instantie dus verantwoordelijk is voor de europese zaken. Het is dus ook een heel andere kwestie dan de kwestie die door Utrecht aan de orde is gesteld, want die zegt die internationaal secretaris moet zich met name bezig houden met het aktiveren van de gedachtenvorming in de partij over europese aangelegenheden en dat was dus minder een zaak van het contact tussen de federatie en het dagelijks bestuur, maar we hebben nog nooit enig probleem met dat contact gehad en het zal er niet komen ook.

Mijnheer de voorzitter ik bestrijdt het standpunt van Utrecht niet ik ondersteun dat zelfs. Het ging mij alleen nog de zaak van een andere kant eens te belichten en tenslotte zou ik u willen zeggen het ging niet om een betaling van u aan de federatie maar andersom.

Kunnen wij het voorstel in stemming brengen. Het hoofdbestuur ontraadt dit voorstel op dezelfde gronden als in december. Wie is voor het voorstel Utrecht. Wie is tegen. Verworpen. Wil Assen nog stemming of gaat de vergadering ermee akkoord dat de beslissing Utrecht ook duidelijk is inzake het voorstel Assen. Niemand verzet zich daartegen. Dan is het voorstel Assen ook verworpen. Dan de afdeling Hilversum. Voor de goede orde herhaal ik nog even de vraag omdat nadat mevrouw Vrijland heeft gesproken de discussie zich over ander onderwerpen heeft uitgespreid. Als ik het goed begrijp was de vraag deze of wij bereid waren een toezegging te doen dat in de commissie voor buitenlandse politiek zoals wij die nu kennen een ondercommissie of een afdeling komt die zich uitsluitend met de europese politiek zal bezighouden. Dat was uw vraag.

Ja zeker mijnheer de voorzitter. De wijze waarop de commissie onderwijs is samengesteld en opgedeeld is in een aantal secties heb ik zelf meegemaakt werkt uitstekend en ik hoop ook dat de commissie buitenland op deze wijze zal kunnen worden ingedeeld.

Wij hebben daarover overleg gepleegd met de commissie buitenlandse politiek en misschien dat ik het best hierover het woord kan geven aan de heer Talsma aangezien hij degene is die dat soort overleg voert.

Dames en heren dit punt is al verschillende malen aan de commissie buitenlandse zaken van onze partij aan de orde geweest. Trouwens ook al verschillende malen in deze ledenvergadering. De commissie buitenlandse zaken is gaarne bereid waar dat nodig zou zijn bijzondere Europese problemen in een bijzondere groepering van die commissie te bespreken maar die zegt anderzijds dat het niet juist zou zijn om de buitenlandse politiek te verdelen in twee sectoren een Europa en twee de rest van de wereld. De problemen in de buitenlandse politiek lopen nou een keer op bijna alle terreinen door elkaar. Je hoeft maar te praten over de problemen van defensie of energie-schaarste of je zit wel in problemen buiten de Europese gemeenschap als daarbinnen. Ik wil dus graag toezeggen dit nog eens met de commissie buitenland op te nemen. Die commissie is zelf ook van mening dat de Europese zaken meer aandacht in de partij moeten hebben. U zult zich herinneren dat bij de voorbereiding van de Europese verkiezings-program deze zomer en in de partijraad van december de buitenlandse commissie ook uitermate actief is geweest en ook een zeer inhoudelijke inbreng heeft gehad over de desbetreffende hoofdstukken van de Europese verkiezingsprogramma. Het lijkt mij dus niet juist om hier te beslissen dat de commissie zich in twee sekties zou moeten splitsen. Je kan dus herhalen de voorzitter is wel bereid waar nodig een bijzonder groepering met bepaalde specifieke Europese punten te belasten en ik zal het hele geval nog eens een keer aan hem voorleggen.

Bent u door deze mededeling voldoende beantwoord of wilt u een uitspraak hierover.

Dank U voorzitter. Ik heb van de heer Talsma begrepen dat een dergelijke commissie Europese zaken niet nodig zou zijn omdat de buitenlandcommissie zich daar al mee bezig zou houden. Ik dacht dat het Europese beleid niet alleen een zaak was van de buitenlandcommissie ook van de andere commissies. Ik heb ook geconstateerd dat enige tijd geleden de heer Brinkhorst in de NRC een plan heeft gelanceerd om ook in de 2e kamer te komen tot een vaste commissie voor Europese zaken.

Ook in die kringen schijnt kennelijk het idee te leven dat europese zaken niet alleen bij de buitenlandcommissie thuishoren en zelfs niet alleen door de buitenlandcommissie gecoördineerd zouden moeten worden. Ik zou eigenlijk nog een vraag willen stellen met name aan mevrouw Vrijland. Ik moet zeggen ik heb me in beginsel zeer positief tegenover dat voorstel van Hilversum. Ik zou er echter tegen zijn wanneer dat zou betekenen dat de bestaande partijcommissies volledig van hun europese taak zouden worden ontdaan. Als het de bedoeling is van dit voorstel dat een eventueel in te stellen partijcommissie europese zaken met name een coördinerend en een aanvullend en een stimulerend karakter zou krijgen t.o.v. de bestaande partijcommissies dan lijkt mij in de eerste plaats er geen bezwaar tegen te bestaan een dergelijke commissie in te stellen maar in de tweede plaats destemeeer reden om een dergelijke commissie in te stellen. Ik geloof dat met name de coördinatie tussen de verschillende partijcommissies wellicht iets verbeterd zou kunnen worden door het instellen van een dergelijke commissie.

Ja dames en heren ik herhaal toch nog wel eens dat wij dit allemaal uitvoerig hebben besproken. Ik geloof zelfs met dezelfde sprekers in onze ledenvergadering van mei vorig jaar en in onze partijraad van september en ik herhaal nog eens dat de praktijk nou juist heeft gebleken dat de europese integratie al zo ver gevorderd is dat als de VVD praat of de europese gedachte als ik het zo mag zeggen, als de VVD praat over een verkiezingsprogramma en haar bijdrage daarin dat dat niet via een commissie loopt maar via alle desbetreffende partijcommissies. Dat is van de zomer gebeurd, dat hebben degenen die daarbij aanwezig zijn geweest in de partijraad in september kunnen zien. We hebben al die commissie voorzover hun onderdeel aan de orde was rechtstreeks een inbreng gehad die hebben rechtstreeks de amendementen die zij wilden voorstellen in de partijraad ingebracht, de partijraad heeft ze allemaal bijna overgenomen en wij hebben met de vergadering in Brussel daar ook nog veel succes mee gehad. Een onderdeel van het europese beleid is natuurlijk de buitenlandse politiek, die hoort en heeft ook behoord bij de commissie buitenlandse zaken, maar ook de economische commissie, de sociale commissie de milieucommissie, de landbouwcommissie, allerlei commissies hebben zich bezig gehouden rechtstreeks met dat verkiezingsprogramma. De directe voorbereiding van de europese verkiezingen, de stimulering van de partij, het inschakelen van mensen uit de partij die al deskundig zijn op europees gebied vind het hoofdbestuur meer een bestuurlijke zaak.

Om het niet allemaal zelf te hoeven doen en juist om zoveel mogelijk mensen uit de partij erin te betrekken heeft het hoofdbestuur besloten een bestuurlijke werkgroep in te stellen bestaande uit een paar leden uit het dagelijks bestuur, uit het hoofdbestuur en uit de commissies. Het is al gezegd en ik herhaal het nog eens want men begrijpt het blijkbaar niet helemaal die heeft de organisatorische taak om dat enthousiasme en die voorlichting en die voorbereiding te bundelen. Er is dacht ik geen enkele behoefte om nog verder nieuwe commissies in te stellen. Laat de vergadering goed beseffen dat we er nu al 26 hebben. Dit bloeiende leven is fraai maar je moet het ook een klein beetje in de gaten houden. Als wij al deze activiteiten ook nog weer zouden overkoepelen met de Europese partijcommissie doen wij naar mijn vaste overtuiging en naar mijn ervaring en naar de ervaring van de partij in het afgelopen zomer en najaar verkeerd. Er is daaraan geen behoefte. Er is dus enerzijds ik herhaal het de werkgroep die zich intensief bezig gaat houden binnen de partij met alles wat samenhangt voor de Europese verkiezingen inclusief de Europese propaganda inclusief het inschakelen van sprekers. Anderzijds de partijcommissies die zich bezig houden met inhoudelijke zaken en dat is in de bestaande commissies voldoende en zelfs op de best mogelijke manier voorzien. Zou daar nog weer een supercommissie of een tussencommissie bij komen dan wordt het alleen maar een heilloze verwarring. Ik bestrijd de mededeling van de heer Kok dat bij de voorbereiding van het Europese verkiezingsprogramma gebleken zou zijn dat de coördinatie tussen de partijcommissies die er aan meewerken niet goed was. Ik heb zelf de taak gehad die coördinatie gade te slaan en degene die op de partijraad zijn geweest zullen hebben gezien dat in een eendrachtige samenwerking diverse sprekers uit de partijcommissies om beurt aan de tafel kwamen en ook vantevoren met elkaar ieder over hun inbreng contact hadden gehad.

Ja mijnheer de voorzitter de heer Talsma zegt er is daaraan geen behoefte, het tegendeel blijkt. Er wordt hier vanuit de vergadering om zo'n commissie gevraagd. Het kan zijn dat die behoefte niet bestaat bij het hoofdbestuur, dat is wat anders.

Nee de vergadering beslist straks of de behoefte er is, maar die uitspraak die hoop ik zometeen te krijgen ja.

Maar ik wou daar toch nog graag iets over zeggen. Het is natuurlijk niet elk jaar dat er een verkiezingsprogramma voor de Europese verkiezingen binnen de partij behandeld wordt. Het was inderdaad een uitzonderlijke gebeurtenis dat daar rond dat programma inderdaad een soort coördinatie binnen een partijraad plaats kon vinden. Het is natuurlijk zo'n partijraad over Europese problemen zal zeker niet elk jaar gehouden worden. Ten tweede ik ben dan mede lid van de commissie buitenland van de partij en ik merk daar wel dat was oorspronkelijk de bedoeling dat de coördinatie voor die Europese politiek zou lopen dat is in de praktijk niet gebeurd. Dat zou naar mijn overtuiging wel moeten gebeuren omdat het geheel van de Europese politiek een samenhangend geheel is dat zeer zeker enige coördinatie vanuit de verschillende vakdisciplines behoeft. Wanneer er dan een aparte commissie voor die Europese verkiezingen is dat is louter een technische commissie, de heer Talsma heeft het al gezegd, die meer organisatorisch te werk gaat en die dus niet politiek dat Europese standpunt kan coördineren. Ik zou in ieder.....

Mevrouw de Leve.

Ik zou vanuit de invalshoek van het werk in de partijcommissies toch wel een zaak onder de aandacht willen brengen en dat is het punt van de coördinatie. Altijd een heel moeilijk punt maar ik geloof niet dat een verdere verdeling in afzonderlijke commissies het vraagstuk van de coördinatie oplost. Integendeel ik geloof juist dat dat het vraagstuk zal bemoeilijken. In verschillende commissies vraagt men zich wel af hoe je tot die betere coördinatie kan komen, maar ik ben van mening dat juist het instellen van nieuwe commissies precies het tegengestelde effect levert dan wordt beoogd.

Ik zou tot stemming over willen gaan en daarbij dit aan de vergadering willen zeggen dat wij in elk geval hoe de stemming ook verloopt Wou u nog het woord. Mevrouw Vrijland.

Mijnheer de voorzitter er was mij nog een vraag gesteld en ik dacht dat ik die nog even moest beantwoorden. De bedoeling inderdaad was vanuit de afdeling Hilversum dat die commissies Europa zou optreden als een stimulerende commissie. Ik dacht dat het heel juist was dat vanuit de commissie Europa er verschillende vraagpunten geformuleerd zouden kunnen worden op de verschillende beleidsterreinen en dan aan de andere commissies gevraagd zou kunnen worden om daarover hun visie kenbaar te maken en als zodanig op te treden.

Dat zou dus ook vanuit die bestuurlijke werkgroep kunnen gebeuren omdat we daar wel mensen in zullen gaan benoemen die geen vreemdelingen zijn in Europa.

Ja maar die bestuurlijke werkgroep moet zich richten op de organisatie van het een en het ander.

Van de meningsvorming dus daar kan zeker bij horen dat men niet alleen zegt tegen afdelingen wilt u eens dit of dat overwegen maar daar kan ook zeker bijhoren naar mijn idee dat men aan een aantal commissies met verzoeken komt bijvoorbeeld willen jullie over een bepaald milieu-probleem of over een bepaald grondstofprobleem eens je gedachten laten gaan. Ik bedoel ik zie het zo dat het misschien ook ons niet zo voor ogen heeft gestaan toen wij die werkgroep instelden, maar het nuttige van zo'n gedachtenwisseling is dat wij daar een hele hoop idee opdoen en dat ik dus nu denk aan de mogelijkheid om die commissie daarbij in te schakelen.

Ik kan natuurlijk niet op voorhand bekijken in hoeverre die bestuurlijke commissie dat zal kunnen voldoen aan de wensen van de afdeling Hilversum maar dat

Nee het is nog niet helemaal rond, het spijt me erg dat ik u die namen nog niet kan noemen. Hoe het ook zij wat de vergadering ook beslist voor of tegen. Als de vergadering zegt er moet een commissie komen dan zullen we daar hard aan werken maar als de vergadering zegt die commissie hoeft er niet te komen dan willen wij toch uitdrukkelijk de toezegging doen voor dat geval dat wij over dit hele punt nog aan A zullen spreken met de commissie buitenlandse politiek zoals wij die nu hebben en B dat op grond van datgene wat wij gehoord hebben in deze vergadering het erg nuttig lijkt om die bestuurlijke werkgroep mede in te schakelen om zich eventueel te wenden tot partijcommissies voor voorbereidende zaken. Ik stel aan de orde het voorstel Hilversum zoals het er ligt. Wie is daarvoor. Wie is daar tegen. Het stembureau zegt dat het is verworpen. Voorstellers daarmee eens.

Dan komen we over de onverenigbaarheid van het lidmaatschap van het Europese parlement en het lidmaatschap van de 2e kamer. Daarover is een aantal voorstellen gedaan o.a. een voorstel om er niet over te praten. Dat is een voorstel van orde dat moeten we dus eerst aan de orde stellen. Het hoofdbestuur ontraadt de aanvaarding van dat voorstel van orde.

Waarom? Aanvankelijk heeft het hoofdbestuur in een eerste advies gezegd wij geven geen uitdrukkelijk advies. Wat was daarvan de reden. Het hoofdbestuur gaf de voorkeur er aan om ook eens te horen wat hoerover nu in de partij leefde voordat wij zouden zeggen het moet wel of het moet niet. In de tweede plaats zijn er allerlei varianten mogelijk. Je kunt zeggen nou een enkele kandidaat uit de tweede kamer of een enkele kandidaat uit de eerste kamer die tevens lid is van het europees parlement zal misschien nuttig kunnen zijn voor de communicatie. Dus dat je zou zeggen niet een absoluut verbod maar een beperking. Een andere mogelijkheid is dat je het open laat en zegt de partij is er zelf bij als er kandidaten worden gesteld. En wil men persé 2e kamerleden kandideren voor het europese parlement nou dan beslist de partij dat en wil men dat niet dan neemt de partij andere kandidaten. Maar er is inmiddels nog weer een aspect aan de zaak verbonden. Toen de agenda werd samengesteld zagen wij nog een periode zij het een niet al te lange van opposite voeren aankomen. Inmiddels draagt de VVD in de 2e en 1e kamer mede regeringsverantwoordelijkheid met een zeer kleine meerderheid van 77 en het kan dus ook weleens zijn dat afgezien van principiële overwegingen wij uit praktische overwegingen volgend jaar als wij kandidaten gaan stellen zouden moeten zeggen al die 28 heren en dames uit de 2e kamerfractie die mogen helemaal niet naar Straatsburg want die kunnen we hier niet missen. Dat is een niet principieel, een praktisch argument. Dat kun je ook bij de kandidaatstelling een rol laten spelen. Wij dachten dat het goed was om deze keer een discussie hierover te laten ontbranden die niet persé tot een beslissing hoeft te leiden dat het verboden is of dat het persé zou moeten zodat we als we in de loop van het jaar tot de kandidaatstelling overgaan de partij en ook het hoofdbestuur weten wat het gevoel is van de vergadering. De heer Berkhouwer wil het voorstel van orde dat we er wel over praten, maar ik weet niet wordt het voorstel van orde om er niet over te praten nog gehandhaafd door Leiden. Nou dan praten we er toch over.

Struik afdeling Purmerend.

Mijnheer de voorzitter ik zou graag hier nog even wat redenen willen aangeven waarom dat Purmerend gemeend heeft voor te moeten stellen onverenigbaarheid van functies. In de eerste plaats het lidmaatschap van het europees Parlement mag geen ondergeschoven kindje zijn.

Willen wij inderdaad dat het Europese parlement goed gaat functioneren dan zullen de leden van dat parlement daar voldoende tijd aan moeten kunnen besteden. Het lidmaatschap van de 2e kamer is meer dan een volledige dagtaak. Daarom een cumulatie van functies is in feite onverenigbaar temeer daar de zetel van het Europese parlement niet is gevestigd. Purmerend is wel gevoelig voor het argument dat er zeker voorlopig gezorgd dient te worden voor een goede link tussen het Europees parlement en de 2e kamerleden. Er zijn voldoende amendementen ingediend met verschillende, van verschillende afdelingen die hiervoor een oplossing bieden. Gaarne zouden wij van dit congres vandaag een uitspraak hebben over deze onverenigbaarheid. Dank U wel.

Mijnheer Kok.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren ik spreek op dit moment alleen namens de afdeling Utrecht, maar ook namens de afdeling Groningen. Met het naderen van de Europese verkiezingen is de kwestie van het dubbel mandaat bijzonder aktueel geworden. U hebt dat al aangeduid en terecht heeft dan ook de afdeling Purmerend het voorstel althans de kwestie van het dubbel mandaat op de agenda van vandaag laten plaatsen. De afdeling Purmerend is van mening dat het dubbel mandaat afgewezen moet worden. Dat stemmen wij in principe mee in, maar het is niet alleen vanwege het feit dat het fysiek vrijwel onmogelijk is beide mandaten te vervullen al blijkt nu reeds in de praktijk dat een van beide mandaten daaronder leidt. Een goede vervulling van het Europese mandaat kost nu reeds door de plenaire zittingen van het Europese parlement door de parlementaire commissievergaderingen, door de fractievergaderingen, door het heen en weer reizen zo'n 150 tot 200 dagen per jaar. En dat aantal zal straks door de grotere omvang van het Europees parlement alleen nog maar toenemen. Waarom deze rechtstreekse verkiezingen. Niet alleen om artikel 138 van het EEG verdrag dat voorschrijft, maar ook omdat wij liberalen van mening zijn dat de gemeenschap democratischer moet worden. Dat er een rechtstreeks band moet komen tussen de burger en zijn Europese vertegenwoordigers in het Europees parlement. Het zou dan ook vreemd aandoen indien nu die rechtstreekse verkiezingen voor de deur staan het dubbele mandaat regel zou blijven. Dit zou de indruk wekken dat alles toch grotendeels bij het oude blijft, slechts zouden 410 i.p.v. 198 nationale parlementariërs met dubbele mandaat moeten gaan worstelen. De vrees lijkt gerechtvaardigd dat onder die omstandigheden de rechtstreekse verkiezingen bij voorbaat aanzienlijk aan psychologische impact zouden inboeten.

Maar er is meer. Beide parlement, het nationale parlement en het europese parlement hebben ieder hun eigen taak. Nationale parlementen moeten de nationale belangen, ook de nationale belangen in europees verband behartigen. Dat houdt ook in dat zij moeten controleren of de nationale minister in de europese raad van ministers de nationale belangen let wel de nationale belangen niet de europese belangen wel goed heeft verdedigd. De taak van de leden van het europees parlement is geheel anders. Zij dienen uitsluitend de europese belangen te behartigen. Europese belangen in het licht van hun eigen politieke achtergrond. Daarom zitten de leden van het europees parlement ook in politieke frakties bijeen en niet in nationale delegaties. Daarom ook hebben wij een federatie van europese liberale partijen. Daarom ook hebben wij in november vorig jaar een europees liberaal verkiezingsprogramma opgesteld. Niet om nederlandse belangen te behartigen maar om europese belangen verdedigen. Het europees parlement zal zich niet aan de genade van nationale parlementen, nationale parlementariers, nationale belangen mogen overleveren. Want dan komt er niets van terecht. Vervolgens mijnheer de voorzitter zijn zoals gebleken is europese parlementariers die tevens een nationaal mandaat vervullen te gevoelig voor pressie van nationale regeringen, partijen en partijleiders. Dat leidt er onherroepelijk toe dat de europese belangen in het gedrang komen. Alleen bij een enkelvoudig europees mandaat treedt de pressie op van het pompen of verdrinken. De europese parlementarier zal aan de weg moeten timmeren. Hij zal moeten vechten voor europa immers anders wordt hij niet herkozen. In dit verband zou ik willen aanhalen wat de heer Berkhouwer vorig jaar maart heeft gezegd in de vaste commissie buitenlandse zaken, hij zei naar mijn mening ligt het op de weg van de politieke partijen om deze mandaten te scheiden en te bevorderen dat naar het nieuwe parlement mensen zullen gaan die zich continu hieraan kunnen wijden, die zich dag en nacht hiervoor kunnen inzetten. Dat komt ten goede aan de kracht van het europees parlement. Nog een paar praktische punten mijnheer de voorzitter gezien vanuit onze eigen nederlandse situatie. Wij nederlandse liberalen hebben kans op 5 zetels in het europese parlement. Zouden dat 5 dubbele mandaten zijn dan kan dat betekenen dat 5 kamerleden voortdurend afwezig zijn en dat lijkt gelet op de uiterst geringe meerderheid van deze regering in de kamer niet verantwoord. We zien bovendien in de huidige praktijk van het europees parlement keer op keer dat vertegenwoordigers van regeringspartijen hals over kop het europees parlement moeten verlaten om in hun eigen nationaal parlement aan stemmingen deel te nemen om de regeringen in het zadel te houden.

En het zal u duidelijk zijn dat dat het werk van het europees parlement niet ten goed komt. Een tweede punt uit de praktijk. Er zijn op dit moment kamerleden die vast of plaatsvervangend lid zijn van 9 kamercommissies, terwijl een kamerlid dat ook lid is van het europees parlement in het algemeen slecht 1, 2 hogguit 3 kamercommissies hoeft te volgen. Het vervullen van een dubbel mandaat door sommige leden van de 2e kamerfractie leidt dan ook tot een verzwaring van de taak van de fractieleden die alleen een nationaal mandaat hebben. Alle door mij genoemde bezwaren gelden niet alleen voor de situatie waarin alle mandaten dubbel zijn, zij gelden ook voor de situatie dat een gedeelte een dubbel mandaat en een ander gedeelte een enkel mandaat vervult. Dat levert bovendien het gevaar op dat het europees parlement twee categorieën van leden zal gaan tellen. Zij die zich geheel aan het europese mandaat kunnen gaan wijden en zij die daarnaast nog nationale parlementaire verantwoording dragen. Om al deze redenen mijnheer de voorzitter wijzen wij het dubbelmandaat in principe af. Niettemin kunnen wij toch niet instemmen met het voorstel van de afdeling Purmerend. Waarom? Rechtstreekse verkiezingen zijn uiterst belangrijk, maar zij alleen kunnen de europese gemeenschap niet democratisch maken, daarvoor is meer nodig. Daarvoor is ook nodig dat er een europees kiesstelsel komt. Bovenal dat het europees parlement wezenlijke parlementaire bevoegdheden gaat krijgen. Voor deze uitbreiding van de bevoegdheden van het europees parlement zijn nieuwe verdragen nodig. Die verdragen moeten goedgekeurd worden door de nationale parlementen. De aanwezigheid van enkele europese parlementariërs in het nationale parlement kan daarvoor van belang zijn. Het kan ook van belang zijn in het licht van de situatie dat de europese raad van ministers nog geen verantwoording schuldig is aan het europees parlement. Maar ook wanneer een enkel lid van het europees parlement zitting heeft in het nationale parlement dient de europese parlementaire verantwoordelijkheid voorop te staan. Het voor en tegen van het dubbel mandaat tegen elkaar afwegende komen wij tot de conclusie dat het dubbel mandaat in principe afgewezen dient te worden, maar dat zolang de bevoegdheden van het europees parlement niet zijn uitgebreid en dat zal gedurende de eerste zittingsperiode van 5 jaar van het nieuwe parlement niet het geval zijn. Terwille van de ministeriele verantwoordelijkheid en terwille van de communicatie van de europese parlementariërs met hun nationale collega's en ministers een beperkt dubbel mandaat d.w.z. een dubbel mandaat voor een minderheid van het aantal te verwachten zetels aanvaardbaar is.

Vorige week heeft de heer Geurtsen in een interview in het blad Europa '79 gezegd dat in ieder geval enige vorm van persoonlijke unie tussen het europees parlement en de nationale parlementen gewenst is althans voor de eerst e vijf jaar. En hij voegt daartoe als zijn persoonlijke mening als de VVD vijf leden van het europees parlement krijgt het dan voldoende is als een van hen een dubbel mandaat aan vaart. Kom ik tenslotte op het laatste punt van ons amendement en daarmee tevens op de mening van het hoofdbestuur dat een beslissing over het dubbel mandaat genomen moet worden ter gelegenheid van de kandiddatstelling en niet nu. Wij zijn van mening dat zittende of kandidaat kamerleden bij hun eventuele kandidaatstelling voor het europees parlement moeten aangeven of zij een enkel dan wel een dubbel mandaat nastreven. In de eerste plaats ten behoeve van de leden van de partij. Wanneer wij zouden besluiten het dubbel mandaat te beperken en ik doe een dringend beroep op deze vergadering om een dergelijk besluit vandaag te nemen moeten de leden van de partij weten waar zij aan toe zijn. Anders kunnen de kamercentrales geen advieslijsten opstellen en kan de verkiezingsraad geen definitieve lijsten opstellen. In de tweede plaats moet het t.b.v. de kandidaten zelf. Laten we twee gevallen onder de lope nemen. Stel er komen advieslijsten van de kamercentrales waarop bijvoorbeeld vijf zittende kamerleden of kandidaat kamerleden bovenaan staan. Dan zou het toch uitermate ongelukkig zijn indien de verkiezingsraad later en in een later stadium zal vaststellen dat het dubbel mandaat slechts in beperkte mate aanvaardbaar is en bijvoorbeeld 3 van die 5 kamerleden een aantal plaatsen laten duikelen. Wie zegt ons dat deze kandidaten hadden zij dit geweten niet gekozen zouden hebben voor een enkel voudig europees mandaat.

Dat kunnen ze toch vragen op dat moment.

Op dat moment kunt u dat niet vragen voorzitter omdat de advieslijsten eerst zijn opgesteld door de kamercentralevergaderingen.

Maar het bestuur van een kamercentrale dat zijn taak verstaat zal zich daar toch over hebben georiënteerd. Ik heb nog nooit anders meegemaakt.

Tweede geval. Het lijkt mij even onverkwikkelijk is dat bij de kamercentrales die eigenlijk de nieging hebben om het dubbel mandaat af te wijzen dat die kamercentrales geen risico zullen nemen en op de eerste plaatsen van hun advieslijsten geen zittende of kandidaat kamerleden zullen zetten.

Ook dat lijkt mij een uitermate ongewenste situatie t.o.v. de kandidaten zelf. Omdat het voorstel van het hoofdbestuur om een beslissing over het dubbel mandaat uit te stellen naar onze mening tot ongewenste situaties leidt wijzen wij als afdeling Utrecht en afdeling Groningen deze suggestie af.

Het voorstel van het hoofdbestuur leidt tot onduidelijkheid binnen de partij en is naar onze mening bijzonder onelegant tegenover de kandidaat kamerleden die zich kandidaat willen stellen voor het europees parlement. Dank U wel.

Ik kan uw betoog volledig volgens behalve waarom het onelegant zou zijn. Maar daar zullen we het dan straks over hebben. Onze bedoeling was om uit deze vergadering een indruk te krijgen hoe de vergadering er tegenover staat om juist dan n.a. daarvan te kunnen handelen. Maar als u denkt dat de zaak wel voor een beslissing rijp is en de vergadering vindt dat ook vinden wij het best. Het is zo dat wij natuurlijk als hoofdbestuur in overleg ook met kamerleden weleens over deze zaak hebben nagedacht. Nog meer in een tijd dat wij allemaal nog vurig hoopten en verwachten dat wij die verkiezingen nu al vlak voor de deur zouden hebben en dat we met de kandidaatstelling al een heel eind waren. En het was dan zeker onze bedoeling geweest dat wil ik u wel toevertrouwen om op het ogenblik dat je de bereidverklaringen vraagt aan de kandidaten die door de partij zijn gesteld of die op de groslijst worden voorgedragen dan inderdaad een heel duidelijke mening te vragen of voorzover men in de kamer zit of op een opvolgplaats staat of men dan van plan is om die aan te nemen ja of nee. Wij streven bij de kandidaatstelling altijd na dat er een maximale informatie wordt gegeven opdat de partij niet in het duister tasten kandidaten gaat stellen en ik kan u dus wat de vergadering daar ook over gaat beslissen als mening van het hoofdbestuur wel meedelen dat tot de informatie die wij horen te verstrekken in de groslijst natuurlijk hoort te staan of een eventueel lid van de kamer of mogelijk opvolgend lid van de kamer of die inderdaad de beide posities nastreeft of voornemens is het nederlandse kamerlidmaatschap neer te leggen want het is essentieel dat te weten voor de kandidaatstellende organen dus dat zou bekend gemaakt moeten worden voordat men in de kamercentrales daarover bezig is. Dat zou in ieder geval gebeuren. Wat ons bewogen heeft als hoofdbestuur om te zeggen wij adviseren nog geen definitieve beslissing te nemen was dat wij zeiden waarom zou de partij zich in het voorstel Purmerend zo volledig binden.

Daar zijn de amendementen Utrecht en Groningen ook op gericht om die binding wat minder volledig te maken. Waarom zou de partij zich zo volledig binden, want op het ogenblik dat men in kamercentrales en in verkiezingsraad bijeen is om daarover te beslissen dan kun je het hele tableau overzien en zeggen het zou misschien toch wel goed zijn als een lid uit de 2e kamer of een lid uit de 1e kamer ook in dat europese parlement ging zitten voor een contact of dat men moet zeggen met een krappe meerderheid hoe graag we het ook zouden willen vinden we het nu hoogst ongewenst. Dan kun je naar bevind van zaken handelen. Wij vonden dat Purmerend de zaak iets teveel vastlegde en de beslissingsvrijheid van de partij teveel ondermijnde en onze gedachten gingen inderdaad volledig in de richting van wat er in de amendementen Groningen en Utrecht staat. Dus in zoverre is het helemaal niet zo dat u tegen het hoofdbestuur ten strijde hoeft te trekken bij het verdedigen van uw gedachten. Mijnheer van Bemmelen.

Ik ben erg blij te horen dat u thans de gedachte voorstaat om een algemene discussie hieromtrent te houden. Ik herinner mij zeer wel, ik dacht dat wij in december van de haagsche afdeling hieromtrent een voorstel hebben gedaan met het verzoek die discussie hier te houden en dan misschien niet direkt tot besluiten te geraken maar inderdaad dus het gevoel van deze vergadering te toetsen en daarmee naderhand rekening te houden. Ik heb toen mijn secretaris laten verzoeken dit als speciaal agendapunt voor deze vergadering op te laten voeren. Ik moet u wel zeggen dat het mij verdriet, maar ik heb op deze brief geen antwoord mogen ontvangen, want wij voorzagen namelijk ook deze gang van zaken waar we nu voor staan.

Het is toch opgevoerd.

Als apart agendapunt hadden we het graag willen zien want wij zagen naderhand dus de voorstellen o.a. van Purmerend en dan krijgt u dus een discussie die eigenlijk meteen loopt of leidt tot het nemen van beslissingen. Wij dachten graag eerst een algemene discussie hieromtrent en u staat het thans ook voor heb ik begrepen uit uw woorden dat is een goede zaak geweest. Ik zeg alleen het spijt mij dat ik geen antwoord op mijn voorstel en ook niet op mijn brief heb mogen ontvangen. Maar ik kom hier eigenlijk om melding te maken dat de afdeling den Haag haar amendement, haar voorstel intrekt t.b.v. het voorstel van de afdeling Utrecht.

Wij zullen dat bijzonder gaarne steunen. Dank U.

Ik denk dat het zo gegaan is, maar zeker weten doe ik het niet. De termijn voor het doen van nieuwe voorstellen sluit op 16 november en dus is uw voorstel beschouwd als een aanvulling op de agenda, als een soort amendement en zodanig is het opgevoerd. Wij hebben dus precies gedaan wat u vroeg en ja dan uit praktische overwegingen wordt daar dan niet altijd weer met grote papieren brieven bevestigd want dan moet de contributie nog meer omhoog. Maar we zullen in het vervolg zorgen dan in den Haag waar we nog lokale kunnen telefoneren dat u bericht krijgt wat wij doen wat de reglementen ons voorschrijven. Zoals in dit geval ook gebeurd is.

Ik hou mij bereik-baar.

Mijnheer Ronteltap.

Mijnheer de voorzitter, ik zou graag nog twee inlichtingen van u hebben. Is het zo dat als er zo'n lijst opgesteld moet worden dat alle kamercentrales en vervolgens de afdelingen iedereen die betrokken is bij de groslijst ook van u als hoofdbestuur een advies krijgt over de inrichting van de lijst waar onderdeel van zou kunnen uitmaken dat het hoofdbestuur in dat inrichtingsadvies voorstaat om niet meer dan 2 of 5 of zoveel dubbel eventuele kandidaten die dubbelmandaat nastreven binnen de eerste 5 of binnen de eerste 10 of 20 op te nemen. Maakt dat onderdeel uit van een advies dat het hoofdbestuur geeft over de inrichting van de lijst t.b.v. de europese verkiezingen.

Het hoofdbestuur heeft het advies niet opgesteld en kan dus ook nooit zonder met het hoofdbestuur erover te vergaderen weten wat het hoofdbestuur straks in zal zetten, maar als u nou wil weten wat zou jouw voorstel zijn. Naar mijn mening zou het hoofdbestuur verstandig doen bij het opstellen van dat advies zich hierover uitdrukkelijk uit te laten. En voorzover het van mij afhangt zou ik daar ook bepaald wel een voorstel over aan het hoofdbestuur hebben willen doen door bijv. te zeggen niet meer dan 2 leden van de Staten Generaal bij de verkiezbare eerste 5 of misschien zijn het er tegen die tijd al lang 7. Maar ik geloof dat dat bepaald onderdeel zou moeten vormen naar mijn overtuiging van het technisch advies.

En dan is het dus ook zo dat over dat technisch advies eerst gestemd wordt voordat verder over personen gestemd wordt.

Eerst de groslijst, de namen van de groslijst, dan het advies en dan pas in de kamercentrales en afdelingen erover vergaderen. Dus inderdaad weet men dat als je in een afdeling toch 5 2e kamerleden op de lijst zet dat je dan een zeker risico laat lopen aan die kamerleden dat ze duikelen wanneer althans de verkiezingsraad het advies van het hoofdbestuur opvolgt. Maar voor die tijd zou dat m.i. gezegd moeten zijn.

Graag nog een tweede inlichting. Als deze algemene vergadering de motie Utrecht aanneemt gaat dat dan betekenen dat er een reglement moet komen voor het verkiesen van de europese parlementariers waarin dit dan wordt opgenomen of blijft het gewoon als motie voortduren tot dat het een keer bij het indienen van een andere motie veranderd wordt. Het is zo dat wij vorig jaar hebben gezegd hoe de procedure zou zijn. Het is een soort mengeling van het kandidaatschapreglement voor de eerste kamer en het kandidaatsreglement voor de 2e kamer. Een apart reglement wilden wij toen niet maken omdat het maar een keer gebeurt dat wij op deze wijze kandidaten stellen. Dus omdat in dat toen voorgestelde procedure op te nemen dat zou dus moeilijk verwezenlijikbaar achten maar ik meen dat als het hoofdbestuur een technisch advies uitbrengt en een van deze moties is aangenomen dat wij er dan bij zetten n.b. willen de afdelingen er op letten dat het gevoelen van de algemene vergadering is en dan komt deze tekst.

Gevoelen of dwingend.

De mening nou ja dat is hetzelfde. Nee dat de algemene vergadering die en die uitspraak heeft gedaan. Nou dan doe je verstandig om je daaraan te houden. Het woord is gevraagd door de heer Berkhouwer.

Dat is inderdaad zo mijnheer de voorzitter. Dit uit hoofde van het feit dat over dubbel mandaat gesproken nu iemand voor u staat die daar een aantal jaren onder heeft mogen lijden. En het is goed dat wij vandaag over deze zaak met elkaar spreken. Omdat het zo zou kunnen zijn dat politiek gaat altijd anders dan wij denken die zaak toch weer plotseling in een stroomversnelling kan komen te verkeren als namelijk en we zullen daar volgende week in Straatsburg opnieuw met elkaar over spreken in contacten met de ministerrraad als namelijk begin april in de bijeenkomst van staatshoofden en eerste ministers in Kopenhagen eventueel die datum uit de bus komt waarbij nu wordt gemikt op mei, juni 1979.

En dan zou deze zaak dus sneller accuut kunnen worden dan we even hebben gedacht na de teleurstelling die we hebben gehad nadat de bij de akte die van 20 september '76 voorziene datum van voorjaar dit jaar niet is gehaald. Het is namelijk dan zo dat er misschien voor die tijd niet meer is een algemene vergadering waarin deze zaak zou kunnen worden uitgesproken. En laat ik mij nu onmiddellijk daartoe bekennen dat ik een fervente tegenstander ben van dubbel mandaat onder welke omstandigheid dan ook. Wij willen we zijn een volkspartij voor vrijheid en democratie voor mij betekent democratie in een van de eerste plaatsen de ander. En dan komt er nog bij dat in het leven maar zeker in de politiek niemand onmisbaar is. Bij de akte van 20 september 1976 is een argument geweest voor wat betreft de nederlandse kieswet die akte laat namelijk de nationale kieswetten vrij. Die akte waarbij de verkiezingen zijn overeengekomen van de lidstaten schrijft noch verplicht de onverenigbaarheid voor noch de verenigbaarheid facultatief. Met andere woorden de nationale wetgevers kunnen t.a.v. dat mandaat bepalen wat zij willen. Ze kunnen het onverenigbaar verklaren, ze kunnen het ook facultatief laten en dat debat van vorig voorjaar waarover een van de sprekers het zoeven had in onze kamer daaruit is ook voortgekomen dat de nederlandse regering dat die het dubbele mandaat vrij laat. Als dat zo is vind ik dat wij als partij van stond af aan en in een zo vroeg mogelijk stadium onze voorkeur er voor moeten uitspreken dat het europese mandaat onverenigbaar is met het lidmaatschap van de 2e kamer van de Staten Generaal. Ik wou namelijk nog even ingaan op een argument wat u gebezigd heeft en wat ook ter sprake is gekomen bij een vorige spreker te weten dat we zouden zitten met een krappe meerderheid in de huidige 2e kamer. Ook zonder die krappe meerderheid was het dubbele mandaat werd al hoe langer hoe meer fysiek ontraden. Ik moet u zeggen ik ben gestormd van een vergadering vanmorgen in de fraktie van Parijs hier naartoe om hier nog op tijd in deze vergadering en maandagochtend moet ik opnieuw in Straatsburg zijn voor de zitting van het europese parlement en gaat u zo maar door. Over communicatie gesproken, dat is een ondraaglijke zaak, het wordt dagelijks ondraaglijker. Ik wil toch nog even kort een paar argumenten de revue laten passeren. Juist dat argument van u dat je die mensen misschien thuis zou moeten hebben in de 2e kamer dat pleit voor het losmaken van het nationale mandaat en het dubbele mandaat want dan zijn die 28 mensen die in de 2e kamer zitten die zijn continu in de kamer en die europeanen die zijn continu in europa.

Er is gezegd en dat wou ik even weerleggen dat argument door Utrecht of Groningen de kwestie van de bevoegdheden van het parlement tegenover de rechtstreekse verkiezing. Dat zijn inderdaad twee zaken die los van elkaar staan, maar het is niet alleen zo dat door die rechtstreekse verkiezing dat parlement zal winnen aan gezag. Maar als daar parlementsleden komen, volksvertegenwoordigers rechtstreeks gekozen die politiek profiel hebben die door hun rechtstreekse verkiezing contacten moeten onderhouden met degene die hun in hun land hebben gekozen dan zullen deze politiek geprofileerde politici vanzelf metterdaad gaan vechten om meer macht voor dat parlement. Want de macht van een parlement hangt niet uitsluitend af van geschreven regels. Wat is er terecht gekomen van de macht van de Staten Generaal in Nederland gedurende niet minder dan 6 maanden het vorig jaar. De macht die een parlement heeft hangt ervan af wat het parlement er zelf van maakt. En dat Europese parlement rechtstreeks gekozen en bezet door mensen met een enkel mandaat zal er inderdaad veel meer van kunnen maken dan thans het geval is. Ik ben tegen twee soort parlementsleden. Al is het er maar een. Ik zie die ene man dat mandaat al moeten voeren. Een van de vijf of een de r zes ik hoop dat het er zeven zullen zijn, dan blijft die ene man die krijgt in de quadratuur de onmogelijke taak te vervullen die we nu al hebben met z'n drie in het Europees parlement. Ik moet mijn overige twee vrienden verontschuldigen die konden dat niet halen. Maar goed het is dus nu al onmogelijk. Als u daaraan begint een of twee of welke quantiteit toch te vervullen met dat dubbele mandaat dan verdubbelt u de moeilijkheden op een of twee man die ze nu alle drie al hebben. Het is dus al met al de argumenten om die mandaten en vooral ik geloof dat wij als VVD er een enorm goed voorbeeld mee zouden geven als wij de eerste zouden zijn. Ik heb al in eerder stadium weten uit te roeien het voorstel dat van socialistische kant op een gegeven moment werd bedacht om 25 boventallige mensen te gaan zoeken dus 150 leden van de Staten Generaal en dan daar bovenop 125 leden met een heel bijzondere status. Die zouden er dan af en toe wel mogen zijn maar niet hoeven te stemmen. Dat is van de baan en ik geloof dat we er voor moeten waken om nog een slechtere vorm van dat soort bijzondere mandaten bijzonder gemandateerde parlementsleden te gaan creëren. Laten wij uit als politieke partij als Nederlandse parlementaire democratische politieke partij het goede voorbeeld geven door dik en dun in principe uit te spreken onverenigbaar van het Europese mandaat met het mandaat van lidmaatschap van de 2e kamer en de Staten Generaal- Ik dank U wel.

Zijn er nog meer sprekers. De heer Rietkerk.

Voorzitter ik heb toch behoefte na het betoog van de heer Berkhouwer daar een enkele kanttekening bij te plaatsen. Ik dacht dat wij met de Europese verkiezingen straks een hele nieuwe fase ingaan en een periode afsuiten waarin die duidelijkheid en die bevoegdheden van het Europees Parlement minder goed tot hun recht zullen komen. Nu is het zo en ik erken dat ook als fractievoorzitter graag dat de combinatie van die 2 functies vaak grote problemen oplevert. Ik kan dat niet ontkennen maar ik praat er nu toch over omdat uit het betoog van de heer Berkhouwer de indruk zou kunnen worden opgemaakt dat datgene wat hij zegt namens de 2e kamerfractie zo gevonden zou worden. Dat is niet het geval daarom raadpleegde ik hem even en als hij dan wat dramatisch stelt dat de andere collega's uit het Europees Parlement er vandaag niet konden zijn ter onderstreping van zijn betoog dan wil ik daar aan toevoegen dat dat evenzeer bij een enkel mandaat het geval zou zijn. Daar gaat het mij nu om, het gaat mij hierom dat het de vraag is of wij als partij ons zelf nu al de mogelijkheid ontnemen om t.a.v. de vervulling van functies in het Europees Parlement al bij voorbaat te zeggen dat die combinatie niet mogelijk is. En ik dacht dan niet alleen aan 2e kamerleden maar ook aan 1e kamerleden om maar eens een voorbeeld te noemen. Ik moet u zeggen dat ik het persoonlijk bijzonder zou betreuren wanneer de afvaardiging naar het Europees Parlement bijvoorbeeld alleen maar uit kamerleden zou bestaan. Ik zou daar zeer op tegen zijn, het zou te eenzijdig zijn en bovendien zou ik daar nog als fractieleider in de 2e kamer mee ondervinden als grote aantallen collega's vaak niet aanwezig kunnen zijn. Daar staat toch tegenover dacht ik dat het voor het politieke beleid van onze partij als geheel een goede zaak is wanneer onderling onze politieke activiteiten ook zo mogelijk via personele contacten kunnen worden gecoördineerd en gecombineerd. Ik dacht dat het bovendien voor de betrokkene zelf niet onbelangrijk is dat zij relatie houden met het nationale parlement en met het nationale politieke gebeuren hier. Vandaar dat wij totnutoe toch er de voorkeur aan zouden geven om niet hier uzelf als partij al definitief te ontnemen want dat doet u als u daarover besluit de mogelijkheid om daar straks bij die kandidaatstelling eventueel een of enkele kamerleden ook kandidaat te stellen maar om dat open te houden en aan de hand van de kandidatenlijst straks te bezien of en in welke mate er toch ook nog een mogelijkheid is of het gewenst is voor ons politieke optreden dat er een communicatie ook in de personele sfeer kan blijven tussen de nationale en de Europese politiek.

Ik geef toe dat ik op betrokkenen een zwaar beroep doe. Aan de andere kant plegen wij in de kamer bij de taakverdeling daar ook heel duidelijk rekening mee te houden zoals de heer Berkhouwer weet. En is het mogelijk om althans met enkele zo te werken dat wij een zo nauw mogelijk contact tussen nationale en Europese politiek houden en ik ben van mening dat juist wanneer wij in dat Europees parlement ons ook verder willen gaan profileren dat die aspecten toch bepaald niet uit het oog moeten worden verloren.

Ik geloof dat voordat wij dan gaan vragen of men al dan niet stemming wil. Mijnheer Kok.

Even voor alle duidelijkheid. In uw antwoord op mijn verhaal heb ik daar juist uit begrepen dat de mening van het hoofdbestuur overeenkomt in feiten met die van de afdeling Utrecht.

Ik wou nu juist eens proberen om een samenvatting te geven waarmee dus ook deze vraag te beantwoorden is. Het is zo dat het hoofdbestuur heeft dus geen uitdrukkelijke mening uitgesproken en niet met de handen omhoog zitten stemmen van zijn we nou voor of tegen. Maar in een discussie in het hoofdbestuur kwam naar voren zowel de bezwaren tegen een dubbel mandaat zoals hier ook in deze vergadering aangevoerd. Als ook het feit dat het misschien toch in de periode van overgang zoals ook door Utrecht is genoemd, maar dat amendement lag toen nog niet ter tafel bij de eerste discussie in het hoofdbestuur, maar een aantal leden van het hoofdbestuur was ook van mening dat op zeer beperkte schaal en er werd ook echt gedacht aan een of twee er misschien toch wel een dubbel mandaat van belang kon zijn op de gronden die nu ook hier door de heer Rietkerk zijn weergegeven en we hebben toen besloten op dat ogenblik om geen advies te geven als hoofdbestuur en eens de discussie af te wachten. Dat was dus het eerste advies. En bij de 2e keer toen de amendementen ter tafel waren toen is er ook weer even over gesproken in het hoofdbestuur toen was er nog eens een extra bezwaar aanwezig dat ook in het hoofdbestuur genoemd is dat is namelijk de vereiste aanwezigheid van voldoende man- en stemkracht in den Haag nu wij intussen regeringsverantwoordelijkheid dragen. Dat heeft ertoe geleid dat wij hebben gezegd laten we in ieder geval eens het gevoel van de vergadering peilen en dat dus ook duidelijk vertellen dat wij dat willen omdat het voor ons ook van groot belang is bijvoorbeeld bij het uitbrengen van een technisch advies.

Wanneer hier geen uitspraak zou komen of wij wel kunnen doorgaan in de richting waarin sommige gedachte d.w.z. een of twee dubbele mandaten is mogelijk maar meer wordt bepaald ontraden. Of dat wij verder zouden moeten gaan omdat deze vergadering van oordeel was dat dubbel mandaten überhaupt moeten worden ontraden. Ik zou nu willen komen tot een soort summing up. Ik heb gevraagd of iemand nog het woord wilde voeren. We moeten dacht ik toch een redelijke orde van de vergadering verder handhaven. Ik heb gezegd de indruk bestaat dat het dubbel mandaat zonder belangrijke beperkingen zoals zijn voorgesteld in het voorstel Groningen en Utrecht hier helemaal geen aanhang vindt. Dubbel mandaat wordt hoogstens in beperkte mate toegestaan, maar er is ook een aantal leden dat voor het dubbel mandaat in het geheel niet voelt. Ik dacht dat duidelijk was als we daarvan uitgaan dat we dan misschien toch hetzij in de vorm van een stemming hetzij in de vorm van een meningspeiling het voorstel Utrecht en het voorstel Purmerend hier in stemming zouden kunnen brengen waarbij ik mij afvraag of Groningen en Utrecht bereid zijn zich in een tekst te vinden hetzij de Groningse hetzij de Utrechtse want inhoudelijk stellen ze hetzelfde voor. En als Utrecht dus aangenomen is is volgens mij Groningen aangenomen en omgekeerd. Als de vergadering die mening is toegedaan dan zouden we dus kunnen zeggen we stemmen over Purmerend en Utrecht-Groningen of we stemmen niet omdat het heel duidelijk is dat de partij zich naar alle waarschijnlijkheid uiterst terughoudend zal gaan opstellen bij het opstellen van de kandidatenlijst t.a.v. die dubbel-functies. Mag ik vragen of n.a.v. deze opmerkingen iemand het woord wil. NU geef ik dus de gelegenheid.

Mijnheer de voorzitter, de afdeling Groningen is van mening dat de tekst zoals die staat in het amendement van Utrecht precies in feite de tekst is van het amendement Groningen. Alleen dachten wij iets concreter en duidelijker gesteld vandaar dat wij met genoegens ons kunnen vinden in de tekst zoals die hier staat gesteld in het amendement van de afdeling Utrecht.

Dank U zeer, dat vereenvoudigt de discussie.
Mijnheer Kok.

Voorzitter ik heb begrepen dat zowel de afdeling Tilburg, Groningen, als den Haag hun amendementen intrekken ten gunste van de tekst van Utrecht.

Kwast afdeling Vlaardingen.

In het betoog van de heer Berkhouwer heb ik geproefd dat hij haast had om tot een uitspraak van deze vergadering te komen. De reactie hierop van de heer Rietkerk heb ik gemist. In zekere zin ben ik hiermee een beetje ongelukkig want eerlijk gezegd voel ik er liever voor om die zaak nog eens te laten betijen tenzij de heer Rietkerk ook haast heeft. En dat is eigenlijk het punt waar ik even een antwoord van u op wil hebben.

Ik dacht dat de zaak zoals de heer Berkhouwer zag haast had omdat hij zei ik wil een duidelijke uitspraak als eerste politieke partij hierover. Het hoofdbestuur zelf heeft er de voorkeur aan gegeven dat de partij nog een zekere beslissingsvrijheid heeft ook op dit punt ter gelegenheid van de kandidaatstelling en dat er dus uit deze vergadering laat ik het nou zo noemen het is tenslotte het hoogste orgaan van de partij dat deze vergadering een richtlijn geeft aan afdeling en kamercentrales over hoe te handelen bij de kandidaatstelling. En dan zijn wij er als hoofdbestuur in het algemeen voor dat de kandidaatstellende organen een zo groot mogelijke handelingsvrijheid hebben en zich dus niet op dit soort beperkingen vastleggen. Mijnheer Troijan u wilde het woord.

Voorzitter ik geloof net als u dat het misschien verstandiger is dat de vergadering niet vandaag een oordeel uitspreekt. Ik had graag een reactie van de fractievoorzitter willen hebben op hetgeen u gesteld hebt en wat in de zaal gesteld is. Indien volgend jaar wat wij hopen de huidige regering nog zit en dan zal dat steeds met de krappe meerderheid zijn die vandaag bestaat mag men aannemen dat onder die voorwaarden dat de oppositie als dan bereid zal zijn afspraken te maken over Ik betwijfel dat ten eerste en ik dacht dat dat een argument is dat als dan zeer nauwkeurig overwogen moet worden.

Ook dat punt is in het hoofdbestuur besproken. Ik zal hem nog even toelichten. Er is gedurende vele jaren een gewoonte geweest in het Europese parlement dat Nederlandse afgevaardigden die tot verschillende partijen behoorden bij stemming die in het Nederlandse parlement plaats vonden afspraken dat zich evenveel VVDers doordat ze in Straatsburg waren zich hadden onthouden van stemmen als bijvoorbeeld leden van de PvdA. Dat was het pairen van afwezigheid.

En als dan een betrokken man dan toevallig toch eens een keer in Nederland was dan stemde hij ook niet mee. Het ziet er nu naar uit of het is nu al zo dat dit soort afspraken niet meer tot stand komt op het ogenblik. Ook dat punt is in het hoofdbestuur besproken en vandaar dat die 77zetelskwestie uiterst belangrijk kan zijn. En het is helemaal niet uitgesloten afgaande op de toestand zoals die dan is bij de kandidaatstelling dat we zeggen zolang er niet duidelijk is of er nog gepaard kan worden moeten we ons inderdaad neerleggen bij de situatie in een dubbel mandaat vanuit nederlands oogpunt hoogst ongewenst is. De heer Rietkerk.

Gelet op de politieke stemverhouding is de problematiek natuurlijk wat urgenter geworden. Er is in het verleden zijn er wat problemen met het paren geweest. Ik dacht aan de andere kant dat paren ook vandaag nog plaats vindt en ik kan u zeggen dat juist dezer dagen van de drie grote partijen van leden van de drie grote partijen weer een voorstel naar voren is gekomen om m.b.t. die paarmogelijkheid nadere afspraken te maken. Laat ik u dit zeggen dat het probleem van de 77 zetels natuurlijk evenzeer bij de oppositie speelt als bij ons omdat de oppositie het heel aangelegen is om haar wensen erdoor te krijgen en wij om een kabinet in stand te houden. Dus wat dat betreft dacht ik dat de problematiek er is, maar dat dat op zichzelf geen doorslaggevende reden behoeft te zijn. Zeker niet als wij dat alleen zouden doen om te komen tot een gesplitst mandaat. Waar het mij nu vandaag om gaat is wij vinden als fractie dat wij over zaken die de partij te beslissen hebben niet als zodanig moeten gaan beslissen of stemmen. Vandaar dat het veel meer ook gevoelens zijn. Maar waar ik persoonlijk dan als ik het zo mag zeggen voor een beroep op u zou willen doen is laten wij ons nu niet te zeer vastleggen op situaties die op dit ogenblik nog niet nodig zijn. U kunt bij de kandidaatstelling nog nader beslissen. Het Europese parlement moet zich nog ontwikkelen. Op zichzelf ben ik het er persoonlijk graag mee eens dat wij de taken zoveel mogelijk verdelen maar laten wij niet mogelijkheden die er zijn onszelf nodeloos afnemen, de zaak openhouden en er naar streven dat we een goed stuk politiek samenspel nationaal en Europees houden. Vandaar dat ik toch graag aan enigerlei uitspraak die nog enige ruimte op dit gebied openhoudt sterk de voorkeur zou geven.

Mag ik eerst eens vragen wil de vergadering inderdaad overgaan tot stemming of zou de vergadering er zich mee kunnen verenigen wanneer ik de discussie aldus samenvat. De partij staat uiterst terughoudend tegenover dubbel mandaten. En wil dat niet bij voorbaat uitsluiten maar zou wel graag zien dat het hoofdbestuur gelet op de verhoudingen ook met dat pairen op het ogenblik dat het tot adviseren, de technische advisering wordt overgegaan nogeens duidelijk ter kennis brengt dat grote terughoudendheid de wens is van de partij en misschien dat we dan zelfs moeten zeggen die terughoudendheid moet zelfs absoluut zijn omdat er geen pairafspraken gemaakt kunnen worden, dat kunnen we dan van de omstandigheden af laten hangen. Maar een samenvatting aldus die sterk overeenkomt om niet te zeggen gelijk is met het amendement Utrecht. Zou men zich daarmee kunnen verenigen.

Mijnheer de voorzitter, als afgevaardigde van Purmerend zou ik graag bij het voorstel blijven wat ik in eerste instantie mocht zeggen en vragen om een stemming.

U vraagt om stemming. Goed dan is het zo dat de voorstellen van Utrecht en Groningen zijn ingediend als amendement en dan moet je eerst over de amendementen stemmen en dan over het hoofdvoorstel. Dat is de originele juiste vergadertechniek. Maar ik geloof toch dat het in dit geval beter is om te zeggen het zijn alternatieve voorstellen waarbij we datgene wat de verste strekking heeft en dat is Purmerend het eerst in stemming brengen en dan vervolgens het voorstel Utrecht als een apart voorstel- Is de vergadering het daarmee eens. Dan zit ik nog wel met den Haag, maar ik meen dat hebben wij uitgevoerd, dat is niet iets waarover gestemd hoeft te worden. Zie ik dat goed den Haag. Over den Haag hoeft niet gestemd te worden, dat is gebeurd. En dan zitten we met Diepenveen maar dat zou ik apart willen doen omdat daar ook andere functies bijgehaald worden en dan zal ik u toevertrouwen dat we dat vanavond doen want dat ik na deze stemming de vergadering ga onderbreken, maar dat ik dan een aantal huishoudelijke mededelingen heb te doen die misschien toch zodanig van belang zijn voor u dat u bereid bent dan nog even te blijven zitten. We gaan stemmen dus eerst over Purmerend. Wie is voor. Wie is tegen. Dat is dus het volstreekte verbod van dubbel mandaten. Dat is verworpen. Dan het alternatieve voorstel Utrecht Groningen volgens de redactie Utrecht. Wie is voor. Wie is tegen. Dames en heren ik geloof dat wij als partij een heel goede discussie hierover hebben gehad en dat het ook nuttig is dat straks iedereen weet waar we met de kandidaatstelling aan toe zijn. Ik dank U daarvoor zeer.

Nu uw aandacht voor de huishoudelijke mededelingen.

In de eerste plaats een herhaling. Die afgevaardigden die nog niet de beschikking hebben over dat blauwe enquêteboek waar ik in het begin van de middag over heb gesproken die zou ik dringend willen vragen om dat blauwe enquêteboek dat uitsluitend bestemd is voor afgevaardigden om dat in de hal op te halen en zich in de komende dagen aan de invulling daarvan te zetten. Het is een internationale politieke enquête die in Nederland wordt uitgevoerd onder auspiciën van de Groningse universiteit en het hoofdbestuur zou het plezierig vinden als de partij daaraan wil meewerken. Dan zijn er voor eigen rekening verkrijgbaar borrels e.d. in de hal. Bovendien is er een koffietafel boven in de hal. De vergadering is nu geschorst.

De vergadering is heropend.

Excellenties veel deze keer, dames en heren.

Vorig jaar hebben de kiezers de liberale invloed in ons land versterkt en dat was goed voor ons land. Het heeft lang geduurd voordat ook het CDA besloot de regeringsverantwoordelijkheid met de VVD te delen. Door dat besluit is de liberale invloed niet alleen in de kamer versterkt maar ook in het kabinet en ook dat was goed voor ons land. Tijdens het eindeloze geworstel en getouwtrek in de eerste fase van de kabinetsformatie leek het er op alsof het CDA de ~~kamers~~ collectivistische invloed van de PvdA eigenlijk nog belangrijker vond dan de eigen CDAvisie. Terwijl Terlouw volstond met al maar uit te leggen dat het eindeloze geharrewar toch redelijk was en het door zijn partij beloofde alternatief leek eigenlijk beperkt tot de omstandigheid dat men in die tijd eigenlijk nog maar alleen in de nacht praatte i.p.v. overdag. De VVD heeft toen niet staan dringen om de regeringsverantwoordelijkheid te gaan dragen. We wisten heel goed dat een deel van het CDA aan samenwerking met de PvdA de voorkeur bleef geven. Maar juist omdat de problemen waarvoor ons land stond en nog staat zo groot zijn zijn wij die verantwoordelijkheid als VVD niet uit de weg gegaan. Wij aanvaardden die verantwoordelijkheid in de overtuiging dat wat wij te bieden hebben beter is dan het akkoord van den Uyl en in de overtuiging ook dat wij door ons optreden het vertrouwen zouden gaan winnen zowel van het CDA, maar wat nog veel belangrijker is van nog veel meer kiezers.

✓ Onze overtuiging is liberale invloed is goed in het regeringbeleid. Voor ons spreekt dan vanzelf, maar ook de christen democraten moeten aanvaarden dat ~~er~~ liberale invloed is zoals de VVD christen democratische invloed op de basis van gelijkwaardigheid heeft aanvaard. Het CDA doet er goed aan zich nog eens voor ogen te stellen hoe het met die gelijkwaardigheid was gesteld in het kabinet den Uyl. Het kabinetsstandpunt geformuleerd door christen democraten en liberalen zowel de regeringsverklaring als het standpunt van het kabinet over UCN, inkomensbeleid was volkomen homogeen en ook het standpunt over het inbrengen van de neutronengranaat in het ontwapeningsoverleg was naar uiteindelijk is gebleken homogeen. Onze indruk is dan ook dat het bereikte regeerakkoord een hechte basis blijkt te zijn voor de samenwerking in het kabinet. De voortvarendheid waarmee deze week in een opengevallen plaats werd voorzien toont dat aan. Den Uyl sloeg de plank volledig mis toen hij vorige week zondag de mening uitsprak dat het kabinet in het hart zou zijn geraakt door het aftreden van een minister. Deze poging van den Uyl, een persoonlijk falen van een politicus met alle daaraan verbonden persoonlijke tragiek politiek uit te buiten mislukte volledig. En daarna deed den Uyls aanval op de minister president dan diens verklaring onwaardig en stuitend zou zijn geweest onoprecht aan. NRChandelsblad sprak zelfs van schijnheilig. De eenheid van het kabinet was niet gebroken, het hart niet geraakt en de draagkracht eerder vergroot dan verkleind. Wat de frakties van VVD en CDA betreft is in veel commentaren geconstateerd dat die eenstemmigheid die het kabinet kenmerkt tussen die beide frakties niet zou bestaan. Voor een groot deel waren die constatering ongegrond. Er bleek wel degelijk overeenstemming te bestaan over regeringsverklaringen UCN en inkomensbeleid. Pas in het debat van j.l. dinsdag bleek verschil van inzicht over de motie Terlouw, maar de scheidslijn liep niet tussen VVD en CDA, de scheidslijn liep dwars door de CDAfractie heen waarvan zich 10 leden niet achter het standpunt van hun fractievoorzitter plaatsten. De poging van de CDAfractievoorzitter, de onafhankelijkheid van zijn groepering tegenover het kabinet aan te tonen en de eigen identiteit te profileren van het CDA werd bepaald niet een onverdeeld succes dinsdag. Maar ik wil aan dat optreden van de CDA fractie ook een waarschuwing verbinden. Het opeisen van de eer dat de eigen visie het heeft gewonnen of het uiten van beschuldigingen dat de coalitiepartner zijn standpunt zou doordrukken, het kissebissen met de coalitiepartner dat heeft ertoe geleid dat het kabinet den Uyl vorig jaar is gevallen en dat een 2e kabinet den Uyl er niet is gekomen.

Het was een soort politiek waartoe de huidige premier zich niet aangetrokken voelde. Het brengt de staatkunde in discrediet en de belangen waarvoor wij allen staan het idealisme waardoor zowel christen democraten als liberalen worden gedreven laten zich niet vernigen met dit soort van ondermaatse aanvallen als kortgeleden op onze vice minister-president. Mededelingen van dit soort aard kunnen tot irritatie leiden evenals het zonder overleg publiceren van standpunten bijvoorbeeld over essentiële zaken die het voortbestaan van het vrije westen raken. Wij waarschuwen tegen het wekken van deze irritatie tussen de regeringspartijen in de kamer. Maar wij erkennen wel het volste recht om het verschil in benaderingswijze en verschil van opvattingen. Het zou ook wel vreemd zijn als de VVD en het CDA door het sluiten van een regeerakkoord plotseling hun identiteit zouden hebben verloren. Wij liberalen komen op voor onze identiteit. Van onze VVDfractie volksvertegenwoordigers die door de VVD kandidaat zijn gesteld verwachten wij dat zij onze identiteit met kracht naar voren zullen brengen zoals dat totnogtoe gebeurd is of wij nou oppositiepartij waren of regeringsverantwoordelijkheid droegen. En ook van het CDA mogen wij verwachten en aanvaarden wij dat zij de identiteit van het CDA naar voren brengen. De verschillen behoeven volstrekt niet tot irritaties te leiden of aanleiding te geven tot speculaties op een naderende breuk. Het is zelfs goed dat die verschillen er zijn, want zij geven de kiezer de kans om te kiezen. Over ruim drie weken bij de statenverkiezingen verwachten wij dan ook dat van de kiezers dat als zij hun steun aan een van de regeringspartijen willen geven dat zij dan op grond van het identiteitsverschil hun keus zullen bepalen. Wij verwachten ook van de kiezers dat ze zullen erkennen dat het goed is dat er liberale invloed is. Want zij die op 25 mei op de VVD hebben gestemd in de hoop dat er geen 2e kabinet den Uyl zou komen moeten zich ook de kabinetsformatie nog goed herinneren en op grond van het verloop van die formatie besluiten opnieuw de VVD te steunen opdat het kabinet van Agt-Wiegel steun krijgt en opdat niet de dreiging ontstaat van een 2e kabinet den Uyl al zou het bepaald een verbetering zijn dat in het kabinet dat er dan wel een zou zijn zonder Kruizinga en met Andriessen. De kiezers zullen zich moeten herinneren dat in het debat van afgelopen dinsdag fractieleider Aantjes zich met een meerderheid van de CDAfractie tegenover het kabinet opstelden. De zijde van de oppositie koos en dat zijn fractie verdeeld was op een essentieel punt dat de waarborging van de vrijheid van het westen betrof.

Behoud van identiteit is goed, maar het samen dragen van verantwoorde-
lijkheid voor het voortbestaan van het kabinet en de uitvoering van
het gesloten regeerakkoord brengen met zich mee dat overleg plaats
vindt voordat fraktiegetuigenissen worden gepubliceerd. Wij waar-
schuwen ook tegen het afzetten tegen ons zoals Boersma dat geregeld
doet. Tegen ons gevoel voor sociale gerechtigheid. Tot onze identi-
teit hoort ook dat wij de zwakke in de samenleving willen helpen.
Dat is niet alleen een voorrecht of een plicht. Voor socialisten en
christen democraten ook wij zien het als een van onze voornaamste
taken. Maar de aanpak van liberalen in de praktische politiek is
minder een aanpak van getuigen. Getuigen kunnen wij in deze vergadering,
maar in het praktische beleid van het kabinet en van de kamerfrakties
geven wij met een variant op Thorbecke's woord de voorkeur eraan dat
onze daden getuigen van wat ons beweegt. Die daden zijn er op gericht
met alle middelen het zwakke te versterken. Een politiek gericht tot
vergroting van werkgelegenheid geeft meer zekerheid dan sociale
voorzieningen. Een politiek gericht tot versterking van de economie
geeft meer zekerheid dat de sociale voorzieningen die we hebben opgebouwd
dat die kunnen blijven voortbestaan. Op het voortbestaan en de uit-
breiding van de sociale zekerheid is ook onze politiek gericht van
bijstellen van het voorzieningenpakket opdat de voorzieningen ten
goede komen aan hen die deze het meest nodig hebben. Wij vragen er
oog voor te hebben dat de maatschappij voortdurend in beweging is en
dat ook op dit punt aanpassing en hervorming nodig is om verstarring
te voorkomen en scheef gegroeide verhoudingen in overeenstemming te
brengen met moderne opvattingen. Maar het moet ook maar eens gezegd
worden dat het wel uiterst bedroevend is wanneer bij herhaling blijkt
dat vooraanstaande politici uit kringen die zich in het verleden niet
ontzagen zich tegen de VVD af te zetten door het door hen gesignaleerde
materialisme van de VVD zichzelf in de afgelopen jaren wat minder
hebben gematigd dan van het nederlandse volk werd verwacht. VVDers
zijn nuchter en pragmatisch en wij hebben ook nooit beweerd beter
te zijn dan andere landgenoten. En geoorloofd de belastingfaciliteiten
zullen VVDers zich net zo min laten ontgaan als andere nederlanders.
Maar als partij verwachten wij wel stiptheid en terughoudendheid van
hen die openbare functies bekleden in het bestuur. Ons is wel toe-
gevoegd dat wij de VVD de partij zou zijn van het halen, hebben en
houden. Elk spoor van bewijs ontbrak en nu blijkt dat buiten onze
kring veelvuldig sprake is van halen en hebben en dat van het houden
alleen maar wordt afgezien vanwege de publiciteit.

Het blijkt daar bovendien vaak om bedragen te gaan die vele malen hoger zijn dan wat de gemiddelde VVDer bruto verdient. Berouw volgt niet meer op de zonde, maar op de publicatie. En bewogenheid met de onderkant van de samenleving moet ik onder die omstandigheden toch wel als krokodillentranen kwalificeren. Wij wensen van onze kant geen heksenjacht en de brief van de vereniging van belastinginspecteurs heeft gebaseerd als hij achteraf blijkt te zijn op losse roddels in de wandelgangen meer wantrouwen opgeroepen te hebben dan gerechtvaardigd is. Maar als de speurzin van journalisten ertoe kan bijdragen dat grotere stiptheid ontstaat en men zich meer rekenschap geeft of er nog wel sprake is van eigenlijk gebruik van belastingfaciliteiten dan zien wij dat als winst voor onze democratie en dan heeft wederom de onafhankelijke pers bewezen dat haar controlerende en signalerende functie onmisbaar is voor die democratie. Ons wordt ook wel verweten dat wij de partij zijn voor de aktieven. Dit verwijt is in zoverre ongegrond dat wij de sociale zekerheid voor hen die niet kunnen of niet meer behoeven te werken de zieken, gehandicapten en de ouderen altijd ten volle hebben gesteund. Zo hebben wij ook gepleit dat de AOW welvaartsvast zou blijven, maar wij beschouwen de naam partij voor de aktieven net als de geuzen vroeger als een juiste onderscheiding voorzoverdaarmee wordt erkend dat er geen partij is die zozeer erop staat dat er werk komt voor hen die willen en kunnen werken want alle sociale zekerheid ten spijt wordt de werkeloosheid voor hem of haar die wil werken en kan werken maar dat niet kan vinden ervaren als een straf. Wij zien dit beleid ook als een onderdeel van onze identiteit als liberalen. Als anderen daarin zich van ons willen onderscheiden dan is dat hun goed recht. En als ze het niet kunnen laten ons daarop aan te vallen dan zegt dat meer over het karakter van de aanvallers dan over ons. Liberale invloed is goed ook in de kamers. Dat is gebleken bij de algemene beschouwingen over de regeringsverklaringen in de 2e kamer. Terecht kreeg de rede van onze nieuwe politieke leider Koos Rietkerk grote aandacht. Zodra een partij bewindslieden levert krijgen meer vertegenwoordigers van de partij de politieke leider en de bewindslieden de publieke aandacht. Dat verbreedt het zicht op de partij en liberale invloed is daarom ook goed voor de VVD als partij. Liberale invloed is goed in de kamers dat is ook gebleken bij de algemene beschouwing over de regeringsverklaring in de 1e kamer. Ook de reden van Haya van Someren kreeg meer aandacht dan voorheen. Deze aandacht bleek niet beperkt tot het punt dat zij de premier in de gelegenheid stelde uitdrukkelijk te verklaren dat het kabinetbeleid erop gericht blijft dat de koopkracht zoveel mogelijk gehandhaafd blijft voor hen die een inkomen verdienen van 2 x modaal ofwel op basis van 1977 ongeveer 50.000 gulden.

Over de oppositie van de PvdA wil ik niet teveel zeggen. Het afschaffen van het zogenaamde societeitsgebruik dat afgetreden ministers zich ervan onthouden in de kamers hun opvolgers aan te vallen heeft ertoe geleid dat den Uyl, Stemerdink en ook van der Stoel het beleid verloochenen wat zijzelf voerden toch zij nog regeringsverantwoordelijkheid droegen. En oud staatssecretaris Brinkhorst volgde zijn bazen uit het vorige kabinet in hun voetspoor. Het is wat dat betreft bij D66 altijd hetzelfde beeld. De 1e keer dat deze groepering zich ontdoet van het door de PvdA getrokken gareel moet ik nog zien. Het onderscheid is er eigenlijk toe beperkt dat Brinkhorst tegelijkertijd met het bestrijden van door liberale ministers gevoerde en gesteunde beleid zich erop laat voorstaan een links liberaal te zijn. Terlouw begint hem op afstand te volgen. Van Mierlo houdt nog vast aan het uitgangspunt van D66 dat die partij zich in de conventionele oppositie niet laat onderwerpen. Tegelijkertijd worden twee paarden bereden. Enerzijds noemen sommige D66ers zich links liberaal. Anderzijds beweren zij een vierde hoofdstroming in de nederlandse politiek te zijn. Een arrogantie, hoofdstroming die geen nekele politieke partij met slechts 8 zetels zich ook heeft veroorloofd ook de VVD niet toen ze in 1948 in de kamer van 100 zetels ook 8 had. Er zijn naar onze overtuiging en waarneming 3 hoofdstromingen in de nederlandse en ook in de europese politiek. De christen democratische, de liberale en de socialistische. En in enkele landen komt daar de communistische stroming als 4e bij. Andere partijen zijn in al die landen ook in het onze nevenstromingen. Het zoeken van de eigen identiteit kost D66 enige moeite. Ze heeft in 1971 duidelijk gekozen voor samenwerking met de PvdA. En in 1972 had ze zelfs een gezamenlijk programma met de PvdA en PPR. In 1977 beloofde ze haar kiezers zowel een redelijk alternatief als ook een niet samengaan met de VVD. Het eerste weet u uit de verkiezingspropaganda het laatste uit de mededelingen die Terlouw deed aan de informateur van der Grinten. Welk alternatief had D66 dan eigenlijk voor ogen. Of bood het de kiezers eigenlijk alleen maar een alternatief voor hun stem opdat deze niet rechtstreeks aan de PvdA hoefde te gaan. Voor wat het beleid betreft is er geen enkel verschil te zien. Al mag worden erkend dat D66 in haar tactiek wat vrijer staat omdat ze minder door dogma's wordt belemmerd dan de PvdA. D66 heeft zich niet tot vierde hoofdstroom ontwikkelt maar wel als een wat minder dogmatische nevenstroming van de PvdA. Maar Brinkhorst die oog heeft voor europese krachtsverhoudingen begrijpt heel goed dat de ene D66 afgevaardigde in het europese parlement waarop de verkiezingsuitslag van 1977 aanspraak zou geven dat die ene afgevaardigde niets kan uitspreken als hij of zij geen deel uitmaakt van een fractie in het europese parlement.

De socialistische federatie is op dit ogenblik ernstig verdeeld en die zit niet op nog een buitenbeentje te wachten. Brinkhorst heeft nu het oog laten vallen op de federatie van democratische en liberale partijen. En hij streeft er naar dat D66 het lidmaatschap van deze federatie gaat aanvragen. En hij beroept zich daarop op vermeende verschillen tussen de VVD en andere liberale partijen die lid zijn van deze Europese federatie zoals bijvoorbeeld de Duitse zusterpartij de FDP en de Britse liberale partij, ten onrechte. De federatie stelde in november van het afgelopen jaar een definitief verkiezingsprogramma op. De VVD speelde daarbij een vooraanstaande rol. Een van de twee ondervoorzitters van de federatie met algemene stemmen herkozen is ons eerste kamerlid en penningmeester Hans de Koster. Grote delen van het verkiezingscongres heeft hij voorgezeten. De VVD afvaardiging is op 2 na de grootste in de federatie, na de Britse en de Duitse. Het door de ministers en staatssecretarissen in het kabinet den Uyl gevoerde beleid had geen enkel liberaal kenmerk. Dat is ook de andere Europese liberalen niet ontgaan. Met hen onderhouden wij een goed contact. En er is volledig overeenstemming zowel in uitgangspunt als in uitgestippeld beleid. Reeds op 31 januari had een ontmoeting plaats van de Nederlandse liberale ministers met liberale ministers uit de Bondsrepubliek en Luxemburg. Naast die Nederlandse liberale ministers waren ook Hans de Koster als vice-president van de federatie en gastheer en Koos Rietkerk en ikzelf aanwezig. En net als bij de vaststelling van het verkiezingsprogramma bleek bij die bespreking een grote mate van gelijkgezindheid en gelijkgerichtheid. Er is geen sprake van dat tussen de VVD en de andere in Europa samenwerkende liberale partijen een wig gedreven zou kunnen worden of dat de VVD in het Europese liberale gezelschap een rechts buitenbeentje zou zijn. Maar toch in de rooie Haan van 15 februari kunnen we dan horen dat Brinkhorst met een verhaal komt dat in de federatie alleen door partijen als FDP en D66 een progressief milieubeleid gevoerd kan worden en werkelijk aandacht kan worden gevraagd voor de grondrechten. Hij had beter moeten weten want juist door VVD amendementen zijn in het Europees parlement de passages over de grondrechten uitgediept en uitgebreid terwijl de milieuparagraaf door VVD amendementen werd uitgebreid. Hij had beter moeten weten zei ik, hij wist het ook want 2 van zijn partijgenoten bezochten het openbare verkiezingscongres en zonden hem een uitvoerig rapport. Mocht hij het kwijt zijn ik heb nog wel een fotokopie.

Eigenlijk is het toch treurig dat een man die een verantwoordelijke positie bekleedt aandurft bewust of onbewust zulke slechte voorlichting te geven. Een gesprek met de VVD over toetreding heeft D66 nimmer aangevraagd hoewel ik van mijn kant heb laten weten een dergelijk initiatief buitengewoon te verwachten alvorens een aanvraag tot het lidmaatschap van de federatie zou worden ingediend. En dan tot slot in de kringen van D66 was enige verwondering maar vooral ook bewondering voor de rede van Koos Rietkerk bij de beschouwingen over de regeringsverklaring. In onze kringen was Koos Rietkerk geen onbekende. Zijn visie bleek ook uit tal van rapporten van de Teldersstichting waaraan hij had meegewerkt. En de conclusie moedde zijn dat in kringen van D66 veel onbegrip en onwetenschap over de representant van het liberalisme in Nederland de VVD bestaat. Wanneer men zich liberaal wil noemen zou het dan niet meer voor de hand liggen zich eens wat breder en dieper te oriënteren over de partij die het liberalisme in Nederland reeds jaren lang en niet zonder succes uitdraagt en het nederlandse liberalisme in Europa vertegenwoordigt. Wij zijn de dialoog nooit uit de weg gegaan. In 1971 niet toen wij nog over stembuakkoorden dachten bij de kabinetsformatie en in 1977 niet en ook straks bij de collegevorming in de staten en raden niet. En ik kom daarmee tot het slot. Over ruim drie weken gaan we naar de stembus voor de verkiezing van de provinciale Staten. Liberale invloed is goed voor ons land maar het is ook goed voor onze provincies en onze gemeenten. Wij vragen de kiezers om steun opdat de liberale invloed in staten en raden wordt vergroot. Wij willen ons inzetten ook in het dagelijks bestuur van provincies en gemeenten, de colleges van gedeputeerde staten en de colleges van B en W. Wij bepleiten collegevorming op brede basis waarbij de meerderheden minderheden niet uitsluiten. De statenverkiezingen zijn van belang voor het provinciale beleid. Het beleid dat zich bij uitstek bezig houdt met onze leefomstandigheden en het milieu. De statenverkiezingen zijn ook van belang voor het nationale beleid. De toekomstige omvang van onze eerste kamerfractie die wordt gekozen door de provinciale staten hangt van de verkiezingsuitslag af. Maar de verkiezingsuitslag is ook graafmeter voor het regeringsbeleid. Wanneer de regeringpartijen versterkt uit de strijd tevoorschijn komen is dat een welkome steun in de rug voor het kabinet van Agt-Wiegel. Versterking van de VVD zal bovendien betekenen ondubbelzinnige steun. Het is zelfs de enige mogelijkheid voor ondubbelzinnige steun aan het kabinet van Agt-Wiegel want van de VVDfractie staat vast dat zij het kabinet steunt, loyaal steunt waarbij ik het woord loyaal gebruik in de ware zin des woords.

Wij roepen op tot massale steun voor onze VVDkandidaten op 29 maart. Een goed stembusresultaat voor de VVD betekent versterking van de liberale invloed in de staten, versterking van de liberale invloed in de 1e kamer, versterking van de positie van het kabinet van Agt-Wiegel en versterking ook voor onze volkspartij voor vrijheid en democratie.

Het woord is aan de voorzitter van de 2e kamerfractie.

Voorzitter dames en heren, het kabinet van Agt-Wiegel is op dit ogenblik nog niet, maar wel bijna 100 dagen oud. Het zit stevig in het zadel en het blijkt tegen een stormpje te kunnen, het komt er zelfs versterkt uit tevoorschijn. Niet leuk voor de oppositie, maar wat ons betreft blijft het heel lang zitten om het afgesproken beleid waar te kunnen maken. Dat beleid moet op een aantal punten nog nader gestalte krijgen. Verschillende voornemens zoals neergelegd in het regeerakkoord vragen studie en tijd om goed te worden uitgewerkt. Aan de andere kant tekenen zich op een aantal terreinen al de contouren van dat andere beleid duidelijk af. Pais met zijn verscheidenheid in het onderwijs, Andriessen met zijn belastingverlichting, Ginjaars met zijn realistische afweging van belangen van economie en milieu, Albada met zijn waarschuwing tegen het etatisme om er maar een paar te noemen. Al met al kun je zeggen dat het kabinet uit de startblokken aan het komen is en dat de wittebroodweken tot het verleden behoren. En nu de problemen rond de heer Kruisinga zijn opgelost behoeven ook wij van geen enkele minister meer te zeggen dat hij ons vertrouwen nog wel zal moeten waarmaken. Voor wat het kabinet betreft zit het dus wel goed. Maar in de kamer is er nog weleens wat en het lijkt mij goed er nog eens op te wijzen dat wij nu samenwerken met een CDA de voorzitter heeft er ook al op geduid dat 5 maanden achtereen geprobeerd heeft om een coalitie te sluiten met de PvdA. Een coalitie die uiteindelijk niet is doorgegaan omdat de PvdA teveel wilde domineren. En u kunt zich voorstellen dat toen men met ons is gaan praten zoiets wel een hele omschakeling betekende die niet iedereen in de CDAfractie even makkelijk heeft kunnen verwerken. Denkt u maar aan de loyalisten of hoe ze ook mogen heten en bijvoorbeeld aan de opmerking van de heer Boersma die stelde dat het beleid van het kabinet den Uyl voortgezet moest worden. En u doet er dan ook goed aan naar mijn oordeel om een deel van de problemen die wij ontmoeten in onze relatie tot het CDA te zien in het licht van dit omschakelingsproces bij het CDA.

En ik voeg eraan toe ook wij moeten nog weleens even eraan wennen om van oppositiepartij regeringspartij te zijn geworden. Maar dat betekent natuurlijk niet dat het CDA zo zou kunnen gaan domineren als de PvdA in de afgelopen jaren heeft gedaan. Wij zijn geen gedoogpartner. We hebben op basis van gelijkwaardigheid een regeerakkoord gesloten dat willen wij loyaal uitvoeren en welke krijgshaftige taal de heer Boersma tegenover ons ook mag bezigen het CDA zal zich daar evenmin van mogen laten afhangen. Maar dat houdt uiteraard niet in dat er geen verschillen meer mogen zouden zijn tussen beide regeringspartners. Natuurlijk zal dat het geval zijn. Wij zijn per slot twee verschillende partijen, partijen met een eigen program en ieder een eigen visie. Beide partijen zullen proberen hun program in dat kabinetsbeleid tot gelding te laten komen maar het gaat erom tussen beide partijen een stuk vertrouwen en wederzijds respect te laten groeien zodanig dat via de bereidheid om naar elkaar te luisteren en het zoveel mogelijk eens te worden tot samenwerking kan worden gekomen. Ook die bereidheid is er bij ons ten volle en wij willen er ons graag voor inzetten om die samenwerking te versterken en van dit beleid een gezamenlijk succes te maken. Nu wordt dat natuurlijk niet bevorderd als de heer Aantjes zich geroepen om de vice minister-president publiekelijk onheuse verwijten te maken over diens opstelling in een vertrouwelijk overleg. Zo behoren wij niet met elkaar om te gaan. En iedereen heeft op de televisie kunnen zien evenals ik toen heb ervaren dat de heer Wiegel bijzonder correct onderscheid weet te maken tussen zijn positie als bewindsman en die van vroegere fractieleider. En dat het niet ging om de zin van de VVD maar om het kabinetsbeleid is inmiddels door de minister president zelf bevestigd. Voorzitter de basis van onze samenwerking ligt in het regeerakkoord zoals wij dat met het CDA hebben gesloten. Daarin zijn de belangrijkste zaken geregeld. Voorop staat daarin het herstel van onze economie, de werkloosheidsbestrijding en het terugdringen van de inflatie. Daarvoor is een ombuigingsbeleid t.a.v. de collectieve lasten nodig en de uitgewerkte plannen daarvoor komen nog op ons uitdrukkelijk aandringen dit voorjaar op tafel. En den Uyl wiens politieke wijsheid nog wel eens excelleerde in het alsmaar voor zich uitschuiven van lastige en moeilijke beslissingen heeft dit uitstel bekritiseerd, maar als hij de overheidsuitgaven niet zo sterk had opgevoerd zouden wij nu niet zo in de problemen zitten. En hij is dan ook wel de laatste die dit kabinet op dit punt verwijten mag maken.

Ik moet zeggen dat ik het heel redelijk vind dat een ombuigingsoperatie met grote zorgvuldigheid wordt voorbereid om dan daarna met voortvarendheid te worden uitgevoerd. En in het nu afgesloten regeerakkoord komt ook uitdrukkelijk naar voren dat er een beleid gevoerd gaat worden dat gericht is op alle bevolkingsgroepen die gerechtvaardigde verlangens hebben en zich niet tot een deel daarvan zal beperken. Dit moet zich, dit beleid moet zich uiteraard richten op de sociaal zwakkeren in onze samenleving. Hun inkomenspositie moet gehandhaafd worden, maar ook er moet alles aan gedaan worden om te zorgen dat er minder sociaal zwakkeren komen. En hierbij wordt overigens nog weleens vergeten dat ook veel kleinere zelfstandigen die in het midden- en kleinbedrijf werkzaam zijn tot die sociaal zwakkeren gerekend moeten worden. Dat mag nog weleens gezegd worden dat onder den Uyl de inkomenspositie van het midden- en kleinbedrijf er met 5% op is achteruit gegaan. En dat een aantal van hen zelfs het minimumloon niet haalt. Wij vinden dat ook die groep recht heeft op een gerechtvaardigd deel van onze welvaart. Dat beleid zal er ook gericht op moeten zijn om de positie van de middengroepen te versterken. Als VVD hechten wij veel waarde aan de positie van juist deze categorie. Voor een gezonde en evenwichtige opbouw van onze samenleving is die van groot belang. Goede sociale verhoudingen zouden in ons land zonder die middengroepen haast ondenkbaar zijn. En in landen met ongunstige sociaal economische structuren zien wij juist dat die groepen ontbreken, vrijwel ontbreken. Daar ziet men vaak de situatie van de weinig echt rijken en de zeer vele werkelijk armen. Middengroepen ontbreken daar. En onder het vorig kabinet zijn zij nogal in de knel geraakt. In de socialistische gedachtengang worden de middengroepen stiefmoederlijk behandeld. Wij vinden deze categorie wel van groot belang en vinden dat er met de wensen van juist hen meer rekening moet worden gehouden dan onder den Uyl het geval was. Het kabinet heeft dit bevestigd en ik kan u verzekeren dat wij in de 2e kamerfractie en ook in de 1e kamerfractie zoals gebleken is op dit punt waakzaam zullen blijven. En daarom vinden wij dat ook niet zomaar gesleuteld mag worden aan die aftrekbaarheid van hypotheekrente. Juist velen uit de midden en lagere inkomens zouden dan in moeilijkheden komen. De heer Terlouw van D66 vindt dat dat wel zou moeten gebeuren, maar dat betekent dat hij het ideaal van een eigen woning voor veel mensen nog moeilijker bereikbaar maakt. Maar goed dat moet D66 zelf weten. Wij vinden dat er een beleid moet zijn dat het ideaal van een eigen woning voor een zo groot mogelijke groep bereikbaar maakt. Wij moeten de mogelijkheden voor het eigen woningbezit juist vergroten i.p.v. verkleinen.

En in dit verband zou ik ook nog eens het belang willen onderstrepen om huurders van woningwetwoningen het recht te geven hun woning te kopen. Daarover zijn in het regeerakkoord afspraken gemaakt die wij ook niet zomaar laten liggen. Voorzitter uit onze zorg voor de positie van de middengroepen komt ook onze suggestie voort om de huidige kinderaftrekregeling te handhaven zoals de heer de Korte dat vorige week in de kamer naar voren heeft gebracht. En daarom wil ik ook nu het kabinet nog eens op het hart drukken bij het bekijken van deze zaak de rechtvaardige verlangens van de middengroepen niet uit het oog te verliezen. Maar laat u dames en here n overigens niet het misverstand aanpraten dat de oppositie natuurlijk graag bevordert dat elk verschil in benadering van de politieke problemen tussen ons en het CDA zou duiden op een verslechtering van de samenwerking. Integendeel gezonde verschillen kunnen het besluitvormingsproces vaak ten goede komen. Maar in een coalitie is het ook een kwestie van geven en nemen en wij moeten naar mijn oordeel niet in een situatie terecht komen dat iedereen voortdurend gaat turven wie er op een bepaald terrein iets meer of minder zijn zin heeft gekregen. Waar gaat het om, het gaat er om dat het kabinet een evenwichtig beleid kan voeren waarin beide fracties zich voldoende herkennen. Dames en heren als ik nu zo de kamercentrales bezoek dan pleeg ik te verwijzen naar het feit dat wij de vorige verkiezingen zijn ingegaan onder het motto vrijheid, werk en samenwerking. Dat is zo prettig een drietal them's waaraan je allerlei zaken dan kunt ophangen. En ik heb toch de verleiding niet weerstaan om daar vanavond ook verder wat over te zeggen. Waarom, omdat ik vind dat dat drie thema's zijn die ook nu nog goed weergeven waar wij als VVD in de politiek staan. Nu heb ik over dat laatste thema samenwerking zowel het een en ander gezegd over onze relatie m.b.t. het CDA. Maar de laatste tijd is er ook nogal geschreven en gesproken over de mogelijke samenwerking tussen ons en de PvdA. Laat ik voorop stellen dat ik in principe voor ons land gezond zou vinden als de drie politieke hoofdstromingen als het ware onderling uitwisselbaar zouden zijn. Met andere woorden dat iedere partij in principe met een van de beide andere partijen een coalitie zou kunnen aangaan. En ik hoop dat wij in de toekomst naar een dergelijke situatie zullen toegroeien maar op dit moment zie ik dat t.a.v. de PvdA nog niet zo zitten. Zoland deze partij nog uitgaat van de polarisatie en aankoerst op verdere socialisering en nivellering is dit zit er niet in.

Want met name ook die polarisatie die leidt immers tot een vaak onnodige verscherping van de tegenstellingen. En wij moeten naar mijn oordeel met respectering voor elkaars uitgangspunt meer toe naar een gezamenlijke aanpak waarin samengewerkt kan worden aan de oplossing van de grote problemen van vandaag. Wij willen geen situatie hebben waarin wij elkaars oplossingen bij voorbaat veroordelen omdat zij van een andere partij komen. En helaas staat bij de PvdA het machtsdenken en ik constateer dat met spijt nog steeds voorop. We hebben dat gezien bij de kabinetsformatie en dat machtsdenken komt ook tot uiting in de opvattingen van deze partij over de collegevorming in de provincies en gemeenten. Ik vind dat de PvdA een grauwsluier legt over onze provincies en gemeenten als zij streeft naar zo smal mogelijke colleges zoals het congres van die partij wil. De PvdA wil kennelijk liefst overal alleen de dienst uitmaken en als het dan niet anders kan de samenwerking met anderen maar accepteren. En zo zou ik nog weleens willen wijzen op wat de PvdA in Groningen doet namelijk een akkoord sluiten met uiterst linkse partijen PSP, CPN en PPR. In de hoop met hen een meerderheid te kunnen behalen en dan andere belangrijke partijen geheel terzijde te kunnen schuiven. Ik vind dit een heilloze weg en een gevaar voor de bestuurskracht van onze provincies en gemeenten. Wij als VVD willen in ieder geval zoveel mogelijk afspiegelingscolleges waarin alle grote partijen vertegenwoordigd zijn. En als de PvdA afdelingen het recht krijgen hun vertegenwoordigers in Raad en Staten terug te roepen en tot aftreden te pressen als zij niet direkt naar de pijpen van de partij dansen dan vind ik dat op gespannen voet staan met onze democratische spelregels. Dan komt de macht in handen van besloten PvdA afdeling i.p.v. in de volle openbaarheid. Wat de PvdA nu haar beste vertegenwoordigers in de amsterdamse Raad aandoet is ook weinig verheffend. Democratie is vertrouwen geven aan je eigen mensen en als die het niet goed doen in de ogen van de kiezers dan presenteren die na vier jaar heus wel de rekening. De VVD wil in ieder geval vertegenwoordigers die zelfstandig kunnen denken en in vrijheid en onafhankelijkheid hun oordeel kunnen geven. Ik moet u trouwens zeggen voorzitter dat ik de hele oppositie van de PvdA op het ogenblik weinig konsekwent vind vergeleken met haar in de vorige kabinetsperiode gevoerde beleid. U heeft er ook al op geduid. Ik denk bijvoorbeeld aan het debat rond de neutronengranaat. In dat debat vroeg den Uyl immers dat de regering reeds nu zou uitspreken dat zij volstrekt tegen dit wapen zou zijn.

Het kabinet stelde zich op het standpunt dat dit ongewenst zou zijn omdat Nederland dan zijn onderhandelingspositie alleen maar zou verzwakken. Het wilde de opties openhouden om concessies van het oostblok los te krijgen en dat was nu het preciese standpunt dat den Uyl ook innam toen hij en Stemerding en van der Stoep nog regeringsverantwoordelijkheid droegen. Ook bij het Almelodebat zagen wij dat de PvdA tot een ander standpunt kwam dan zij innam toen zij nog regeringsverantwoordelijkheid had. Maar men keert zich nu ook plotseling tegen bepaalde bezuiniging op het kruiswerk. Natuurlijk het is geen populaire zaak maar de bezuinigingen waren wel reeds door het vorige kabinet voorgesteld. Voorzitter ik begrijp best dat de PvdA in hoge mate gefrustreerd is doordat zij niet in het kabinet is gekomen. Ze heeft dat overigens geheel aan zichzelf te wijten. Maar dat een grote partij als de PvdA op deze wijze oppositie meent te voeren vind ik nogal ongeloofwaardig. Het tweede thema. Het tweede thema was het thema werk. Ook daarover wil ik graag nog een enkele opmerking maken. Wij hebben op dat thema werk en arbeid evenals op andere belangrijke onderwerpen hard gestudeerd om zonder dogmatische vooringenomenheid visies te ontwikkelen over allerlei belangrijke actuele problemen op dat gebied. Wij blijven ook als liberalen niet bij brood alleen. Maar waar blijven nu die uitgewerkte visies van het CDA en de PvdA of hun wetenschappelijke bureaus. Over die onderwerpen als bijvoorbeeld arbeid, medezeggenschap, consumenteproblematiek, de verhouding tussen overheid en burger, tussen besluitvorming in de democratie om maar een aantal onderwerpen te noemen. Ik hoop dat die partijen ook eens met actuele studies en aanbevelingen zullen komen zodat wij in een goede dialoog kunnen komen over en op de middenlange termijn met elkaar te volgen koers, maar dan niet vanuit een polariserend machtsdenken. Wij verbeelden ons ook niet alle stenen der wijzen gevonden te hebben. Wij proberen vanuit, wij vinden dat geprobeerd moet worden vanuit verschillende politieke overtuigingen te werken aan een betere gezamenlijke toekomst en wij van onze kant geloven dat die oplossingen niet gezocht moeten worden in het versterken van het collectivistische patroon van onze samenleving. Wij geloven dat de tijd rijp is om de mens weer boven die structuren te plaatsen zonder dat die structuren overigens worden afgebroken. Dat geldt op allerlei gebied. Als bijvoorbeeld door te ver doorgevoerde automatisering de werknemers van hun werk vervreemden en tot ongemotiveerde deelnemers in het arbeidsproces worden dan is dat gewoon een slechte zaak.

Arbeid, werk is niet alleen belangrijk als middel van inkomensverwezenlijking maar het betekent voor de meeste mensen de beste mogelijkheid om zichzelf te ontplooien, om zichzelf te verwezenlijken, om volwaardig mens te zijn en daarom moet ook aan die kwaliteit van die arbeid in de meest brede zin alle aandacht worden gegeven, maar voorzitter dan moet er natuurlijk wel voldoende arbeid zijn. Daar zal dan ook in de landelijke politiek eerst de prioriteit worden gelegd en dat is niet alleen een nationaal probleem. Wij zijn voor de afzet van onze produkten sterk afhankelijk van internationale verhoudingen, maar daar mogen wij ons niet achter verschuilen. De meeste geleerden zijn het er over eens dat wij ook zelf een belangrijke bijdrage tot verbetering van onze verslechterde economie kunnen leveren door matiging van loonkosten en door het verminderen van de te hoge collectieve lasten die op het bedrijfsleven drukken. Ook op dat materiele punt is er sprake van een verzadiging als gevolg van collectivistische ontwikkelingen, van een noodzaak tot koersverlegging om weer perspectief op een gezondere ontwikkeling te krijgen en in feite heeft ook het kabinet den Uyl dit met zijn 1%nota erkend. Voor dit kabinet is het dan ook de eerste taak om die stijging van collectieve lasten om te buigen en een matiging van die loonontwikkeling zoveel mogelijk te bevorderen. En in het begin van mijn betoog zei ik u al dat het uitwerken van verantwoorde plannen op dit gebied tijd kost, maar dat wij er ook op hebben aangedrongen die plannen nog voor deze zomer bekend te maken. Ik dacht dat deze problematiek de belangrijkste uitdaging vormt voor deze regeerperiode. Laten wij het kabinet daarom daarin alle steun geven, ook als wij eigen verlangens daardoor moeten inperken teneinde die werkgelegenheid in de toekomst weer veilig te stellen. Dat is in het belang van alle burgers. Voorzitter ik ben nu bij punt 3 van mijn toespraak en dat derde thema bij die verkiezingen vorig jaar en ook nu nog steeds was de vrijheid. Een principe wat ons het aller dierbaarst is. En ook daarover zou ik nog een enkele opmerking willen maken n.a.v. de recente discussies over onze verdediging. De politieke vrijheid is in Nederland zo vanzelfsprekend dat men er vaak nauwelijk meer bij stilstaat. En daardoor vergeten wij te gemakkelijk dat wij eigenlijk in een zeer bevoorrechte positie verkeren op dit punt. Vrijheid is namelijk geen vanzelfsprekende zaak maar moet iedere dag en steeds opnieuw verdedigd worden tegen totalitaire machten. Voor ons land betekent dat dat wij ons bewust moeten blijven van de agressiviteit van het communisme.

Wij moeten goed zien dat wij hier in het westen nog vrij leven dankzij de NAVO. Daar is wel voortdurend grote inspanning voor nodig geweest. Willen wij die inspanning kunnen handhaven dan moet die bereidheid daartoe leven bij de meerderheid van ons volk en juist daarover maak ik mij weleens zorgen. En ik kan mij van jonge mensen goed voorstellen dat zij die noodzaak van een adequate verdediging niet zo sterk zien. Zij beseffen onvoldoende soms wat die gebroken geweertjesmentaliteit van voor de laatste wereldoorlog aan rampen over Europa heeft gebracht. Alleen dankzij steun van buitenaf kon die vrijheid weer herkreten worden. Diverse oosteuropese landen moeten die tot op vandaag nog ontberen. Nog deze week hebben wij weer iets kunnen lezen over de psychiatrische inrichtingen waarin tegenstanders van het communistisch regime worden behandeld. We horen daar eigenlijk zo weinig van omdat journalisten uit het westen daar niet vrij rond kunnen kijken. En daarom is het best begrijpelijk dat jonge mensen hun afkeer van de totalitaire regimes die terecht is vooral tot uiting brengen als het om rechtse regimes gaat, maar evenwichtig is het niet. Van het totalitaire gedrag van het communisme lijkt men zich minder bewust en daarom lijkt die bereidheid om zich daartegen te verdedigen vaak minder groot. En ook zien wij geneigdheid om de verschillende verdedigingswapens steeds meer te toetsen aan ethische normen. Laat ik dan wel dit zeggen. Geen enkel wapen voldoet aan ethische normen omdat ze allemaal gericht zijn op vernietiging van de mens. Ze zijn allemaal afschuwelijk. Ieder redelijk mens verzet zich daartegen en een redelijke politieke partij behoort dan ook het streven naar ontwapening voorop te stellen. Te kiezen voor overleg i.p.v. strijd, voor overreding i.p.v. geweld. Alleen in de politiek kun je niet met een dergelijke opstelling volstaan. De ervaring wijst immers uit dat er politieke machten zijn die volgens anderen weinig ethische patronen reageren. En daarom zijn verantwoordelijke politici verplicht wanneer de tegenpartij niet van dezelfde idealen uitgaat adequate defensieve maatregelen te nemen. En dit geldt zeker wanneer zo'n essentiële zaak als onze vrijheid in het geding is en wij pleiten daarom voor een goede verdediging en wij zijn bereid de offers die dat vraagt ook te betalen. En wij willen tegelijkertijd er alles aan doen om die ontwapening te bevorderen. Dat is zo'n fundamentele zaak dat die zich naar ons oordeel niet mag lenen voor partij politiek machtsspel. En wij werpen althans elk verwijt in die richting vervan ons.

En wij vertrouwen en vinden dat een kabinet dat verantwoordelijk is voor het beleid op dit gebied de ruimte moet worden gegeven om er alles aan te doen de vrijheid en de vrede te bevorderen. En in zake dat neutronenwapen verschillen wij met een deel van het CDA dan ook niet in strategie wel in tactiek. Voorzitter tenslotte nog enkele opmerkingen over ons vrijheidsprincipe in het algemeen. De individuele mens in het algemeen met zijn vrijheid en verantwoordelijkheid moet voor ons centraal blijven staan. Daaraan inhoud te geven is er niet gemakkelijker op geworden. Telkenmale moeten liberalen vrijheden tegen elkaar afwegen. U kent onze adagium, de vrijheid van de een mag niet gaan ten kosten van die andere. Ook dat maakt die afweging of het nu over vraagstukken van welzijnszorg, van sociaal beleid, van medezeggenschap of onderwijs er niet altijd eenvoudiger op wordt. Ik heb al eerder gezegd dat ook wij er aan hebben meegewerkt dat de mens anno 1978 door vele collectiviteiten wordt omringd. Maar liberalen doen ook mee aan het politieke krachtenspel om te waken tegen een ontwikkeling waarbij collectiviteiten doelen in zichzelf worden. Deze drijfveer van ons politiek handelen mogen wij op straffe van ondergang niet veronachtzamen. Waakzaamheid tegen die sluipende collectivering blijft geboden, want geen collectief ideaal mag zo gaan domineren dat de individu achter de horizon verdwijnt of erger nog tussen wal en schip raakt en een verdoolde wordt in de samenleving. Politiek draait om mensen. In dit verband heb ik al eerder gewezen op de bejaarden, op de WAOproblemen en bij de debatten over de regeringsverklaring nog geen 2 maanden geleden heb ik gezegd dat dit kabinet de voorwaarde moet scheppen om de verzorgingsstaat te behouden onder gelijktijdige versterking van de positie van het individu. En aan die lijn zal de VVD de komende jaren onverkort dienen vast te houden. Dat betekent aandacht voor mogelijkheden tot individualisering tot vermenschlijking in de complexenmaatschappij die de onze nu eenmaal is en zijn zal. En ik zou dit thema vanavond nog iets verder willen uitwerken op het gebied van de medezeggenschap en ondernemingsstructuur en t.a.v. het onderwijsbeleid. Nu pretendeer ik overigens daarmee niet het laatste woord te zeggen. Er zal door ons ook door ons nog veel gestudeerd moeten worden zoals de Teldersstichting nu ook gelukkig al geruime tijd bezig is te doen. Het gaat mij er om vooral duidelijk te maken dat het beleid dat wij op deze gebieden voorstaan niet los staat van ons streven die positie van dat individu in die verzorgingsstaat te versterken.

In democratie op maat heb ik m.b.t. de medezeggenschapstructuur in het algemeen proberen aan te tonen dat wij voorzichtig moeten zijn met het overbrengen van staatskundige spelregels van democratie naar maatschappelijke werkverbanden. Ik heb daarin gepleit voor gedifferentieerde medezeggenschapsmodellen. En daarbij is niet in de eerste plaats de verhouding van de ondernemingsraad tot directie of van aandeelhouder tot raad van bestuur in het geding maar de verhouding van ondergeschikten op elk niveau tot de boven hen geplaatsten en de relaties tot andere belanghebbenden bij ondernemingen of instellingen. Niet alleen de grootschalige medezeggenschapstructuur komt in het licht van de schijnwerpers te staan ofschoon ik het belang daarvan allerminst onderschat maar bovenal ook die organisatie van die inspraak van dat overleg in het klein. Modern en creatief ondernemerschap eist dat de werknemers volledig betrokken zijn bij de arbeid die zij verrichten. Ondernemen zal gepaard moeten gaan met openheid met een samenspel van leidinggevende en personeel en met een instelling die ruime plaats geeft aan de individualiteit van de werknemer. En die uitgangspunten gelden niet alleen voor ondernemingen maar die behoren ook van toepassing te zijn op de werksituatie bij de overheid en niet commerciële instellingen. Dat werkoverleg, die inspraak op de arbeidsplaats en het meer denken in de richting van maatschapsverhoudingen zoals voorgesteld in het rapport arbeid zouden weleens middelen bij uitstek kunnen zijn om die gegeven uitgangspunten in de praktijk te brengen. Sommige zitten in een bevoorrechte positie omdat zij door de aard van hun werk de eigen inzichten in het eindresultaat daarvan het volle gewicht kunnen geven, maar anderen zijn in hun directe werksituatie sterk afhankelijk van dictaten van anderen, van de stemming waarin hun chef in de morgen van huis is gegaan. En dat een en ander geldt niet alleen voor dat bedrijfsleven maar net zo goed voor de overheid en velen daarbij verlangen naar een situatie waarin zij in overleg de organisatie van hun werk op poten kunnen zetten en daar waar dat werkoverleg goed funktioneert is het blijkens onderzoeken zelfs zo dat dit de mensen veel meer aanspreekt dan de arbeid die de ondernemingsraad verricht want zij ervaren een wijziging in die werksituatie dan als hun verandering die bij hun situatie past. Werkoverleg is immers niet meer vertegenwoordigend maar dat is direkt. En het zou een normaal verschijnsel moeten zijn in elke organisatie waar mensen samenwerken. Voorzitter die tendens naar een kleinschalige ondernemingsstructuur kan daarbij helpen, hoewel wij niet moeten vergeten dat het nu al zo is dat de helft van de nederlandse werkgelegenheid tot stand komt in bedrijven met minder dan 100 werknemers.

Kleinschaligheid is derhalve niet zo'n nieuwigheid als sommige ons willen doen geloven. Men denkt alleen maar aan het midden- en kleinbedrijf. Het gaat erom dat de mogelijkheden die kleinschaligheid biedt ten volle worden benut. De rol en de betekenis van kleine en minder grote ondernemingen moeten derhalve ook uit een oogpunt van arbeiden op menselijker maat worden onderstreept. En ik geloof dat het geen boude veronderstelling is dat in de toekomst kleine en middelgrote sterk internationaal georiënteerde ondernemingen de meest groei en het hoogste rendement zullen tonen. Schaalverkleining en nieuwe participatieverhoudingen brengen organisatorische en economische problemen met zich mee. Maar de voordelen van grotere voldoening in het werk van meer mogelijkheden van banen op maat, van meer betrokkenheid en minder ziekteverzuim zullen daar uiteindelijk ruimschoots tegenop kunnen wegen. Het paradox is dat de technologische ontwikkeling waarna men een anoniem automatisme toedicht ook de mogelijkheden in zich bergt voor meer menselijke organisatie van het werk. In een recent artikel inde Times getiteld de computersociety valt het volgende te lezen. De industriële revolutie standaardiseerde het leven en maakte het routinematig. De microtechnologie een nieuwe loot aan de stam van de technologische wetenschap met het onbegrensde toepassingsmogelijkheden voert ons daarentegen naar individualisering. Met computers kunnen wij ons eigen leven veel meer in overeenstemming met onze wensen inrichten en zo staan wij ook voor wat de ontwikkeling van de technologie aangaat op de drempel van een nieuwe tijd. En zou die ontwikkeling niet hand in hand kunnen gaan met de bloei van het liberalisme. Ik ben ervan overtuigd mits dat liberalisme maar op die ontwikkelingen inspeelt, maar met Soutendijk zou ik daar meteen aan toe willen voegen liberalisme en deze industriële revolutie zullen eerst hand in hand gaan indien dat liberalisme ook alle aandacht heeft voor de negatieve effecten van de technologische ontwikkelingen. Het gaat er niet om of wij maar hoe wij die nieuwe mogelijkheden benutten. Hoe wij bijvoorbeeld die nieuwe technologie ten dienste stellen van de medezeggenschap. Immers wil zinvolle medezeggenschap mogelijk zijn dan dient de kennis en informatieniveau van alle tot meebeslissen of meebeoordelen geroepen ook ongeveer gelijk te zijn. Dit zoals Soutendijk betoogt zelden of nooit het geval bij complexe problemen. Maar die constatering ontslaat ons niet van de plicht ieder mens zo goed mogelijk uitgerust de maatschappij in te sturen.

Opdat hij zoveel als in zijn vermogen ligt zijn rol in die maatschappij kan spelen. Het ontslaat ons niet van de plicht om door het opstellen van spelregels voor medezeggenschap te voorkomen dat enkelen misbruik kunnen maken van de onkunde of de onmacht van velen. Laten wij dit na dan lopen wij de kans dat mensen vluchten voor problemen of hun toevlucht zoeken in irrationele stromingen. De liberale onderwijs-politiek moet dat mogelijk maken om die aversie en die apathie te bestrijden. Zij moet zoals Haya van Someren schrijft die mens maatschappelijk weerbaar maken. Zij moet waarborgen dat wij die maatschappelijke processen kunnen blijven beheersen door het onderwijs moeten de mensen worden gevormd die gelukkig kunnen zijn in de samenleving van morgen. Bijzondere aandacht gevend aan het funderend onderwijs en inspelend op een maatschappij waarin de mens niet heel zijn leven aan een eenmaal genoten opleiding met een daarbij behorende baan vast zit worden ook op dit punt in het bleid van het kabinet de contouren van een liberaal onderwijsbeleid zichtbaar. En ik dacht daarbij uiteraard aan de heer Pais die zich gezet heeft aan een onderwijsbeleid dat geen toekomstige mogelijkheden afsluit dat talent ruim baan wil geven en dat mensen in hun verscheidenheid tot hun recht wil doen komen. Dames en heren ik ga afronden. De VVD zal moeten laten zien dat het liberalisme een springlevende ideologie is. Dat het iets kan betekenen voor alle mensen in hun dagelijks leven. U allen zoals u hier zit kunt daartoe, nee u moet daartoe het uwe bijdragen. Laten wij niet langs de kant blijven staan zodat anderen ons zouden inhalen. Het liberalisme heeft de kracht in zich de maatschappij van morgen richting te geven. Aneerhalf miljoen kiezers stemden vorig jaar op ons. Wij zijn bescheiden mensen, maar waarom zouden we niet mogen verwachten dat onze idealen nog veel meer mensen zouden aanspreken en als de heer Boersma nog steeds de voorkeur geeft aan het vorig kabinetsbeleid dan kan diegene die een ander beleid wil alleen maar tot de conclusie komen dat hij dan dus op de VVD moet stemmen. Dames en heren wij gaan straks kiezen voor de provinciale staten, belangrijk voor die staten maar ook voor de landspolitiek. Het draagvlak van dit kabinet zal alleen maar versterkt worden als nog meer kiezers ons hun steun geven. Ik doe een beroep op u allen u daarvoor met alle kracht in te zetten. Onze idealen zijn dat ten volle waard.

Dames en heren wij heten van harte een aantal van onze gasten welkom. In de eerste plaats ereleden van onze partij die hier aanwezig, de heren Delprat, Geertsema en van Riel. Ook het volledige zesttal ministers. Ik had ze willen noemen de heren van Ardenne, Ginjaars, van der Klauw, Pais, Tuinman en dankzij het feit dat er deze week het interview door de minister-president wordt gegeven ook de heer Wiegel. En verder de staatssecretarissen mevrouw Veder-Smit, mevrouw Smit-Kroes, de heer van Ekelen en de andere staatssecretarissen zijn aan het werk, hartelijk welkom. Wij heten ook van harte welkom een van de ondervoorzitters van het CDA de heer Jansen-van Raay. En ik wil noemen, welkom heten kan ik niet zeggen de burgemeester van Utrecht en ik heb begrepen dat hij ons wil welkom heten. Het woord is aan de heer Vonhoff.

Mijnheer de voorzitter, excellenties, dames en heren het is een voorrecht om namens het gemeentebestuur van Utrecht in deze stad vele congressen welkom te heten. Men mag zeggen wie besluit in Utrecht te congresseren neemt een goed besluit. Het zal u overigens heel duidelijk zijn dat ik bij dit congres dat welkomswoord met enige en bijzondere warmte uitspreek. Het is verheugend dat juist in een jaar waarin Provinciale Statenverkiezingen en gemeenteraadsverkiezingen in uitermate belangrijke funderende werking hebben in onze democratie het juist in dat jaar politieke partij zijn jaarcongres vlak voor die verkiezingen hier in Utrecht houdt. Immers in alle democratische politieke partijen leeft de kracht van onze democratie. In alle democratische politieke partijen wordt ons staatkundig leven onderbouwd en krijgt het zijn hechte gestalte. Mits een ieder in dat spel daarbij ook precies zijn plaats weet. Utrecht is een goede stad om te congresseren. Er komen hier geweldig verstandige besluiten. Zo herinner ik mij hier een partijraad van een organisatie ik zal die niet nader aanduiden die hier besloot dat de eigen partij niet aan het kabinet moest deelnemen. Zo zichzelf tevreden stellen en anderen gelukkig maken is dat geen verstandig besluit. Ik waag het niet in twijfel te trekken. Kortom van harte welkom en ik wens u veel andere verstandige besluiten toe.

Het was niet alleen een gelukkige omstandigheid dat wij enige jaren geleden besloten dit congres kort voor de statenverkiezingen in Utrecht te houden het was opzet, maar we hebben niet geweten dat die opzet zo goed zou worden beloond. Dank U zeer.

Er is nog een gast, de nieuwe voorzitter van de JOVD die gevraagd heeft het woord te mogen voeren. Hij is zondag gekozen ik geef hem graag het woord. De voorzitter van de JOVD.

Het woord is aan de heer de Grave.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, medeliberale, vrienden. Ik zou willen beginnen voorzitter in uw persoon het congres dank te willen zeggen voor haar bereidheid mij van^avond het woord te willen verlenen. Het onderstreept m.i. de nauwe band die bestaat tussen JOVD en VVD in haar gezamenlijke strijd voor het liberalisme in Nederland. Voorzitter ik geloof te kunnen zeggen dat het goed gaat met het liberalisme in Nederland. Nooit eerder in de historie waren er 28 liberale parlementariërs. Nooit eerder waren er 6 liberale ministers. Nooit eerder meer dan 100.000 liberale partijleden. Ook met de JOVD loopt het voorspoedig. Het befaamde plan 2000 d.w.z. 2000 JOVDleden een plan stammend uit de tijd van de u welbekende heer H. Wiegel toen hij voorzitter van de JOVD was is nu ruim 10 jaar later eindelijk gerealiseerd. Met haar ruim 2100 leden is de JOVD uitgegroeid tot verreweg de grootste jongerenorganisatie in Nederlanden ik durf voorzitter te zeggen de actiefste. Toch mijnheer de voorzitter ondanks dit alles is de tijd er beslist niet naar om de leunstoel der zelfvoldaanheid weer van zolder te halen. 28 kamerzetels mag dan een hoogtepunt zijn, de liberalen zijn hiermee nog steeds het is eerlijk om te zeggen de kleinste van de zogenaamde grote 3. En de 6 liberale ministers zijn gebaseerd op samenwerking met het CDA, uw huidige geachte coalitiegenoot waarvan in alle oprechtheid kan worden geconstateerd dat de omarming van de VVD niet de volle 100% van harte is gegaan en partij die in haar midden invloedrijke personen kent die liever vandaag dan morgen de VVD weer op de harde oppositiebanken zou zien zitten. Het is gezegd, bepaalde socialisten als van der Stoep en Suysenberg moegen dan ook in dit kader niet worden vergeten. Nee mijnheer de voorzitter het is m.i. geen tijd voor zelfvoldaanheid maar voor denkkracht en activiteiten, met name liberalen zullen moeten waarmaken dat dit kabinet om met de fractieleider Koos Rietkerk te spreken in de hedendaagse tijdgeest past. Dat betekent een uitdaging aan de geestkracht en werkkraft van de liberalen in Nederland op talloze punten om de vrijheid van de mens in onze samenleving te vergroten. En ik denk hierbij met name aan punten als de zedelijkheidswetgeving, de positie van minderheden, bejaarden en jongeren, ik denk aan de decentralisatie van het bestuur aan de vermaatschappelijking van de arbeid om maar een aantal punten te noemen.

Het antwoord op onze uitdaging zal niet alleen kunnen en mogen komen van de professionals, van de kamerleden en van de ministers. Ook de spankracht van u ruim 100.000 liberale partijleden zal moeten worden gebruikt. Daarom voorzitter zijn voorstellen van een aantal afdelingen om te komen tot vergroting van aktiviteit, de politieke aktiviteit van uw partij nuttig en belangrijk m.i. Uw congres uheeft er al een aantal afgestemd, maar voor de overigen zal u moeten beslissen wat er met een aantal voorstellen zal gebeuren. Ik zou een beroep op u willen doen, benadert u deze voorstellen positief. Voorzitter ik moge afronden. Ik kom tot het slot van wat ik hier zou willen zeggen. Er is gezegd, de staten- en gemeenteraadsverkiezingen staan voor de deur, uiterst belangrijke verkiezingen, niet alleen voor het kabinet maar ook voor de liberale invloed in de lagere bestuursorganen voor de komende 4 jaar. Ik zou u allen namens de JOVD alle succes en sterkte willen wensen in deze verkiezingen. De JOVD is een onafhankelijke organisatie en zal dat blijven, maar u zult zien in uw strijd voor de verkiezingen vele JOVDers naast u. VVD succes. Ik dank U.

Heel hartelijk dank. Ik zou dit willen zeggen, wij wensen de JOVD geluk dat het plan van enige jaren terug om tot 2000 leden te groeien dat dat zo goed is geslaagd. Toch is het zo, wij zullen als VVD inderdaad niet versagen om de invloed bij de kiezers en door het verkruijen van meer leden van het liberalisme te vergroten. Wij wensen de JOVD alle succes toe om ook dit aantal leden te vergroten, want het is voor de politiek in Nederland, niet alleen voor de liberale politiek, maar voor de politiek in Nederland van het allergrootste belang dat zoveel mogelijk jongeren actief geïnteresseerd blijven in de politiek en wij wensen de JOVD heel veel sterkte in het werk dat de JOVD daarvoor met grote aktiviteit verricht. Dames en heren ik stel u voor een telegram te zenden aan Hare Majesteit de Koningin van de volgende inhoud. De volkspartij voor vrijheid en democratie op vrijdag 10 en zaterdag 11 maart 1978 te Utrecht in jaarlijkse algemene vergadering bijeen betuigt trouw en aanhankelijkheid aan uwe Majesteit en haar huis. Dank U zeer, het telegram wordt verzonden. Dames en heren wij hebben de vrijheid genomen een agendapunt in te lassen zonder daarover vooraf gaand uw toestemming te vragen. Het agendapunt is eigenlijk al ingeleid door de voorzitter van de JOVD die memoreerde dat de VVD nu een partij is met meer dan 100.000 leden. Vele uwer zijn aanwezig geweest tijdens de viering van het 30jarig bestaan van onze partij op 27 januari in Amsterdam in de RAI.

En we hebben toen kunnen aankondigen dat het 100.000ste lid binnen enkele dagen werd verwacht. Het is nog sneller gegaan dan wij toen dachten. Want toen omstreeks half februari de computer de stand opmaakte bleek dat wij op 2 februari de 100.000 te zijn gepasseerd omdat wij aan het eind van die 2e februari 100.067 leden telden. Wij hebben dat 100.000ste lid opgespoord, want wij vonden toch dat dit een mijlpaal was die wij in een vergadering als deze met elkaar mochten vieren dat die mijlpaal was bereikt. En ik mag in uw herinnering terugroepen dat toen de VVD in de jaren 71, 72 begon met de ledenadministratie te gaan centraliseren want tot op dat ogenblik werd de administratie in de afdelingen gehouden dat wij op dat ogenblik hadden zo'n 35.000 leden ongeveer naar schatting. Wij beleefden toen eind 1972 de verkiezingen op de 29e november, de eerste verkiezing die ons een zetelwinst bracht van 6 zetels. Dat was voor velen volkomen onverwacht dat de winst zo groot zou zijn. En daarna is ook dat ledental zich gaan aanpassen aan deze verkregen kiezerssteun. Wij hadden op die 29e november zo'n 37.000 leden en van dat ogenblik af is het ledental gestaag gaan groeien en we waren in anderhalf jaar verdubbeld. En steeds is het verder gegaan ook in het afgelopen verkiezingsjaar toen we weer 6 zetels winst kregen bleken we over het vregrote aantal leden dat we hadden toch weer eens een ledenwinst te maken van ruim 11%. En dat betekende dat wij aan het eind van het jaar 1977 ruim 97.000 leden hadden en in een mand tijd is dat verschil van ruim 97.000 een dikke tweeduizend leden erbij gekomen. Op 2 februari was dat het geval en het 100.000ste lid mevrouw van Campenhout-Marijnissen uit Breda zou ik willen vragen om op het podium te komen. 100.000 degene die het bleek te zijn, het is natuurlijk een beetje een kwestie van toeval maar wij vinden toch ook geluk wensen wij zeker onze VVDleden van tijd heel graag toe en we willen u dan ook een aan denken geven namens de partij die u dan toch zozeer hebt versterkt dat wij vanavond dat 100.000ste lid kunnen vieren. Wij willen u een aan denken geven dat ook nog wat lager blijft dan het boekje waarmee we u verwelkomen als lid van de partij en dat is een cadeautje dat ik u hierbij graag wil overhandigen. Deze vergadering is niet gesponserd. Dames en heren voordat wij verder gaan met de agenda wil ik een pauze inlassen van 10 minuten maar voordat die pauze begint toch een mededeling zolang ieder nog in de zaal is. Een mededeling bijzonder voor de afgevaardigden van de afdelingen voorzover zij er vanmiddag nog niet waren. Er wordt onder de afgevaardigden van de partijen in Europa een internationaal georganiseerde enquête gehouden.

Voor wat Nederland betreft geschiedt die enquête door het documentatiecentrum politieke partijen van de rijksuniversiteit in Groningen.

Ik zou dus de afgevaardigden die vanmiddag niet een dergelijk boekwerk hebben gekregen willen vragen of ze ze daar straks in de hal nog een exemplaar van willen verwerven en hen het verzoek willen doen om die enquête om daaraan deel te nemen omdat het hoofdbestuur ook het van belang acht dat zoveel mogelijk politieke partijen en ook de VVD aan die internationale enquête in de Europese partijen deelneemt. Dan is de vergadering nu geschorst.

Wij gaan proberen het advies van de JOVD op te volgen en een paar voorstellen te laten aannemen. De vergadering is heropend en ik stel aan de orde een voorstel van de afdeling Diepeveen voor een deel is dat voorstel vanmiddag behandeld namelijk voor dat deel dat betrekking heeft op de gevraagde onvernigbaarheid van het lidmaatschap van de Staten Generaal met dat van het Europese Parlement. Maar de afdeling Diepeveen heeft ook een voorstel gedaan m.b.t. de dubbelfuncties namelijk dat er mensen zijn die tegelijkertijd Statenlid of Raadslid zijn en andere functies bekleden. I.v. daarmee is er ook een voorstel van de afdeling Roden die heeft voorgesteld het lidmaatschap van provinciale Staten en de 2e kamer onvernigbaar te verklaren. De afdeling Roden heeft naderhand geschreven dat men dat eventueel wel wil uitstellen. En een voorstel van de afdeling Maassluis die ook zegt dat het vervullen van meer dan een politieke functie in een gekozen openbaar lichaam of een andere politieke besturen moet worden tegengegaan. Voorstel van de Kamercentrale Drente om het voorstel van Roden uit te stellen en een voorstel van de afdeling Vught en Helvoirt ook m.b.t. de dubbelfuncties in gekozen vertegenwoordigende lichamen en tenslotte een voorstel van de afdeling Epe in dezelfde zin. Wie mag ik n.a.v. deze voorstellen die wij gezamenlijk kunnen behandelen het woord verlenen. Mijnheer Ronteltap. Maar ik zou er de voorkeur aan geven als eerst de voorstellers als die daar behoefte aan hebben het woord krijgen.

Van der Ende van de afdeling Diepeveen.

Wij hebben het voorstel ingediend n.a.v. de voorstellen van Purmerend Roden en Maassluis. Wij zijn van mening dat de afdelingen zelf mans genoeg zijn om te kunnen beslissen of iemand een dubbelfunctie kan uitoefenen ja of nee.

Dank U zeer.

Zijn er nog meer sprekers. Mijnheer van der Linden van de kamercentrale Drente.

Ik spreek als afgevaardigde van de afdeling Roden, maar het nader advies van het hoofdbestuur aansluitend aan wat net gezegd is trekt de afdeling Roden haar voorstel in. Zij kan zich verenigen met dat het regionaal bekeken moet worden.

Dat was Roden.

Mijn naam is Altena van de afdeling den Helder en de afdeling den Helder wilde graag voorstellen dat het onjuist is om te stellen dat alle functies zodanig zijn dat zij niet door een en dezelfde persoon zouden kunnen worden vervuld. Eenieder wordt geacht zoveel verantwoordelijkheid te bezitten dat hij of zij in staat is terzake een verantwoorde keuze te kunnen maken. In een liberale partij welke partij haar besturen en vertegenwoordigers op democratische wijze kiest moet het mogelijk blijven dubbelfuncties te kunnen blijven vervullen. Het opleggen van stringente richtlijnen terzake is slechts juist in die gevallen dat waarbij het onbetwistbaar vaststaat dat het uitoefenen van een dergelijke dubbelfunctie menselijk onmogelijk is vanwege de tijdsfaktor en europees parlement, de geografische spreiding. Het aanvaarden van een dubbelfunctie door een lid dat meent de tijd hiervoor te kunnen vrijmaken zulks ten nutte van de partij mag niet worden verhinderd door dwingende regels. Ik stel dan ook voor de voorstellen van de afdeling omtrent dit punt te laten vervallen.

Mijnheer Ronteltap.

In het algemeen over deze voorstellen mijnheer de voorzitter. We hebben het al in de afgelopen vergadering meermalen aan de orde gehad en ik geloof ook dat het steeds opnieuw terugkomt omdat er duidelijk een ontwikkeling is in onze samenleving waarbij het aanwezig zijn van dubbelfuncties in zijn algemeenheid wordt afgewezen, steeds meer wordt afgewezen. Ook de discussies bij ons in de afdelingsvergadering is heel duidelijk te merken dat met name de jongeren min of meer gruwen van het voorkomen van die dubbelfuncties. Het een moet niet met het ander verward worden. Je kan er op tegen zijn dat wil nog niet zeggen dat je het in regeltjes moet vastleggen. En zoals we dat zojuist ook al bij het Europese parlementariërschap hebben gedaan uitdrukkelijk uitspreken van proberen te voorkomen, zet zoveel mogelijk mensen in die beschikbaar zijn in de partij maar leg het niet dwingend vast.

Het hoofdbesuur is het helemaal eens met datgene wat de heer Ronteltap heeft gezegd om het ook uit de afdeling den Helder weerklinkt. Wij vinden namelijk dat je dat aan de kandidaatstellende organen, de afdelingen en de centrales zelf kunt overlaten en het is mij toevallig bekend dat met name in Amsterdam men al een vrij vergaande regeling sinds jaren kent waarbij allerlei onverenigbaarheden van functies bestaan en het is naar onze overtuiging beter wanneer dat aan de autonomie van afdelingen en kamercentrales wordt overgelaten en hun dat niet van bovenaf wordt opgelegd. Want zoals de kaarten in Amsterdam en misschien ook in Rotterdam of den Haag liggen zo hoeven ze niet altijd te liggen in de afdeling Groningen of in de afdeling Appingedam. Laat men daar naar eigen inzicht daarover beslissen. Duidelijk is dat het cumuleren van functies in het algemeen moet worden ontraden en ik dacht dat dat in de partij ook vrij sterk leefde. Wil nog een van de voorstellers van de verschillende amendementen het woord.

Voorzitter, Knot afdeling Massluis.

Voorzitter wij zijn zeer verheugd dat u de eerste aanzet heeft gegeven tot het houden van een discussie in dit congres. Voor de toespraken vanavond is hier al uitgebreid over gesproken met name de heer Berkhouwer had dacht ik een vlammend betoog gehouden en wij zijn er blij mee. Voorzitter een van de dingen die in al die discussies heeft ontbroken is het volgende. Wij zijn als partij gegroeid van een 30-35.000 naar 100.000. We hebben dat net gevierd en dat is erg gelukkig. Die 100.000 leden zijn niet zomaar bij onze partij gekomen om alleen hun contributie te betalen of een affiche op te hangen ze willen verantwoordelijkheid dragen en wij kunnen dat zeer goed merken. Hoe moet je mensen verantwoordelijkheid laten dragen. Dat is die beschikbare plaatsen die wij als liberalen bezetten over zoveel mogelijk mensen te verspreiden. Mits er uiteraard aan een aantal voorwaarden wordt voldaan waaronder uiteraard achtergrondervaring enz. Voorzitter ik wil in dat verband de heer Vonhoff die hier net aanwezig was citeren n.a.v. een artikel in liberaal reveil van 1974 waarin hij op zeer treffende wijze ingaat op de wens tot het dragen van verantwoordelijkheid. Het is kort en ik hoop dat u mij toestaat dat ik dat citeer. Naarmate het ontwikkelingsniveau van onze bevolking toeneemt en het arbeidsproces in toenemende mate ruimte laat voor andere activiteiten zal dat leiden tot een toeneming van het verlangen van de gang van zaken in sterkere mate mede te beïnvloeden. Dat past volledig in de visie die wij liberalen op de mens hebben.

Wij geloven in de wenselijkheid elk individu de optimale ontplooiingskansen te bieden. Voorzitter wij geloven dat wanneer er zoveel mogelijk liberalen politieke verantwoordelijkheid dragen wij daarmee de democratie een zeer goede daad zouden geven. Het zou de afstand tussen kiezer en gekozene verkleinen en wij geloven dat daardoor meer dynamiek zal ontstaan een een beter besef bij de achterban van het hoe en waarom. Gezien de discussie en er zal waarschijnlijk nog wel meer komen zou ik u in overweging willen geven of al die facetten die kleven aan de voorstellen van de onverenigbaarheid in een werkgroep zouden kunnen worden uitgespit omdat er natuurlijk naast gevoelsmatige zaken ook wellicht wettelijke en juridische aspecten aan vast zitten en ik geloof gezien het feit dat het toch zeker bij de leden leeft een goede zaak zou zijn om dat in een laat ik zeggen wat rustiger verband nog eens nader te willen bekijken.

Ja ik geloof toch dat wij als hoofdbestuur wel zover kunnen gaan om te zeggen dat er eigenlijk op een uitzondering na geen enkele behoefte bestaat aan cumulatie van functies doordat men tegelijkertijd gemeenteraadslid of en kamer-lid of en statenlid is. De enige situatie waarin wij regelmatig zien en dat zit dan ook wel een beetje ingebakken in het systeem dat is dat het nog al een voorkomt dat de statenleden die zelf ook de eerste kamer kiezen dat die ook wel statenleden-tot lid van de eerste verkiezen. De eerste kamer is op zichzelf niet een dagtaak, dat is het zijn van lid van provinciale staten ook niet. Daar zou ik dus zeggen het ligt in een aantal provincies in de lijn dat men daar een van de leden van provinciale staten tevens ziet als eerste kamerlid, maar voor het overige kunnen wij het betoog zoals u het gehouden hebt en zoals u de heer Vonhoof hebt geciteerd volledig onderschrijven dat naarmate er meer spreiding mogelijk is geworden die spreiding ook moet worden nagestreefd. Wanneer wij een commissie zouden gaan instellen dan die dat nader moet gaan uitwerken dan geloof ik dat uitstel, vertraging ontstaat terwijl de uitkomst eigenlijk voorspelbaar is want dat er hier niemand in de zaal aanwezig is die een principieel betoog t.g.v. de cumulatie zou willen houden. En ik geloof dat wij dus verstandig zouden kunnen zijn door te zeggen we hebben geen behoefte om het reglementair vast te leggen dat is een standpunt wat ik van een aantal mensen in de zaal gehoord heb maar wij laten die spreiding die leeft in de partij die ook leeft in het hoofdbestuur graag over aan de vergadering die zelf de kandidaten stellen.

Wil men daar dan een keer een uitzondering op maken dan hoort dat tot de bevoegdheid van de kandidaatstellende vergadering, maar we moeten het belist niet aanmoedigen dat er cumuleerd gaat worden. Mijnheer Bos.

Mijnheer de voorzitter, Bos afdeling Apeldoorn.

Ik zou op uw betoog willen aansluiten met in herinnering te roepen een rapport wat tien jaar geleden is opgesteld namelijk kiezer, gekozene waarin dit hele aspect al is belicht en waarin duidelijk op die cumulatie is gewezen dat we dat zoveel mogelijk moeten vermijden. Ik dacht dat dat in de partij al bekend was.

Het is een al heel lang levende gedachte zelf heb ik ook aan dat rapport gedacht mijnheer Bos, maar het was alweer zo lang geleden. Maar het is goed dat u hier in herinnering roept dat die gedachte 10 jaar geleden ook uitdrukkelijk al in een algemene vergadering is vastgelegd dat wij tegen die cumulatie zijn. Maar de vraag is dan moet je dat reglementair vastleggen. Wie nog meer het woord. Dan gaan we nu de voorstellen in stemming brengen voorzover ze niet zijn ingetrokken waarbij ik dit uitdrukkelijk aan de vergadering zou willen zeggen. Als de vergadering besluit niet de voorstellen of niet allemaal aan te nemen moet dat bepaald niet worden uitgelegd als een soort aanwijzing dat de VVD die cumulatie wel zou willen, maar het zou eerder dacht ik moeten worden uitgelegd in die zin dat het eigenlijk al een uitgemaakte zaak is dat wij de kandidaatstellende organen de vrijheid laten omdat men niet voor die cumulatie blijkt te zijn. Dan is aan de orde het tweede deel van het voorstel Diepeveen. Het stembureau zit alweer op u te wachten. Wie is daar voor. Wie is daar tegen. Dat is verworpen. Dan krijgen we Roden is ingetrokken, Massluis. Wie is daarvoor. Wie is daar tegen. Dat is verworpen. Dan krijgen we Drente heeft gevraagd verdaging, dan krijgen we afdeling Vught en Helvoirt. Wie is daar voor. Wie is daar tegen. Ook dat is verworpen. En dan de afdeling Epe. Wie is voor, wie is tegen. Ook dat is verworpen dan was dat agendapunt 8 sub 4. Dan komen we aan het volgende voorstel van de afdeling Leiden tot instelling door het hoofdbestuur van een partijcommissie binnenlandse zaken. Het woord is aan de afdeling Leiden.

Dank u wel mijnheer de voorzitter. Dames en heren ik hoop dat dit en de afdeling Leiden met mij en ik heb ook begrepen sommige kamercentrales die daarover hebben kunnen praten in ieder geval dit voorstel kunnen aannemen vandaag. Ik wil daar graag heel kort over zijn omdat het voorstel in principe voor zichzelf spreekt. Waar gaat het om. Er zijn welliswaar 26 commissies ingesteld door het hoofdbestuur. Geen daarvan echter behandelt het onderwerp reorganisatie binnenlands bestuur. Geen daarvan behandelt de decentralisatie van bestuurlijke aangelegenheden. Er is zojuist gepraat over het rapport kiezer gekozene dat zou bij uitstek een onderwerp zijn wat hier in deze commissie aan de orde zou kunnen worden gesteld. Ik denk ook aan onderwerpen als referendum, wijkraden, inspraakprocedures e.d. Evenmin is er een commissie die zich bezig houdt met ambtenarenzaken. En tenslotte is er ook geen commissie die zich bezig houdt met openbaarheid van bestuur. Allemaal onderwerpen die zich bevinden op het terrein van binnenlandse zaken en waarvan de afdeling Leiden de noodzaak heeft gezien dat deze worden behandeld in een commissie. Mijnheer de voorzitter er is vandaag met grote terughoudendheid over het toevoegen van nieuwe commissies gesproken. Wij menen dat een commissie als deze gerechtvaardigd is en ik zou ook de congres willen voorstellen om dit voorstel aan te nemen.

Dank U zeer.

Mijnheer Wiebenga.

Wiebenga, Paterswolde. Mijnheer de voorzitter, ik zou een warm pleidooi willen houden voor het instellen door de partij van een commissie voor de binnenlandse zaken. Ik sluit mij graag aan bij de vertegenwoordiger van de afdeling Leiden. Ons hele binnenlandse bestuur is op dit moment het is bekend dat is in beroering. Er is een algehele provinciale herindeling op komst en er zijn allerlei andere kleine problemen, reorganisatie van de bescherming bevolking, de brandweer staat op zijn kop, provinciale gemeentelijke financiën en er zijn nog inderdaad een heel aantal meer problemen. Dan noem ik nog niet eens het politiebeleid ik noem ook nog niet eens het grondwetsherzieningsbeleid. De hele grondwet die op de helling staat. Nu zegt het hoofdbestuur in zijn advies dat het instellen van een commissie als deze ontraden moet worden omdat veelal in andere commissies de geschetste taken behartigt worden.

Ik heb daarbij gedacht aan ons aller vereniging van staten- en raadsleden, ik zie de voorzitter van de vereniging ook zitten en ik heb daarbij mij afgevraagd is dat nou, betekent dat nou dat de VVD als partij zelf niks over deze dingen moet zeggen. De vereniging van staten- en raadsleden houdt zich terecht ook bezig met welzijnszaken. Houdt zich terecht ook bezig met ruimtelijke ordeningszaken. Maar dat betekent natuurlijk niet dat onze partij niet ook een commissie voor de ruimtelijke ordening c.q. een welzijnscommissie heeft willen instellen. Tot veler verdriet denk ik is het helaas zo dat de grondwetscommissie die een aantal jaren heeft bestaan niet meer funktioneert en daar is toch min of meer een lacune. En zonet mijnheer de voorzitter is genoemd het bestaan van de commissie kiezer, gekozene. Dat was een commissie die voortreffelijk werk heeft gedaan met name ook op het gebied van de binnenlandse zaken. Helaas het was alleen een commissie die ad-hoc was ingesteld en die in 1968 dat is dus inmiddels 10 jaar geleden funktioneerde. Inmiddels is een aantal van de problemen die die commissie heeft besproken en die ook de partij heeft besproken opnieuw aktueel. Openheid, inspraak, referendum op gemeentelijk niveau en dat soort zaken ze spelen allemaal mee. Mijnheer de voorzitter ik zou eigenlijk willen concluderen als volgt, er is weinig tegen, misschien hoogstens formele redenen. Ik zou het congres willen voorstellen een positieve daad te stellen en het hoofdbestuur wat immer competent is te vragen om een dergelijke commissie een positieve overweging te willen nemen. Wij hebben als liberalen op dit gebied een naam te verliezen. Thorbecke, Oud en ook in de recente tijd de ministers van binnenlandse zaken Toxopeus, Geertsema en nu naar wij allen fijn vinden minister Wiegel. Ik hoop dat het congres positief wil besluiten. Dank u Wel.

Oud was minister van financiën, maar het probleem waarmee het hoofdbestuur zat is dit, wij zien heel goed misschien willen de voorstellers ook luisteren dat heeft misschien zin. Het hoofdbestuur ziet heel goed dat er een aantal problemen is wat hier ook is opgesomd waarover verder moet worden nagedacht. Terecht is gezegd dat een aantal van deze problemen heel nauwkeurig wordt bestudeerd en dat er commissies over worden ingesteld door de vereniging van staten- en raadsleden. Maar het probleem waarmee wij zaten bij dit voorstel is het volgende. Dat is dat een groot aantal onderwerpen van een zeer ongelijksoortige aard hier is opgesomd. En als je met een dergelijke commissie begint dat het eigenlijk een soort mer aboir is.

Wij hebben daarom ons afgevraagd of het instellen van een commissie binnenlandse zaken zie al deze terreinen en als je hem eenmaal hebt dan zijn er zeker nog meer moet gaan bestrijken of je daar niet een veel te ruim werkterrein mee vaststelt, maar buitengewoon moeilijk is er toe te komen dat men over een aantal concrete punten gaat adviseren. Wij zien daarentegen ook als hoofdbestuur heel wel dat er over een aantal van deze onderwerpen behoefte is aan nadere gedachtenwisseling binnen de partij met de kamerleden en we vragen ons ook af of het niet beter zou zijn om over een aantal van deze onderwerpen hetzij partijcommissies hetzij commissies ad-hoc in te stellen en wanneer dat een tijd funktioneert dan kunnen we nagaan of dat dan onder een zogenaamde overkoepelende commissie binnenlandse politiek moet worden ondergebracht, maar wij vragen ons af of het niet beter is wanneer er behoefte bestaat aan discussie over politiebeleid, over ambtenaren zaken, over openbaarheid van bestuur dat wij als hoofdbestuur op korte termijn met de betrokken kamerleden en met de voorstellers overleg plegen over het instellen van die commissies. Zou dat ertoe leiden dat ze dan vervolgens worden gebundeld in een overkoepelende commissie binnenlandse politiek dan zijn we daar helemaal niet tegen, maar om ineens te beginnen met een overkoepelende commissie binnenlandse politiek om zo een brede scal van terreinen dan vrezen wij met de andere werkzaamheden die we al hebben en met de vereniging van staten- en raadsleden die met een aantal commissies zit dat we aan iets beginnen waarvan de vergadering over een jaar terecht zou kunnen zeggen we hebben dat wel besloten maar wat is er nu eigenlijk uitgekomen. Mogen wij dit voorstel dat in overleg met de voorstellers en de betrokken kamerleden in het klein beginnen.

Mijnheer de voorzitter het gaat ons uiteindelijk natuurlijk ook om de onderwerpen in die zin steunen wij van harte het voorstel wat u doet. Ook wij menen dat zelfs ook al zou de commissie in onze gedachten-gang worden opgesteld ook die commissie prioriteiten zou moeten gaan bepalen en bepaald niet al die onderwerpen tegelijkertijd met een hap zou moeten gaan inslikken. Dat kan natuurlijk niet dus het lijkt ons zeer zinnig dat het voorstel zoals u dat formuleert dan ook in die zin te amenderen en we wachten heel gerne uw voorstel op dit punt op korte termijn zoals u zegt af.

Goed we zullen in de volgende hoofdbestuursvergadering dit punt op de agenda plaatsen en contact opnemen met de opstellers.

Is onder die omstandigheden het voorstel zoals het hier ligt ingetrokken. Dank U zeer. Dankom ik aan de rondvraag en ik deel u mede dat ik het voornemen heb om na die rondvraag de vergadering te schorsen tot morgen 10 uur. Dat zou betekenen dat wij morgenochtend behandelen een aantal verkiezingen en benoemingen, bespreking vrijheid en democratie en dan voor de lunchpauze de vragen over het beleid van de kamerfrakties. Direkt daarna het antwoord van de kamerleden zodat we de vergadering dacht ik zowel vanavond als morgen op een redelijk uur kunnen besluiten. De rondvraag. Er is een aanmelding van de heer A. van den berg. En dis is vervallen. Mevrouw vd Broek.

Ik wou alleen vragen op welk moment u het beleid van de redactie van vrijheid en democratie bespreekt.

Ik dacht het als volgt te doen. Morgenochtend opdat iedereen daar fris tegenover staat en dan te starten met het punt 14 benoeming van de leden van de commissie van beroep want dan gaan we allemaal even aardig schriftelijk stemmen. En als die stemmen geteld worden bespreken we het beleid vrijheid en democratie. Dan krijgen we de dagelijks bestuursbenoemingen mededelingen over nieuwe hoofdbestuursleden en aftredende hoofdbestuursleden en dan vervolgens de vragen over het beleid van de kamerfrakties. Ik bedoelde te zeggen dat wij het beleid van de redactie van vrijheid en democratie zouden bespreken tijdens het tellen van de stemmen over de verkiezing van de commissie van beroep. Dus om tien uur is meteen die verkiezing aan de orden en om 5 over 10 is dus de bespreking van het beleid vrijheid en democratie aan de orde, tenzij de vergadering zegt dat men dat vanavond wil afhandelen, dat vind ik prima.

Ik moet het wel zeggen dat ik het betreurt dat u zich niet aan de agenda houdt zoals die in de beschrijvingsbrief staat. U maakt het dan voor uw afgevaardigden wel erg moeilijk.

Dan vind ik het goed wanneer die vragen vanavond worden gesteld. Ik meende de vergadering terwille te zijn, maar als het verkeerd is dan schik ik mij daar ternstond naar. De rondvraag blijft aan de orde.

Mijnheer de voorzitter, toen ik hier vandaag kwam toen zag ik tot mijn grote vreugde dat de reden in de 2e kamer van de heer Rietkerk bij de algemene beschouwingen was afgedrukt, maar het bedroeft mij bijzonder dat we daar twee gulden vijftig één rijksdaalder voor moeten neerleggen. Ik dacht dat het mogelijk moet zijn om deze reden goedkoper aan de afdelingen ter beschikking te stellen, dan kunnen wij daar tenminste propagandistisch iets mee doen. Dit is onmogelijk voor een afdeling om daar op grote schaal iets mee te doen.

We hebben de contributievaststelling vanmiddag besproken. Dit is kostprijs. De reden van Rietkerk is duurder. Kwaliteit moet altijd betaald worden in dit land dit is heel tragisch en de voorzitter van de eerste kamerfractie doet ook een rijksdaalder. Goed het spijt mij maar we schijnen dat niet goedkoper ter beschikking te kunnen stellen. Nog meer vragen in de rondvraag. Zo niet dan het beleid van de redactie van vrijheid en democratie. Punt 14 van de agenda. Wie vraagt daarover het woord. Punt 12 van de agenda.

Mevrouw v.d. Broek.

Ja mijnheer de voorzitter als secretaris van de koepelcommissie welzijn zou ik graag het volgende onder uw aandacht willen brengen. Wij bestaan nu als nieuwe commissie een half jaar en wij ontdekken in dat half jaar dat er eigenlijk binnen de partij een schreeuwende behoefte bestaat aan informatie over allerlei welzijnszaken. Wij vinden dat die partijcommissie eigenlijk alleen maar goed kan functioneren als wij als commissie in constante dialoog zijn met de VVDleden. Die informatie die ons gevraagd wordt is van zeer uiteenlopende aard. Kunt u ons informatie geven over welzijnsplannen, heeft u gegevens over de uitvoering van de bibliotheekwet, is er binnen de VVD al eens nagedacht over crisisinterventiecentra enz. Wij willen als commissie welzijn ontzettend graag voldoen aan deze roep om informatie en we hebben het gevoel dat we daarvoor vrijheid en democratie nodig hebben. U zegt misschien gebruik daarvoor het blad provincie en gemeente die helpen ons al enorm, maar het is juist in dat welzijns- werk zitten zoveel mensen niet als raadsleden maar die zitten in besturen of die zijn erg actief anderszins. En wij vinden dus dat we graag die dialoog willen hebben met u. Nu hebben we gehoord, maar misschien kan de hoofdredakteur ons daarover meer vertellen dat het erg moeilijk is om geplaatst te worden in vrijheid en democratie.

En onze vraag aan u is nu exact hoe is uw plaatsingsbeleid, wat voor percentage van de u aangeboden kopie wijst u af, wat zijn de normen daarvoor en bent u bereid het komende jaar onze commissie ruim baan te geven met ons nieuwe initiatieven. Dank U wel.

Amsterdam heeft ook het woord gevraagd, de heer Groothof.

Ja voorzitter het is in Amsterdam opgevallen dat er een redaktieraad is ingesteld door het hoofdbestuur en daarover is eigenlijk niets tot weinig bekend. Het zou ons dan ook een lief ding waard zijn wanneer u ons zou kunnen voorlichten over de doeleinden van die redaktieraad omdat wij ons wel kunnen voorstellen dat er eventueel een klankbord zou moeten zijn om de het beleid van de redaktie van dat blad te evolueren, maar het is in ieder geval zo dat wij gaarne over de wijze van samenstellen, de werkzaamheid van die redaktieraad in het kader van het beleid van de redaktie meer zouden willen vernemen omdat wij ons dan een beter oordeel kunnen vormen over het beleid van die redaktie. Dank U zeer.

De heer van Bemmelen en Burgers hebben het woord gevraagd over de rubriek van A tot Z. Wordt dat nu van A tot Z behandeld. Wordt ingetrokken. Kijk eens aan. Zijn er nog meer sprekers over beleid redaktie Vrijheid en democratie. Zo niet dan zou ik u willen mededelen dat de voorzitter van de stichting die het blad uitgeeft de heer Talsma iets zal zeggen in antwoord op de vraag van de heer Groothof uit Amsterdam, de redaktieraad. En ik neem aan dat de heer Hafkamp nu graag zal spreken over de redaktie en de andere vragen. Het woord is aan de heer Hafkamp de hoofdredakteur.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren in de eerste plaats verkeer ik ongeveer in de positie als een aantal bewindslieden die hier de begroting van hun voorganger moeten verdedigen. Ik moet voor een deel ook het beleid verdedigen van mijn voorganger, hoewel het zij een stuk makkelijker zal afvallen omdat het tenslotte een geestverwant van mij was. La Chapelle heeft mij in januari het hoofdredakteurschap overgedragen. Hij had gelijk toen hij tegen mij zei dat de praktijk moest uitwijzen hoeveel werk er aan deze functie verbonden zou zijn. Wel de eerste brief die mij als hoofdredakteur bereikte die was geadresseerd aan hoofdredakteur V en D, Bijenkorf 135 te Hilversum.

Een groot winkelbedrijf is het bij mij nog niet, maar ik moet zeggen wel een goed beklante zaak. Overigens en daar kan ik dan meteen op inhaken komt een heleboel kopie binnen. Ik weet dus niet wat het toetsingsbeleid is geweest van mijn voorganger, maar in het algemeen interessante bijdrage over activiteiten binnen de partij die zijn altijd zeer welkom. Dat zou ik dus kunnen zeggen in antwoord op de opmerking over de mevrouw van wie ik de naam niet hebt verstaan, van de commissie welzijn. Wel wanneer u V en D graag zou willen openstellen voor informatie van uw kant dan zou ik zeggen bent u altijd van harte welkom. Ik zal werkelijk geen beperking opleggen aan informatie, aan kopij die voor onze leden interessant is. Dank U wel.

Dank U zeer. Ik wil daar nog iets aan toevoegen. Wat betreft die behoefte in de partij aan meer voorlichting zouden wij graag de commissie welzijn en ook andere commissies willen wijzen op een alternatieve, zij het minder uitgebreide mogelijkheid om mensen te informeren, maar juist ook soms wat diepgaander te informeren door bijdrage voor de informatiemap. Het woord is aan de heer Talsma over de redaktieraad.

Dames en heren het punt van de redaktieraad is al eens eerder in deze vergadering toegelicht. Dat is een lichaam wat misschien een wat wijde titel heeft maar een hulpverlenende functie. De bedoeling van de redaktieraad is dat daarin in een kring van betrokkenen ik zal u dat direkt noemen aan de redaktie adviezen worden gegeven vanuit de partij en vanuit de deskundigheid op publiciteitsgebied over de laatst verschenen nummers en over de direkte te verschijnen nummers. Tweede taak van de redaktieraad is om een soort beroepsinstantie te zijn over schrijvers van ingezonden stukken of niet geplaatst zijn of naar hun mening niet volledig zijn geplaatst. Dat dit misschien niet zo tot iedereen is doorgedrongen komt door de bescheiden wijze van instelling. Het is een raad die is ingesteld door de stichting Vrijheid en democratie. De formele Stichting die het blad uitgeeft op verzoek van de redaktie zelf en binnen de redaktieraad en bij de redaktie is het gevoel dat die raad wel goed funktioneert. Die komt een keer of vier per jaar bijeen en bespreekt dan de adviezen die men wil geven aan de redaktie en hoort ook vragen van de redaktie aan. Het dienen als hoger beroepsinstantie voor ingekomen stukken komt slechts een enkele keer voor, een keer of 2-3 per jaar, maar het is heel nuttig dat die instantie er is.

De raad is samengesteld als volgt. De voorzitter van de stichting vrijheid en democratie zit ook deze raad voor, verder is daar iemand aanwezig namens de propagandacommissie, namens de voorlichting uit de 2e kamerfractie, er is een lid van de 2e kamerfractie aangewezen voor het kontakt en iemand van het partijsecretariaat zit daarbij. Daarnaast kennen wij enkele deskundigen op publiciteitsgebied. Op dit moment zit daarin de oud hoofdredakteur de heer Abspoel, verder de journalist Reni Dijkman en we hebben onlangs ook besloten de heer Hoefnagels hoofdredakteur of oud hoofdredakteur van de Haagsche Courant daarvoor uit te nodigen. Als Amsterdam er behoefte aan zou hebben dat dit een iets formeler gestalte krijgt is daar niet op tegen. In elk geval lijkt mij een publicatie van de doelstelling naast de vermelding van de redaktieraad in het blauwe boekje in de toekomst misschien wel gewenst. Ik zou nog iets willen zeggen ook over de plaatsing van discussies. Ik ben het met de hoofdredakteur helemaal eens zolang daar de gelegenheid toe is zijn die stukken van harte welkom wij hebben op dit moment de grenzen nog niet bereikt. Er zijn natuurlijk aan een blad als het onze wel bepaalde grenzen van inhoudelijke aard. Dat moet de hoofdredakteur bekijken dat het een blad blijft wat voor 80.000 abonnees en voor 100.000 lezers allemaal een beetje boeiende lektuur bevat. Er zijn dus grenzen aan besprekingen van detailonderwerpen maar de grenzen zoals gezegd zijn nog niet bereikt. Een tweede punt wat we nauwgezet en zeer nauwgezet in het oog moeten houden is de kostenkant. Het blad kon in het afgelopen jaar voor 11 gulden per lid worden vervaardigd mede dankzij de opbrengst van advertenties. De kosten stijgen op een rentewijze. Het kost dus ongeveer zoals u het nu voor u krijgt gemiddeld 2 kwartjes per nummer. De bijzonder dikke nummers uitgezonderd, daarvan zijn alleen al aan portiekosten op dit moment meer dan 40%, bijna 22 cent per nummer gaat naar de PTT. Toen ik met mijn taak in het redaktiebeheer begon was dat 1,3 cent, die kosten zijn dus verzeestenvoudigd. Het is jammer dat onze huidige bewindslieden die over de PTT gaan dit niet aanhoren, maar ik vertrouw dat deze stijgende lijn niet zo zal doorgaan. Er zijn dus wel bepaalde financiële grenzen, maar wij hebben op dit moment die grenzen nog niet bereikt en discussies zoals mevrouw vd Broek bedoelt zijn van harte welkom. Ik geloof dat in het verleden ook wel al stukken over de welzijns- onderwerpen zijn geplaatst. Dank U wel.

Dank U zeer, mijnheer Groothof.

Voorzitter, het is erg goed denk ik dat wat meer bekendheid ontstaat als u het in het blauwe boekje opneemt. Een vraag ter overweging bij ons is nog dat wanneer er sprake is van enig beroepsinstantie of het dan niet raadzaam is de leden van die redaktieraad op voordracht van het hoofdbestuur inde ledenvergadering te doen benoemen.

Het ongeluk is die stichting is natuurlijk een per definitie zeer on-democratische soort van orgaan, maar het gaat ons voornamelijk om het aantal deskundigen. De heer Talsma is erg volledig geweest, maar hij heeft niet genoemd dat ook jaren lang de oud hoofdredacteur van het Algemeen Dagbal de heer van der Vet in die redaktieraad heeft gezeten en dat de benoeming van de heer Hoefnagels dus eigenlijk min of meer de vervulling van een vacature is en een aantal van die leden van de redaktieraad zitten daar dus zuiver funktioneel in zoals de voorlichters van de kamerfrakties, iemand van het secretariaat om ervoor te zorgen dat datgene wat daar besproken wordt ook weer verder zijn weg vindt. Maar we kunnen het in die zin weleens bekijken of een aantal leden dan wellicht door de vergadering zou moeten worden aangewezen. Wij zijn bijna aan het eind van dit punt, maar terecht heeft de heer Hafkamp in herinnering geroepen dat tot de 1e januari j.l. de heer La Chapelle hoofdredakteur was. De heer La Chapelle is helaas in het buitenland. Wij menen toch dat wij bij zijn aftreden als hoofdredacteur een functie die hij zeer geruime tijd heeft vervuld een ogenblik moeten stil staan en ik geef opnieuw het woord aan de voorzitter dan de stichting vrijheid en democratie.

Dames en heren in onze vergadering in december is door de voorzitter al een kort woord, maar dat was informeel, aan de heer La Chapelle gericht en nu hij op dit moment in de laatste vergadering ook mede zijn beleid ter discussie is is het toch goed er even bij stil te staan het is jammer dat hij niet aanwezig is ik kom daar direkt even op terug, maar wat hier gezegd wordt zal hem stellig zodra hij terug is bereiken. Hij heeft deze functie in totaal bijna 12 jaar vervuld, dat is een heel lange tijd. Toen hij daarmee begon trof hij een heel ander blad aan dan nu, het was een blad dat net van een abonneblad vab ongeveer 6 tot 8.000 abonnees was gegroeid tot een blad van de hele partij met een verplicht abonnement toen ongeveer 25.000 stuks.

Een andere wijze van drukken en hij begon met een nieuw beleid. Hij heeft dat gedaan met een zeer groot enthousiasme ook met grote deskundigheid naar wij hebben kunnen vaststellen, met een grote mate van nauwkeurigheid en toegewijdsheid aan het maken van een krant en hij heeft en dat vinden we een van de belangrijkste punten altijd de gave gehad om een onafhankelijk geluid te laten horen, hij is door het hoofdbestuur ook altijd geheel vrij gelaten in zijn eigen beleid en hoofdartikelen terwijl hij enerzijds op een gezonde en kritische manier goed liberaal kritische manier het politiek gebeuren en onze verichtingen begeleidde, terwijl hij toch altijd de grote lijn en met grote mate van loyaliteit ook de liberale politieke lijn heeft willen volgens. De omzetting van ons blad van een krantenformaat in het huidige magazineformaat is ook in belangrijke mate zijn idee en vooral ook zijn uitwerking geweest en het is voor hem ook een grote voldoening geweest dat het blad na bijna 80.000 abonnees kent zoals u weet. Hij heeft daarnaast ook altijd een groot begrip gehad voor het feit dat de partijblad nou een keer niet een ding kan zijn, een journalistiek model, dat een partijblad ook mededelingen bevat, langdradige agendaverslagen, berichten uit de afdelingen, spreekbeurten van kamerleden en hij heeft altijd de gave gehad om in die voor een journalist vaak moeilijke en ondankbare taak toch een blad te produceren en dat is ook in de vergaderingen gebleken wat in steeds grotere mate waardering en in steeds mindere mate kritiek ondervond. Hij is teruggetreden om zuiver persoonlijke redenen, niet omdat hij het blad niet langer zou willen dienen, maar u weet waarschijnlijk dat hij als hoofdberoep heeft het leiding geven aan een bureau voor studiereizen naar het buitenland, dus georganiseerde reizen speciaal naar de antieke wereld, dat is ook de reden dat hij voor een lang geplande reis nu op dit moment in Syrië vertoeft en hier niet kan zijn. Daarnaast heeft hij een gezin met opgroeiende kinderen en die beide taken kwamen steeds meer van hem eisen en hij is een man die zich met 110% voor alles inzet en op een bepaald moment heeft hij gemeend dat hij dit niet langer kon combineren. Wij hebben dat besluit gerspecteerd. Hij heeft zich tot onze grote vreugde bereid verklaard om af en toe politieke commentaren te schrijven, maar heeft dus de officiële redaktieverantwoordelijkheid willen neerleggen. U heeft nog in het laatste nummer kunnen lezen op wat voor een afgewogen en fijngevoelig liberale manier hij ook op de laatste politieke gebeurtenissen weer commentaar heeft geleverd.

Ik wil namens u allen graag de erkentelijkheid onder woorden brengen aan de heer La Chapelle voor zijn bijna 12 jarige arbeid die hij voor ons blad met de inzet van zijn hele persoonlijkheid en kundigheid heeft gedaan.

Dank U zeer en wij zullen het applaus ook aan de heer La Chapelle overbrengen. Dames en heren hoewel op de agenda stond dat vanavond ook de vragen aan de kamerleden zouden worden gesteld lijkt het ons toch juist u opnieuw voor te stellen nu de vergadering te schorsen, morgen om 9 uur te beginnen, om 10 uur te beginnen en dan aan het eind van de ochtend de vragen aan de kamerleden te stellen die dan direkt na de onderbreking voor de lunch zullen worden beantwoord zoals dat gebruikelijk was en ook blijft. Dank u zeer voor uw belangstelling de vergadering is geschorst tot morgenochtend 10 uur. Ik dank nog het stembureau.

ZATERDAG 11 MAART 1978.

Ik heropen de vergadering en hoop dat allen toch een beetje uitgerust bent. Aan de orde is agendapunt 14 benoeming van de leden van de commissie van beroep. Het hoofdbestuur heeft voorgesteld de zittende leden van de commissie te weten Mr. J.M. Polak te Ede, Mr. H.C.G.L. Polak te Rotterdam en Mr. A. van Vuren her te benoemen. Er zijn geen tegenkandidaten ingediend zodat ik kan verklaren dat de vergadering heeft herbenoemd mr. J.M. Polak te Ede als voorzitter en tot leden mr. H.G.C.L. Polak te Rotterdam en mr. A. van Vuren te Wassenaar. Plaats-vervangende leden. Het hoofdbestuur heeft voorgesteld als kandidaten mr. H.P. Talsma i.p.v. mr. Goudsmit die zich niet voor een plaatsvervangend lidmaatschap voor een herbenoeming in aanmerking kon laten komen Drs. Bom die in de plaats zou komen van jonkheer mr. W.H. de Jonge te Zutphen en mr. C.H.F. Polak is een herbenoeming. Er is een tegenkandidaat voor een van deze plaatsvervangende leden ingediend door de afdeling Haren. Deze kandidatuur is uitvoerig toegelicht. Wil nog iemand voor een van de kandidaten het woord voeren. Zo niet dan verzoek ik u tot stemming over te gaan. Daarbij verzoek ik u het volgende in aanmerking te nemen. Voor het geval dat er een 2e stemming is hebt u 2 verschillende stembiljetten gekregen. De eerste stemming vindt plaats met de gele en de blauwe stembiljetten. De blauwe stembiljetten zijn 10 stemmen waard, de gele 1 stem. Het stembureau dat zich zowel met het ophalen van de stembiljetten als met de telling zal bezig houden zal bestaan uit mevrouw de Roo van Allewereld en de heren Poortman, Makuze, Kuyper en Moret. Zijn de betrokken leden bereid deze functie te vervullen. De dames van het algemene secretariaat zullen de stemmen ophalen. Dus nogmaals het gaat om een van de plaatsvervangende leden. Gele en blauwe stembiljetten. Ze zijn voorbedrukt u moet dus drie namen invullen. Of een doorhalen dat mag ook. Het stembureau mag gaan tellen in de zogenaamde VIPruimte. Een naam doorstrepen of drie namen doorstrepen.

Dan gaan wij verder met de agenda in afwachting van de uitslag. Punt 15 verkiezing van 3 leden van het dagelijks bestuur. Aan de beurt van aftreden zijn de ondervoorzitter de heer Talsma, de penningmeester de heer de Koster en de heer de Korte was aan de beurt van aftreden en er staat hierboven 3 leden maar het gaat om 4 leden van het dagelijks bestuur want in het afgelopen jaar is de algemeen secretaris als lid van het dagelijks bestuur afgetreden om te worden benoemd als algemeen secretaris.

En we hebben als hoofdbestuur gemeend dat in de vacature wel zou dienen te worden voorzien. De heer Talsma heeft zich niet herkiesbaar gesteld. Het hoofdbestuur heeft als kandidaat voor het ondervoorzitterschap kandidaat gesteld de heer H. Toxopeus te Hoenderlo. Geen tegenkandidaten zijn gesteld zodat ik kan constateren dat de algemene vergadering de heer H. Toxopeus te Hoenderloo heeft benoemd tot ondervoorzitter van de partij.

Voorzitter hartelijk dank voor uw vriendelijke inwijdende woorden. Ik wil ook graag de afdelingen van harte bedanken dat zij mij vertrouwen geven voor de komende periode. Ik stel me veel voor van de vele activiteiten die ik mag verrichten met het dagelijks bestuur en reken er daarbij vooral op op een hechte samenwerking met het hoofdbestuur en de centrales en afdelingen.

Onze penningmeester die uiterst actief is op internationaal gebied, we hebben het gisteren al enige malen gezegd is gisteren nadat u de rekening en verantwoording had goedgekeurd weer sprooslags naar Toulouse vertrokken voor een bijeenkomst die hij i.v.m. zijn lidmaatschap van de Raad van Europa moest bijwonen. Hij is dus niet aanwezig. De heer de Koster was ook als enig kandidaat gesteld, geen tegenkandidaten ingediend zodat ik kan vaststellen dat de algemene vergadering de heer de Koster tot penningmeester heeft herbenoemd. De heer de Korte u allen bekend als secretaris van de voorlichting heeft zich niet meer beschikbaar gesteld i.v.m. zijn benoeming inmiddels tot lid van de 2e kamer. Het hoofdbestuur heeft kandidaat gesteld voor de functie van secretaris mevr. drs. N. Rempt-Halmmans de Jongh te Wassenaar. Er zijn geen tegenkandidaten gesteld zodat ik kan vaststellen dat de algemene vergadering tot secretaris heeft benoemd mevr. drs. N. Rempt Halmmans-deJongh te Wassenaar.

Ja voorzitter het is dan een goede gewoonte dat een aantreden DBlid dankt voor het vertrouwen van de vergadering. Ik vind het geweldig plezierig dat ik voorzitter mag worden van de landelijke propaganda-commissie, een club waar ik al een jaar of wat in mee mag draaien. Een van de meest plezierige commissies van de partij, een geweldig stel mensen met fantastische ideeën en dat is de enige manier om het propagandawerk, niet het voorlichtingswerk, het propagandawerk van de Vvd van de grond te krijgen.

Niet teveel vrouwen benoemen want dat houdt op.

De vierde vacature. Wij hebben aanvankelijk als hoofdbestuur een wat andere opstelling voor ogen gehad. U weet dat wij aanvankelijk 2 onderzitters hadden voorgesteld, maar de beide onderzitters die wij hadden voorgesteld zijn inmiddels tot hogere orde geroepen. De een is minister geworden en de ander kamerlid en we hebben toen in december ons opnieuw moeten beraden over de samenstelling van het dagelijks bestuur. Daarbij is vanwege de vele verschuivingen die hadden plaats gevonden toen bleek dat de VVD de regeringdeelname zou gaan krijgen de voorkeur ernaar uitgegaan om het bestuur uit te breiden waarbij we gedacht hebben in de richting van de propaganda. Want de heer de Korte heeft het dagelijks bestuur moeten verlaten omdat hij kamerlid geworden is, maar je weet nooit hoe het verder gaat. Mevr. Rempt staat ook niet zo vreselijk ver van een benoeming tot kamerlid af. Met het oog op de continuïteit leek het ons daarom van het grootste belang om ervoor te zorgen dat wij in het dagelijks bestuur een duidelijke opvolging voor de propagandasector vast voorbereiden. Doordat wij in december opnieuw met kandidaten zijn moeten komen in dit geval de kandidaat de heer Combée is het probleem dat op dit ogenblik de termijn voor het stellen van tegenkandidaten eigenlijk nog loopt. Die loopt door tot even na deze vergadering, maar we hebben niet van afdelingen vernomen dat men tegenkandidaten zou willen stellen en de vraag aan de vergadering is of men het hoofdbestuur dus dispensatie wil verlenen voor het feit dat aan de termijn een week ruim tekort komt en of wij vandaag tot benoeming kunnen overgaan omdat er geen tegenkandidaten zijn gesteld. Kan de vergadering zich daarmee verenigen. Dan doet het mij genoegen dat ik kan vaststellen dat door het hoofdbestuur kandidaat gesteld is voor de positie van secretaris de heer Combée te Weert, dat geen tegenkandidaten zijn gesteld en dat de heer Combée derhalve is benoemd.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren hartelijk dank voor het in mij gestelde vertrouwen. U heeft het al van mevrouw Rempt gehoord er ligt een verschrikkelijk groot terrein braak nog dat moet worden bewerkt. Ik ben ervan overtuigd dat u allen en wij met elkaar dat terrein zullen kunnen gaan bewerken en dat we dat in goede harmonie zullen kunnen gaan doen. Ik dank U zeer.

Dames en heren met al deze benoemingen is het toch zo dat 2 leden van het dagelijks bestuur die daaraan vele jaren veel van hun krachten en van hun inspanning en inventiviteit hebben gegeven nu zijn afgetreden. En in de eerste plaats wil ik noemen onze ondervoorzitter de heer Talsma. De heer Talsma is iemand die al buitengewoon lang in het hoofdbestuur en vervolgens in het dagelijks bestuur zijn krachten aan de partij gegeven heeft en ook op heel veel terreinen. U hebt hem gisteren bij allerlei onderwerpen vrijheid en democratie, buitenlandbeleid, commissies aan het woord gehoord omdat dat departementen waren binnen het dagelijks bestuur die hij behandelden. Toen wij in het hoofdbestuur afscheid van hem namen heb ik gememoreerd hoe destijds zijn verkiezing tot stand gekomen is waarbij ik de notulen heb voorgelezen van de algemene vergadering schrikt u niet van 10 maart 1962. Wij vergaderden toen in de harmonie in Leeuwarden. Het was in allerlei opzichten een gedenkwaardige vergadering ook kort voorafgaande aan de statenverkiezingen van dat jaar. De heer Talsma werd toen gekozen uit een grote groep van kandidaten na een herstemming. En tussen wie ging het bij die herstemming tussen de heren Vonhoff en Talsma. En de heer Talsma heeft hem toen gewonnen. De heer Vonhoff is naderhand krachtig teruggekomen kunnen we constateren want hij kwam het jaar daarop in het dagelijks bestuur. De heer Talsma heeft van 1962 af in het hoofdbestuur zitting gehad. En daar komt dan nu een eind aan. Hij heeft dus toen wij als wij spreken over 62 nog gediend onder Oud zoals dat heet. Want tot november 63 was professor Oud voorzitter van de partij. Hij heeft vervolgens als hoofdbestuurslid de periode van der Pols meegemaakt en toen in 1969 Haya van Sommeren voorzitter werd van de partij werd op dezelfde dag Henk Talsma ondervoorzitter. En sedert 1969 heeft hij dus die positie bekleed. Daarin heeft hij heel veel activiteiten ontwikkeld. In de tijd dat wij nog geen centrale contributieinning hadden vervolgde hij afdelingen u moet dat nog maar eens vragen bij het thuisfront afdelingen zeer hardnekkig om hen te vragen de contributie af te dragen. Hij heeft heel veel werk besteed aan het partijorgaan. Het partijorgaan dat wordt uitgegeven door een aparte stichting van vrijheid en democratie waarvan hij de voorzitter is. Hij heeft ook heel veel werk besteed aan onze buitenlandse contacten. Ik heb het al vaker gezegd maar ik geloof dat het niet vaak genoeg herhaald kan worden. In de kring van de liberal internationale is enige jaren geleden de gedachte ontstaan dat er een federatie moest worden opgericht van Europese liberale partijen. Die federatie is er en dat die federatie er is is voor een zeer belangrijk deel te danken aan het werk van de heer Talsma die namelijk door de liberale internationale is benoemd

tot voorzitter van de commissie die de statuten en daarmee de structuur voor de federatie moest ontwerpen. Daarvoor zijn heel veel internationale vergaderingen en besprekingen gevoerd en het heeft ertoe geleid dat in maart 1976 de federatie tot stand was gekomen met een oprichtingsvergadering in Stuttgart en wat er aan voorafgegaan was hebben wij voor een belangrijk deel aan Henk Talsma te danken. Inmiddels is de liberale federatie de enige die over een definitief verkiezingsprogramma beschikt. Ook daar heeft hij hoewel die het binnen de partij als ook in het internationale overleg veel werk aan besteed. En gaat dus iemand nu het dagelijks bestuur verlaten die daar jaren lang heel veel werk en heel veel tijd en heel veel inzet aan heeft gegeven. Wij zijn hem daarvoor bijzonder erkentelijk. Ondervoorzitter denkt men vaak dat is iemand die moet de voorzitter vervangen en voorzover het deze vergaderingen aangaat laat de voorzitter zich niet zo vaak vervangen dus u ziet dat niet zo naar buiten wat de ondervoorzitter allemaal doet, maar ik heb u een aantal taken opgesomd die de ondervoorzitter daarnaast heeft te vervullen. Dat neemt niet weg dat het toch zo in de loop van een jaar van tijd tot tijd voorkomt dat de voorzitter er weleens een keer niet is bijvoorbeeld met vakantie gaan. En ik heb de eigenaardigheid om met vakantie te gaan dat het oogenblik dat het erg moeilijk wordt. Dat was vorig jaar eind 1976 met kerstmis toen er in de partij grote moeilijkheden waren ontstaan i.v.m. het afstemmen in de 1e kamer van het initiatiefontwerp over abortus en het was afgelopen jaar alweer in de kerstvakantie toen wij een conflict hadden met een minister over de benoeming van een staatssecretaris. En in zulke gevallen is het heel goed om te weten dat de partij een ondervoorzitter heeft, de heer Talsma heeft dat ook getoond die dan met grote vasthoudendheid en met heel veel tact in die politiek moeilijke situaties kan optreden en dan echt vanuit het bestuur iemand is waarvan alle partijleden, de kamerleden en in het laatste geval ook onze ministers weten dat er in het hoofdbestuur mensen aanwezig zijn die van politiek inzicht getuigen. Die weten wat de partij van het hoofdbestuur verwacht en die die taak volledig kunnen vervullen. Het is dus wat dat betreft voor het hoofdbestuur een heel groot verlies ook voor de partij een heel groot verlies dat de heer Talsma vertrekt. Maar wij weten het allen in de partij leeft sterk de gedachte dat er toch ook doorstroming moet zijn en de heer Talsma heeft dan ook zelf gezegd het is nu wel welletjes. Voor ons is het bijzonder jammer dat hij ons gaat verlaten, maar ik wil in dat verband iemand noemen voor wie misschien erg prettig is dat hij dan iets vaker thuis kan zijn.

Die hem de laatste jaren heel veel voor de partij heeft moeten afstaan dat is zijn vrouw. Wilma je krijgt Henk weer terug. Vanaf 1971 zijn de propagandacampagnes gestart en met succes bekroond mede dankzij de leiding die Rudolf de Korte daaraan heeft gegeven als secretaris voor de propaganda. Twee grote landelijke verkiezingen voor de kamers, voor de 2e kamer met 2 keer zes zetels winst, met een partij die de 2e keer ruim 2 keer zo groot was in 1977 als bij de verkiezingen in 1972, dat was een geweldig werk wat daarachter heeft gezeten. Het propagandaapparaat van de partij is enorm gestroomlijnd in de periode dat Rudolf de Korte daar de leiding had. De LPC is al meer-malen ~~gemen~~ genoemd. Het feit dat wij in onze partij over een compleet netwerk beschikken van propagandisten uitgaande van de secretaris voor de propaganda die de LPC voorziet. De landelijke propagandacommissie die is samengesteld doordat uit elke kamercentrale een vertegenwoordiger inziet en dan per kamercentrale gaat dat netwerk tot afdelings-niveau verder. Die opzet is door hem en de LPC ontworpen en die opzet heeft bewezen in de afgelopen verkiezingen en bewijst deze weken die we nu beleven opnieuw dat dat een organisatie is die haar deugdelijkheid heeft bewezen. Daarvoor was inventiviteit nodig. Maar er wordt nog veel meer inventiviteit gevraagd van een secretaris voor de propaganda want in het geval van Rudolf de Korte kregen wij ook van hem altijd het ontwerp voor de bekende kleine advertentieteksten die u allen regelmatig in de krant op de voorpagina hebt zien staan gedurende de afgelopen jaren. Het initiatief om ook tussen de verkiezingen door met de kiezer in contact te blijven door te adverteren is in die periode ontstaan en ik geloof dat wij kunnen terugzien op een periode van lidmaatschap van het dagelijks bestuur van Rudolf de Korte waarin de propaganda van de partij heel goed heeft gefunctioneerd. Uitstekend heeft gefunctioneerd en nu eigenlijk zo geolied loopt dat Rudolf met een gerust hart kan overdragen terwijl wij met een gerust hart hem in de kamer aan het werk zullen zien gaan. Deze week al stond zijn foto op de voorpagina van de Telegraaf, ik dacht zou het toch zo zijn dat het propagandawerk een echt vak is. Dat tot afscheid. Hartelijk welkom aan de nieuwe ondervoorzitter Hans Toxopeus. Hij heeft u al gedankt voor het vertrouwen en bij het opsommen van de taken die de heer Talsma achterlaat maar die hij ook niet allemaal alleen door de heer Toxopeus hoeft te laten vervullen zult u wel gemerkt hebben dat wij van de ondervoorzitter heel veel verwachten.

Wij verwachten dat werk van de ondervoorzitter, we hebben gisteren ook weer een paar aardige besluiten genomen over commissies waarover overlegd moet worden. Maar wij verwachten niet alleen dat werk, wij verwachten van de heer Toxopeus dat hij dat ook met grote inzet zal kunnen doen en dat hij dat met succes zal kunnen doen. We heten hem die we al enige jaren kennen als lid van het hoofdbestuur van harte welkom in de kring van het dagelijks bestuur en wensen hem veel succes.

Mevrouw Rempt ook geen onbekende in het hoofdbestuur heeft ons heel lang kritisch gevolgd. Een van de beste manieren om op den duur in het dagelijks bestuur te komen. Om niet te zeggen de beproefde methode Talsma. Mevrouw Rempt heeft dat kritisch gevolgd maar zij heeft daarbij en dat is het belangrijkste altijd hele goede adviezen gegeven op allerlei gebied. Ook op het gebied van hoe wij ons naar buiten toe zouden opstellen, wat er weer voor nieuwe mogelijkheden waren om de VVD op positieve wijze in de publiciteit te krijgen. Zij is bij uitstek geschikt om met de ervaring die ze als hoofdbestuurslid heeft opgedaan, met de ervaring die ze in de kamercentrale Leiden heeft opgedaan nu voor de partij leiding te gaan geven aan de propaganda. Ik ben ervan overtuigd dat dat een groot succes zal worden. Geassisteerd zal ze daarbij worden door de heer Combée. De partij is in de afgelopen jaren enorm gegroeid met name in het zuiden. Vroeger kostte het vaak de grootste moeite om ook nog maar een hoofdbestuurslid te vinden dat in het zuiden woonde. Nu is het zo dat een groot deel van onze activiteiten daar wordt ontplooid. Dat het niet alleen heel makkelijk is om daar kader te gaan vinden, maar dat wij ook hebben gezegd het is goed dat het zuiden nog wat sterker vertegenwoordigd wordt in het dagelijks bestuur. Twee doeleinden konden dus worden gediend. De heer Combée ook uiterst actief op het gebied van de propaganda en de ledenwerving. Heel actief als voorzitter van de kamercentrale Limburg in het organiseren van de kamercentrale, als secretaris voor de organisatie met name voor het zuiden en tegelijkertijd zijn activiteiten naast mevrouw Rempt op het gebied van de propaganda ontplooiend zijn wij ervan overtuigd dat het dagelijks bestuur nu volledig op de beste sterkte is die wij onder de gegeven omstandigheden nodig hadden. Ook hartelijk welkom. De andere hoofdbestuurleden worden gekozen door de centrale vergadering van de kamercentrale die zij vertegenwoordigen. Ik wil toch memoreren een aantal hoofdbestuursleden die in de loop van het jaar zijn afgetreden en weer opgevolgd.

Voor de kamercentrale den Haag was aanvankelijk lid van het hoofdbestuur de heer van Ommeren. Hij is in de loop van het jaar opgevolgd door juffrouw Günther u allen bekend maar nu ook u representerend in het hoofdbestuur. Voor de kamercentrale heeft tot vandaag zitting gehad in het hoofdbestuur de heer van Giezen, maar de kamercentrale Haarlem heeft toen hij nu aan de beurt van aftreden was als zijn opvolger aangewezen de heer Maaten die wij dus bij de volgende vergadering van het hoofdbestuur in ons midden hopen te ontvangen.

Er zullen ook nieuwe hoofdbestuursleden komen voor de vacatures die zijn ontstaan omdat mevrouw Rempt die de kamercentrale Leiden vertegenwoordigde in het dagelijks bestuur gekomen is. De heer Toxopeus die in het dagelijks bestuur gekomen is. Daarvoor moet de kamercentrale Gelderland een nieuw hoofdbestuurslid aanwijzen en Limburg zal een nieuw hoofdbestuurslid aanwijzen voor de heer Combée. Maar voorzover mij bekend zijn die beslissingen nog niet definitief gevallen. We hopen wel dat in de volgende vergadering van het hoofdbestuur deze kamercentrales in het hoofdbestuur en niet alleen in het dagelijks bestuur gerepresenteerd zullen zijn. Er is ook een aantal herkiezingen te vermelden. Drente heeft herkozen het zittende bestuurslid v.d. Linde. Zwolle heeft herkozen het zittende hoofdbestuurslid Sparreboom. Tilburg het zittende hoofdbestuurslid v.d. Goes en Nijmegen het zittende hoofdbestuurslid Rietsema. Daarmee ben ik aan het eind gekomen van de benoemingen dagelijks bestuur en hoofdbestuur. Maar er is nog iets dat ik op dit ogenblik zou willen zeggen. Ik zal u zeggen wat er aan de hand is. Wij hebben in het afgelopen jaar nogal wat mutaties gehad op het algemeen secretariaat. U weet dat wij een nieuw adjunct secretaresse hebben gekregen mevrouw ~~Brietbarth~~ ^{Brietbarth} een nieuwe adjunct-secretaris voor de voorlichting de heer Ditmar. Ik had hem willen vragen om even op het podium te komen maar ik denk dat ze aan het tellen zijn. Ik zal er dus een ander meer geschikt moment voor uitzoeken. Mijnheer Talsma vraagt het woord.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik wil graag met een kort woord mijn hartelijke dank betuigen voor de vele vriendelijke woorden die u tot mij hebt gericht. En ik wil graag dan ook nog een enkel woord ten afscheid aan deze vergadering uitspreken. Het is inderdaad al heel lang geleden, zo lang 16 jaar, dat ik in het hoofdbestuur binnentrad en we hebben al vele malen de laatste tijd de grote ontwikkeling van onze partij sindsdien gememoreerd.

Wat mij zo bijzonder daarbij heeft verheugd dat is dat onze partij een eenheid is gebleven naar binnen en naar buiten dat wij allen bijzonder nuttige discussie met verschillen van inzicht die in een liberale partij behorentoch altijd de eenheid en de duidelijkheid hebben weten te bewaren en niet hebben gekregen het eindeloze gekrakeel wat vaak in andere partijen plaats vindt en het wisselend standpunt innemen naar buiten waarbij men zelfs vaak eigen bewindslieden mee voor de voeten loopt. Wij zijn altijd duidelijk dacht ik een geweest naar geest en inhoud en dat is een reusachtig goed punt voor de toekomst. Mijnheer de voorzitter de heer Rietkerk heeft gisteren gezegd en dat had hij al aangeduid in zijn rede bij de algemene beschouwingen dat het liberalisme wellicht op een keerpunt staat. Dat dat voor de nabije toekomst meer zal gaan betekenen dan wij zelf misschien wel hadden gedacht. Ik ben in die gedachte ontzettend versterkt en ik ben het daarmee eens. En ik zeg dat niet alleen in theorie maar ik dacht dat er een groot aantal punten ook was te noemen zeer concreet waarin dat blijkt. Een van de belangrijkste punten dacht ik waar een liberaal voorstaat dat blijkt in Nederland maar ook in het buitenland dat is het handhaven van de internationale vrede en veiligheid. En daar zitten een aantal problemen aan vast op defensiegebied. De liberalen zijn de enigen het is de laatste twee weken weer gebleken die alle problemen op defensiegebied in dat bredere historische verband hebben gezien en die daarmee een diepere betekenis hebben gegeven aan het handhaven van de vrede en veiligheid door een bepaalde vorm van handhaven van een defensieapparaat wat uitgaat boven alleen maar gekissebis over tiende van procenten en vooral niet meer doen dat we minimaal hoeven te doen. Het blijkt ook bij onze internationale samenwerking waar een liberaal van nature zegt wij zien de noodzaak van een groter verband in en leggen ons dan bij voorbaat een democratische wijze neer bij wat daar in dat grotere verband tot stand komt anders dan de socialisten bij ons die ik dacht zelfs in meerderheid nog aarzelen om überhaupt mee te doen en dat alleen maar willen doen als zij de garantie krijgen dat tenminste het socialisme in Europa dan ook zal zegevieren. En aan het roer zal staan en eigenlijk zelfs dan nog het nieuw links socialisme. Anders ook dan de christen democraten die nog in de afgelopen week in Brussel van hun nederlandse CDAPartner te horen moesten krijgen dat er meer belangrijke zeer ingerijpende wijzigingen in het concept programma nodig waren voor zij vonden dat zij zich werkelijk in het nieuwe programma zouden kunnen vinden.

Wij hebben het al lang voor mekaar, wij zijn het innerlijk compleet eens. Wij hebben het punt van de ontwikkelingshulp waar ontzettend veel emotionele dingen over worden gezegd, waar de praktijk de laatste jaren meer is geweest van een uitermate eenzijdig steun verlenen aan nauwelijks meer verkapte militaire avonturen terwijl de liberalen het is bewezen in het congres van de federatie van Brussel wel degelijk in staat zijn om met een eigen duidelijke inbreng ook op het gebied van de problemen van de derde wereld te opereren en ik stel vast dat een aantal zeer vooruitstrevende aanvullingen, wijzigingen en amendementen met name door de VVD daarin zijn aangebracht. Mijnheer de voorzitter er zijn ook bijvoorbeeld de punten van de rechten van de mens waar ook andere partijen zich voor inzetten, maar ik dacht dat bij uitstek de liberalen rechten van de mensen, van het individu verdedigen tegen aanvallen van alle kanten en van alle dictatoriale regimes en niet alleen van bepaalde. Ik kan zo doorgaan ik zou kunnen noemen de geestelijke onderwerpen als onderwijs en wat ook niet materiele als het milieubeheer waar in een afgelopen tijd van socialistische zijde een veelheid van chaotische discussies is ontketend terwijl wij nu duidelijke visies hebben van bewindslieden op nuchtere klare taal geuit van hoe men het toekomstig onderwijs moet gaan aanpakken en dat het de hoogste tijd is om op milieugebied een aantal maatregelen te treffen i.p.v. zoals de voorgangster van de huidige bewindsman eindeloze nietszeggende emotionele verklaringen aflegde. Ik geloof tenslotte mijnheer de voorzitter met oog op het sociaal economisch gebied het liberalisme een duidelijk toekomstbeeld kan scheppen ook alweer gelukkig nu in ons land met een liberaal als bewindsman naast alle moeilijke dingen die uit internationale situaties voortvloeien is het toch ook duidelijk dacht ik dat de socialistische benadering die wij toch overwegend hebben gehad in de laatste jaren niet de oplossing is. Ik geloof dames en heren dat hier toch duidelijk uit blijkt dat als wij zeggen dat het liberalisme in de toekomst zoals de heer Rietkerk geloof ik zei richting kan geven en zal kunnen geven aan onze toekomstige ontwikkelingen dat het inderdaad in de praktijk blijkt. Ik dank u vriendelijk voor de samenwerking die ik heb mogen ondervinden. Ik wil 2 namen noemen van de beide voorzitters onder wie ik het laatst heb mogen dienen mevrouw Haya van Someren die altijd op een inspirerende en enthousiasmerende wijze leiding aan ons werk heeft gegeven en mij daardoor mee tot verdere dingen heeft aangezet en Frits Korthals - Altes die haar is opgevolgd en de uitbouw van de partij die zij vooral onder haar regime heeft mogen meemaken verder heeft geconsolideerd en die mij altijd bijzonder welwillend heeft angehooord als ik mijn mening ten

beste gaf en die ook zeer vaak als ik er niet speciaal mee kwam aan-
dragen toch van zijn kant uit mij om mijn mening vroeg. Ik dank
verder de leden van het dagelijks bestuur, hoofdbestuur, partijraad,
partijcommissies en alle verdere groepering waarin ik u heb mogen ont-
moeten, kamercentrales en afdelingen. Wij zullen tesamen in de toe-
komst naar ik vertrouw gaan bouwen aan een uitbouw en consolidering
van onze partij en naar ik ook hoop naar een verdere versteviging
en vergroting van de liberale invloed in ons politieke gebeuren in
ons land. Ik dank U zeer.

Het woord is aan de heer de Korte.

Mijnheer de voorzitter, ik wil u ook bijzonder hartelijk danken voor
uw woorden aan mijn adres gesproken. Ik wil meteen beginnen met
mijn medecollega's in het dagelijks bestuur en in het hoofdbestuur
en ook mijn collega's in de landelijke propagandacommissies harte-
lijk dank te zeggen voor alle steun en alle ondersteuning in de afge-
lopen jaren ondervonden. Er zijn een aantal dingen gebeurd die het
noemen waard zijn, maar ik wil een ding dames en heren nog een in
herinnering brengen. Dat was tijdens een tvuitzending van onze partij.
U weet die tvuitzending daar hebben wij nog weleens af en toe de
jaouzie wekken wij op bij andere partijen omdat als wij zo'n tv-
uitzending hebben dan is het meestal zo dat wij daarna zoiets van
500 leden krijgen en nog niet zolang geleden is gebleken dat bijv.
de voormalige CHU bijzonder blij was als ze dat heeft de heer Oster
ons verzekerd als op een avond 13 nieuwe leden kregen. Ik moet u
zeggen ik heb een keer verستeld gestaan en dat was in 1973 toen hebben
wij na zo'n tv uitzending hebben we zoveel aanmeldingen gekregen dat
de stoppen zijn doorgeslagen in het district rond ons secretariaat
en toen hebben we ook van de PTT het vriendelijke verzoek om maar het
was ook een opdracht om ons telefoonnetwerk uit te breiden. En eigen-
lijk is het nog steeds niet uitgebreid genoeg om al die nieuwe leden
op te vangen. Ik hoop dat het inderdaad zo door zal gaan want uit-
eindelijk deze partij kan alleen maar verder groeien als wij in leden-
tal ook nog weer verder gaan. En ik moet ook zeggen dat een van de
dingen die geloof ik ons het beste en het meest goed moet doen van
de afgelopen jaren is dat de partij ook zo verbreed is. Wij zijn een
volkspartij en we hebben erkenning gevonden voor het feit dat we
volkspartij zijn maar het heeft ook zijn weerslag in degenen die hier
zitten den degenen die achter de partij staan.

En ik dacht dat dat een heel groot goed is. Dames en heren nog een laatste ding. De heer Korthals-Altes heeft daarnet gezinspeeld op het maken van advertentieteksten. Hij zei het heel vriendelijk, ik ben ook weleens op de vingers getikt. Ik moet ook zeggen dat soms bleek toch in die teksten een voorspellende geest. Ik ben een keer op de vingers getikt buiten de partij. Toen ging het over als u zekerheid wil hebben op een andere regering moet U VVD stemmen. Nou dat vond mijnheer Vinck die komt kennelijk uit een andere partij die vond dat dat niet ging en die heeft ons toen bij de codecommissie heeft hij ons op het matje geroepen. Maar uiteindelijk hebben we toch gelijk gekregen van de codecommissie in beroep, maar we hebben gelijk gekregen en dat is nog veel belangrijker uiteindelijk gelijk gekregen. Want uiteindelijk wat zit er nu, er zit inderdaad een regering van de VVD en daaruit blijkt dan toch maar weer dat er veel voorspellende waarde in die advertentieteksten zat. Dank U zeer.

De uitslag van de stemming is nog niet bekend dus gaan wij nu over naar punt 13 van de agenda bespreking van het beleid van de kamerfrakties. Er zijn aanmeldingen van den Helder 2 maal, Amsterdam 6 maal, den Haag 2 maal en Zaanstad, maar dat neemt niet weg ook anderen zich daarvoor nog kunnen aanmelden en ik zou even vingers willen tellen. Dan komt eerst de stemming. Wij beginnen met vraag 13 de afdeling den Helder.

Voorzitter wij hebben twee vragen aan de heer Joekes en de heer Waalkens. Ik wil graag met de vraag aan de heer Joekes beginnen. Het onderwerp is het schenkings- en successierecht. Voor het schenkings- en successierecht zijn de vrijstelling al sinds ongeveer 1965 ongewijzigd. Andere vrijstelling die zijn eigenlijk het noemen niet waard. Door de inflatie en de geweldige stijging van de koopsommen van huizen zijn de vrijstellingen ver ten achter gebleven. Gezien het dubieuze karakter van het successierecht want waar is eigenlijk de rechtsgrond lijkt een belangrijke verhoging van de vrijstelling noodzakelijk. Nu het aantal huwelijken in de praktijk blijkt te dalen en heel veel zogenaamde tweeverhoudingen geregeld moeten worden door ingewikkelde contracten e.d. lijkt een vrijstelling ook voor niet verwanten op de weg te liggen. Afschaffing van het successierecht zou bugettair trouwens niet zoveel uitmaken. De twee vragen die wij nu aan de heer Joekes willen stellen zijn:

Zijn er plannen welke er op wijzen om in de toekomst een wijziging op betrokken rechten zal worden uitgevoerd. En zo ja in welke richting gaan de plannen dan en zo nee kan er terzake een initiatief worden ontplooid opdat in ieder geval de vrijgestelde bedragen worden aangapast aan inflatie over een belangrijk aantal jaren. En dan de vraag voor de heer Waalkens betreft visserij-aangelegenheden.

De volgende vraagpunten zijn momenteel zeer aktueel in visserskringen in den Helder. Ten eerste de vaarstop. De opgelegde vaarstop gedurende de paarperiode een tijdsduur van veertien dagen kwam tot stand in nauw overleg met de vissers, het produktschap en de overheid waarbij primair werd gedacht aan de wenselijkheid deze voor de vis zo belangrijke periode in te voeren zulks met het oog op de handhaving van de visstand. Voordat de vaarstop zou worden geïnfectueerd werd deze zonder enig vooroverleg wederom ingetrokken. Dit wordt van visserszijde niet begrepen. De vraag is dan ook is de reden van de gewijzigde gedragslijn bekend. En dan ten tweede de quoteringsmaatregelen worden telkens voor de periode van een maand vastgesteld. Hetgeen tot resultaat heeft dat de vissers niet weten waat zij aan toe hetgeen als onbevredigend wordt ondervonden. Wij zijn dan ook een voorstander van quoteringsmaatregelen in tijd tegenover een quoteringsmaatregel in gewicht. De vraag is is het mogelijk te komen tot althans aan te dringen op een gewijzigde methode van quoteringsmaatregelen liefst voor een langere periode jaarlijks. En dan ten derde de bekeuring. Recentelijk zijn een aantal vissers uit den Helder door de AID bekeurd waarbij de volgende procedure werd gehanteerd. Vissers wordt aangezegd u bent bij deze bekeurd zonder dat vrijwel tegelijkertijd een proces verbaal wordt opgemaakt. Volstaan wordt met de mededeling de papieren komen later wel in het midden latend hoeveel later zulks dan wel zal zijn. De vissers worden tot nu toe niet terzake gehoord door de AID. Vraag is nu ook is deze procedure het simpel aanzeggen van een bekeuring juist en indien ontkennend beantwoord is het dan mogelijk het daarheen te leiden dat in ieder geval een juist gerechtelijke procedure wordt gevolgd. Tenslotte naast bovenstaande vragen wil de afdeling den Helder mede namens de vissers de dank aan de heer Waalkens overbrengen voor het ingediende en goedgekeurde amendement terzake van het hospitaal kerkschip de Hoop. Het feit dat dit schip nog tenminste een jaar kan blijven varen heeft enorm veel waardering ondervonden. Immers het schip voorziet nog steeds in een behoefte voor de vissers op zee. Hartelijk dank.

Mag ik nog even vragen voor de notulen en voor Vrijheid en democratie graag even uw naam.

Antema uit den Helder.

Amsterdam.

Groothof - Amsterdam.

Voorzitter ik breng u hier een drietal vragen van de zes die u voorspeld hebt namens de afdeling Amsterdam. In de eerste plaats in Amsterdam is het zo dat wij nog niet zo lang geleden een nieuwe burge-meester hebben gekregen en ook in de aangrenzende gemeente Amstelveen is dat nu een zaak die aan de orde is. Daarom heeft het ons waar wij toch uitstekende ervaringen hebben met het verschijnsel van de vertrouwenscommissie van de inspraak die wij het tekenen van het profiel van een gewenste burgemeester een rol speelt een uitstekende ervaring. Reden waarom wij in samenhang met de mening die door de nieuwe minister van binnenlandse zaken de heer Wiegel ten beste is gegeven gaarne de mening van de kamerfractie zouden willen vernemen over hoe zij nu staan van het verschijnsel van deze vertrouwenscommissies uit gemeenteraden en eventueel ook uit colleges van provinciale staten. Een tweede vraag ook een beetje gebaseerd op de situatie zoals die in Amsterdam is is ons ingegeven door onze ervaring dat wij zittende in de gemeenteraad van een toch tamelijk als rood gekarakteriseerde stad als Amsterdam de ervaring hebben dat het eensgezind optreden van een gemeenteraadsfractie van een fractie in het algemeen in staat zal blijken vaak om de politieke invloed groter te doen zijn dan die getalsmatig wellicht wordt geschat. En dat betekent dat wij een dergelijk gedrag zo enigszins mogelijk ook zouden verwachten van andere fracties binnen de partij met name ook van die in de 2e kamer. Het heeft ons buitengewoon verheugd dat in het kader van de aandacht die er tegenwoordig voor de mensenrechten veel meer dan vroeger ook al het geval was nog in onze partij is door de voorzitter van de kamerfractie is mee ondertekend de brief van amnesty international. Maar kort daarna is er door enkele leden uit de kamerfractie een initiatief genomen t.a.v. de brief die aan de KNVB is gestuurd over de affaire van al of niet gaan naar Argentinië. Het merkwaardige feit heeft zich daarbij voorgedaan dat weer enige tijd daarna de rest van de kamerfractie heeft gemeend daar afstand van te moeten nemen dat een tweetal leden van de kamerfractie die brief hadden ondertekend en tot de initiatiefnemers hebben behoord.

Wij vonden in Amsterdam dit initiatief, het waarschuwen voor het misbruikt worden in een toch als enigszins totalitair bekend staand land een uitstekend initiatief juist tegen het achtergrond van die brief over de mensenrechten van kort daarvoor en wij vragen dus de kamerfractie om ons nu toch uit te leggen wat de politieke ratio mag zijn van het desavoueren van de initiatiefnemers van de brief aan de KNVB. Een derde vraag die in Amsterdam is opgekomen betreft het reclame maken van de Giro, de postgirodienst. Het is tweërlei dat wij ons er aan gestoten hebben. In de eerste plaats is het zo dat de postgirodienst nogal reclame maakt als thuisbank of hoe het dan maar heten mag. Een vermeend soort bank waarvan wij de indruk hebben dat die niet meer kan en niet beter is dan allerlei andere banken in dit land. En wij vragen ons dus af of hier niet sprake is toch van een onterecht soort van reclame dat eventueel voor de codecommissie zouden kunnen brengen, maar wij willen daarvan in de eerste plaats waar het toch mede de kamerfractie is die daar de verantwoordelijkheid voor draagt, helpt dragen zeker nu wij zelf bewindslieden hebben die daar iets mee te maken hebben te vragen wat hun mening hieraangaande is temeer omdat daar nog een aspect aan vast zit. Namelijk het aspect van het zich gaan bewegen op terrein waar het particulier initiatief in casu de snelkoeriersdiensten zich al lang een grote plaats heeft verworven waar wij de indruk hebben dat niet direkt door de PTT in een behoefte wordt voorzien die niet elders wordt voorzien zodat wij u de vraag nogmaals willen stellen wat doen wij daaraan. Vinden wij dat geschikt zoals dat gaat en wat vindt u daarvan. Dank U zeer.

Mijnheer Ronteltap.

Een vierde vraag van Amsterdam dat is hoe kijkt de fractie op het ogenblik aan tegen de door staatssecretaris Hendriks ingediende wetsontwerpen m.b.t. de financiering van de gezondheidszorg. We waren daar in Amsterdam nog niet bepaald gerust op dat er zodanige wijziging in die wetsontwerpen zou plaats vinden dat dat allemaal naar tevredenheid kan verlopen. Een ander punt is dat we kort geleden tot onze grote ergernis mogen we wel zeggen papier vanuit de 2e kamer der staten generaal onder ogen hebben gekregen houdende een wijziging van het hoofdstuk van cultuur, recreatie en maatschappelijk werk voor het dienstjaar 1977 waarbij onder artikel 199 de materiele uitgaven van het centraal bureau uitvoering vestigingsbeleid rijks- genoten een vermindering wordt toegepast van 10 miljoen gulden.

En naar ik me herinner was dat voor het jaar daarvoor ook al een vermindering ik dacht in de orde van 3 miljoen gulden. Tien miljoen gulden wordt daar in mindering opgebracht en wel met als motivering de vermindering van dit artikel is mogelijk, doordat zeer veel migranten een definitieve huisvesting hebben gevonden. Nou dat heeft ons buitengewoon gestoken dat daarmee tien miljoen gulden voor dit doel niet uitgegeven wordt omdat toch bekend is en in den lande zelfs bekend is doordat dat zelfs regelmatig via de tv ook wordt meegedeeld aan geheel nederland dat met name de ex-rijksgenoten in Amsterdam bepaald allemaal niet definitief gehuisvest zijn en bepaald ook allemaal niet in aanvaardbare omstandigheden een tijdelijke huisvesting gevonden hebben. U denkt alleen maar aan de vele brandgevaarlijke pensions die door deze mensen bewoond worden. Laatste punt is de ruimtelijke ordening. Het verbaast ons enogszins dat we vanuit de fraktie van de 2e kamer, althans ook in de 2e kamer geen geluiden horen waaruit blijkt dat de fraktie zich stevig verzet tegen de wijze waarop in ons land gebruik gemaakt wordt van het voorbereidingsbesluit. Het is nu die wet toch al vanaf 1965, wet ruimtelijke ordening in werking is getreden is het toch geen redelijk argument meer om te zeggen dat vanwege allerlei inspeelmoeilijkheden de gemeente gebruik zouden moeten maken van zo'n voorbereidingsbesluit. Het is overduidelijk dat een zeer groot gedeelte van de voorbereidingsbesluiten nu door gemeentebestuur getroffen worden uitsluitend en alleen om hun speciale wil t.a.v. het gebruik van een stukje grond te regelen, op te leggen, buiten de afwegingsmogelijkheden die gegeven worden bij het opstellen van een normaal bestemmingsplan, buiten ook de beroepsmogelijkheden die de mensen hebben als ~~xxx~~ er de procedure van een normaal bestemmingsplan gevolgd wordt. En nou heeft er weleens de minister een keer n.a.v. een vraag vanuit onze fraktie in de 2e kamer gezegd ja als een voorbereidingsbesluit wat geldig is voor een jaar die tijd gepasseerd is dan moeten alle bouwvergunningaanvragen afgedaan worden aan het eind van die periode. Maar weet de fraktie dan dat er ook gemeenten in dit land zijn die zeggen wij laten zo'n voorbereidingsbesluit niet aflopen, wij trekken het in en voegen een nieuwe datum in voordat het eerste afgelopen is. Ik zou graag willen weten wat de fraktie daaraan gaat doen.

Dank U zeer. Dan de volgende sprekers. Den Haag.

Modderman, den Haag.

Wij hebben gisteren van de heer Rietkerk al enigszins een geruststelling gehoord over de hypotheekrente van het eigen huis in de plannen Hofstra. Maar er is natuurlijk nogal wat meer verborgen en verschoven in die plannen Hofstra en zonder nu al op dit moment daar uitputtend over een oordeel te willen uitspreken of te verwachten van de fractie zou ik toch wel op een drietal onderdelen de aandacht willen vestigen. Ten eerste vraag ik mij ernstig af of deze plannen die die anti-inflatie, die neutrale inflatie niet minstens tien jaar te laat komt. We zijn nu terug, die inflatie die wordt op het ogenblik al teruggedrongen ik heb dat de heer van Ardennen gisteren of eergisteren nog horen zeggen met enig, hij was wel blij dat hij dat kon zeggen en ik heb er wel vertrouwen in dat onder deze regering dat nog verder kan worden teruggebracht, dus zo dringend noodzakelijk lijkt me dat op dit ogenblik niet. In de tweede plaats wordt er een element weer aan toegevoegd aan de belastingheffing wat weer verder de zaak compliceert, wat je allemaal vantevoren niet zo goed kan overzien. Maar in de derde plaats en dat vind ik eigenlijk op dit moment het belangrijkste de uitwerking van algemene maatregelen en verandering die zijn natuurlijk altijd in de verschillende groepen belastingplichtigen geheel verschillend en in dit verband zou ik dus toch bepaald wel willen aandringen bij de fractie om een goed op te letten dat de kleine zelfstandige hier niet onder doorgaan. De huidige bestaande kleine zelfstandigenaftrek van 1600 gulden dat klinkt niet erg indrukwekken maar die is voor die kleine zelfstandigen die onder de inkomenspositie van de modale werknemer zit en die zijn er nog heel wat in ons land een wezenlijke verlichting. U moet er goed op letten dat daar zonder dat dat in die vorm hoeft te blijven bestaan dat dat geen nadelen geeft voor die groep. Ik heb ook het genoegen om lid te zijn, deel uit te maken van de landelijke middenstandscommissie en daar vergaderen we donderdag. We hebben hier dus nog niet over gesproken en ik ben er bijna zeker van dat ik dat hier ook al namens die commissie kan zeggen. Dank U zeer.

Van den Boogaart den Haag.

Ik heb een vraag die slaat op het onderwerp onderwijs en dat zijn twee aspecten daarvan. Ten eerste de kwaliteitshandhaving in het onderwijs en de aansluiting lageronderwijs - voortgezet onderwijs.

Binnen de afdeling den Haag is vrij grote ongerustheid kan ik stellen over de kwaliteitshandhaving in het lager onderwijs. Dat gaat dan met name om de volgende zaak. Door allerlei vernieuwingen, door experimenten die worden ingevoerd is er in het lager onderwijs een verschil aan het ontstaan in de benadering door de diverse lagere scholen.

Dit heeft tot gevolg dat er in een grote stad, maar uiteraard ook op het platte land tussen diverse scholen grote verschillen zijn.

Er zijn scholen die veel nadruk leggen op de algemen kennisvakken.

Er zijn scholen die nadruk leggen op creatieve vakken. Er zijn scholen waar de zogenaamde maatschappijoriëntatie hoog in het vaandel staat. Dit leidt tot problemen bij de aansluiting van de lagere

school naar de scholen voor het voortgezet onderwijs. Daar hebben we overigens met heel groot genoegen kunnen constateren in het regeer-

akkoord onder punt 6 van paragraaf 2 welzijnsbeleid ook genoemd wordt dat aan deze punten aandacht zal worden besteed. Dat was dus

een grote geruststelling, maar de vraag bleef overeind vanwege de grote zorg wat is de beleidslijn die gevolgd gaat worden en om te

zorgen om een concretisering van deze punten uit het regeerakkoord. Ik wil ze even voorlezen dat is dus de aansluiting basisschool-

voortgezet onderwijs moeten worden verbeterd. Gezocht wordt naar de

~~maximale~~ mogelijkheden om het minimum eindniveau van de leer van het primair onderwijs vast te leggen. Ik zou daar graag een antwoord op hebben van de kamerfractie.

Mijn naam is Vels en ik kom uit Eindhoven maar ik spreek op dit moment

a titre personnel en niet namens mijn afdeling die mij heeft afge-

vaardigd. Het gaat hier om een kwestie die mij zeer ter harte ligt en met mij een groep nederlanders enige honderdduizenden die hier ook

mag ik wel zeggen emotioneel mee betrokken zijn. Het is meer een beroep dan een vraag die ik doe op alle leden van onze fractie in het

bijzonder zij die zich bezig houden met justitiele zaken. Met name in concreto gaat het hier om het toelatingsbeleid. Ik moet helaas

even een korte terugblik geven in de historie en wel naar de datum 27 december 1949 toen de souvereiniteit werd overgedragen aan de verenigde staten van Indonesië.

Toen kreeg Nederlaners een optietermijn zij die daar geboren waren van 2 jaar. Dat impliceerde dat de toescheiding der staatsburgers in die periode moest plaats vinden. Een aantal heeft toen door omstandigheden die ik hier niet nader uiteen wil zetten gekozen voor het indonesisch staatsburgerschap. Ik weet dat Nederland wat dat betreft in het verleden ~~en~~ ook in het verleden een naam heeft die zeer goed goed in de wereld t.a.v. wanneer mensen door in hun vrijheid beperkt worden en in hun moeilijkheden naar Nederland toekomen. Welnu men heeft ook t.a.v. de zogenaamde spijtoptanten in het verleden een soepel beleid gehanteerd. Nu echter is er nog een groep over dat zijn de afstammelingen van diegenen die eens het nederlands staatsburgerschap hadden en die buiten hun medeweten door de keuze van hun ouders mede de indonesische nationaliteit verkregen. Normalitair zou ik zeggen wanneer zij in Nederland hadden verbleven de nderlandse nationalitiet hadden kunnen herkrifgen. Wanneer zij 21 jaar waren geworden en zij daartoe het strekkende verzoek zouden indienen. Recentelijk heeft zich een geval voorgedaan waarbij zo'n jongeman helaas mag ik wel zeggen zijn verzoek werd afge-
wezen en hij is thans ondergedoken en dit laat vooral bij mij een bittere ~~na~~maak na want ik heb de tijd meegemaakt dat ik met mij een aantal vanwege hun loyaliteit ook hebben moeten onderduiken en dat weleens met hun leven hebben moeten bekopen voor het Koninkrijk der Nederlanden. Ik doe hierbij dus een dringend beroep op de leden der fraktie en in het bijzonder zij die justitieel werk doen om in de toekomst mochten dergelijke gevallen zich voordoen met zeer grote zorgvuldigheid dit te willen natrekken en te proberen volgens oude traditie deze mensen toch van nederlandse stam in het land van herkomst toe te laten. Ik dank U zeer.

Mijnheer de voorzitter mijn naam is Hupkes uit Bergschenhoek. Wij hebben een vijftal problemen die we aan de fraktie van de 2e kamer zouden willen voorleggen namelijk in de eerste plaats over de tuinbouw. Zoals u weet is de zuid-hollandse tuinbouw bijzonder belangrijk. Niet alleen voor Zuid-Holland maar ook voor de nederlandse export. Op het ogenblik wordt binnen de EEG gesproken over de toetreding van de zogenaamde GPS landen en daarmee ook in verband de middellandse zee tuinbouw. Ik zou aan de fraktie van de 2e kamer willen vragen of zij nu al hun commentaar willen geven op de voorstellen van de commissie voor de landbouw van het europese parlement zoals die zijn gevat in het document 467-77 van 11 januari 1978.

Met name wat er gezegd is op bladzijde 39. Tweede punt is dat wij in Bergschenhoek nogal ongerust zijn over de provinciale herindeling. Wij liggen dicht tegen Rotterdam aan en het probleem zal zijn of wij bij Rijnmond zullen komen of bij midden-holland. Ik wou daar de aandacht voor vragen dat wij in Bergschenhoek en de overige drie Bdriehoekgemeente ingedeeld wensen te worden bij midden holland. Derde punt is dat de drie gemeente van de bdriehoek nogal klein zijn en dat wij dus met de gemeentelijke herindeling weleens in moeilijkheden kunnen komen en we zouden willen vragen om uw aandacht dat wij als gemeente graag zelfstandig zouden willen blijven. Wij hebben dat in ons verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen hebben wij gemeend dat als volgt te moeten stellen. Ik citeer de VVD is van mening dat het probleem van de gemeentelijke herindeling niet uitsluitend bekeken dient te worden vanuit het gezichtspunt van grootschaligheid en doelmatigheid maar in de eerste plaats vanuit het zo zo goed mogelijk funktioneren van democratie. In dat licht gezien is zelfstandig voortbestaan van de gemeente Bergschenhoek in de toekomst heel goed denkbaar. Mede gezien dit en de komende provincies nieuwe stijl dient de gemeente Bergschenhoek zich ten spoedigste aan te sluiten bij het intergemeentelijke overleg orgaan midden holland. Het is de wens van de VVD dat de gemeente Bergschenhoek tezijnertijd zal gaan behoren tot een mogelijk nieuwe provincie midden holland. Vierde punt wat ik aan de fraktie zou willen voorleggen is het beroemde punt van rijksweg 19 lang Delft. Rijksweg 19 langs Delft heeft grote aandacht in de pers en op de tv kijkt u maar naar de uitzending van de VARA van 13 januari van dit jaar. Als u nu ziet in het streekplan zuid holland west dan ziet u dat er een keuze gemaakt moet worden tussen rijksweg 19 en rijksweg 14. Voor de duidelijk rijksweg 14 is als het ware het verlengstuk van de van Brienenoordbrug naar Zoetermeer. Zou rijksweg 14 worden aangelegd dan zou die dwars komen te lopen door het recreatieschap de rottemeren waarin vele miljoenen zijn geïnvesteerd. Niet alleen dat, deze rijksweg zou op een gegeven moment ook dwars komen te liggen door belangrijke tuinbouwarealen van de gemeente Bergschenhoek. Ik zou de fraktie van de 2e kamer willen vragen om aandacht voor dit probleem. Tenslotte zou ik een kaart willen laten zien aan de fraktie voor het streekplan zuid holland west i.v.m. de grens tussen de gemeente Bergschenhoek-Berkel-Rodenrijs en Rotterdam. Dank U vriendelijk.

Voorzitter, van der Meulen afdeling Leiderdorp.

Ik heb maar een vraag aan de fractie en die gaat in de richting van de heer de Beer. Ik bleek ongeveer een jaar terug voorzitter en lees dan in een boek vrijheid, werk, samenwerking onder het hoofdstukje wonen huurders van woningwetwoningen wordt het recht gegeven hun woning te kopen. In een ander boekwerk kom ik tegen het eigen woningbezit wordt gestimuleerd en wezenlijke vergroting van het aandeel eigen woningbezit in het gehele woningbestand is noodzakelijk. Als je dat leest dan denk je koek van eigen deeg en dat klopt dan ook uit niet bij brood alleen. Hoe zijn nu die twee passages terecht gekomen in het regeerakkoord. Daar staat onder diverse onderwerpen het eigen woningbezit zal krachtig worden bevorderd door de bijzondere aandacht voor het beschut eigen woningbezit. Een wezenlijke vergroting van het aandeel van het eigen woningbezit in het gehele woningbestand is noodzakelijk. Huurders van woningwetwoningen wordt onder bepaalde voorwaarden het recht gegeven om hun woning te kopen. Voor de verkoop van woningwetwoningen zullen nadere regels worden gesteld. Aldus het regeerakkoord. Wat is er geschied op 22 en 23 februari bij de behandeling van de begroting volkshuivering en ruimtelijke ordening in de 2e kamer is uitgebreid over gediscussieerd. Geen twijfels aan de inzet van de heer de Beer op dat punt die niet stil heeft gezeten. De opmerkingen van de staatssecretaris de heer Broks echter die wijzen in een richting nou laat ik het zo zeggen niet staat te popelen om dit stuk uit het regeerakkoord en om dit stuk uit het VVDverkiezingsprogram en tussen de regels door uit zijn eigen program uit te voeren. Interpreteer ik dat op een juiste wijze. Is dat ook de conclusie van de heer de Beer geweest en zo ja wat zijn zijn bemerkingen daarop.

Selleraat afdeling Oss en omstreken.

Een vraag die ook meer gericht is op de heer Joekes zoals de vraag van den Helder en die van den Haag. Mijnheer de voorzitter eerst nog even iets over die plannen van de commissie Hofstra. Het lijkt mij toch dat dat in principe zeer zinnige voorstellen zijn betreffende die inflatiecorrectie en het toch waard is dat dit principe in ieder geval toch wel wordt overgenomen met dan inachtneming van lelijdelijkheid of aanpassing of ontziening in de hypotheekrente mogelijkheden i.v.m. eigen woningbezit. Maar dan eigenlijk mijn vraag en dat is het punt betreffende de in de laatste jaren zeer snel toegenomen waarde der eigen woning.

Doordat de fiscale autoriteiten op dit punt zeer actief zijn moeten velen nu vermogingsbelasting gaan betalen of veel meer betalen als ze dat al doen terwijl hun feitelijk bezit niet is toegenomen. Zeker bij de spaarders en oudere mensen hun spaartegoeden door inflatie e.d. minder waard is geworden. Nu wordt in de regeringsverklaring gesproken over een aanpassing dacht ik der vrijgestelde bedragen bij de vermogensbelasting. Helaas dacht ik dat in de eerste door minister Andriessen aangekondigde maatregel hierover nog niets vermeld is. En het lijkt mij dan ook goed en ik zou het ook op prijs stellen als onze fractie gaat aandringen op een spoedige correctie op deze toch zeer onrechtvaardige toeneming der belastingdruk. Dank U.

Mevrouw Bonenbakker van de afdeling Deventer maar dit is een persoonlijke vraag.

Ik zou graag aan mevrouw van Someren willen vragen of ze de vergadering de primeur wil geven van een nadere toelichting op haar in de eerste kamer gedane suggestie om te komen tot een snelheidsbeperking in de bebouwde kom, met name in de woonwijken en dan zeker t.a.v. van de perceptie en de bestraffing. Dank U.

Mijnheer Markuze.

Over CDA en loyaal zijn van dez en gene is gisterenavond voldoende gesproken daar hoef ik gelukkig niet op in te gaan, we moeten het CDA ook niet belangrijker maken dan het al is. Laat ik beginnen met mijn grote waardering uit te spreken voor het feit dat de heer Rietkerk de bekende zuid afrikabrief heeft ondertekend. De iets ouderen onder de afgevaardigden onder u en de kamerleden weten dat dit onderwerp weleens een stokpaardje van mij is geweest op de congressen. Ik denk met name aan een wat roerig congres op dit punt 15 jaar geleden.

Ik ben blij dat er op dit punt wat betreft beleid en de mening van de kamerfractie geen onduidelijkheid meer is. Inzake de arabische boycot chantagepolitiek verwacht ik dat onze kamerleden minstens even scherp stelling zullen nemen zoniet scherper als PvdA en D66.

Wat betreft de departementale herindeling dat was een belangrijk punt in ons verkiezingsvoorstel en ik hoop dat dit in de haast van de formatie niet in de prullenmand is verdwenen. De woningwetwoningen en het recht van koop door de bewoners daarvan was ook een punt in het regeringsakkoord. De staatssecretaris heeft dat onder gejuich van de PvdA en wat tandengeknars van onze fractie neem ik aan in de prullemand gegoooid.

Zo'n minister zat er bij en keek er naar. En het CDA was ook tevreden. Nou dat ben ik niet zo erg. Ik wou graag weten welke initiatieven de fractie denkt te nemen op dit punt. Wat ik wel ook wil weten is wat men verstaat onder de woorden onder bepaalde voorwaarden in het regeringsakkoord want waar we wel voor moeten oppassen vind ik dat wij als partij niet naar ons hoofd krijgen gesmeten dat wij de speculatie juist in dit soort woningen willen bevorderen. Daar moeten we erg voor oppassen, daar wil ik me ook erg tegen verzetten. De ambtenaren mijnheer de voorzitter. De laatste geruchten wijzen er op dat daar behoorlijk zal moeten worden ingeleverd. Ik zeg zou. Ik vind wel dat onze fractie daar ontzettend voorzichtig moet zijn omdat men in ambtenarenkringen niet de indruk gaat krijgen dat men extra wordt gepakt omdat men zo makkelijk te pakken is. Offers brengen uiteraard maar dan ook evenredig met andere inkomensgroepen. Onderwijs drie korte vraagjes. Uit het veld zoals dat in het jargon wordt genoemd krijg ik signalen lokaal dan in Zaanstad dat bij sollicitaties gehuwde vrouwen worden achtergesteld. Mij lijkt dit een aanmoediging tot hokken of zelfs tot echtscheiding en ik ben benieuwd wat onze specialisten op dit punt ervan vinden. In kringen van het voortgezet onderwijs men hoeft het blad van het genootschap van leraren er maar op na te slaan daar heerst enige onrust over het feit dat op bepaalde scholen de leerlingen of de studenten en dan zit men op de academi natuurlijk mede beslissingsrecht krijgen en dat kan weleens een beslissend medebeslissingsrecht zijn heb ik begrepen inzake sollicitanten. Daar heerst enige onrust. Ik vind als dat soort zaken geregeld moet worden dat daar enige richtlijnen op papier zouden kunnen worden gezet. Graag de mening van de fractie hierover. Tenslotte wat onderwijs betreft dan de kwaliteitsverbetering van de pedagogische academie. Als oud leraar gaat mij dat zeer ter harte ik heb ook op zo'n academie mogen zitten en heb nog net meegemaakt dat mijn leerlingen studenten werden. Ik ben zelfs helaas nooit hoogleraar geworden. Mijnheer de voorzitter wat betreft de aboruts vind ik dat onze partij, onze fractie zich loyaal moet aopstellen jegens het regeringsakkoord en jegens de coalitiepartner. En wij moeten niet om de heer den Uyl te citeren inbreken via de achterdeur met behulp van de PvdA en daartoe heb ik een uitspraakje opgesteld wat voor discussie en stemming vatbaar is. Algemene ledenvergadering van de VVD in vergadering bijeen op 11 maart 1978 wenst het kabinet wijsheid en sterkte toe bij het vinden van een voor 1 januari 1979 in te dienen abortuswetontwerp dat geacht mag worden een meerderheid te verkrijgen in de beide kamers der staten generaal.

Tenslotte mijnheer de voorzitter was ik verheugd dat althans gisterenavond de NOS even van zijn belangstelling deed blijken. Dat is weleens minder geweest ik denk met name aan het grote congres in de RAI in Amsterdam 30-jarig bestaan geen NOS aanwezig. Maar elke eruptie van mevrouw Bekkers in andere belangrijke partijen en partijtjes worden door de NOS heftig geregistreerd. Maar gisteren was de NOS aanwezig. Ik heb niet gezien dat er even werd een opname gemaakt van het publiek want de kijker moet natuurlijk niet het idee krijgen dat deze zaal stampvol zou kunnen zijn. Wat betreft de kijk- en luistergelden mijnheer de voorzitter. Er zijn duidelijke berichten dat de NOS niet denkt uit te komen met die 5-4 ton die men per jaar heeft. Dat lijkt mij ook een moeilijke zaak als men bedenkt dat wanneer de Koningin naar Surinmae gaat dat een ploeg van zo'n 15 man meegaat. Ik vermoed dat de hele familie Enkelaar is ik heb het niet helemaal bijgehouden. Ik vind dat altijd een hee moeilijke zaak als men zegt we kunnen niet toe met het geld dan zeg ik van dan moet je natuurlijk wel weten waarover je praat en ook daarover heb ik een motietje. VVD enz spreekt als haar mening uit dat van behandeling van een voorstel tot verhoging van de kijk- en luistergelden alleen sprake kan zijn wanneer het parlement vantevoren volledig inzicht krijgt in het financieel beheer van de omroepverenigingen. Dat was het.

Het ziet er niet erg naar uit dat dit gestencild aan een afdelingsvergadering is voorgelegd deze motie voordat die hier kwam.

Mijnheer de voorzitter ik spreek in de geest van onze afdeling, de motie is door mij persoonlijk ingediend.

Daar zijn we altijd erg voorzichtig mee met geesten oproepen, behalve de tijdgeest.

Mijn naam is van der Meer-Zoetermeer, maar ik spreek voor mijzelf. Ik had een vraag over de ontwikkelingssamenwerking. We weten heel goed hoe de VVD denkt over de bijdrage die minister Pronk aan Cuba heeft gegeven, maar een van de belangrijkste onderdelen naar mijn mening is het internationaal onderwijs. En ik weet niet wat de mening van de VVD is over de bijdrage in het internationaal onderwijs, maar ik weet wel dat het aantal beurzen voor mensen uit ontwikkelingslanden om hier in het internationaal onderwijs te kunnen deelnemen aanzienlijk terugloopt.

En de vorige minister heeft al aangekondigd dat het volledig af zal lopen. Ik wil daar toch echt voor pleiten om dit om te buigen want het internationaal onderwijs geeft namelijk een onvervreembare hulp aan mensen uit de ontwikkelingslanden en met onvervreembaar bedoel ik wat je iemand in zijn hoofd duwt dat zit er in en dat kan niet gebruikt worden om allerlei gouden bedden enz. te kopen. En ik zou graag van de VVD willen horen wat hun standpunt is t.a.v. de bijdrage die Nederland geeft in het internationaal onderwijs.

Mijnheer Labon.

Mijnheer de voorzitter ik wilde onder de aandacht brengen het Oosterschelde vraagstuk. Afgelopen woensdag mijnheer de Beer meen ik is dit vraagstuk in de kamer ter sprake geweest en de afgelopen jaren is er veelvuldig over de Oosterschelde gepraat. Nu zijn de uiteindelijke besluiten die er door de kamer genomen zijn om akkoord te gaan met een pijlerdam die zijn nog steeds van kracht echter door de Delta-dienst zijn deze plannen omdat er indertijd nogal wat onduidelijkheid was over de technische uitvoerbaarheid ook in de afgelopen jaren nog wel aan enige wijziging onderhevig geweest. Dit heeft ertoe geleid dat ook in het hele Oosterscheldevraagstuk nogal veel mensen steeds hun twijfels hebben over de technische uitvoerbaarheid van deze plannen. Het heeft ons en met name dus een aantal mensen die in actiegroepen verenigd zijn nu in de Oosterschelde verheugd dat ook de heer de BEer n.a.v. gesprekken die met hem gevoerd zijn inderdaad vragen heeft gesteld aan minister Tuinman over deze kwestie. In hoeverre er een zekerheid inderdaad nog zo onzeker is. En hoever inderdaad op dit moment allerlei maatregelen worden genomen die al als voorbereiding voor de nieuwe pijlerdam zouden gelden zonder dat werkelijk duidelijk is in hoeverre dat allemaal technisch uitvoerbaar is. Toch is ons gebleken dat de antwoorden van de heer Tuinman op uw vragen mijnheer de Beer in feite nog uitermate vaag en in feite ook net zo onduidelijk zijn als tot op heden de berichten over de Oosterschelde in zijn totaliteit zijn geweest. Het punt waar het om gaat is in feite dit dat nadat de pijlerdam een technisch uitvoerbaarheid was besloten te zijn gefundeerd op putten uiteindelijk een wijziging is opgetreden in de hele plannen en het geen pijlerdam op putten zou worden maar een pijlerdam op een soort vaste onderlaag genoemd een monoliet pijlerdam. Omdat die puttenconstructie toch te grote onzekerheden met zich mee zou brengen. Nou is deze hele nieuwe constructie monoliet pijlerdam is zo onzeker, zo onduidelijk en in technische uitvoering nog zo weinig uitgetest dat ook binnen de Delta-dienst vele mensen hun twijfels hierover uitspreken.

Een kleine illustratie. De kans en dat wordt door de mensen zelf onderkend dat bij een stormkracht als in 1953 heeft plaats gevonden de kans dat deze hele monoliet pijler bij een dergelijke stormkracht 10 centimeter zou gaan schuiven is zeer wel redelijk. En een verschuiving van 10 centimeter van zo'n dam kan inderdaad de nodige konsekventies hebben voor het funktioneren van de schuiven binnen zo'n pijlerdamconstructie. Dit zijn gegevens die letterlijk ook in de berichten van de Deltadienst worden gepubliceerd. Welnu het is nu de vraag en meden n.a.v. de vage berichtgeving van minister Tuinman op deze vragen ook van mijnheer de Beer. De vraag aan de heer de Beer is nu in deze in hoeverre is hij tevreden met de antwoorden van minister Tuinman en wat denkt mijnheer de Beer en de fraktie van de VVD aan standpuntbepaling inde komende maanden in te zullen nemen t.o.v. de Oosterscheldedam juist omdat deze onzekerheden nog zo groot zijn en omdat er uitermate veel kosten worden gegeven aan voorbereidingen nu al om uiteindelijk tot een pijlerdam te komen die dus in uitvoering nog uitermate onduidelijk is.

Voorzitter mijn naam is Lugtenveld van de afdeling Amersfoort en ik had een persoonlijke vraag aan de heer de Korte. Ik heb een voorstel gelezen van de heer de Korte om de kinderbijslag te differencieren naar leeftijd. Het voorstel dat spreekt mij wel aan. Ik wilde vragen hoe de VVDfraktie meer aandacht voor dit voorstel denkt te bereiken. Ik wou ook vragen in hoeverre dit een bijdrage kan zijn voor de omhoogingsoperatie.

Voorzitter mijn naam is Euverink van de afdeling Hoogezand-Sappemeer. Ik wil graag het volgende aan de kamerfraktie vragen. De hantering van het huidige artikel 49 van de ruimtelijke ordening m.b.t. de planschaderegeling werkt onbevredigend. Ik zou graag weten van de kamerfraktie of die dezelfde mening is toegedaan en wat er aan verbeterd zou kunnen worden op korte termijn. Dank U.

Dan heb ik hier het stembusresultaat. Er zijn uitgebracht in het totaal 2304 stemmen. Om verkozen te zijn moet men in de eerste plaats de meeste stemmen hebben, maar dat moet dan ook nog eens meer zijn dan de helft van het aantal stembriefjes. Het aantal stembriefjes was 768 dus de meeste stemmen mits meer dan 384 leidt tot verkiezing.

De heer Bom heeft 545 stemmen en is gekozen. De heer Polak heeft 731 stemmen en is gekozen en de heer Talsma heeft 591 stemmen en is gekozen zodat de plaatsvervangende leden van de commissie van beroep zijn geworden de heren Polak, Talsma en Bom. Mevrouw Nieuwenhuis had 437 stemmen. Dames en heren een aantal technische mededeling. We liggen wat voor op het tijdschema, technische mededelingen zijn deze dat de Avro tv wil nu enige opnamen maken met de heer Rietkerk maar zou het bijzonder op prijs stellen wanneer dat nog kan met een gevulde desgewenst roezige zaal. U wordt dus maar met mate in uw vrijheid beperkt, maar mijn vraag is of een aantal leden dat op de bovenste rijen zitten misschien wat naar beneden wil komen voor het indikken. Tweede technische mededeling is deze. Wij hebben hier een aantal lunches gegarandeerd van 250 stuks. Er zijn evenwel slechts 6 lunchbonnen verkocht. We hebben de indruk dat er een groot aantal leden is dat van mening is dat zij elders goedkoper, beter, gezelliger dat weet ik niet kunnen lunchen. Maar aangezien het zonde is de aanwezige lunches te laten bederven wordt de lunch u aangeboden. De 6 gekochte bonnen kunnen worden ingeleverd tegen geld. Mocht u zich door deze vrijgevigheid bezwaard voelen dan kunt u thuis de acceptgierekaart raadplegen. Derde mededeling is deze de afgevaardigden die dat al gisteren nog niet bij herhaling hebben gehoord zou ik nog een keer willen wijzen op de enquête. De vergadering is nu geschorst tot half twee. Dan worden de vragen die aan de kamerleden zijn gesteld beantwoord.

Voordat een aantal leden van de beide kamerfrakties antwoord zal geven op de gestelde vragen maakte onder opmerkingen zou ik even de volgende zaak aan de orde willen stellen. Gedurende de laatste maanden heeft een betrekkelijk groot aantal nieuwe funktionarissen zijn of haar intrede gemaakt zowel op het algemeen secretariaat als bij de fraktie en ik dacht dat de aanwezigheid van een groot aantal afgevaardigden een welkome gelegenheid bood om deze nieuwe funktionarissen even aan u voor te stellen maar dan hoop ik wel dat ze willen komen. Dat is in de eerste plaats mevrouw Breitbart adjunct-secretaresse. Velen uwer hebben haar al gezien maar ik vraag haar om even op het podium te komen. De heer Ditmar adjunct-secretaris voor de organisatie en propaganda die bij deze vergadering natuurlijk ook al zeer actief geweest is voldoet nu wel aan mijn verzoek en komt op het podium.

En de voorlichting van de fraktie ook van hoofdbestuursbeleid ook voorbereiding van radio- en tvuitzendingen is toevertrouwd aan een tweetal nieuwe funktionarissen de heren Boosman en Krol waarbij u van de heer Krol al vaak hebt gelezen in het partijorgaan omdat hij daar in de parlementaire verslaggeving verzorgt. Dan doet het mij genoegen om de staatssecretaris van binnelandse zaken in ons midden welkom te heten hij was er gisterenavond ook en dus op een andere manier aan het werk dan we toen dachten. Dan is er vanochtend een tweetal moties ingediend door de heer Markuze die zich gemachtigd acht door de ledenvergadering van de afdeling Zaanstad. De ene heeft betrekking op behandeling van een voorstel tot kijk- en luistergelden. De andere motie heeft betrekking op het toewensen van sterkte en wijsheid aan het kabinet m.b.t. het in te dienen wetsontwerp abortus. De kamerleden, aan wie de vragen die daarop betrekking hebben zijn gericht zullen daarop antwoorden maar ik wilde u toch vast de mening van het dagelijks bestuur geven over de vraag of deze moties in behandeling kunnen worden genomen dus afgezien van het standpunt dat over de inhoud wordt ingenomen. Het is zo dat de statuten voorschrijven dat moties van deze aard alleen in stemming kunnen worden gebracht hier staat het volgende dat ontwerpuitspraken over politieke onderwerpen die na de ~~xxxxxxx~~ vaststelling van de beschrijvingsbrief aktueel geworden zijn behandeld kunnen worden wanneer de algemene vergadering daartoe met een 2/3 meerderheid van de uitgebrachte stemmen besluit daar het bestuur meent dat in deze beide gevallen niet gesproken kan worden over onderwerpen die aktueel zijn geworden nadat de beschrijvingsbrief is uitgegaan, dat geldt in elk geval voor wat betreft het abortuswetsontwerp en de sterkte die wij het kabinet toewensen dat speelt al langer dan na de verzending van de beschrijvingsbrief dachten wij. En de kwestie van de kijk- en luistergelden waartoe alleen tot verhoging zou mogen worden besloten wanneer het parlement vantevoren volledig inzicht krijgt in het financieel beheer van de omroepverenigingen lijkt ons ook niet iets dat de laatste dagen aktueel is, maar voordat wij aan de vergadering vragen of deze met een 2/3 meerderheid tot de behandeling van die moties wil besluiten lijkt het ons juist dat eerst de kamerleden zichzelf over de inhoud van die moties uitlaten opdat u daarna kunt beslissen. Dan is in alfabetische volgorde het eerst het woord aan de heer de Beer.

Mijnheer de voorzitter ik zal dit applaus beschouwen voor de hele fractie neem ik aan. De heer Groothof heeft een vraag gesteld over de PTTsneldiensten. En ik moet hem zeggen dat dat een moeilijke zaak voor ons is. Ook uit principieel oogpunt. We zijn er eerlijk gezegd overigens niet helemaal uit. Aan de ene kant is de VVD er uiteraard voor dat waar particulier initiatief ~~xxxx~~ zich al ontplooid heeft op een bepaald punt de overheid er goed aan doet om op zichzelf goed lopende zaken niet te gaan beconcurreren. Maar aan de andere kant valt het bezorgen van de post wel heel duidelijk binnen de normale taken van de PTT dat valt niet te ontkennen. En voor een deel namelijk voor brieven en pakketten tot 500 gram valt het zelfs binnen het monopolie van de PTT. Nou heeft de staatssecretaris het volgende gezegd bij de laatste begrotingsbehandeling van de PTT, onze eigen VVDstaatssecretaris. Ze heeft er op gewezen dat het een experiment betreft in drie grote steden dat een jaar zal duren. Ze heeft er ook op gewezen en ze heeft toegezegd dat de volledige kosten door de PTT zullen worden doorberekend zodat geen oneerlijke concurrentie zal worden bedreven of geen concurrentievervalsing. Ze heeft ook toegezegd en dat wordt ook strikt nageleefd want ik heb een PTTambtenaar daarover horen klagen dat geen reclame voor die sneldiensten zal worden gemaakt in deze proefperiode. En ze heeft ook gezegd dat na een half jaar een eerste evaluatie zal plaats vinden. Wij vonden dat met deze zeer behoedzame benadering van de staatssecretaris dat wij ons daar wel bij konden aansluiten.

De tweede vraag die ik heb gekregen is van de heer Labon en die betreft de Oosterschelde. Ik wil er nog eens met nadruk op wijzen dat de hele VVDfractie overigens met de meerderheid van de 2e kamer een overweldigende meerderheid van de 2e kamer in het najaar vorig jaar gekozen heeft voor de monoliet pijlerdamconstructie met een doorstroomopening van 14000 vierkante meter. Toen wij die beslissing namen dus ruim een half jaar geleden toen waren bepaalde oplossingen voor bepaalde belangrijke details, details maar wel belangrijk nog niet bekend. Maar op dat moment is door minister Westerterp de verzekering gegeven dat die problemen wel oplosbaar waren. Hoe staan we nu. Nou op dit moment is er veel voortgang gemaakt in de oplossing van de technische problemen. Dat heeft minister Tuinman ons meegedeeld. De onzekerheden heeft hij gezegd zijn aanmerkelijk kleiner geworden al is het nog niet 100 procent alles uitgezocht.

De heer Labon heeft gezegd ja kijk in die Deltadienst daar zijn veel onzekerheden over de vraag of het geheel technisch oplosbaar zal blijken. Ik moet u zeggen we hebben een poging gewaagd om mensen te ontmoeten in de Deltadienst die bij wie die ontwikkelingen leven maar we zijn er niet in geslaagd om die te ontmoeten. En dat maakt dus voor mij deze mededeling toch wel tot een moeilijke zaak eerlijk gezegd. Voor mij is die althans niet verigeerbaar en we hebben echt pogingen gedaan. De heer Labon heeft gezegd ja dat antwoord van minister Tuinman is uitermate vaag geweest en de wil en dat was dus uiteindelijk de vraag waarop ik moest antwoorden en hij wil van ons weten of we dat antwoord bevredigend vonden en of wij ons daar mee kunnen verenigen. Wel laat ik dit zeggen gezien het feit dat sinds het moment waarop wij de beslissing namen als fractie de onzekerheden alleen nog maar kleiner zijn geworden zien wij op dit moment bepaald geen reden om van ons toen genomen standpunt af te wijken. Ik wijs er op dat minister Tuinman bovendien nog heeft toegezegd dat in het zeer binnenkort verschijnende voortgangsrapport nogeens zeer uitvoerig uiteen zal worden gezet hoe men zich bepaalde oplossingen denkt die op dit moment nog niet geheel bekend zijn.

De derde vraag is van de heer Hupkes uit Bergschenhoek en die betreft de rijksweg 19. Andere vragen van de heer Hupkes zullen door collega's van mij behandeld worden. De rijksweg 19 en de rijksweg 14. Laat ik de heer Hupkes onmiddellijk gerust stellen de VVD is tegen aanleg van rijksweg 14 en we zijn voor maar misschien ga ik nu anderen veront-rusten we zijn voor aanleg van de rijksweg 19. Ik was er bang voor dat er minstens iemand in de zaal was die dat zou betreuren. Maar ik vond dat het de eerlijkheid wel gebood om dat te zeggen- Die zaak is uitvoerig bediscussieerd geweest. Wij delen de bezwaren die tegen rijksweg 14 bestaan uit milieuoverwegingen. Wij zien ook wel milieu-bezwaren tegen rijksweg 19 maar die tillen wij minder zwaar dan voor rijksweg 14. Ik moet erbij zeggen dat de bestaande rijksweg 13 tussen den Haag-Rotterdam dat die niet voor verbreding vatbaar is daar zijn natuurlijk allang onderzoeken naar verricht. Ik wijs er ook nog op dat aangezien de heer Hupkes dat vermeld heeft dat in het streekplan zuid holland west dat tracée voor rijksweg 19 niet is opgenomen door de provinciale staten door GS van zuid holland en nu hebben mevrouw Verkerk-Terpstra, mijnheer Geurtsen en ikzelf schriftelijke vragen over ingediend en het antwoord daarvan overigens nog onder het vorige kabinet is gekomen en dat luidde dat het rijks bezwaar zal maken tegen het weglaten van het tracée van de rijksweg 19 in midden delftland.

Tenslotte kan ik er nog dit van zeggen de principiële beslissing van die zaak hoewel daar een motie van de PPR ligt is met onze stem tegen die wel is aangenomen in de kamer. Een principiële beslissing over die zaak zal eigenlijk pas genomen wanneer het betreffende planologische kernbeslissing van het meerjarenplan personenvervoer en structuurschema verkeer vervoer zal behandeld worden in de 2e kamer.

En dan tenslotte kom ik op een punt waarvan het mij buitengewoon veel plezier deed dat daar een tweetal sprekers vragen over hebben gesteld namelijk de heren Vermeulen en Markuze een vraag hebben gesteld over kooprecht voor huurders van woningwetwoningen. We hebben inderdaad zorgen over de uitspraak die staatssecretaris Brox over die zaak heeft gedaan bij de laatste begrotingsbehandeling. Die uitlatingen deden namelijk twijfel zaaien over de vraag of deze CDAbewindsman wel bereid is het regeerakkoord op dat punt loyaal uit te voeren. De heer Vermeulen heeft zeer terecht gewezen op het feit dat in het verkiezingsprogramma dit kooprecht, in ons verkiezingsprogramma het kooprecht staat opgenomen en dat het ook in het regeerakkoord staat. Hij had er aan toe kunnen voegen dat ook de partijraad van de VVD in een nog vroeger stadium zich al positief over die heeft uitgelaten. Ik wil dit zeggen op de eerste plaats zullen wij over deze zaak bepaald nog in de slag gaan met de regering. Wij zullen ervoor blijven vechten dat het kooprecht inderdaad gerealiseerd gaat worden. Ik wil u ook omdat het hier een erg belangrijke zaak betreft ik heb het weleens een keer ietwat gekscherend genoemd een liberaal maatschappijhervormend voorstel. Het is zo, ik wil nog even toelichten waarom wij daarvoor vechten. Wij willen dat kooprecht om twee redenen in de eerste plaats een principiële reden omdat het goed is om het eigen woningbezit te bevorderen ook onder de middelbare lagere inkomensgroepen die vaak niet aan een nieuwbouwhuis geholpen kunnen worden, ook niet aan zogenaamd beschut eigen woningbezit omdat dat te duur voor hen is. In de tweede plaats en dat beschut eigen woningbezit komt ook erg moeilijk van de grond. De tweede reden is dat er een geweldige schaarste is juist aan goedkopere eigen woningen, dat weten we allemaal en die schaarste maakt dat de prijzen zo enorm worden opgedreven. De geweldige prijsstijging in alle koopwoningen en ook bij de oudere woningen en dat betekent dus dat steeds minder mensen in staat zijn om zich, mensen met een smalle beurs om zich zo'n dergelijke woning te verwerven.

Nou dan kun je twee dingen doen je kan een rigoreuze prijsbeheersing voor alle koopwoningen gaan invoeren dat is niet de oplossing die wij nastreven al was het alleen maar omdat je alleen maar het symptoon bestrijd en niet de kwaal. Een tweede mogelijkheid is om behalve wat je bij het nieuwbouwprogramma doet ook zoveel mogelijk bestaande huurders in de gelegenheid te stellen hun woning te verwerven in eigendom. En vanuit die filosofie zijn wij voor dat kooprecht van bewoners van woningwetwoningen. Maar de heer Markuze heeft nog gezegd ja dat moet onder bepaalde voorwaarden. Wat zijn dat voor voorwaarden. Moeten we dan niet bang zijn dat er speculatie wordt bedreven met die woningen nadat ze een keer aan die eigenaar zijn overgedragen. Zeer terechte vraag ik kan er dit op antwoorden. Als wij aan voorwaarden denken dan denken wij aan de volgende mogelijkheden. In de eerste plaats geldt dat kooprecht maar tot bepaalde inkomens. Wij denken aan ongeveer het modale inkomen omdat namelijk de inkomens boven modaal wel degelijk aan een premie koopwoning geholpen kunnen worden nieuwbouw. In de tweede plaats denken wij aan bewoners die dan toch wel een bepaald aantal jaren in zo'n woning gewoond moeten hebben om te voorkomen dat ze zich als huurder zouden aandienen en dan een maand later dat kooprecht zouden opeisen. En in de derde plaats denken wij inderdaad aan een anti speculatiebeding dat overigens niet nieuw is want in de huidige regeling die al bestaat waarbij woningbouw-coöperaties op vrijwillige basis woningen aan de huurders overdragen die daarom vragen bestaat al zo'n anti speculatiebeding ik wil nu niet over dat anti speculatiebeding en over alle andere aspecten nou uitvoerig gaan uitwijden maar dat er een anti speculatiebeding moet komen dat staat ook voor ons als een paal boven water. Tenslotte omdat er ook weleens een keer gezegd wordt ja maar hou je dan geen uitverkoop van woningwetwoningen. Laat ik er dit van zeggen wanneer vandaag de dag een aantal woningwetwoningen wat aan de bewoners wordt overgedragen wat op het ogenblik enkele duizenden per jaar is onder de huidige regeling, wanneer met dat kooprecht dat bijvoorbeeld 15.000 woningen meer zouden zijn dat is de taxatie die wij in ons hoofd hebben zo'n beetje dan zou dat betekenen dat er toch aanmerkelijk meer woningwetwoningen ieder jaar in ons bestand worden toegevoegd want aan nieuwbouw komt er jaarlijks veel meer bij dan aan het aantal van 15.000 dus het is geen enkel probleem de voorraad woningwetwoningen blijft nog groeien. En het is zo dat het natuurlijk bezwaar oproept voor coöperaties ik ontken dat niet om verplicht bezit te moeten afstoten al is het dan in beperkte mate.

Maar aan de andere kant gaat het hier om maatschappelijke keuze. Wat vindt je belangrijker het grote belang van het eigen woningbezitbevordering, het tegengaan van de prijsstijgingen op deze goede manier of anderzijds enkele bezwaren die er ongetwijfeld op te roepen zijn maar die ongetwijfeld wegvallen tegen de grote voordelen van dit kooprecht. En daarom zullen wij er ons steeds sterk voor blijven maken tot het er is.

Dank u zeer. De heer Berkhouwer.

Een kleine correctie als ik over rijksweg 14 praat praat ik over het stuk bij de rottemeren en niet over de verlangde randscheidingsweg, want daar waren wij voor dat is duidelijk.

Mijnheer de voorzitter de heer Hupkes heeft uiting gegeven aan zijn zorgen over eventuele bedreigingen voor de tuinbouw in het westland door beschermende manoeuvres van de kant van de europese gemeenschap rond landbouwprodukten uit de landen van de middellandse zee met name voorzover die landen nu al behoren tot de gemeenschap uiteraard en wellicht daartoe gaan behoren. Ik kan vanuit de europese liberale fraktie zijn zorg als volgt beantwoorden. Dat wij die zorg delen dat het westland een regio is die kan worden bedreigd door oneerlijke concurrentiemogelijkheden en dat voor mij de uitgangspunten van liberale politiek in europees verband om daartegen waakzaam te zijn de volgende zijn. Dat wij ons continu inzetten voor een zoveel mogelijk vrij verkeer zonder tarifaire of non tarifaire barrières. Dat we tegen protectionisme zijn, helaas een verschijnsel dat in en buiten de europese gemeenschap de kop opsteekt en waartegen we dacht ik als wij als liberalen alom ons dienen te verzetten en waakzaam dienen te zijn, maar in ieder geval ook hier dus tegen protectionisme van nationale markten binnen de gemeenschap en bovenal tegen concurrentie vervalsende exportsubsidies bijvoorbeeld op een produkt als vroege aardappelen. Landbouwers onder u zullen weten hoe het dan gaat. Ik heb daar zelf vorig jaar nog actie tegen kunnen ondernemen bij de commissie in Brussel toen vorig jaar bijvoorbeeld de griekse regering subsidies verleende op export van vroege aardappelen naar nederland. Ik kom tot de heer Markuze die de politiekgevoelige zaak aan de orde heeft gesteld van de arabische boycot tegen Israel. Wij zijn van oordeel dat dit op zich principieel een ontoelaatbare intimidatie is van het bedrijfsleven en een ontoelaatbare inmenging in onze binnenlandse economische en politieke verhoudingen.

En ik kan u verzekeren dames en heren dat wij als liberalen zowel in landelijk als in europees verband terzake waakzaam en weerbaar zijn. Een recent mondeling overleg dienaangaande tussen regering en kamer heeft ondermeer door de activiteiten van onze leden in die commissie als resultaat opgeleverd het volgende. De niet jood verklaring wordt door de nederlandse regering totaal afgewezen. Dat wordt verboden, het is verboden en het zal verboden blijven om zodanige verklaringen af te geven door nederlandse publieke instellingen en er zal een strikt toezicht worden uitgeoefend op de naleving van dit verbod. En wat betreft het weede punt de negatieve goederen herkomstverklaringen en de legalisatie daarvan is toegezegd van regeringszijde dat zij een aantal praktische voorstellen zal gaan uitwerken in overleg met de nederlandse bankiersvereniging en de nederlandse kamers van koop-handel. En wat betreft de europese kontekst van deze zaak dames en heren ik heb zelf daar de nodige aktie mogen ondernemen als hoofd van een delegatie uit het europese parlement met een delegatie uit deknisset waaruit is voortgevloeid dat wij in europees verband akties zullen moeten gaan ondernemen vanuit het europese parlement om de gehele europese gemeenschap waterdicht te maken tegen boycotts in welke vorm dan ook van Israel. Ik dank u wel.

De heer Blauw.

Mijnheer de voorzitter, ik heb slechts een vraag te beantwoorden dat betreft de vraag van de heer Antema namens de afdeling de Helder. Voor wat betreft de bekeuring die er momenteel uitgedeeld worden in de visserij. Ik ben erg gelukkig met deze vraag hoewel de vraag slechts een heel klein stukje beslaat van een totaal gebied waarin door de snelheid van de verwikkelingen van de laatste tijd nogal erg veel rechtsonzekerheid is ontstaan. Het is namelijk een groot probleem voor wat betreft de competentie. En wij hebben dit gehele gebied ook in de behandeling van de begroting van justitie deel politie naar voren gebracht. Het gehele probleemgebied beslaat namelijk visserij, recreatievaart, ofshorewerk, internationale scheepvaart in het nederlands gebied van de Noordzee, scheepvaartseparatie, drugsmokkel, kust-bescherming etc. Het regadeert de departementen van justitie, verkeer en waterstaat, defensie, volksgezondheid en milieu, buitenlandse en binnenlandse zaken, landbouw en visserij. Er is erg veel ongerustheid bij de rijkspolitie, bij de visserij doch ook bij vele andere groepen in de nederlandse bevolking.

De minister heeft in zijn beantwoording gezegd dat het probleemgebied signaleerd is, het is onderkend en er is een interdepartementale commissie aan het werk gezet en die zal zo spoedig mogelijk via de minister verslag uitbrengen. Het probleem heeft onze aandacht voor wat het kleine gedeelte voor wat het feit van het proces-verbaal dat zal opgelegd worden of niet. Ik geloof dat juist hier de vinger op de zere wonde wordt gelegd want het is puut een competentiestrijd tussen diverse diensten dat is het.

De heer Dees.

Mijnheer de voorzitter de twee wetsontwerpen inzake de voorzieningen en de tarieven in de gezondheidszorg zoals die door de vroegere staatssecretaris Hendriks zijn ingediend hebben ook bij onze fractie nogal wat stof doen opwaaien en onze kritiek in het voorlopig verslag van deze twee wetsontwerpen is dan ook niet mals geweest. De heer Ronteltap heeft namens de afdeling Amsterdam met name gevraagd naar onze opvattingen omtrent de wet tarieven gezondheidszorg en ik wou even een paar kernpunten aangeven waar onze bezwaren liggen. In de eerste plaats zijn we niet overtuigd van de noodzaak van deze wet omdat er reeds instumentarium is om de tarieven, de prijzen en de lonen in de gezondheidszorg om die in de hand te houden. Ik denk aan de ziekenfondsraad ik denk aan het COZ en ik denk ook aan de bevoegdheden die ministers van economische en sociale zaken. Het voorstel in de wet tarieven om een centraal orgaan van 7 tot 13 wijze mannen alle bevoegdheden te geven om de honoraria, de lonen, de inkomens en de prijzen in de gezondheidszorg te bepalen gaan wat dat betreft toch wel heel erg veer. Het tweede bezwaar tegen het wetsontwerp is dat naar onze mening te eenzijdig de nadruk wordt gelegd op de beheersing van het aanbod van de gezondheidszorg. Dat is zeker nodig maar het is ook van belang om die instrumentarium te richten op de vraag naar gezondheidszorg en wat dat betreft zou een heel belangrijk aspect zijn de vraag in hoeverre je de eigen verantwoordelijkheid en het gevoel voor kostenbewustzijn bij zowel de patient als de beroepsbeoefenaren zou kunnen worden bevorderd. Die vragen worden in de wetsontwerpen niet beantwoord. Een derde punt van kritiek is dat voor een sector in de samenleving te weten de gezondheidszorg een selectief prijswetgeving wordt gecreerd waarbij een aantal onafhankelijke deskundigen een volstrekke machtspositie krijgen.

Een vierde punt wat ik zou willen noemen dat in het wetsontwerp tarieven dat daarin de bedeling van bevoegdheden over particulier initiatief het wettelijk orgaan, de minister en het parlement erg onevenwichtig is. En in het voorgestelde systeem is het zodanig dat over de besluiten die worden genomen nauwelijks parlementaire controle mogelijk is. Een vijfde punt en dat wil ik als laatste noemen al zijn er natuurlijk nog meer punten van kritiek dat is dat over deze beide wetsontwerpen zeer ingrijpend geen inspraak is gegeven aan de instanties, dat er geen overleg is geweest met de vele organisaties die in de gezondheidszorg werkzaam zijn. Juist waar het particulier initiatief onze gezondheidszorg heeft opgebouwd veel werk verricht en nog steeds verricht is het dacht ik onaanvaardbaar dat hierover geen goede overlegsituaties worden gecreeerd. En afrondend zou ik dan ook willen zeggen over dit wetsontwerp tarieven gezondheidszorg dat onze eerste voorwaarden voor verdere behandeling zal zijn dat er over de grondlijnen van deze wetsontwerpen goed en zorgvuldig overleg met de organisaties en instellingen in de gezondheidszorg zal plaats vinden. We hebben daarover bij de begroting van volksgezondheid gevraagd en de staatssecretaris mevrouw Veder heeft dat toegezegd. In de tweede plaats zou ik willen zeggen dat wil een wetsontwerp inzake de tarieven gezondheidszorg voor ons aanvaardbaar zijn dan doet dat betekenen dat een aantal wensen die ik heb genoemd tegemoet moet worden gekomen. Pikante detail al is het natuurlijk meer dan een detail, onze kritiek is niet mals geweest, de kritiek is geformuleerd door mevrouw Veder, het is nu aan haar om daarop te reageren.

De heer van Erp.

De heer Ronteltap die heeft gewezen op artikel 21 van de wet ruimtelijke ordening en het oneigenlijk gebruik dat gemeentebesturen daar weleens van maken. Men zou dan tijdens de rit dus binnen het jaar duidelijk het voorbereidend besluit intrekken en de dag daarop een nieuw nemen. Dat is natuurlijk volstrekt onaanvaardbaar. Uitsluitend alleen wanneer men dat doet wanneer blijkt in de praktijk dat men het bestemmingsplan niet binnen het jaar kan realiseren of wanneer blijkt dat het gebied waarvoor men een voorbereidingsbesluit heeft genomen kennelijk toch te klein is geweest en men in het vooroverleg met de provincie tot de ontdekking is gekomen dat het gebied groter moet zijn dan kan het voorbereidingsbesluit worden ingetrokken en een nieuw genomen.

Duidelijk is dan wel dat op die dag dat men het intrekt men de aangehouden bouwaanvragen moet gaan toetsen aan de hand van het bestemmingsplan dat figurerend was op het moment dat men het voorbereidingsbesluit nam. Her voorbereidingsbesluit nemen uitsluitend en alleen om het bouwwerk op een bepaald perceel mogelijk te maken is eigenlijk ook een oneigenlijk gebruik. Men gaat dan met gebruikmaking van artikel 19 en artikel 50 lid 8 van het woningwet een bouwvergunning verlenen. Wij zijn gelukkig met het feit dat de afdeling rechtspraak van de raad van state nu de uitspraak heeft gedaan dat dat een oneigenlijk gebruik is dat ook een beschikking is in de zin van de wet Aarop en men tegen dat soort oneigenlijk gebruik een bezwaar een beroep kan instellen. Wij vinden wel als 2e kamerfractie dat wanneer u bij gemeentebesturen wordt geconfronteerd met dat soort zaken dan zouden wij het erg op prijs stellen daar mededeling van te krijgen opdat wij daar adequaat op kunnen inspelen met eventueel die minister daarover vragen te stellen. Dank U wel.

De heer Evenhuis.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren de kwaliteit van het onderwijs is voorwerp van aanhoudende zorg van de 2e kamerfractie. Ik kan me voorstellen dat gezien de voorbije periode daar ook wat vragen over zijn gesteld. Allereerst de heer vd Boogaart uit den Haag die vraagt over de kwaliteit in het lager onderwijs en over de aansluitingsproblematiek tussen het lager en het voortgezet onderwijs. Ik kan hem zeggen hij heeft daarop ook gewezen dat in het regeerakkoord daar een paar passages over zijn opgenomen. En die passages de een heeft betrekking over het opstellen van een minimum programma voor het lager onderwijs en het andere heeft betrekking op experimenten voor 11 tot 14 jarigen dat dat twee sleutels zijn op de aansluitingsproblematiek lager onderwijs-voortgezet onderwijs. Wat betreft dat minimum programma toch nog graag dit. Het is zo dat daarover nogal wat misverstand is ontstaan in de pers. Het is ook zo dat van de kant van de huidige oppositie nogal is gevoerd nadrukkelijk moet daarbij aangetekend worden dat het niet gaat om een eindexamen voor de lagere school maar dat het gaat om minimum doelstellingen voor alle leerlingen met daarnaast gedifferentieerde doelstellingen voor leerlingen zodat zij op hun eigen niveau naar talent als het ware kunnen komen. Het gaat dus om kwaliteitscriteria.

Dan voor wat betreft de aansluitingsproblematiek verder is het zo dat je je kunt voorstellen waar de afstand tussen het lager onderwijs en het voortgezet onderwijs steeds groter wordt zowel leerstofinhoudelijk als voor wat betreft werkvormen dat scholen in bepaalde regio in een overlegsituatie gaan komen aan de ene kant de scholen voor het voortgezet onderwijs aan de andere kant de scholen voor het lager onderwijs om in elk geval ook dieproblematiek inhoudelijk beter te gaan bekijken. Aan dat overleg schort nog weleens wat en de afdeling den Haag heeft terecht op dat probleem gewezen. Maar tot slot dit er over met name dat minimumprogramma is van grote betekenis en ik geloof dat het goed is in onze kring vast te stellen dat dat ook een uitstekend middel is om kinderen uit gezinnen van de onderkant van de samenleving om die nou een juist alle kansen te geven.

De heer Markuze die heeft en we kennen zijn betrokkenheid en ook intensieve bewogenheid bij de problematiek van de pedagogische academie die heeft gewezen op de kwaliteitsproblemen die in die sector van de opleidingen aanwezig zijn. Ook daarover is in het regeerakkoord een passage opgenomen. De reden daartoe was alleszins aanwezig. Als we denken aan het onderwijsverslag 1974 waarin de inspectie nogal een aantal kritische kanttekeningen maakt bij die ontwikkeling op die pedagogische academies daarom is er ook iets opgenomen in het regeerakkoord en de minister van onderwijs en wetenschappen heeft de afgelopen week deze week nog in de 2e kamer gezegd dat dat in het verband van de toeneming van de experimenten die samenhangen met de integratie van de kleuter, opleiding voor kleuterscholen, pardon opleidingsscholen voor kleuterleidsters en de pedagogische academies dat daarin wordt meegenomen dat is op zichzelf niet voldoende. Het is zo dat voor wat betreft de inhoudelijke kant als voor wat betreft de praktische vorming daar de nodige aandacht aan moet worden besteed. Wij zullen daar ook systematisch van onze kant op aandringen. Ik zou er nog dit aan willen toevoegen maar dat is iets wat in het verlengde van de ontwikkeling in de komende twee jaar waar het gaat om die integratie moet worden bekeken. Mogelijkerwijs zal ook een vierde jaar aan die opleiding moeten worden toegevoegd, maar daar zijn nogal wat konsekwenties aan verbonden, maar ik geloof niet dat we dat op voorhand zouden moeten uitsluiten en ons verkiezingsprogramma wijst ook duidelijk in de richting van de kwaliteitssituatie op de pedagogische academies.

Een enkele opmerking over de bestuurlijke reorganisatie, ik doe hetgeen betrekking heeft op de provinciale indeling, de heer Jacobsen zal op de andere aspecten ingaan. De heer Hupkes uit Bergschenhoek heeft een pleidooi gehouden voor zijn gemeente om eventueel niet ingedeeld te worden bij Rijnmond, maar een pleidooi gehouden om ingedeeld te worden bij midden holland. Daarover heeft de 2e kamerfractie op dit moment geen standpunt, het kan ook geen standpunt hebben omdat de bestuurlijke reorganisatie als zodanig op dit moment een beetje plat ligt. Er is wel een wetsontwerp over de provinciale indeling bij de 2e kamer ingediend in maart vorig jaar. Toen ging het voor wat de indeling betreft om 24 provincies nieuwe stijl. De nieuwe regering realistischer als de vorige op dat punt dacht ik heeft gezegd dat men de uitgangspunten van de bestuurlijke reorganisatie overneemt van de vorige regering met name voor wat betreft het punt van de decentralisatie is daarbij van belang. Het aantal staat evenwel ter discussie. Op het ogenblik doen daarover allerlei geruchten de ronde, ik kan ze op dit moment niet concretiseren, we zullen wel zien wat onze beide bewindslieden en de regering, maar eerste verantwoordelijkheid ligt toch bij onze bewindslieden op binnenlandse zaken daarvan gaan maken en afhankelijk van die indeling die zij straks tevoorschijn gaan toveren zullen wij onze opstelling bepalen en in dit opzicht zal natuurlijk ook Bergschenhoek wel meegewogen worden. Mag ik over die bestuurlijke reorganisatie als volgt afsluiten. Voor ons voor de 2e kamerfractie staat of valt en het is goed dat de staatssecretaris van binnenlandse zaken dat goed in zijn oren knoopt staat of valt een eventuele bestuurlijke reorganisatie bij de mate waarin men en zij dus inhoud weten te geven aan de bestuurlijke decentralisatie.

Mevrouw Ginjaars.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer Markuze uit Zaanstad heeft nog een paar vragen over het onderwijs gesteld en de eerste ging over eventuele achterstand van gehuwde vrouwen bij sollicitaties in het onderwijs en hij heeft ons standpunt daarover gevraagd. Laat ik gewoon beginnen met te zeggen dat het personeelsbeleid als zodanig een zaak is van het eigen bevoegd gezag van de school. D.w.z. de gemeenteraad of het bestuur van de bijzondere school. Ik wou mij daar niet mee van af maken en in algemene zin daar wat aan toevoegen. Ik vind het volstrekt irrelevant of een vrouw of een man getrouwd is of ongetrouwd voor wat betreft de sollicitatie.

Dat is een particuliere zaak en het gaat verder niemand wat aan. Dat geldt niet alleen bij sollicitaties dat geldt ook bij ontslag en u weet dat in het onderwijs op het moment nogal wat banen op de tocht staan. Een van de bijzondere onderwijsorganisaties heeft een model van een ontslagreglement gemaakt waarin dan staat dat de kostwinner het laatst ontslagen gaat worden en een niet kostwinner het eerst. U begrijpt dat dat een verdeckte discriminatie is van de gehuwde vrouw en ik vind dat wij ons daartegen af moeten zitten. Het gaat namelijk op dit moment eigenlijk nauwelijks om het kostwinnerschap voor laten we zeggen de wachtgeldregelingen bij de overheid zijn zodanig goed dat het kostwinnerschap naar mijn oordeel nauwelijks een rol speelt. Voor ons gaat het in belangrijke mate voor de maatschappelijke ontplooiing. En ik zie niet in waarom de ene groep burgers daar meer recht op zou hebben dan de andere groep burgers. U weet dat onze minister van onderwijs Pais aangekondigd heeft een actieplan te maken voor de werkgelegenheid in het onderwijs en ik hoop dat hij er in zal slagen meer en een betere verdeling van het werk in het onderwijs te maken en wij denken dan met name aan meer mogelijkheden voor kleinere banen zodat eigenlijk het punt van man of vrouw geen rol kan spelen dat gewoon de werkgelegenheid wat groter zal worden als nu. Het tweede punt wat de heer Markuze gevraagd heeft dat is wat vindt je nou van medebeslissingsrecht van leerlingen bij de aanstelling van docenten. In zijn algemeenheid zou ik willen zeggen dat wij liberalen altijd het ideaal voor ogen hebben dat leerlingen in het onderwijs onder andere gevormd worden tot het dragen van meer verantwoordelijkheid en wij proberen dat op allerlei mogelijke niveaus te bevorderen. U weet dat kan bijvoorbeeld door leerlingenraden waarin dan leerlingen een stuk medezeggenschap hebben. Ik denk aan werkprogramma's, ordemaatregelen, buitenschoolse activiteiten etc. Wij staan daar helemaal achter. In de praktijk blijkt echter dat het slecht funktioneert omdat leerlingen zelf zo weinig belangstelling hebben voor inspraak en laten we zeggen democratische medezeggenschap. Nu op het punt van de aanstelling van docenten. Ik vind dat daarbij de uiterste zorgvuldigheid betracht moet worden door het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag zou zich daarbij kunnen laten adviseren moet het ook door de inspektie van het onderwijs, maar ook denk ik door eventuele aanstaande collega's op de school. Ik zie echter niet in hoe leerlingen een verantwoord oordeel kunnen hebben over een solliciterende docent en ik wou voorzitter een beetje uit de vrije hand de fraktievoorzitter citeren die gisterenavond heeft gezegd een van de essentiële elementen bij een verantwoorde inspraak is dat het kennis- en informatieniveau gelijk moet zijn.

Leerlingen verkeren niet in die situatie en ik dacht dat dat reden genoeg was om ze geen medebeslissingsrecht te geven bij sollicitatie van docenten.

De heer Jacobsen.

Nog even de heer Hupkes uit Bergschenhoek. Bergschenhoek moet blijven hebben we hem horen bedoelen en ik kan hem dat op het ogenblik nog niet nazeggen, maar ik zou toch enkele opmerkingen willen maken over de kwestie van de gemeentelijke herindelingen en de visie van de VVDfractie daarop. In de eerste plaats moet ik zeggen dat er in de komende jaren nog een aantal gemeente zal moeten verdwijnen. Wie ernst maakt met de gemeentelijke autonomie en er is geen fractie die daarmee zoveel ernst maakt als de liberale fractie moet ervoor zorgen dat die gemeentes een redelijk bestuurlijk draagvlak hebben. En gemeentes waarvan de inwonerstallen nog worden geteld in honderden daarbij is dat hoogst zelden het geval dus er zal in deze sector nog wel wat moeten gebeuren, maar direkt een tweede opmerking die ik wil maken dat is dat wij niet van mening zijn dat de botte valbijl van het getalscriterium daarbij 10.000 als minimaal dat die in deze vorm altijd behoort te worden toegepast en wij realiseren ons dat er een hoge mate van dualiteit dat er een spanningsveld zich voordoet bij het hanteren van verschillende criteria bij het bestuur. In de eerste plaats het doelmatigheidscriteria dat gaat in de richting van grote eenheden van centralisme en aan de andere kant het democratisch criterium dat zegt we brengen het bestuur zo dicht mogelijk bij de mensen zelf. Nou gesteld voor die twee criteria kan ik u de verzekering geven dat de VVDfractie niet uitsluitend zal zien naar het doelmatigheidscriterium maar de overweging van een democratisch functioneren van gemeentebesturen zo dicht mogelijk bij de mensen zelf zeker voortdurend in de aandacht zal betrekken. Dat is recentelijk enkele malen gebeurd juist en bij uitstek op initiatief van onze fractie een keer door mevrouw Cappijne bij de gemeentelijke herindeling Voorne-Putten. De Albert Jan Evenhuis bij herindeling West Betuwe-West Friesland. In al die situaties moesten wij tot de conclusie komen dat onze wat minder grootschalige opvattingen inzake gemeentelijke indelingen wat moeizaam bijval verkregen van de andere fracties, maar ze geven een indicatie van wat wij bedoelen. Laatste opmerking van globale aard in deze sector, ik vind persoonlijk en ik denk dat de hele fractie dat vindt dat een van de onderdelen waarbij liberale inbreng in het nieuwe beleid, helemaal tegenover het beleid van de afgelopen jaren zal moeten worden geprofileerd duidelijk herkenbaar tegenover de mensen zal zijn dat wij t.a.v. het bestuur zullen moeten

laten zien te streven naar een spreiding van macht maar dan echt. Geen verdergaande decentralisatie, geen verdere opeenhoping van bevoegdheden bij de centrale overheid maar bevoegdheden en verantwoordelijkheden zo dicht mogelijk bij de mensen zelf dat mag u van ons verwachten Dank U wel.

De heer Joeke.

Het rapport Hofstra daar zijn een aantal punten onder te vangen uit de discussie die ik zoals al zo dikwijls bij vorige gelegenheden bij andere punten als een van een tweespan zal behandelen met mijn vriend Portijne. Een zeer uitvoerig rapport ik mag in het voorbijgaan zeggen een van de vragenstellers gebruikte de term commissie Hofstra dat is wat anders, die rapporteert over enkele weken over ook een fiscale zaak maar niet over de zaak waar we het nu over hebben. Het is een studie van de heer Hofstra zelf met uiteraard technische assistentie. Ingewikkeld, diep ingrijpend en niet een zaak waarvan we mogen verwachten dat die van vandaag op morgen in wettelijke nieuwe regelingen neerslag zal vinden. Wij zullen er het onze toe bijdragen om met grote zorgvuldigheid te helpen zorgen dat zo spoedig mogelijk de goede voorstellen daarin worden verwezenlijkt en de minder goede zo mogelijk niet worden verwezenlijkt. De heer Modderman heeft gezegd het komt eigenlijk 10 jaar te laat. Hij heeft gezegd, gesuggereerd eigenlijk staan we aan het begin van het eind van de inflatie. Van dat laatste ben ik niet zo zeker. Ik heb alle vertrouwen in het beleid van dit kabinet ook t.a.v. de inflatie, maar ik geloof gezien het verschijnsel dat we hebben meegemaakt in de afgelopen 10-15 misschien nog meer jaren dat het een goede zaak is ook al om oude dingen recht te trekken wanneer we een aanpassing aan de inflatie in de belastingwetgeving zouden krijgen. Ik troost me daarbij met de gedachte, de gedachte te laat, dat 13 jaar geleden de eerste grote wet tot aanpassing van de belastingwetgeving aan de inflatie door de liberlae minister Witteveen inflatiecorrectiewet is ingediend en door de kamer is ingevoerd en die werkt voorzover andere kabinetten die natuurlijk niet voor een of twee jaar buiten werking stellen. Ik zou u dus moeten vragen om m.b.t. deze zaken althans enig geduld te betrachten en waar de regering zelf uitdrukkelijk heeft gezegd wij vormen nog geen conclusies wij willen de meningen uit de samenleving horen om ook uw meningen al dan niet gecanaliseerd via deze partij uit de samenleving tot de regering te doen komen als bouwstenen voor de verdere behandeling van de denkbeelden in dit rapport.

Ik neem, ik vermeld nog even t.a.v. geduld of ongeduld het feit dat de PvdA nu al voor a.s. woensdag een interpellatie heeft aangevraagd om de regering te kapittelen over de allereerste uitvloeisels van het rapport Hofstra. De regering heeft namelijk zoals u weet 1,1 miljard niet uitgetrokken, dat had het vorige kabinet al gedaan maar 1,1 miljard bestemt om in deze richting correcties te gaan invoeren. PvdA is met deze correctiesvorm kennelijk niet tevreden, gaat nu al de barricade op om dat te bestrijden. Ik neem mij voor om als ik aan die interpellatie woensdag meedoe dat een zeurinterpellatie te noemen. Of dat wordt toegestaan weet ik natuurlijk niet. Ik neem nog 2 specifieke punten uit deze zaak en 2 of 3 andere zullen door collega Portijne worden behandeld en het eerste daarvan betreft het successie- en schenkingsrecht waarover een vraag de allereerste vanmorgen is gesteld door de afdeling den Helder. Die noemt het rapport wel niet maar die vermeldt een zaak die helemaal in deze problematiek past. Vraagt zijn er plannen welke er op wijzen dat in de toekomst een wijziging in de betrokken rechten successie- en schenking zal worden uitgevoerd. Welnu er ligt nog een initiatiefontwerp Vondeling op dit gebied wat een aanzienlijke verhoging van die rechten tot stand zou brengen. Is gelukkig op dit moment niet sterk in behandeling. Tweede vraag van den Helder zo ja in welke richting gaan die plannen dan dat heb ik gezegd en zo nee kan terzake een initiatief worden ontplooid. Ik zal de partij willen aanraden om met het successierecht voorzichtig te zijn om te beseffen dat er in andere politieke kringen mensen zijn die er al jaren lang op aandringen dat deze zaken drastisch verhoogd worden, de successierechten-schenkingsrechten drastisch verhoogd worden. We moeten daar verstandig in opereren. In het algemeen zou ik t.a.v. daarvan en van een of twee volgende punten dit willen zeggen. Wij hebben als fractie al sinds jaren aangedrongen op een frequente aanpassing van althans vaste bedragen, vaste vrijstellingen e.d. in de belastingwetgeving. Mijn oud collega Koning heeft daar een rol in gespeeld. De motie Portijne die daarop aandrang is een jaar of 3-4 geleden met een meerderheid in de 2e kamer aangenomen en er vinden ook wel aanpassingen plaats maar mijnheer de voorzitter dit is een werk van lange adem. Ik kan toezeggen den Helder met name dat wij zeker het successie- en schenkingsrecht daarbij niet uit het oog zullen verliezen. Dan de invloed van de inflatie als ik het zo noemen mag en van de schaarste ook op de prijzen van woningen en de invloed daarvan op de belastingwetgeving.

Daar zijn ook een of twee vragen over geweest. Ik kan u daarvan dit zeggen. Dat heeft niet alleen betrekking op de vermogensbelasting. Wanneer men zonder zijn eigen toedoen ineens zijn eigen vermogen in de vorm van een woning aanzienlijk ziet stijgen en in die belasting valt dat heeft ook betrekking op de inkomstenbelasting voorzover men zijn eigen woning bewoont de economische huurwaarde hoger wordt gesteld. Om u gerust te stellen wij hebben nog verleden maand in alle bescheidenheid ik heb nog verleden maand namens de fractie bij de behandeling van de desbetreffende begroting er op aangedrongen om hier althans nationale normen in te stellen en in het algemeen te zorgen dat mensen niet extra werden belast ondanks het feit dat zij geen werkelijke extra vermogen en dikwijls naar verhouding zelfs minder inkomsten hadden. Wat bij dit alles de hypotheekrente en de belastbaarheid daarvan betreft waarover het rapport Hofstra nogal onrustbarende dingen heeft gezegd mag ik u verwijzen naar wat mijn fractievoorzitter gisteren en ook daarvoor al in Assen als ik mij niet vergis, de rente krijgt altijd weer de primeur heeft verklaard namelijk dat ons dat ik weet niet of ik die woorden letterlijk weergeef maar de strekking wel voorhands erg zwaar op de maag ligt. En ik verzeker u we zullen daar met grote zorg naar kijken. Dan heb ik mijnheer de voorzitter nog een laatstepunt waarbij ik overspring naar het beleidsterrein dat eigenlijk onder de Beer ressorteert maar waarin ik als financieel mens ook een kleine vinger in de pap heb het punt van de heer Groothof uit Amsterdam de advertenties van de girodienst suggererende de giro is een bank bij u thuis. Welnu ach om te zeggen wij zijn tegen die advertenties, we zijn liberalen als het de spuigaten niet uitloopt dan adverteren ze maar een eind weg. Maar dit vormt onderdeel van een nu al jarenlange campagne om de girodienst en de rijkspostspaarbank samen om te vormen tot een postbank die een staatsbank zou zijn in volledige concurrentie met het particuliere bankwezen. En tegen dat laatste zijn wij al bij verschillende gelegenheden bij 2 financieel technische wetten verleden jaar, bij hoofdstuk 9b dit jaar zeer krachtig opgekomen. Wij zien namelijk geen enkele reden waarom de staat der nederlanden via zijn girodienst en rps zou gaan concurreren met een zeer concurrerende bedrijfstak zijnde het particuliere bankwezen in Nederland. U hoort aan de toon van mijn stem al ik wil niet zeggen dat ik dit meen naar dat ik her erg bij betrokken ben politiek gesproken. Ik had, u had toch niet willen suggereren dat ik particulier gesproken bij de giro betrokken was anders dan als client.

Ik rond af mijnheer de voorzitter.

U moet eens het oog goed open houden voor alle kleine en grotere maniertjes waarop van die kant door het vorige kabinet en de nawerking daarvan ziet u nu nog wel wordt getracht de geesten rijp te maken voor een postbank. Daar zijn die advertenties een heel duidelijk voorbeeld van. Het is niet aan een politieke partij om de advertentiecode in werking te roepen dat moeten de banken dan maar doen. U ziet daar ook een voorbeeld van in een bijzonder mooi uitgevoerd reisboekje a f. 3,50 produktiekosten schat ik een tientje ongeveer wat in de postkantoren aanwezig is vanwege de girodienst die helemaal geen reisorganisatie heeft maar die wel weet dat de particuliere banken reisorganisaties over het algemeen hebben en die ook langs die weg proberen door te dringen. Helaas de vragen die ik daarover had geconstateerd werden door de voorzitter van de kamer afgewezen op de volstrekt correct formele grond dat binnen enkele weken daarna de begrotingsbehandeling plaats vond. Afrondend ook op dit punt zullen wij zeer alert blijven en niet accepteren dat de overheid taken verder gaat uitvoeren die het particuliere bedrijfsleven of andere particulieren reeds buitengewoon goed aan het uitvoeren zijn ik dank U.

Mevrouw Cappijne.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren mijnheer Vels uit Eindhoven heeft de bijzondere aandacht van de fractie gevraagd voor het toelatingsbeleid van vreemdelingen in het bijzonder dan allerlei moeilijke gevallen van vreemdelingen die in de knel zitten. Hij doelde eigenlijk op een heel speciale zaak van een jonge indonesier die vanwege familiecontacten hier in Nederland is en die in de ongelukkige situatie verkeert dat indertijd verzuimd is voor hem te opteren voor de nederlandse nationaliteit. En nu is het vervelende dat aangezien dat vroeger niet gebeurd is hij daardoor de indonesische nationaliteit gekregen heeft en dus gewoon als iedere andere vreemdeling behandeld moet worden en eigenlijk geen recht heeft op een voorkeursbehandeling in Nederland. Die kwestie is uitvoerig bekeken door de commissie voor de verzoekschriften in de 2e kamer die zich ook in andere commissies komen nog weleens typische partijstandpunten naar voren, maar in die commissie worden die geheel achterwege gelaten. Men kijkt eigenlijk alleen naar de humanitaire en menselijke omstandigheden en die commissie heeft geen grond gevonden om alsnog een pleidooi bij de staatssecretaris te doen om deze man wel formeel toe te laten.

Het is natuurlijk erg naar. Daarnaast moet ik u zeggen dat wij als fractieleden heel vaak gevallen toegespeeld krijgen speciaal de heer Nijpels en ik wij hebben gisteren weer tijdens dit congres van een van uw aanwezige weer de gegevens van een moeilijk geval gekregen dat zijn allemaal dingen die niet in de publiciteit komen. Wij proberen dan in goed contact met de staatssecretaris tot een oplossing te komen. Vaak is het zo dat de regering het recht heeft om de letter van de wet volledig te handhaven. Wij proberen daar dan weleens iets van af te krijgen ten gunste van die mensen, maar in de dualistische verhoudingen van ons staatsrecht moeten wij er zij het met moeite vrede mee vinden dat een staatssecretaris eigen verantwoordelijkheid heeft en dat wij op dat punt niet in de strikte zin het beleid ten gunste van een persoon kunnen afdwingen. Soms probeert een 2e kamer dat weleens te doen of een deel daarvan maar dat pleegt meestal te mislukken. Ik moet zeggen we doen allemaal ons best ook zonder dat het zichtbaar is en ik kan de heer Vels in alle andere gevallen toezeggen dat wij ons best zullen blijven doen al is het succes niet altijd verzekerd.

De heer Keya

Ja mijnheer de voorzitter, dames en heren. Wij vragen twee antwoorden. De eerste heeft betrekking op zoals ik zou kunnen noemen de vakantie-tripjes van de heer Enkelaar en de omroepbijdrage daarbij. Het is zo dat al jaren lang heeft de VVDfractie er op gehamerd om beter inzicht te krijgen in de uitgave van de omroeporganisaties. Ik meen me te herinneren dat er alweer jaren geleden zelfs in de 2e kamer een motie hierover van mevrouw van Someren is aangenomen dat was toen ons standpunt en dat is nu nog ons standpunt dat staat nog steeds. Wat dat betreft dacht ik zou als u de motie binnen de orde zou verklaren de motie in feite overbodig zijn. Aan de andere kant is het ook zo dat alweer een aantal jaren geleden hebben wij waar het ook maar kon er op aangedrongen dat er eens een keer een goed efficiëncyonderzoek bij de NOS zou komen en met dat was nog in de goede oude tijd met behulp van de CHU hebben we dat toen een keer door kunnen drukken en dat onderzoek heeft plaats gevonden. Men is op het ogenblik bezig om reorganisaties binnen de omroep aan te brengen en uit te voeren dat zou een ruimte geven als ik me goed herinner van tussen de tien en vijftien procent. Ik dacht dat dat een goede zaak om ze daar rustig mee door te laten werken en dat niet af te laten hangen van de vakantiereizen van de heer Enkelaar.

Om die reden geloof ik ook dat het dan onjuist zou zijn om de zeer gematigde omroepbijdrageverhoging die nu voorgesteld zijn om die daarmee te torpederen. Tweede opmerking van de heer Ronteltap uit Amsterdam betreffende de begrotingswijziging 1977 artikel 199. het artikel wat dan met 10 miljoen verminderd zou zijn. Ik wordt hierbij uitgenodigd om het beleid van de vorige regering te gaan verdedigen. Dat kan ik moeilijk. Er komt nog bij dat ik heb en de begroting niet dus ik heb er ook weinig inzicht op dit moment bij de hand. Ik meen dat het betrekking heeft op het feit dat de raming gewoon toen te hoog is geweest. Die tien miljoen die valt onder de meevaller die de heer Andriessen, een meevaller van twee miljard die de heer Andriessen vorige week bekend gemaakt heeft en ik dacht dat het een achterhaalde zaak is. Het is gebeurd en het heeft plaats gevonden. Ik geloof dat ik alleen maar toe kan zeggen dat de fractie allert zal zijn op de situatie die dit jaar gaat plaats vinden. Overigens geloof ik ook dat we mogen constateren dat er nogal was discriminatie plaats vindt en niet alleen op het huisvestingsgebied, op de woningmarkt maar ook op de arbeidsmarkt. Ik dacht dan ook dat het ook goed zou zijn als de overheid dus iets geld zou gaan besteden om ons landgenoten, ons nederlanders wat meer voorlichting te gaan geven een campagne zou starten bijvoorbeeld om de landgenoten wat beter op de hoogte te stellen van het levenspatroon en de geaardheid van de Surinamer. Misschien zou dat ook heel wat problemen opheffen. Dank U wel.

Ik zal in algemeenheid toch een opmerking willen maken. De vraagstelling van vanochtend heeft er enigszins aanleiding toe gegeven om de zaak toe te spitsen om een bepaalde funktionaris. Als politieke partij houden we ons regelmatig bezig met het gedrag politiek gesproken van anderen maar er zijn ook mensen in de politiek die dan op een geeigende plaats ook weer kunnen antwoorden. Ik zou toch de vergadering willen vragen om wanneer het gaat om personen buiten de politiek die dus niet op een geeigende wijze kunnen antwoorden om dat daarvoor de media hen niet ter beschikking staat terecht niet en ze die media daarvoor ook niet zullen gebruiken om die dan ook niet persoonlijk te noemen.

Het woord is aan de heer de Korte.

Even nog naar aanleiding van wat de heer Markuze gezegd heeft dat wij zo'n aandacht hadden van de NOS gisterenavond en dat verbaasde hem haast. Ik geloof dat ons dat eigenlijk toch minder hoeft te verbazen. Er is in het verleden vaak gezegd en in mijn vorige functie heb ik daar nogal eens mee te maken gehad dat er gezegd werd waar is de VVD in de aandacht. Zal ik u een citaat uit een brief voorlezen van Ien vd Heuvel aan haar partij. Beste mensen schrijft ze of we de kiezers zullen mobiliseren hangt af van de mate waarin wij erin zullen slagen om het verschil tussen het beleid van het eerste ik neem aan ook het laatste kabinet den Uyl en deze VVD-CDA, let wel de VVD staat voorop VVD-CDA regering duidelijk te maken wil ik open kaart spelen. De mogelijkheden die we daarvoor hebben zijn duidelijk minder dan een jaar geleden. Dat komt enerzijds door de geringere belangstelling bij de verkiezingen anderzijds doordat er minder mogelijkheden in de media voor ons nu bestaan. Dames en heren als je maar in de regering zit en dat zullen we nog lang blijven dan sta je in de interesse en ik geloof dat is een goeie zaak. Maar nu de vraag waarvoor ik hier achter het podium sta. De vraag van de heer Lichtenveld uit Amersfoort die gezegd heeft over de kinderbijslagdifferentiatie dat hem dat aantrok. Ik moet zeggen daar ben ik blij mee. Ook in de pers hebben wij aandacht voor het idee gekregen. Waarom dit idee, waarom dit voorstel. Onze politieke leider heeft gisteren nog weer gepleit voor handhaving van de kinderaftrek en hij deed dat niet voor niets hij had daar een reden voor om dat te doen. Hij zei namelijk kijk naar de middengroepen die zitten in een weinig benijdenswaardige positie. Hun inkomenspositie zou voor de zoveelste keer tekort gedaan worden als die aftrek er af zou gaan. En er zit nog een kantje aan deze zaak. Aftrek er af dat betekent meer belastingen, dat betekent inderdaad dat er dus nog een verhoging komt van de belastingdruk in die zin. En dat betekent welliswaar dat dat geld dan weee teruggeheveld zou worden naar andere gezinnen toe, maar dan wordt het een nivelleringsinstrument enfin daar komen we weer op het instrument van de middengroepen om die tekort te doen en wij hebben juist belangstelling ook dat heeft de heer Lichtenveld gevraagd voor ombuigingen. En er is een principieel aspect in deze zaak. Naar draagkrachtprincipe dat staat bij ons als liberalen nog steeds heel hoog en draagkrachtverschillen die het gevolg zijn van het hebben van kinderen mogen niet genegeerd worden. Maar als je iets niet wil dan moet je ook aangeven wat je dan wel wil en dat was de reden van mijn voorstel.

Je zou kunnen zeggen dat hebben we in het verleden weleens in onze kring gezegd kijk dan eventueel na misschien door de welvaartsverschillen die achter ons liggen dat de bijslag hier en daar wat minder nodig geworden is, misschien na bevriezing van 2e of 3e kind. Maar laten we wel wezen daarmee treffen we dan in het bijzonder natuurlijk wel de sociaal zwakkeren. Daarom heb ik ook gezegd toen dat aan de orde kwam dan zouden die daar zeker voor gecorrigeerd moeten worden. Maar misschien is een beter voorstel dat in dat geval omdat er ombuigingen moeten komen dat we dan dus inderdaad aandacht vragen voor die differentiatie naar leeftijd. Want tenslotte ik heb dat ook bij de begroting gezegd van sociale zaken een baby van een vraagt om beduidend minder onderhoudskosten van de ouders dan een HAVO-leerling van 15 en die differentiatie bovendien houdt in dat degene die in blijde verwachting zijn, de ouders, dat die nog niet aan verworven rechten in die zin toe zijn en dat die dus nog kunnen wennen aan de bijslag en dus het minder pijnlijk zullen vinden als zij er langzamerhand ingroeien. Er zal omgebogen moeten worden dat is een uiterst belangrijke opgave waar we voor staan. In het voorjaar komt er een moment van waarheid en wat dat betreft ik heb begrepen van de vorige regering dat zij 15 miljard aan ombuigingsoperaties hadden klaar staan. Maar typisch voor die vorige regering alles klaar zetten maar niks doen niks voorbereiden. Er is dan ook niks voorbereid dus dat zal inderdaad allemaal op onze hoofden neerkomen. Maar goed er moet wat gebeuren en als er wat gebeurt dan zeggen wij als liberalen dan moet het dan ook zijn dat als er offers gepleegd moeten worden en die moeten gepleegd worden daar zijn we van overtuigd dan zullen die offers en dan zullen die burgers die offers willen plegen, maar dan zullen ze dat zeker zullen ze dat veel eerder en gemakkelijker doen als wij allemaal er in betrokken zijn en dat vind ik namelijk dat staat ons in het hart gegrift. Wij zijn niet voor niets een volkspartij en ook in die zin denken wij aan het hele volk, lasten en lusten zullen wij gelijk dragen. Dank U wel.

Het woord is aan de heer Portijne.

Nog iets over de studie Hofstra. De heer Modderman heeft er een beetje negatief over gedaan. Toch zou ik er op willen wijzen dat het feit dat de studie er kwam ook weer als achtergrond heeft in een initiatief van de zijde van de VVD 2e kamerfractie, wij hebben er sterk op aangedrongen. De vorige regering heeft het eigenlijk niet helemaal gewild, het is toch gebeurd en we zijn zeer betrokken bij de uitkomsten van deze studie.

Die zijn natuurlijk een beetje negatief in de pers terecht gekomen ook omdat daar gesproken werd over die beruchte hypotheekrente maar daar wil ik het vandaag dan niet over hebben ons standpunt is daarover duidelijk. Ik wil er wel op wijzen dat met name voor het midden- en kleinbedrijf de uitkomsten van die studie niet alleen t.a.v. het winstbegrip maar toch ook t.a.v. de positie van het bedrijfsvermogen van buitengewoon grote betekenis zijn. En natuurlijk is het zo dat daar in het bedrijfsleven zelf in de organisaties nog veel over gesproken zal worden. Ik wil er toch wel op wijzen dat die studie mede beïnvloed is door een rapport van de raad voor het midden- en kleinbedrijf die speciaal op al die specifieke voor het midden- en kleinbedrijf belangrijke punten heeft gewezen ook bij de commissie Hofstra ik heb de indruk dat daar toch iets wel van in dat rapport is terecht gekomen maar daar moeten we natuurlijk uitermate kritisch op zijn. De heer Modderman heeft met name gesproken over het feit dat Hofstra voorstelt dat er een aantal specifieke regelingen zouden moeten verdwijnen als zijn voorstellen zouden worden aanvaard. Dat is vreemd voorzover het de fiscale gudedagsvoorziening betreft omdat die niets te maken heeft met vooruitlopen op studies van Hofstra, dat is niet zo vreemd waar het de zelfstandigenaftrek betreft die een tijdelijke regeling was in afwachting van de resultaten van de studie Hofstra. Maar wij moeten geloof ik hier op dit moment zeggen en het met de heer Modderman eens zijn als we met name op dat punt van de consequentie van de voorstellen Hofstra ook en juist voor het midden- en kleinbedrijf en het eventueel al of niet wegnemen van anderen nu bestaande gunstige regelingen dat we daar uiterst kritisch op zullen moeten zijn en ook in die zin de voorstellen mede voorbereiden die van de zijde van de regering komen. En overigens met de grootste spanning naar uit zien want ik geloof niet dat we daar al te lang op hoeven zullen wachten. De kwestie van de vermogensbelasting. Ik kan mij altijd nog herinneren dat ik een paar jaar geleden in een jongerensociëteit die uitsluitend bestond uit PSPleden het woord nam en dat is niet zo'n makkelijke zaak zult u zich realiseren. En de eerste vraag was wat ik dacht over de vermogensbelasting. En je bent dan in zo'n gezelschap geneigd om te zeggen nou ja die is wat aan de hoge kant maar enfin het is dan toch een belasting die toch nog wel aanvaardbaar is en dan kwam een van de sprekers die die vraag had gesteld na afloop naar mij toe en zei u heeft er nou zo vriendelijk over gedaan over die vermogensbelasting maar ik wou dat die afgeschaft werd.

Dat had je nou daar niet verwacht maar in dit gezelschap zeg ik dat de vermogensbelasting met name ook voor de doorstroming van activiteiten in het bedrijfsleven en m.b.t. de positie van het bedrijfsvermogen een zo belangrijke zaak is dat wij altijd uiterst attent er op zijn geweest om die zo laag mogelijk te houden. En wij zijn dientengevolge ook fel te weer getrokken tegen alle verhogingen die in de afgelopen jaren op dit terrein door het kabinet den Uyl zijn geïntroduceerd. En wij zijn dan ook bijzonder gelukkig dat in het regeerakkoord staat dat er een verbetering van de vermogensbelasting zal komen hetzij door een verhoging van de belastingvrije voet of andere mogelijkheden voor vrijstellingen binnen de vermogensbelasting. Wij geloven dat dat ook voor het midden- en kleinbedrijf maar voor alle vermogensbezitters die in het algemeen in grote moeilijkheden zijn op dit moment ook al door de inflatie dat dat voorstellen zullen zijn die ingrijpend zullen moeten zijn en van grote betekenis voor eigenlijk de gehele bevolking want het moet nu maar eens gezegd dat talloze kleine vermogensbezitters juist door al deze verhogingen extra ongunstig zijn getroffen. Wij zullen er dan ook op staan dat die in het regeerakkoord aangekondigde verbeteringen in de vermogensbelasting binnen zeer korte tijd tot concrete wetsontwerpen zullen leiden, wij zullen ze dan vervolgens snel behandelen. Dank U zeer.

De heer Scherpenhuizen.

De heer Euvering heeft gevraagd naar de werking van artikel 49 van de wet op de ruimtelijke ordening ook wel genoemd de planschaderegeling. Dus de vergoeding van schade die de burger lijdt door het ingrijpen van de overheid. Het heeft in onze partij altijd een grote aandacht gehad ook in het verleden bij de fractie. De heer Berkhouwer heeft indertijd bij het aannemen van de wet op de ruimtelijke ordening daar uitgebreid aandacht aan besteed. De heer Geurtsen heeft later daar uitgebreid over gesproken. Heel recentelijk heeft de heer Lauksterman bij het eindverslag bij de wet over de stadsvernieuwing gezien de realtie bestaat over een artikel daarin en dit artikel zeer kritisch zich opgesteld en ik heb zelf meerdere malen bij begrotingen dat ter sprake gebracht. Als u de tekst van de wet gaat bekijken dan wordt daar gesproken over schade welke redelijkerwijze niet ten lasten van de burger hoeft te komen en dat klinkt allemaal vreselijk aardig maar je moet natuurlijk wel gaan kijken niet alleen naar de tekst van de wet maar ook hoe het gebruikt wordt in de praktijk.

Nou is de moeilijkheid dat zich een aantal dingen zich in de praktijk onttrekken omdat de eerste plaats waar het geregeld moet gaan worden dat dat de gemeente is. Maar ik heb de indruk dat ook vaak in de gemeente de zaak niet al te vaak te goed geregeld is. Maar het onttrekt zich iets aan je waarneming, je moet het hebben van telefoontjes en brieven van mensen. Een ander punt is dat men dan door kan gaan naar de kroon en daar zit voor de burger ook niet veel aanmoediging in. Ongeveer een op de tien mensen die in beroep gaat krijgt bij de Kroon krijgt gelijk. Dan kun je een paar opmerkingen erbij maken. Ik heb de indruk dat het bereik van deze wet niet ver genoeg gaat. Het werkt alleen bij een vastgesteld bestemmingsplan en voor mijn gevoel zou je toch ook andere ruimtelijke plannen er bij in moeten gaan intrekken. In het geheel het is bepaald niet een artikel die je veel aanmoediging aan de mensen geeft. Zeker niet als je gaat kijken naar de juris prudentie waarbij wat merkwaardige dingen zijn en waarbij je niet op de indruk kan onttrekken dat de kroon de gemeente weleens beschermt. Laat ik een of twee voorbeelden maken een echt-paar wat verzot is op schilderen krijgt vrij onverwacht door een bestemmingsplan woningbouw, is het uitzicht kwijt en de kroon beslist dat er geen recht op uitzicht bestaat dus geen schadeloosstelling op dat wij in Nederland op een beperkt terrein met elkaar leven. Zo kun je nog een aantal andere dingen kun je opgeven waaruit je kunt afleiden dat de mensen zich niet altijd bevredigd voelen. We zullen er als fractie erg alert op blijven en de minister heeft bij de laatste begrotingsbehandeling gezegd dat men op het departement ermee bezig was. Wij zullen de zaak duidelijk blijven volgen, proberen hier en daar bij te sturen. Schade zullen op bepaalde momenten met elkaar moeten delen maar het gaat niet aan dat de overheid zo nu en dan op kosten van de burger zijn ruimtelijk beleid uitvoert.

Dan de heer Waalkens.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren de eerste twee aan mij voorgelegde vragen zijn van den Helder die ik graag het compliment wil maken dat ze nu al een paar keer achter elkaar schriftelijk de zaak voorbereidt en 's avonds tevoren aan ons voorlegt zodat je daar tenminste een nacht over kunt slapen. De eerste vraag betreft de overbevissingsproblematiek en zij zeggen dat er voorstellen zijn gedaan door de vissers om een vaarstop op te leggen gedurende de 14 dagen die de paarperiode is voor de platvis en met name voor de schol.

Deze zaak is zo zou ik willen zeggen proceduureel juist aan de orde geweest in het produktschap die daar een verordening voor hebben zou moeten maken. Dat hebben ze gedaan en ze hebben hem voorgelegd aan de minister van landbouw die die dan ook moet goedkeuren maar die heeft dat niet gedaan. Zijn argument was dat er zijns inziens een onvoldoende meerderheid in het produktschap is geweest en ik kan er wel bij zeggen dat het de sektie handel is geweest die daar tegen heeft gestemd. Die waren kennelijk bang dat de aanvoer zou storen. Ik betreur de beslissing van de minister mag ik wel zeggen, ik vind zijn argument niet sterk en in de tweede plaats uit een praktische overweging omdat juist in deze tijd een uitermate slechte kwaliteit van de aangevoerde vis aan de orde is. Het parlement daar daarin geen actie genomen, het was gewoon te kort dag. De vaste commissie voor de visserij waar ik ook in zit en overleg heb gepleegd hebben dat ook niet gedaan omdat de minister duidelijk heeft gezegd niet van plan te zijn dat alsnog te doen. Een discussie daarover zou over de veertien dagen termijn heengaan hetgeen zou hebben betekend dat dan een paard zouden hebben getrokken om dan een adere diersoort even te noemen. Voorzitter de tweede vraag gaat over het feit of er niet een ander systeem van vangstbeperking kan worden ingesteld omdat het nu maandelijks wordt vastgesteld zodat de vissers eigenlijk niet precies goed weten waar ze aan toe zijn. Ik zou hier op willen zeggen dat sinds Nederland in het kader van het internationale overleg akkoord is gegaan met vangstbeperking er in Nederland een choatisch beleid is gevoerd wat en dat moet ik wel zeggen mede veroorzaakt is omdat het visserijbedrijfsleven niet eensgezind was en waarschijnlijk ook niet kon zijn en dat is dan weer tot uitdrukking gekomen in een onmacht van het produktschap waar ik zojuist al van sprak. Daarom heeft de minister zelfstandig maatregelen moeten nemen, die heeft hij dan ook uitgevaardigd maar die zijn nog al eens omstreden en vaak ook niet uitvoerbaar gebleken. Wij hebben dit bij voortduring in de kamer aan de kaak gesteld, bij de begrotingsbehandeling en een keer bij een interpellatie het heeft allemaal niet mogen helpen. Nu is het zo dat er een 200 mijlszone is ingesteld zoals de meesten uwer weten en dit gebied is door de europese commissie ook als terrotoriaal gebied van de europese gemeenschap verklaard en tegelijkertijd daarmee en dat is wel een plezierige mededeling is dat die europese commissie nu ook een geharmoniseerd visserijbeleid voor wil stellen.

Ze hebben dat althans. U weet dat daar nu door 8 van de 9 lidstaten een overeenstemming over is bereikt. Engeland zit erg tegen is te chauvinistisch en wil de engelse belangen teveel vooroplaten lopen. Minister van der Stee wil dus nu geen andere regeling uit gaan vaardigen dan dat er nu is om daarmee niet een eigen nederlands nationaal beleid te gaan uitvaardigen wat de engelsman in de kaart zou spelen als het gaat om nationale regelingen. Hij zegt dat hij ervan uitgaat dat er toch overeenstemming binnenkort zal zijn en dat dan het nederlandse beleid inderdaad kan worden aangepast in dat geharmoniseerde kader. Wij houden dat in de gaten kan ik u gerust toezeggen ook de vaste commissie heeft afgesproken dit heel nauwlettend te volgen. De derde vraag gaat over de ontwikkelingssamenwerking met name de mogelijkheden die er voor gegadigden uit de ontwikkelingslanden zijn om onderwijs en scholing op allerlei niveau in ons land te verkrijgen. Door de vraagsteller wordt gezegd en genoemd dat het verstrekken van beurzen door de overheid verminderd wordt en gevraagd wordt om dat tegen te gaan. Nou zou ik daarop willen antwoorden dat het inderdaad zo is dat door ex-minister Dronk een beleid in gang is gezet waarbij het entameren van losse op zichzelf staande onderwijsprojecten zal worden afgebouwd. In plaats daarvan zou die de nadruk leggen op het bevorderen van aangaan van samenwerkingsprojecten met universiteiten en hogescholen en in de 2e plaats het gevraagde onderwijs of scholing in de ontwikkelingslanden zelf te doen plaats vinden om daarmee de brain tegen te gaan. U weet dat er nogal wat mensen blijven hangen hier die hun ontwikkeling hebben voltooid en die niet meer teruggaan naar de ontwikkelingslanden. Dat dat in die landen zou plaats vinden met gast docenten spreekt voor zich. Nou geloof ik dat dat op zichzelf een goede zaak zou zijn. In de eerste plaats het daar te laten doen waar de lieden zelf wonen en ingespeeld kan worden op situaties ter plaatse. Ik heb daarbij wel een voorwaarde dat namelijk als Nederland daarin mee subsidieert dat dan wel voldaan moet worden aan de kwaliteitsvoorwaarden en ook dat politieke verhoudingen geen beletsel mogen zijn voor gegadigden om ergens in een ontwikkelingsland op een universitaire hogeschool onderwijs te volgen. Er zijn voorbeelden genoeg waarbij bepaalde landen zelfs studenten uit buurlanden weigeren om daar te kunnen heengaan. In de tweede plaats is de samenwerkingsvormen van universiteiten daarvan zou ik willen stellen dat dat ook op zich een goede zaak is mits controleerbaar inzicht mogelijk blijft op welke gebieden en op welke wijze men het onderwijs gezamenlijk doet.

Ik kom daarop omdat ik onlangs geattendeerd werd een dezer dagen op het feit dat prof. memeling van de twentse hogeschool is uitgestapt op een project een samenwerkingsproject met Hanoi omdat hem gebleken was dat de Hanoise hogeschool erg nauw verbonden was met een militair research instituut en dat van de verworven kennis militair geprofi-teerd zou worden. Ik kan u zeggen dat ik daarover vragen heb geformu-leerd samen met collega Ploeg die we maandag aan onze fraktievoor-zitter zullen voorleggen en naar ik hoop kunnen worden ingediend. Ik vind dat als je zegt die dingen zijn op zichzelf wel goed om-buiging van beleid dat dat niet moet betekenen dat je de mogelijkheid van onderwijs hier of met beurzen niet moet uitsluiten dat dat moet blijven bestaan omdat landen zeer gespecialiseerde instituten zijn die heel adequaat en heel doelgericht onderwijs of opleiding kunnen geven. Ik wijs op een voorbeeld het internationaal agrarisch centrum in Wageningen staat er om bekend dat het jaarlijks honderden studenten weer teruglevert met een zeer goede kennis. Afsluitend naar mijn mening is minister de Koning een bijzonder praktisch mens in tegen-stelling tot zijn voorganger. Ik heb bepaald vertrouwen in zijn beleid op dit punt ik zeg ook graag de vraagsteller toe en dat was de heer vd meer uit Zoetermeer dat wij juist op dit punt het beleid heel nauwkeurig zullen volgen en er bij de begroting echt aandacht aan zullen schenken. In dank u wel.

Dames en here de procedure. Wij wilden als laatste spreker namens de kamerfrakties laten optreden de heer Rietkerk voorafgegaan door mevrouw van Someren namens de 1e kamerfractie. Dat betekent dat over de onderwerpen die niet ter sprake zijn gekomen de re- en duplieken voor-zover daaraan behoefte mocht bestaan kunnen plaats vinden. De onder-werpen die de heer Rietkerk zal behandelen zijn de volgende. Dat is een aantal kwesties die te maken heeft met ambtenarenzaken de departe-mentale herindeling en de vertrouwenscommissie. Hij zal spreken over de abortus en over de brief aan de KNVB. Dat betekent dat over die onderwerpen nog niet gerefuseerd hoeft te worden want die moeten nog worden behandeld. Mijn vraag is aan u wie wil n.a.v. de onderwerpen die wel behandeld zijn nog een nadere vraag of opheldering plaatsen.

Min of meer een punt van orde binnen dit agendapunt. Er wordt verzocht om de vragen schriftelijk in te dienen, dat hebben we gedaan een twee tal vragen waarvan nagedacht is of het nog nodig was ze mondeling in te leiden dat was niet nodig maar er is niet op geantwoord.

Juist u hebt gelijk er waren ook een tweetal schriftelijke vragen.
Kunt u de vraag nog even aanduiden.

Het betrof een vraag die had betrekking op de heer Equy en de andere vraag die had betrekking op de invloed die uitgeoefend wordt door de nederlandse parlementariers over richtlijnen die van aknt komen op europees niveau.

Lijkt mij duidelijk dat daar alsnog antwoord op moet worden gegeven.
De heer Rietkerk zal in zijn verhaal over de zaak van de heer Equy spreken. De heer Berkhouwer zou ik nu het woord willen geven.

Mijnheer de voorzitter ik zal even antwoorden heel kort over die kwestie van de produktenaansprakelijkheid. Zowel van de raad van europa als van de commissie van europese gemeenschappen zijn voorstellen gekomen om de aansprakelijkheid van producenten van produkten te vergroten. Om het schuldvereiste los te laten zoals we dan kennen in 1401 BW en elke fabrikant en in geval de fabrikant niet meer te vinden is dan de leverancier om die zondermeer verantwoordelijk te stellen voor gebreken die op een gegeven moment aan den dag treden in bepaalde produkten ongeacht het feit dat op het moment van de fabricage van die produkten, die produkten voldeden aan alle gegevens en eisen van de op dat moment bestaande bekende techniek en wetenschap. Dit is een belangrijke zaak voor het bedrijfsleven want men denkt hiermee de consumenten te beschermen maar deze aansprakelijkheid gaat zover en men wil daar de amerikaanse kant uit dat bijvoorbeeld vanwege de ontploffing van een flesje coca cola daar kunnen geweldige schades door ontstaan en dan zou die fabrikant daar zondermeer onbeperkt voor aansprakelijk zijn. Deze zaak waarover ik nog lang zou kunnen praten maar die ik kort wil afronden heeft de zeer sterke aandacht van de liberale mensen in het europese parlement omdat wij van oordeel zijn dat dit mooi kan lijken maar tot zodanige kosekwenties kan voeren en de juristen onder u zullen dat allen weten dat hier een zodanige zware verantwoordelijkheid wordt gelgd op het bedrijfsleven die hier en daar zelfs niet te verzekeren is en dit tot zodanige verhoging van kosten kan leiden voor de fabricage en de fabricatie dat tenslotte dit niet ten goede zal kunnen komen van de consument maar dat hij er de dupe van zou kunnen worden namelijk doordat hij de verhoogde prijs moet opbrengen. Ik kan dus de vragensteller gerust stellen dat de liberale fraktie, de liberale politici in het europese parlement zich sterk met deze zaak bezig houden.

Aan de ene kant de bescherming van de consument door die aansprakelijkheid zondermeer zonder schuld maar allen vanwege het risico deze zaak wordt zorgvuldig bekeken en de vragensteller kan daarom gerust huiswaarts keren naar zijn bureau in het TNO in Delft. Ik dank U wel.

Dan gaan wij verder met het procedurevoorstel. U bent ermee akkoord dat nu de heer dupliek is die is uiteraard niet verplicht, maar ik wil graag even weten voor de inventarisatie hoeveel sprekers er zijn. Goed de heer van der Meulen uit Leidschendam.

De heer de Beer heel hartelijk bedankt voor de beantwoording van de vraag. De wijze waarop hij dat gedaan heeft en de ondersteuning van datgene wat ik gezegd hebt. Toch ben ik niet gerust over de afloop van de hele zaak. Laat ik voorop stellen dat sociale woningbouw, woningwetwoningen nodig zijn en nodig blijven ook in mijn visie voor die mensen die voorlopig niet of misschien wel helemaal nooit in aanmerking kunnen komen voor een koopwoning. Sociale woningbouw betekent echter ook voor zoveel mogelijk groepen in Nederland een kans te creëren om een eigen huis te verkrijgen. Een eigen huis niet alleen omdat het een stuk bezitsvorming zou zijn maar nog meer wellicht in het kader van vrijheid die bij ons bovenaan staat. Vrijheid om zelf uit te maken of je een ander behang neemt en zoja wat voor behang. Vrijheid om te mogen uitmaken of je eroverheen mag schilderen. Vrijheid om muren weg te breken sterker nog vrijheid om uit te mogen maken of je een eigen huisdier mag houden ja of nee zonder dat derden dat voor jou bepalen. Dat zijn vrijheidsaspecten die alleen gewaarborgd zijn bij eigen woningbezit. Beschut woningbezit de heer de Beer heeft het al gezegd zal niet voldoende blijken in de komende jaren. Beschutte woningbouw om het probleem op te lossen. Er ontstaan tekorten, hoge prijzen waardoor juist voor die groepen waar wij nou aan denken onmogelijk wordt om een huis te verkrijgen in eigen bezit. Dat wordt ontnomen als je tegenhoudt dat woningwetwoningen verkocht worden. Dat is niet sociaal, het is sociaal om te zorgen dat die mensen wel een eigen huis kunnen krijgen. Daardoor is het kopen van woningwetwoningen hard nodig. Als dat niet gebeurt dan worden de toestanden in Nederland op dit punt steeds schever. Als ik de staatssecretaris goed heb beluisterd dan is hij dat eigenlijk helemaal niet van plan. Hij denkt aan hele andere zaken en als hij het al niet van plan zou zijn dat is hij dat alleen maar van plan om dat te doen met beslissingen die de gemeente daaraan over kunnen nemen.

Dat geeft willekeur per gemeente, dat geeft willekeur in Nederland per samenstelling van de gemeenteraad, dat geeft wantoestanden waarbij zelfs laat ik zeggen CDA is op dat punt in een heel andere richting denken dan wij zeker in de gemeentepolitiek allerlei kronkels zullen maken om ervoor te zorgen dat woningwetwoningen niet verkocht kunnen worden maar liever doorverkocht worden dan naar andere woningstichtingen. Dat uitspreken, dat stukje sociaal beleid van de VVD dacht ik dat nodig was vandaag. Daarom heb ik ook getracht een en ander te verwoorden in een motie die wellicht kan dienen ter versterking van het standpunt van de 2e kamerfractie naar het CDA naar het kabinet toe om dat stukje uit ons program te verwezenlijken een zaak voorzitter ter uwer geruststelling die in mijn ogen aktueel genoeg is om behandeld te worden en die hopelijk goed genoeg is in de ogen van de vergadering om aangenomen te worden.

Ik zal de inhoud van de motie ter kennis brengen van de vergadering. De VVD in algemene vergadering bijeen te Utrecht op 10 en 11 maart 1978 van oordeel dat 1 ook lagere en middelbare inkomensgroepen in de gelegenheid moeten worden gesteld een eigen huis te verwerven. 2 met grote zorg geconstateerd moet worden dat er een groot tekort is aan niet al te dure eigen woningen en dat het beschut eigen woningbezit niet in voldoende mate in die behoefte voorziet. 3. de prijzen van eigen woningen als gevolg daarvan onrustbarend blijven stijgen waardoor steeds minder mensen in staat zijn eigen woningen te verwerven. Spreekt als haar mening uit dat het kooprecht voor huurders van woningwetwoningen onder nader te stellen voorwaarden overeengekomen in het regeerakkoord zo snel mogelijk dient te worden geëffectueerd. Dringt met grote klem er bij de 2e kamerfractie er op aan zich hiervoor sterk te maken en gaat over tot de orde van de dag. Het dagelijks bestuur heeft zich ik zei al er hing een motie boven de markt beraden over de vraag of dit inderdaad een politiek onderwerp betrof dat aktueel geworden is na verzending van de beschrijvingsbrief. Wij zijn geneigd i.v.m. het kamerdebat dat gehouden is hierover en de context die ook door de indiener is gelegd met de uitslating van de staatssecretaris het hier een onderwerp betreft dat aktueel geworden is na het verzenden van de beschrijvingsbrief zodat de vergadering van het dagelijks bestuur het advies zou kunnen krijgen om voor het in behandeling nemen van deze motie te stemmen. Daarvoor is een meerderheid van 2/3 vereist. Ik zou alleen op dit ogenblik daar nog niet over willen stemmen omdat nuttig lijkt eerst de re- en duplieken af te wachten en de reactie van de fractie over de inhoud van de motie te nemen.

Maar misschien mag ik wel vragen of het stembureau zich reeds dus dat vanochtend ook gefunctioneerd heeft zich naar het podium wil begeven opdat het eventueel kan worden aangevuld. Er zijn overigens toch nog altijd 300 mensen in de zaal al zou je dat niet zeggen. Het woord is aan de heer Markuze.

Voorzitter de manier waarop u stoeit met de uitleg van het begrip aktueel zijn hebben we het straks nog wel over. Nou voorzitter dan zijn de moties de discussie daarover dus toch in behandeling begrijp ik dat goed.

Als u nu een repliek houdt zou ik daarbij ook betrekken of u vindt of de moties naar uw mening wel of niet in behandeling moeten worden genomen.

Wel dan zal ik dat graag doen. Dan zal ik u zeggen wat u misschien zal vervagen. Gisterenavond is er door een lid van het db om moties en vanmorgen bij het onbijt zijn in aanwezigheid van een dblind, ik hou er niet van om namen te noemen

Waarschijnlijk bedoelt u mij, want ik hou daar wel van openheid.

Als u uzelf aanmeldt dan wil dat graag doen. Tijdens uw aanwezigheid de contouren van 2 moties op papier gezet en toen werd overwogen en toen zei u nee die komt er nog aan. Nu u dan vanmiddag ineens probeert 2 moties naar de prullemand te verwijzen dat verbaast mij. maar die principiele kanten van wat is nu aktueel. Het loyaal zijn aan een regeringsbeleid en dit regeringsakkoord dat is juist mag ik zeggen de laatste week zeer aktueel geworden en de abortusvraag is een van die belangrijke onderdelen daarvan of je daar als regeringspartner ook op dat punt loyaal gaat zijn ja of nee. En wat betreft de NOS. Dat de NOS niet denkt uit te komen met zijn geld en dat de minister zal voorstellen een verhoging van de kijk en luistergelden is juist na het verzenden van de beschrijvingsbrief naar buiten gekomen en m.i. op dit punt ook zeker aktueel te noemen. Nu wat de beantwoording van mijn vragen betreft, mijn waardering voor de desbetreffende kamerleden wat hun beantwoording betreft. Ik ben alleen nog niet helemaal tevreden gesteld mijnheer Keya. U zegt de fraktie houdt onverkort vast aan de motie van der Klauw-van Someren die indertijd in de kamer is aangenomen.

Eerst zeg ik dat is mooi en dan denk ik van nou dan krijg ik natuurlijk een positief antwoord van op de opmerking ook verwoord in de motie de fractie zal zich verzetten tegen verhoging van de kijk- en luistergelden zonder de inzage van de boeken te hebben gehad. Maar nee dan zegt de heer Keya van nou ja er is een onderzoek geweest en de uitslag die is te verwachten ik zie een ruimte van 10-15 procent. Dan zeg ik nou dat is helemaal mooi meegenomen want er is een verhoging waarschijnlijk niet nodig en dan zegt hij als ik hem goed heb begrepen zeg ik er uitdrukkelijk bij, dan zegt hij van nou ja bovendien is het zo ontzettend gematigde verhoging waar praten we eigenlijk over, maar dit is heel wat anders. Een verhoging kan gematigd zijn of niet maar ik dacht dat het ging om het principe ervan en ik vind dat ook dat ben ik met hem eens dat we onverkort aan die motie moeten blijven vasthouden.

Dit zijn de enige replieken.

Nogmaals Vels Eindhoven.

Mijnheer de voorzitter ik zou graag een kort wederwoord spreken. Ik ben zeer erkentelijk voor het antwoord wat zij gegeven heeft. Dat de overige fractieleden in het onderhavige geval nauwlettend de zaak zullen bekijken dat is ook door de heer Ploeg gedaan. Vanmorgen heb ik opzettelijk iets niet vermeld omdat ik dat niet terzake vond maar nu wel ik toch van deze gelegenheid gebruik maken om het wel te doen. Ik heb in dit onderhavige geval er vragen over gesteld. Een der kamerleden verzocht hem daar iets aan te doen. Hij was zo diligent om ondanks het kerstreces informatie in te winnen bij het ministerie van justitie. En een van de argumenten voor de afwijzing hebben mij toch wel diep geschokt. Namelijk er werd toen gezegd als wij hiermet een precedent gaan scheppen dan krijgen we er duizenden op ons dak van deze afstammeling van voormalige Nederlanders. Mijnheer de voorzitter, dames en heren ik behoor tot een groep mag ik het met een variant zeggen die werden genoemd altijd het majesty's most loyal subject en dit argument heeft mij echt wel geschokt. Ik dank U zeer.

Het woord is aan de kamerleden mevrouw Cappijne, de heer Keya en de heer de Beer en alfabetisch begint dus deze laatste.

Mijnheer de voorzitter het zal geen verrassing zijn als ik zeg dat ik de motie van harte aanbeveel. Dank U zeer.

Ik wil overigens nog ieder misverstand uit de wereld ruimen. Ik wil u dit zeggen dat wij bij het toetsen van de vragen of de inhoud van een motie wel of niet ter sprake kan komen de vraag of we daarmee instemmen of niet natuurlijk niet relevant is. Wij hebben voorzover ik het kan zien ook geen enkele moeite met een van de moties die is ingediend ik dacht dat tegen geen enkele motie grote bezwaren bestonden al moet ik dat voor de advisering aan de desbetreffende kamerleden overlaten maar ik kom dus straks op de vraag wanneer een motie wel en wanneer die niet in behandeling kan worden genomen in formele zin dus afgezien van de inhoud daarvan nog wel even terug. Het woord is aan de heer Keya.

Dames en heren dat onder minister van Doorn nog en daarvoor ook een aantal jaren geen verhoging van luister- en kijkgeldten toe te passen en dan na een jaar of 3 ineens met een zeer groot bedrag van tientallen guldens te komen. Daar zijn we van afgestapt, ik vind dat een aanmerkelijke verbetering. Jaarlijks opnieuw bekijken wat maximaal toelaatbaar is. Proberen jaarlijks het bedrag zo klein mogelijk te houden dat gebeurt nu bij algemene maatregel van bestuur. Verder wordt de omroep op zich gedwongen om een grote reservepot ook binnen een paar jaar in te teren. Ik dacht dat het allemaal veel verstandiger was dan te zeggen nou ja je zoekt het maar uit. Dit jaar krijg je hem niet jullie teren alles maar in zonder enige controle natuurlijk en dan volgend komen jullie maar weer met een verzoek om tientallen gulden omhoog te gaan. Ik dacht dat het gewoon en voor het sociaal beleid en je moet daarbij ook bedenken een beetje zekerheidsbeleid voor het personeel bij de omroeporganisaties dat dat veel verstandiger is om het interen jaarlijks regelmatig wat te laten gebeuren. Beter dan het ene jaar helemaal niets en het volgend jaar ineens met een groot bedrag te komen. Het lijkt mij heel verstandig zoals de huidige regering het wil of zoals de huidige methode nu toegepast wordt.

Mevrouw Cappijne zij zal ook de vraag over de heer Equy beantwoorden.

Dat doe ik er ook even bij omdat het nauw samenhangt met de laatste opmerking die her Vels gemaakt heeft.

De overweging is dat is altijd een heel moeilijke rechtsoverweging. Als je aan iemand het recht geeft om in Nederland te komen vanuit de bijzondere omstandigheden van zijn geval dan moet je je er goed van vergewissen in hoeverre dat een heleboel konsekventies heeft voor allerlei andere mensen die wellicht in diezelfde situatie zijn en die dan terecht een beroep er op kunnen doen dat nu die ene figuur is toegelaten zij eigenlijk ook moeten worden toegelaten. En dat is dus het moeilijke probleem eigenlijk bij het hele toelatingsbeleid. Met zo'n beroep op die afweging is natuurlijk helemaal niet de bedoeling naar voren gebracht om wie dan ook te kwetsen in zijn gevoelens, dat is stellig niet de bedoeling daarmee moet men niemand willen beledigen of kwetsen. Nu de kwestie van Equy, dat is een vreemdeling die door staatssecretaris Zeevalking voor vrij korte tijd is toegelaten tot Nederland en toen hij wilde dat zijn verblijf werd verlengd gaf staatssecretaris mevrouw Haars daar geen bewilliging in. En daar kan je allerlei aspecten bij bekijken bij zo'n zaak. In de eerste plaats de inhoud van zo'n beslissing of zo iemand zal moeten blijven of niet en in de tweede plaats is het aspect van de gehele gerechtelijke procedure ongeacht hoe die eruit zal zien of zo iemand ook een beroep heeft op de raad van state. Wij hebben ons als fractie geheel buiten die eerste vraag gehouden omdat wij eigenlijk vonden dat daar een beroep mogelijk moet zijn in principe en als je dat vindt dan ga je je niet in de zaak zelf begeven, dat laat je dan over aan de rechter waarvoor je als kamer terzijde staat. Nu is er door de PvdA een motie ingediend waarbij werd uitgesproken dat aan Equy alsnog een beroep op de raad van state moest worden toegekend. Een aantal jaren geleden als ik me goed herinner in 1974 heb ik bij de behandeling van de wet Aarop en de wijziging wet op de raad van state een amendement ingediend waarbij het mogelijk werd gemaakt voor alle vreemdelingen in Nederland om zo'n beroep op de afdeling rechtspraak van de raad van state te krijgen. Daar is de kamer niet in meegegaan omdat men zei dat heeft tot konsekventie dat zo'n beroep ook een schorsende werking heeft d.w.z. dat die vreemdeling tijdens dat beroep in Nederland mag blijven en dan ja dan heb je niet zoveel tijd meer om die mensen daar te blijven en stel dat de beslissing dan negatief uitvalt dan kan je ze niet meer vinden en dan zit je daar maar mee. De kwestie die de heer Vels aanroerde is daar ook een goed voorbeeld van want de man om wie het gaat is nu onvindbaar. Als een amendement indertijd was aangenomen dat zou Equy dat beroep hebben gehad. Aan de andere kant ligt er nu een wetsontwerp waarin dat beroep mogelijk wordt gemaakt zonder schorsende werking maar dat wetsontwerp is nog niet afgehandeld..

Daar moet de regering met een memorie van antwoord komen en wij hebben mevrouw Haars nogal zitten bestoken dat ze nou maar haast moet maken met die memorie van antwoord. Wij hebben afstand gedaan van de hele propagandabeweging rond mijnheer Equy als persoon. We vonden dat dat geheel buiten beschouwing moest blijven het ging ons niet om het naar boven halen van een bepaald geval, het ging ons om het principe van het beroep van de raad van state. En toen heeft een groot deel van de fraktie gezegd na de toezegging van staatssecretaris mevrouw Haars dat die memorie van antwoord heel spoedig zal komen dat er dan dus een beroep mogelijk zal zijn zonder schorsende werking d.w.z. dat beroep dat wordt ingesteld maar de vreemdeling gaat misschien toch weer naar zijn eigen land terug. En als die dan nodig is voor een verhoor voor de raad van state dan kan hij weer terugkomen. Dat was voor een zeer groot deel van de fraktie voldoende waarborg eigenlijk dat die procedure er zou komen en ook gelet op het feit dat je toch met PvdA moties niet uit het oog moet verliezen dat er wellicht een politieke bedoeling naaanneming van die motie achter verscholen kan zitten. Dat heeft ertoe geleid dat een groot deel van de fraktie die motie niet heeft gesteund. Enkele andere leden hebben gezegd ja dat principe vinden wij toch zo belangrijk dat het eigenlijk volgens ons nu al in werking zou moeten treden want vanuit die gedachte hebben wij vier jaar geleden dat amendement ingediend en dit is toch eigenlijk een logische uitvoering daarvan en nu hebben ze de vrijheid gekregen en ik ben blij dat dat kan om voor de motie Equy te stemmen. Het resultaat was is aangenomen. Intussen heeft de afdeling rechtzaak van de raad van state in een ander beroep van de heer Equy gezegd dat het niet ontvankelijk is en moet hij het land ik meen aan het eind van deze maand verlaten.

Dank U zeer, dan de motie.

Nog even voor de goede orde de statuten bepalen over deze vergadering het volgende de algemene vergadering kan slecht rechtsgeldige besluiten nemen en dat hopen we altijd dat onze besluiten rechtsgelding zijn inzake onderwerpen die in de beschrijvingsbrief van de betrokken vergadering zijn vermeld behoudend ontwerp uitspraken over politieke onderwerpen die na de vaststelling van de beschrijvingsbrief aktueel zijn geworden en ten tweede onderwerpen die door het hoofdbestuur of het dagelijks bestuur nog worden voorgesteld een en ander voorzover de algemene vergadering met een meerderheid van 2/3 van de uitgebrachte stemmen tot de behandeling besluit.

Wij menen dat t.a.v. de motie van Leiderdorp waarvan de inhoud ook is aanbevolen door een lid van de 2e kamerfractie de heer de Beer wel voldoet aan het criterium dat die motie betrekking heeft op een onderwerp dat na de vaststelling van de beschrijvingsbrief aktueel geworden is dit i.v.m. het kamerdebat. Wij menen wat betreft die kwestie van het abortusontwerp zoals die hier geformuleerd is niet kan worden gezien als iets dat aktueel geworden is na vaststelling van de beschrijvingsbrief en dat het evenmin iets heeft te maken met de opstelling van de CDAfractie afgelopen dinsdag omdat namelijk de motie zich beperkt tot een uitspraak over het kabinet, er staat wenst het kabinet wijsheid en sterkte toe bij het vinden van een voor 1 januari 1979 ingediend abortusontwerp dat geacht mag worden een meerderheid te verkrijgen van de beide kamers der staten generaal. Welnu dat stond in het regeerakkoord, het stond zelfs al in het regeerakkoord van den Uyl. Deze oplossing waarin de VVDfractie zich heeft kunnen vinden bij het aanvaarden van het regeerakkoord en ook de CDAfractie zich heeft kunnen vinden die bij het kabinet en we hebben gezegd dat wij ons t.a.v. de eenheid in het kabinet zowel de heer Rietkerk als ik de homogeniteit van het kabinet geen enkele zoeg maken de heer Rietkerk zal dat ook nog wel uitspreken dat hij het volste vertrouwen heeft dat de betrokken ministers en dat zijn ministers van VVD en CDAzijde dat die inderdaad hebben gezegd dit te willen en zich ook beide verzekerd zullen weten van het feit dat wij hen wijsheid en sterkte toewensen, grote wijsheid zelfs. Wij vinden dus formeel het niet een motie die voldoet aan de criteria. Dan de motie over de omroepbijdrage spreekt als haar mening uit dat van behandeling van een voorstel tot verhoging van de kijk- en luistergeladen alleen sprake kan zijn wanneer het parlement vantevoren volledig inzicht krijgt in het financieel beheer van de omroepverenigingen. Daarvan dacht ik dat de heer Keya heeft gezegd dat die zaak reeds al is geregeld en dat daar regelmatig toezicht plaats vindt zelfs met betrekking tot het interen op vermogen. Dus dat gaat dan dacht ik verder dan alleen het inzicht. Er zijn zelfs al richtlijnen. Maar het bestuur vond dus dat deze twee moties niet voldeden aan de criteria, de beslissing is aan de vergadering. En wanneer ik aan de ontbijttafel heb meegedeeld dat er gewerkt wordt aan een motie over het kopen van woningwetwoningen dan is vanmiddag bevestigd dat de informatie die ik daarover heb gegeven zeer juist was. En daarmee heb ik geen enkel heb ik geen enkel oordeel uitgesproken zeker niet namens het dagelijks bestuur dat ik pas in de koffiepauze heb kunnen raddplegen over het al dan niet in behandeling nemen.

Wij moeten ons allemaal houden aan de regels dat proberen wij zoveel mogelijk. Wil de heer Markuze hier nog op reageren. Ik heb begrepen dat u linksboven ook het woord hebt gevraagd.

Ik wil gewoon een vraag stellen dat kan toch of niet soms of horen we in een communistische staat ineens.

Ik wou even niet afwijken van de orde ik vroeg of u het woord wilde. Dat is mij nu duidelijk. Ik geef het woord eerst zoals ik had afgesproken aan de heer Markuze.

Mijnheer de voorzitter de abortus is enkele dagen geleden nog bij de begroting aan de orde geweest. Het is in zoverre ook wel een aktuele zaak te noemen dacht ik. Wat betreft motie 1 en motie 2

voorzitter bij de begroting hebben we ongeveer elk onderwerp aan de orde dat is natuurlijk geen bijzondere aanleiding.

Het gaat om de aktualiteit van het onderwerp.

Ik zal de abortusmotie intrekken. De motie inzake kijk- en luistergeld die vind ik toch een belangrijke zaak, ik vind hem ook een bevestiging van een motie die in het parlement al is aangenomen en ik vind hem aktueller dan ooit juist gezien de uitspraak van vanmiddag dat de fraktie althans de heer Keya zei dat die verhoging helemaal niet onredelijk vind. Ik vind we moeten ons daar onverkort aan vasthouden. Alleen zou ik graag zien dat het woord omroepvereniging wordt gewijzigd in omroeporganisatie.

Dat is inderdaad een verbetering. We gaan over tot stemming. De abortusmotie is ingetrokken. Er is voor het behandelen van de motie een 2/3 meerderheid vereist. In de eerste plaats de motie Leiderdorp die ik nog even zal voorlezen. Het gaat dus niet over een stemming om die motie al dan niet aan te nemen maar of we die in stemming zullen nemen of die aan de agenda wordt toegevoegd. De VVD enz van oordeel dat 1 ook lagere en middelbare inkomensgroepen in de gelegenheid moeten worden gesteld een eigen huis te moeten verwerven. 2. met grote zorg geconstateerd moet worden dat er een groot tekort is aan niet al te dure eigen woningen en dat beschut eigen woningbezit niet in voldoende mate aan die behoefte voldoet.

3. de prijzen van eigen woningen als gevolg daarvan onrustbarend blijven stijgen waardoor steeds minder mensen in staat zijn een eigen woning te verwerven spreekt als haar mening uit het kooprecht van huurders van woningwetwoningen onder nader te stellen voorwaarden zoals overeengekomen in het regeerakkoord zo snel mogelijk dient te worden geëffectueerd en dringt met grote klem bij de 2e kamerfractie er op aan zich hiervoor sterk te maken en gaat over tot de orde van de dag. Wie wenst deze motie wel in behandeling te nemen. Tegen. Heeft het stembureau een 1/3-2/3 inzicht want dat is dus nodig hiervoor. De motie kan in behandeling komen. Dan de motie over de omroepbijdrage wie wil die in behandeling nemen. Dan komt die motie niet in behandeling omdat de aktualiteit door de vergadering niet aanwezig wordt geacht. Dan brengen we de motie Leiderdorp zelf in stemming. Wie is tegen Leiderdorp. Wie is voor. Met overgrote meerderheid aanvaard. Wij gaan verder met de bespreking van het beleid van de kamerfractie. Het spijt mij zeer voor de spreker boven in de zaal maar we hebben de re- en duplieken hebben we afgehandeld. U hebt in eerste instantie niet het woord gevoerd en ik geloof dat het niet juist is met het oog op de orde om dan nu nog weer nu alle vragen zijn beantwoord weer het woord te gaan geven.

U zult hem horen en hoe. We hebben hier in Nederland 17.000 corrupte politieagenten. De oprukkende nazipartijen zitten overal. We hebben vroeger de PPR gehad de geheime afdeling van de politie en wat gebeurt daaraan. We hebben een paar zoutzakken in het defensietop. De kleinzoon van Chruchil heeft onlangs gevraagd in het kabinet how can a general have to protect the interest of London and am i six or am i one with the bloody fool by the wapens in the DDR and we invite the russians overhere to have a look.

Ik geloof dat het u wel het woord kan krijgen maar de vraag of u binnen de orde bent. Ik wil verder gaan met de agenda en geen incidenten meer. Ik wou wel het ministerie van binnenlandse zaken dank zeggen voor de grote belangstelling want behalve de staatssecretaris is er ook nog een minister in de zaal inmiddels. Dan geef ik het woord aan mevrouw van Someren.

Mijnheer de voorzitter op de persconferentie die u gisteren namens het dagelijks bestuur belegde waar ook de beide fractievoorzitters uitgenodigd waren kwam aan de orde het standpunt van de 2e kamerfractie inzake de maximum snelheden. Ik heb toen daar over gesproken werd in de geest van ja die VVD die wil ze maar laten rossen heb ik daar op gereageerd met te stellen dat in onze fractie en naar ik meen te weten ook in de 2e kamerfractie toch de mening leeft dat de 100 kilometer snelheidsbeperking zo massaal overtreden wordt dat hier toch echt wel gesproken kan worden van een sociaal gebrek aan enige eerbied voor de wet. Journalisten plegen niet alleen goede speurneuzen te hebben waar het sociaal economische verwickelingen betreft bij politici. Ik heb 2 maal in een blad gelezen dat een journalist rijdend achter een lid van het vorge kabinet constateerde dat de ene minister 140 reed en bij de andere ministerspreekt de journalist mismoedig ik wil-de mijn middenklas motor niet over zijn toeren draaien dus ik gaf het maar op toen de wijzer tegen de 145 zat. Ik weiger de namen der twee ministers te noemen omdat ik er volstrekt van overtuigd ben dat zij helemaal niet de enige zijn. Ik sta er ook echt voor in niet hoeveel liefde en respect ik ook heb voor het huidige kabinet dat huidige ministers dat nooit doen. Ik weet helemaal zeker als dagelijkse weggebruiker dat we dat allemaal doen. En dus ga ik niet ministers narijden. Als je dat constateert met zijn allen en je leest resultaten van onderzoeken ik denk o.a. aan het verkeersinstituut in Lyon waaruit blijkt dat een maximum van 120 zoals dat geldt bij onze zuiderburen beter controleerbaar is en een rustiger verkeersbeeld oplevert dan zeg ik waarom gaan we dat althans niet proberen in Nederland. Er is helemaal niet een ingewikkelde wetswijziging voor nodig het kan zo gebeuren. Bij de proefneming is ook gebleken dat het beter controleerbaar is en ik kan u zeggen dat onze zuiderburen ontzaglijk goed controleren. Ik haal het niet in mijn hoofd om in België zelfs 125 te rijden want de rijkswacht zit zo op hielen. Dan kweek je respect voor de wet en dan kweek je ook een rustiger doorstroming. Het is niet rustig als op de rechterbaan braaf 100 gereden wordt op de middelste 120 en op de buitenste 140 een beeld wat we dagelijks kunnen zien. Dat kan nooit bevordelijk zijn voor de veiligheid van het verkeer vandaar dat wij graag aandringen op een snelle proef met 120 maar ook een strenge controle. Toen heb ik tegelijkertijd gepleit aan de bodem, aan de bodem van onze snelheid in de bebouwde kom.

En nu weet ik het bezwaar tegen alle snelheidsbeperkingen is dat ze ook als minima beschouwd kunnen gaan worden, maar dat geldt ook voor die 120, voor die 70, voor die 80 op andere wegen. Ik zou over dat bezwaar heen willen stappen en ik zou op heel korte termijn een proef willen laten nemen met geringere heel geringe snelheden in de woonwijken, in de wijken waarkinderen spelen. Waar kinderen op fietsen rijden, waar bejaarden op fietsen rijden en bij ieder beleid vind ik moet je als liberaal kijken naar de kwetsbaarste en naar de zwakste. En daarom moet je daar op het ogenblik bij je verkeersveiligheidsbeleid moet je je aandacht er op richten en moet je daar lagere verplichte snelheden doorvoeren. Ik weet dat we eigenlijk gelukkiger zouden zijn met structurele maatregelen maar a die hebben ook hun bezwaren want het allergrootste bezwaar is je kunt ze niet op korte termijn realiseren, de wijken zo inrichten dat er minder hard gereden wordt. Met de reeds bestaande wijken is het heel moeilijk. Het kost heel veel geld, het kost heel veel tijd en ik geloof eerlijk gezegd dat wanneer wij voor een situatie staan en ik meen nu de woorden van het oud kamerlid staatssecretaris Koning aan te halen dat er per jaar de totale bevolking als een gemeente Arnhem wordt uitgemoord in het verkeer. Dat zegt veel meer dan een paar duizend, dat er wel een heel grote nood is en als we zien dat de slachtoffers het meest vallen bij de meest kwetsbaren, het meest in de woonwijken dan geloof ik dat daat allereerst onze aandacht op gevestigd moet worden. Ik wil niet het beeld hebben van laat de VVD iedereen maar raak laten rossen. Ik wil het beeld hebben de VVD komt op voor verkeersveiligheid van de zwakste van de meest bedreigde, de meest kwetsbare, dat vind ik een goed liberaal beleid en daarom heb ik dat namens mijn fractie naar voren gebracht. Dat vind ik een goed verkeersbeleid en het kwam gisteren zo maar op in de persconferentie en ik heb gezegd ik zal dit bij minister Tuinman graag op tafel leggen in de eerste kamer. Ja de publiciteit gaat sneller dan de politiek. Het heeft inmiddels al in verschillende kranten gestaan. Ik ben daar natuurlijk dankbaar voor daar ben je altijd dankbaar voor dat je gedachten doorklinken. Ik denk dat ik nou maar iets eerder naar minister Tuinman toe stap en dat ik hem niet laat wachten op het beleidsdebat inzake verkeer en waterstaat in de eerste kamer. Ik moet nog iets zeggen. Toen ik met enkele fractiegenoten het probleem in onze pauze besprak toen zei de heer Zoutendijk en u weet hij is een lucide toekomstdenker en hij weet buitengewoon van computer, wat de heer Zoutendijk niet van computers weet kan je op een postzegel schrijven.

En de heer Zoutendijk zei weet je wat er mogelijk is in de toekomst dat er in iedere auto een mini-computer wordt geïnstalleerd en die dingen hoeven helemaal niet duur te zijn als ze massaal gemaakt worden die zodanig is geïnstalleerd en geïnstueerd dat naarmate je harder rijdt je meer Is dat wellicht een oplossing in de toekomst. Dan moet je het toch zelf weten en dan moet je ervoor betalen. En het is altijd nog zo dat als je ervoor betalen moet dan wordt het veel onaantrekkelijker. Ik zou liever willen dat men langzamer reed om een andermans leven te redden, maar als dit niet lukt wellicht is dit ook nog een gedachte. Geen fractiestandpunt, maar ik dacht toch een interessante gedachte om hier in het midden te leggen dan kunnen we er eens met elkaar over praten in de naaste toekomst. Er zijn verder geen vragen gesteld aan de eerste kamer en als fractievoorzitter kan ik het hierbij laten. Ik dank de partij voor het kennelijk vertrouwen dat men in onze fractie stelt. Ik moet daarbij zeggen door de zeer lange kabinetsformatie hebben wij ook al heel weinig de kans gehad om arbeid te verrichten. Wij doen ons werk, ook de 2e kamer is enorm opgehouden. Ik denk wel dat we een heel druk voorjaar krijgen en ik denk dat we bij de volgende algemene vergadering dan ook wat meer vragen van u mogen verwachten. Maar toch tot zover dank voor het vertrouwen. Mijnheer de voorzitter dan zou ik nog een enkel woord willen zeggen niet als fractievoorzitter maar als oud partijvoorzitter. En dat woord zou ik willen richten aan mijn vriend Henk Talsma die vandaag hier voor het laatst in de zaal zal zitten. Henk je hebt vanmorgen wat tegen mij gezegd en ik dacht nou ik kom daar nog wel te staan en dan krijg ik nog wel de kans om iets terug te zeggen. Je hebt wat tegen mij gezegd, mag ik nu wat tegen jou zeggen. Toen ik partijvoorzitter werd en ik kwam zo grasgroen uit de 2e kamer als je dat tenminste grasgroen kan noemen, maar wel grasgroen wat betreft db en jij werd toen vice voorzitter maar je had al heel lang in dat db gezeten totaal al 16 jaar en toen was je ook al een oude rot als ik dat zo mag zeggen en ik heb natuurlijk ook aan Frits maar die gaat niet weg dus daar hoef ik niet speciaal tegen te spreken maar ik heb vooral van jou buitengewoon veel steun gehad als vice voorzitter. Ik zou je daarvoor willen bedanken. Je ziet met wel vandaag voor het laatst achter de tafel maar ik zie je nog heel vaak bij allerlei andere partijbijeenkomsten. Geen afscheid voor het leven maar we zijn veel te goede vrienden maar wel heel veel dank voor wat je als vice voorzitter voor mij hebt gedaan.

Dan is nu het woord aan de heer Rietkerk.

Voorzitter mag ik maar eens achteraan beginnen door mij vol gaarne aan te sluiten bij mevrouw van Someren aan het adres van de heer Talsma. Ik heb nu niet de tijd om daar uitvoerig bij stil te staan maar ook namens de 2e kamerfractie weet ik zeker dat ik mag zeggen dat wij hem bepaald zullen missen. Ik zou zelf ook op grond van persoonlijke ervaringen willen zeggen dat ik weinig mensen in onze partij ken die vaak met zo'n vasthoudendheid want dat kon hij maar aan de andere kant ook met zoveel zelfverloochening onze partij heeft gediend.

Dan het loopt naar vieren ik zal het zo kort mogelijk maken maar u heeft nog enkele vragen van meer algemeen politieke aard gesteld die ik voor mijn rekening heb willen nemen. Daar eerst iets over en dan tenslotte nog een enkele zeer algemene opmerking. Abortusproblematiek is besproken de voorzitter heeft al gezegd dat hij verwachtte dat ik daarvan zou zeggen. Laat ik volstaan met te stellen dat op dit ogenblik minister Ginjaars en minister de Ruiter bezig zijn om een goede wijze verstadige regeling te ontwerpen en als dan de indiener van de niet in behandeling genomen motie formuleert dat wij het kabinet wijsheid en sterkte toewense bij de voorbereiding van een wetsontwerp dat de meerderheid van de kamer kan verkrijgen dan kan ik hem troosten door te zeggen dat dat van harte door ons vanuit de fractie wordt ondersteund. Maar ik geloof dat het goed is dat wij nu wachten op het resultaat van het werk dat in gang is. Andere vragen ook van algemenere aard betroffen de meer ambtelijke zaken bijvoorbeeld de departementale herindeling. U weet dat wij in ons verkiezingsprogramma daar een aantal suggesties voor hebben gedaan. U weet ook dat die bepaald niet allemaal konden worden gerealiseerd bij deze kabinetsformatie en dat gebeurt meer bij gedachten over die departementale herindeling. Wij blijven daar naar streven. Wij dachten dat het ook goed zou zijn dit kabinet te vragen die problematiek ook in de loop van dit kabinet in behandeling te nemen en ik meen te weten dat het advies van de ambtelijke commissie voor die zaak nog volledig ter sprake zal komen. In ieder geval is het zo dat wij m.b.t. de coördinatie van het milieubeleid gelukkig al een aantal maatregelen hebben doen nemen met onze volle instemming. In datzelfde kader van de overheid ligt toch ook ergens het vraagstuk van de vertrouwenscommissie dat vanmorgen is aangesneden.

En ik zou willen beginnen met te zeggen dat daarover nogal wat misverstand indertijd is verschenen als zou bijvoorbeeld de heer Wiegel van mening zijn dat daar geheel mee zou moeten worden gestopt. Zo ligt de zaak bepaald niet. Het is zo geweest dat de minister van binnenlandse zaken in de kamer gewezen heeft op een aantal vraagstukken die in het kader van die ontwikkeling van die vertrouwenscommissie voordoet. Wij hebben op twee punten ik ga daar niet uitvoerig op in hij heeft daarvoor gewaarschuwd dat ons systeem van benoemde burgemeesters niet door een wildgroen van procedures moet worden overwoerd dat is een probleem en het andere is dat ook de privacy van de sollicitant in het geding is en dat dat als dat teveel wordt aangetaast ook het beleid t.a.v. de burgemeestersbenoemingen niet ten goede komt. We hebben daar in de fractie over gesproken. Wij zijn van mening dat het goed is dat ook op dit vlak inspraakmogelijkheden worden benut dat die ook worden geprobeerd en dat die ook worden bevorderd. En als dan de minister stelt dat hij dat experimenteel functioneren van deze vertrouwenscommissie graag nader wil bekijken dan zijn wij van mening dat dat inderdaad goed is dat dat blijft gebeuren maar dan zal er ook gezien moeten worden of er voorzieningen kunnen worden getroffen dat de nadelige gevolgen van dergelijke gang van zaken kunnen worden weggenomen. Deze zaak is in studie. Deze zaak wordt op zijn effecten bekeken en wij zijn van mening dat het goed is om ook vanuit de gemeenteraad die inspraak die mogelijk is en past bij ons stelsel van gekozen burgemeesters zo veel mogelijk te handhaven en te verbeteren. Ten derde ook op overheidsgebied belevende was de vraag naar de positie van de ambtenaren naar het kader van de bezuinigingsmaatregelen, in het kader van het ombuigingsbeleid ook daarvan is gesteld en wij zijn daar voorstander van dat voorkomen moet worden dat een bepaalde bevolkingsgroep en ik zou haast zeggen bij welk onderdeel van dat bezuinigingsbeleid ook extra zou moeten inleven. Wij zouden daar tegenstander van zijn en we hebben ook van de zijde van de minister gehoord dat hij dat ook als lijn heeft aanvaard. Dat betekent natuurlijk niet dat het geheel van inkomsten van ambtenaren van rechtspositie buiten het ombuigingsbeleid betrokken mag worden, daarbuiten zou moeten blijven. Het is duidelijk wanneer de overheid zo'n groot deel van zijn uitgaven in deze sfeer aanwendt dat dan ook bekeken wordt in welke mate in die sector bijdrage tot die ombuigingsoperatie kunnen worden geleverd. Ik weet niet waarmee het kabinet komt, ik dacht dat het kabinet dat zelf ook niet weet omdat daar nog commissies uitvoerig over aan het studeren zijn.

Welwil ik zeggen dat ons standpunt is dat bijvoorbeeld in het kader van het rembeleid vastgehouden moet worden aan de lijn in het verleden gevolgd zodat men de rechtspositie van ambtenaren t.o.v. overigen bepaald er niet op mag verminderen. Die zal gelijk moeten blijven. Nog twee andere onderwerpen en dat is de vraag naar de gang van zaken in de fractie m.b.t. de brief aan de KNVB over Argentinië en onze deelnemen aan de voetbalspelen aldaar. De fractie heeft zich toen op ons af kwam vanuit andere kamerfrakties ook de vraag of wij mee zouden willen doen aan een brief gericht aan de KNVB waarbij een aantal aanbevelingen zouden worden gegeven m.b.t. de gang van zaken daar op het volgende standpunt gesteld. Allereerst zijn wij van mening dat mensenrechtenschending in alle landen ter wereld waar dan dat plaats vindt ten sterkste moet worden veroordeeld. Dat geldt voor Argentinië en dat geldt voor vele andere landen. Daar is geen enkel misverstand over. Bovendien was de fractie het er geheel over eens dat in deze situatie niet meegewerkt zou moeten worden aan een boycot van die spelen. Maar toen de vraag op ons af kwam of wij een brief terzake aan een zelfstandige organisatie als de KNVB zouden moeten uitzenden is het standpunt van de fractie geweest dat dat ongewenst is en dat de fractie er geen behoefte aan heeft en een zelfstandige organisatie als de KNVB aanbevelingen te doen m.b.t. het gedrag aldaar omdat wij zowel van deze organisatie als van de spelers aldaar verwachten dat zij volwassen en zelfstandig genoeg zijn om daar zodanig zich op te stellen dat er uit niet mag worden afgeleid enigerlei aan het regime dat daar geldt. Ik voeg er aan toe dat twee leden van de fractie a titre personnel omdat zij meegewerkt hadden aan het bezien wat in die brief aan de KNVB zou kunnen worden geschreven zichzelf ongeloofwaardig zouden achten als zij aan die brief hun handtekening zouden onthouden. Zij hebben dat a titre personnel gedaan. Dan voorzitter dan kom ik toch tot een wat algemene afronding van wat wij vanuit de fractie u zouden kunnen en willen zeggen. Ik zou eigenlijk dit willen zeggen u heeft ook vanmiddag weer gezien hoezeer wij proberen het totale terrein van de problemen die zich in de politiek voordoen namens mede namens u als fractie een beleid te voeren. U heeft gezien hoe gedifferentieerd de problemen zijn. Ik zou dit willen zeggen dat wij proberen steeds als liberalen eerst ons uitgangspunt met zo'n probleem duidelijk te kiezen, maar dat betekent niet dat wij dan altijd maar radicaal achter onze goede denkbeelden aanhollen die zonder ook de andere kant van de medaille te bekijken. Liberaal zijn is niet altijd eenvoudig dat heb ik gisteren ook gezegd.

Wij staan dan vaak voor afwegingsprocessen waarbij het er vooral om gaat om onze liberale ideologie ook in die moeilijke afwegingen boven water te houden en zonder dat in de besluitvorming toch een verdwijnen daarvan kan worden gekomen. Dat is niet eenvoudig, dat betekent afwegen, maar dat betekent en ik ga dan nog even terug naar de onderwerpen die ik zonet heb behandeld dat wij aan de ene kant zeggen voor inspraak ook van de gemeente in die burgemeestersbenoeming maar aan de andere kant menen dat wij geen gekozen burgemeester moeten hebben. Dat betekent aan de ene kant dat wij als liberalen en we hebben dat ook op een andere wijze tot uitdrukking laten komen ervoor willen zijn te bestrijden de schending van mensenrechten waar ook ter wereld. Maar dat betekent aan de andere kant dat wij geen selectieve verontwaardiging willen betracht zoals zovelen doen. Dat betekent aan de ene kant dat wij vinden met elkaar te moeten meewerken aan bezuinigingen in de collectieve sector om die maatschappij, om het bedrijfsleven ruimte te geven. Dat betekent aan de andere kant dat wij geen eenzijdige last op een bepaalde groepering zullen leggen. En als ik deze benadering die wij telkens elke dag proberen en waar wij in de fractie bijzonder vaak ok met elkaar zeer intens over van gedachte wisselen als ik die in een nog wat algemener stadium zou mogen plaatsen dan zou ik zeggen het gaat er bij al ons werk op welk onderdeel dan ook toch ergens steeds weer om de vraag waar willen wij als liberalen hier in Nederland met onze maatschappij naartoe. En hoe pakken we in dat kader de problemen aan. En daar willen wij niet meewerken aan een omturnen van ons land, van onze maatschappij naar een socialistisch model. Wij willen aan de andere kant ook niet op een conservatieve wijze maar alles wat zich voordoet bij het uode laten en alle veranderingen van ons afwerpen. Nee ik geloof dat het daarvoor kenmerkende van de liberale aanpak is dat wij niet naar dat socialistisch patroon willen dat wij ook niet alles bij het oude willen laten maar dat wij willen vechten voor de goede zaken die er zijn in dit land en dat zijn er nog een hele boel, hard vechten om die te behouden als ze aangevallen worden en aan de andere kant er alles aan willen doen om de volle inzet te willen geven om die dingen te verbeteren die verbeterd moeten worden. Dat zijn er ook nog een heleboel, daar willen we met een open mind vanuit onze liberale achtergrond tegen aangaan en ik ben ervan overtuigd dat dat de enige weg is om echte liberale bijdrage in de politiek en vanuit de politiek te geven aan een gezonde ontwikkeling van ons land.

Dames en heren we komen aan het eind van de vergadering en dan wil ik in de eerste plaats de hier aanwezige afgevaardigden dank zeggen voor de activiteiten die ze hebben ontplooid en voor de discussie waaraan ze hebben deelgenomen. Wij hebben zoals dat gebruikelijk is in een jaarvergadering een grote aantal onderwerpen van huishoudelijke aard moeten bespreken maar gisterenavond en vanochtend en ook een deel van gisterenmiddag hebben wij ons ook met politieke zaken bezig gehouden. We moeten het daar weer voor een hele tijd mee doen. En het is toch goed dat we tenminste een keer per jaar de kans krijgen om als partij niet alleen partijraad of commissies maar als partij in haar geheel te praten en te discussieren met de kamerleden over de politieke zaken die ons bezig houden. Er is ook vandaag weer uitvoerig gebeurd en voor de wijze waarop u daaraan constructief hebt meegewerkt wil ik u graag danken. Ik wil ook de stad Utrecht bedanken. Wij zijn gisteren toegesproken door de burgemeester van deze stad die ons verwelkomt heeft. Toen wij gisterenmiddag aankwamen leek het eerst niet zo vreselijk gastvrij want de parkeerterreinen waren vol, maar verder heeft deze stad ons toch weer inderdaad een uitstekende en veilige vergaderruimte geboden. Er is bij de voorbereiding van deze vergadering door alle afdelingen veel werk verzet maar ook door het algemeen secretariaat. Ook hen de medewerkers van het algemeen secretariaat wil ik danken. En de afdeling Utrecht voor de ontvangst gisterenavond na de afloop van de vergadering. Ik wil ook de pers bedanken voor de aanwezigheid en de belangstelling en ik wil daarbij nog een opmerking maken namelijk het gebrek aan belangstelling dat zou hebben bestaan van de kant van de NOS bij ons 30-jarig bestaan. De NOS heeft wel degelijk geïnformeerd en zich op de hoogte gesteld van het programma maar is tot de conclusie moeten komen dat op de ogenblikken waarop opnamen konden worden gemaakt voor nieuwigingen er eigenlijk nog niets was. Onze planning heel bewust was die avond zo dat het belangrijkste politieke gebeuren namelijk het optreden van de fractievoorzitter viel na half tien en dan zijn de opnamen voor de vroege journaals achter de rug. En verder heeft daar de hele avond een van de omroeporganisaties al dan niet ten koste van een overschot rond gelopen en ook opname gemaakt en dan is het goed gebruik in onze wereld dat men dan niet teveel doubleert. Voor deze vergadering waar we politiek nieuws te vertellen hebben valt dacht ik geen enkele omroeporganisatie de NOS daarbij inbegrepen in dit verband enig verwijt te maken. Wij moeten bovendien zelf zorgen dat wij iets nieuws te bieden hebben dan komen wij ook wel in de media en in de krant.

U ziet dat bijvoorbeeld aan datgeen wat mevrouw van Someren heeft genoemd toen wij gisteren een persconferentie hadden en daar iets nieuws ter tafel kwam dan wordt dat toch wel doorgegeven. En het nieuws waarmee wij deze vergadering willen besluiten is dat wij toch weer voor een heel belangrijk politiek jaar staan want als wij over een jaar weer vergaderen, dan in Groningen dan hebben wij statenverkiezingen achter de rug, raadsverkiezingen achter de rug en er zijn dan colleges van gedeputeerde staten en van B en W gevormd in de gemeenten en dat betekent dat wij een jaar tegemoet gaan wat een ongelooflijk aantal politieke activiteiten op allerlei niveaus van ons verwacht. Eerst de verkiezingscampagne die nu deze laatste 3 weken extra hard zal worden voortgezet waarbij wij ons zullen inzetten voor een zo goed mogelijk resultaat op 29 maart voor de staten, maar ook als resultaat dat wij we hebben dat gisteravond gezegd de regeringsmeerderheid gaan versterken. Wij hebben in deze vergadering heel duidelijk uitgesproken de volste vertrouwen te hebben in de homogeniteit van het kabinet en de samenwerking tussen liberalen en de christen democratische ministers. We hebben ook gezegd dat wij in de kamer ervan uitgaan dat daar de onderscheidende fraktie die de regering steunen hun eigen identiteit zullen handhaven maar er zijn ook wat grenzen getrokken en als je samenwerkt dan zul je ook beide moeten weten wat je elkaar hebt te respecteren. En als wij dat doen dan zijn wij ervan overtuigd dat dit kabinet een heel goed jaar tegemoet gaat met een krachtige steun uit de 2e kamerfraktie zowel van de VVDfraktie als van de CDAfraktie achter zich. Wij gaan dat jaar tegemoet om volgend jaar opnieuw te kunnen zien dat het kabinet naar we hopen een duidelijk uit de verf gekomen beleid heeft gevoerd. Dat wij versterkt in staten en raden zijn teruggekomen en dat wij als partij dan op zo'n 110-115.000 leden zitten. Dames en heren daar zetten wij ons allemaal het komende jaar voor in. Dank u wel voor uw aanwezigheid. De vergadering is gesloten.
